

ΠΤΥΧΙΑΚΗ

ΕΡΓΑΣΙΑ

ΥΠΟΘΕΤΙΚΗ ΙΔΡΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΕ ΟΠΟΙΟΔΗΠΟΤΕ ΔΗΜΟ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

**ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΠΟΛΥΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ
ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ : ΚΑΚΑΡΕΑ ΕΙΡΗΝΗ**

ΠΑΤΡΑ 2002

ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ

Διοικητικό σύστημα που σύμφωνα με αυτό μεταβιβάζονται στα περιφερειακά όργανα ορισμένες δικαιοδοσίες για να μπορούν να λύνουν ορισμένα ζητήματα του τόπου τους, ώστε να μην εξαρτιέται η λύση όλων των ζητημάτων από το κέντρο, που οι αρχές κι οι υπηρεσίες του έχουν την εποπτεία στις περιφερειακές υπηρεσίες και δίνουν γενικές κατευθύνσεις. Η αποκέντρωση απαλλάσσει το κέντρο από το φόρτο της διοίκησης των επαρχιών, επιτρέπει στους πολίτες να έρχονται συχνότερα σε επαφή με τις υπηρεσίες, τις αρμόδιες για τη λύση των ζητημάτων της περιφέρειας και κάνει δυνατή την εύρεση της καλύτερης λύσης γιατί τα περιφερειακά όργανα έχουν καλύτερη γνώση των τοπικών συνθηκών.

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Η διοικητική ανεξαρτησία. Όταν η Αυτοδιοίκηση περιορίζεται σε ένα χωριό ή πόλη, ή στα σύνορα μιας επαρχίας ή νομού, τότε λέγεται Τοπική Αυτοδιοίκηση και διακρίνεται στην Αυτοδιοίκηση πρώτου βαθμού (για δήμους ή κοινότητες δηλαδή πόλεις και χωριά) και δεύτερου βαθμού (για νομούς ή επαρχίες). Στις περιπτώσεις αυτές τα διοικητικά όργανα εκλέγονται από το λαό. Η διοίκηση ασκείται στην πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση από τα δημοτικά ή κοινοτικά συμβούλια και στη δευτεροβάθμια από τα νομαρχιακά συμβούλια.

ΜΕΡΟΣ Ι

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ	ΣΕΛ.
1. Η ΠΟΛΙΤΕΣΤΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	1
2. ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ	6
3. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	9
4. ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΔΗΜΩΝ / ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ - ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ Ο.Τ.Α. Α' ΒΑΘΜΟΥ	44
5. ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	50
6. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	59
7. ΝΟΜΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	93
8. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	102
9. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ / ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	107

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΣΕΛ.

10. **ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ 110**
11. **Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
ΤΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ 116**
12. **ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ
ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙ
ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 120**
13. **ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ
ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ 130**
14. **ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 148**

**Η ΠΟΛΙΤΕΣΤΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ
ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

πολιτισμός είναι μια έννοια πολύ πλατιά, στενά συνδεδεμένη με τις έννοιες της παιδείας, της επιμόρφωσης, της επικοινωνίας, της ψυχαγωγίας και παραπέρα της πνευματικής και ψυχικής αναβάθμισης, της κοινωνικής συμμετοχής και της πολιτικο-κοινωνικής ανάπτυξης.

Ο πολιτιστικός τομέας δράσης και ενεργοποίησης είναι κατά αναλογία ένας χώρος πολυδιάστατος που αγγίζει όλες τις παραπάνω έννοιες. Το πεδίο δράσης λοιπόν του πολιτισμού αγκαλιάζει ένα πολύ ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων και αντικατοπτρίζει με αυτόν τον τρόπο την πολυπλοκότητα και το επίκαιρο της σύγχρονης κοινωνίας. Η τεχνολογική ανάπτυξη έρχεται να προσθέσει στον τομέα δράσης του πολιτισμού μια νέα διάσταση, αναπόφευκτη στη σύγχρονη κοινωνία μας, διευρύνοντας και πλουτίζοντας τις εφαρμογές του πολιτισμού.

Πιο συγκεκριμένα η πολιτιστική διάσταση σε επίπεδο τοπικό θεωρείται απαραίτητη συνιστώσα της ανάπτυξης, αφού τα αντικείμενα που αγγίζει και τα μέσα που χρησιμοποιεί συντελούν : α) στην προώθηση της πολιτιστικής κουλτούρας του λαού μέσα από διαδικασίες συμμετοχής, ενημέρωσης και πληροφόρησης, β) στην καλύτερη ενσωμάτωση στο κοινωνικό σύνολο μέσα από διαδικασίες ευαισθητοποίησης, προώθησης της επικοινωνίας, επιμόρφωσης και επαγγελματικής απασχόλησης στον πολιτιστικό τομέα (επαγγέλματα του πολιτισμού), γ) στην αναβάθμιση του πνευματικού επιπέδου του λαού μέσα από την οργάνωση καλλιτεχνικών και επιμορφωτικών εκδηλώσεων, τη δημιουργία σύγχρονων μουσείων, βιβλιοθηκών, ειδικών πάρκων και άλλων χώρων καλλιτεχνικής και πνευματικής έκφρασης, δ) στην ψυχαγωγία του κοινού μέσα από την προώθηση συμμετοχής σε ομάδες εργασίας με στόχο την καλύτερη εκμετάλλευση του ελεύθερου χρόνου, τη δημιουργία χώρων αναψυχής και κυρίως την ενίσχυση της ερασιτεχνικής δουλειάς.

Λαμβάνοντας υπόψη την πολυδιάστατη οπτική του πολιτιστικού τομέα και προτείνοντας σα θεωρητικο-φιλοσοφική βάση αναφοράς το παραπάνω πλαίσιο μπορούμε να προχωρήσουμε στη διαμόρφωση ενός σχεδίου ανάπτυξης πολιτιστικών δραστηριοτήτων στον τοπικό χώρο. Ο καθορισμός αυτού του σχεδίου πολιτιστικής ανάπτυξης δηλώνει και την προσέγγιση που αναπτύχθηκε πιο πάνω σχετικά με μια ευρεία θεώρηση της έννοιας του πολιτισμού, όπου οι λειτουργίες της επικοινωνίας – πληροφόρησης καθώς και της επιμόρφωσης, κάτω από την επιταγή των συνθηκών της σύγχρονης κοινωνίας, προστίθενται σε εκείνες τις λειτουργίες που αποσκοπούν στην καλύτερη διάθεση του ελεύθερου χρόνου των δημοτών καθώς και στην πνευματική και κοινωνική αναβάθμισή τους, μέσα από τη διοργάνωση ποικίλων εκδηλώσεων, όπως και την προώθηση τέτοιων δραστηριοτήτων που συντελούν στην επιτυχεστέρα ενσωμάτωση των δημοτών στην πόλη τους.

Αυτή η λογική διαγράφει κατά τη γνώμη μας τους παρακάτω άξονες για την προώθηση της πολιτιστικής δραστηριότητας στους δήμους :

- 1) Διοργάνωση εκδηλώσεων καλλιτεχνικού και επιμορφωτικού χαρακτήρα, με στόχο την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη συμμετοχή των δημοτών στις διαδικασίες διοργάνωσης και παρουσίασης αυτών των εκδηλώσεων. Ιδιαίτερη έμφαση χρειάζεται να δοθεί στις ιδιαιτερότητες του πληθυσμού μιας πόλης σύμφωνα με το κριτήριο της ηλικίας, καθώς και τα ειδικά ενδιαφέροντα της κάθε κατηγορίας πληθυσμού. Η νεολαία αποτελεί ζωτικό στοιχείο του πληθυσμού μιας πόλης και οι ιδιαίτερες ανάγκες της θα πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη από τη δημοτική αρχή και άλλους συλλογικούς φορείς. Η προώθηση της ερασιτεχνικής απασχόλησης των νέων της περιοχής και η δυνατότητα συνδιοργάνωσης ή συμμετοχής της νεολαίας σε τοπικές εκδηλώσεις, αποτελούν ουσιαστικούς παράγοντες κοινωνικής ενσωμάτωσης και ανάπτυξης.
- 2) Οργάνωση επιμορφωτικών δραστηριοτήτων με τη συνεργασία κυρίως δήμων και σχολείων καθώς και τεχνολογικών ή πανεπιστημιακών σχολών.

Η συνεργασία αυτή αποσκοπεί στην καταπολέμηση του αναλφαριθμισμού καθώς επίσης και στην επαγγελματική εκπαίδευση ή εξειδίκευση των δημοτών μιας πόλης σ' ένα συγκεκριμένο τομέα. Οι επιμορφωτικές δραστηριότητες των δήμων μπορούν να συνδυαστούν και με καλλιτεχνικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες όπως παραδείγματος χάρη εκμάθηση της τεχνικής της φωτογραφίας, όπου παράλληλα με την επαγγελματική κατάρτιση στις παραπάνω τεχνικές επιδιώκεται η ψυχαγωγία και η ενημέρωση των δημοτών μέσα από τη διοργάνωση φωτογραφικών εκθέσεων ή προβολών ταινιών. Οι επιμορφωτικές αυτές δραστηριότητες μπορούν επιπρόσθετα να βοηθήσουν και στην κοινωνική ενσωμάτωση ορισμένων κατηγοριών του πληθυσμού. Από την άποψη αυτή μπορεί να υπάρξει συνδυασμός κοινωνικής πολιτικής μέσα από την εφαρμογή πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Οι μειονότητες μιας πόλης, η νεολαία και άλλες κατηγορίες πληθυσμού μπορούν να ενσωματωθούν καλύτερα στον κοινωνικό τους χώρο, αν υπάρξουν κίνητρα ώθησης σε πολιτιστικά επαγγέλματα. Η εκμάθηση για παράδειγμα γλυπτικής, ζωγραφικής, θεάτρου, μουσικής κ.λπ., δίνει τη δυνατότητα στους πολίτες μιας πόλης να μάθουν ένα επάγγελμα που τους εκφράζει και παράλληλα να ανταλλάξουν γνώση και πληροφορίες με τους άλλους συνδημότες και συνκαταρτιζόμενους. Με την ανταλλαγή των πολιτιστικών εκφράσεων του πληθυσμού προωθείται η επικοινωνία ανάμεσα στους κατοίκους ενώ παράλληλα επιτυγχάνεται και η επαγγελματική κατάρτισή τους.

- 3) Η επικοινωνία είναι μια ζωτική λειτουργία που στη σημερινή κοινωνία αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της τοπικής ανάπτυξης. Από αυτήν την άποψη η ώθηση των διαδικασιών πληροφόρησης, ενημέρωσης και διαλόγου οδηγεί στην όσο το δυνατόν μεγαλύτερη συμμετοχή των πολιτών στα κοινά καθώς και στην προώθηση της επικοινωνίας. Είναι αναγκαίο λοιπόν σε ένα πρώτο στάδιο να ευαισθητοποιηθεί ο Δήμος και οι κάτοικοι μιας πόλης όσον αφορά τη σημασία ανάπτυξης διαλόγου και επικοινωνίας. Σ' αυτό το

σημείο χρειάζεται να τονισθεί η ανάπτυξη της επικοινωνίας στο εσωτερικό των υπηρεσιών των δήμων μέσα από διαδικασίες ενημέρωσης και πληροφόρησης καλά συντονισμένες, έτσι ώστε η εσωτερική δουλειά των δήμων να γίνεται πιο αποδοτική και να λειτουργεί πιο συντονισμένα. Βέβαια ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται να δοθεί στην εξωτερική επικοινωνία του δήμου, δηλαδή τις σχέσεις ενημέρωσης - πληροφόρησης και διαλόγου που αναπτύσσει ο δήμος με τους δημότες καθώς και συλλογικούς φορείς της πόλης. Η οργάνωση γραφείων επικοινωνίας και ενημέρωσης με τους πολίτες είναι ένα σημαντικό βήμα προς αυτή την κατεύθυνση. Η χρήση του γραπτού (αφίσσα, περιοδικό) και του οπτικοακουστικού τύπου (ραδιόφωνο, τηλεόραση) καθώς και των νέων τεχνολογιών θα πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη από τη δημοτική αρχή καθώς και άλλους συλλογικούς φορείς, με στόχο τις διαδικασίες ανάπτυξης και συμμετοχής μέσα από τη δυνατότητα έκφρασης λόγου και δημιουργίας.

Η έννοια του πολιτισμού και κατά αναλογία και ο πολυδιάστατος χαρακτήρας που μπορεί να λάβει ο πολιτιστικός τομέας δράσης σε επίπεδο τοπικό, προβάλλει την αναγκαιότητα σύνδεσης της πολιτιστικής πράξης με τις προσπάθειες αποκέντρωσης και τοπικής ανάπτυξης. Έτσι ο πολιτισμός δίνει μια νέα ώθηση στα δρώμενα στον τοπικό χώρο συμβάλλοντας ουσιαστικά στην ενεργοποίηση του ρόλου της τοπικής αυτοδιοίκησης και της κοινωνίας των πολιτών.

ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

τοπική αυτοδιοίκηση, αποτελεί μία αυτοτελή διοίκηση με κύριο σκοπό τη διαχείριση των τοπικών υποθέσεων από ένα αντιπροσωπευτικό όργανο της τοπικής κοινωνίας και θεωρείται κατ' εξοχήν φιλελεύθερος και δημοκρατικός θεσμός. Δημοκρατία, χωρίς τοπική αυτοδιοίκηση δεν νοείται και δεν είναι τυχαίο ότι οποιαδήποτε κατάλυση της δημοκρατίας, μοιραία έχει αντίκτυπο και στην τοπική αυτοδιοίκηση, (είτε με την κατάλυση του αιρετού των αρχόντων της είτε με την κατάργηση ή τον περιορισμό της διοικητικής αυτοτέλειάς της) γεγονός το οποίο έχει αποδειχθεί στις δύσκολες για την πατρίδα μας καταστάσεις, όσο και αν αυτό φαίνεται αδύνατο. Η τοπική αυτοδιοίκηση δεν κατοχυρώνει απλά τη δημοκρατία αλλά αποτελεί συνάμα και έρεισμα διδακτικό, δηλαδή εθίζει τον πολίτη στο δημοκρατικό δημόσιο βίο. Ως θεσμός αντιπροσωπευτικός και οργανικά ενταγμένος στον ευρύτερο διοικητικό μηχανισμό του Κράτους, συγκεντρώνει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στοιχεία τα οποία έχουν άμεση σχέση τόσο με τη δημοκρατία όσο και με την αυτοτέλεια (διοικητική και οικονομική) και την επικοινωνία με τον πολίτη, διότι μέσα από την αυτοδιοίκηση επιτυγχάνεται η δραστηριοποίηση του λαού και η ενεργός συμμετοχή αυτού στην πολιτική ζωή του τόπου.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποτελεί πολιτικό, διοικητικό και αναπτυξιακό θεσμό με τις αντίστοιχες λειτουργίες :

1. Ως πολιτικός θεσμός, τα αιρετά και αποφασιστικά όργανα του οποίου προκύπτουν μέσα από εκλογικές διαδικασίες (άμεση, μυστική και καθολική ψηφοφορία), διαθέτει την τυπική και ουσιαστική εξουσία να παίρνει αποφάσεις και να τις υλοποιεί, οι οποίες αφορούν όλες τις πλευρές της οικονομικής και κοινωνικής ζωής των κατοίκων και των δημοτών.

2. Ως διοικητικός θεσμός, ασκεί αρμοδιότητες, παράγει αγαθά και κυρίως παρέχει υπηρεσίες (τοπικά δημόσια αγαθά), συμμετέχοντας στην

άσκηση της δημόσιας εξουσίας. Αναλαμβάνει δηλαδή σε τοπικό, νομαρχιακό ή και περιφερειακό επίπεδο ένα μέρος των δημόσιων λειτουργιών.

3. Ως αναπτυξιακός θεσμός, είναι φορέας σχεδιασμού και προγραμματισμού της ανάπτυξης στα πλαίσια των διαδικασιών του εθνικού προγραμματισμού και ταυτόχρονα από τους κύριους φορείς υλοποίησης αναπτυξιακών προγραμμάτων στην διοικητική της περιφέρεια.

Οι θεσμοί αναμφισβήτητα καθίστανται αποτελεσματικοί, όταν ανταποκρίνονται απόλυτα στους στόχους που τους κατέστησαν αναγκαίους, και η αποτελεσματικότητά τους αυτή είναι άρρικτα συνδεδεμένη με το γενικότερο πρόβλημα της οικονομικής αυτοδυναμίας. Μια οικονομικά αυτοδύναμη Τοπική Αυτοδιοίκηση θα μπορούσε να διαδραματίσει σημαντικό και καθοριστικό ρόλο, στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση της αναπτυξιακής πολιτικής της περιφέρειας και κατ' επέκταση της χώρας.

Ο όρος λοιπόν Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αφορά τόσο τους δήμους και τις κοινότητες (πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση), όσο και τη νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση (δευτεροβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση). Όταν χρησιμοποιείται γενικά, θεωρείται ότι αναφέρεται και στους δύο βαθμούς και η οποιαδήποτε παρατήρηση, σχόλιο, θέση, άποψη καλύπτει και τους δύο. Όταν αντίθετα κρίνεται απαραίτητο να διευκρινιστεί το πεδίο εφαρμογής του όρου αυτού, χρησιμοποιούνται είτε οι επίσημες ονομασίες - δήμοι και κοινότητες ή νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις - είτε οι δόκιμοι περιφραστικοί όροι πρωτοβάθμια ή δευτεροβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση. Επίσης ο όρος νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση αφορά γενικά τον δεύτερο βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε αντιδιαστολή με τον πρώτο, ενώ ο όρος νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις αφορά τους συγκεκριμένους δευτεροβάθμιους οργανισμούς. Τέλος ο όρος Τοπική Αυτοδιοίκηση ή μόνο Αυτοδιοίκηση, όταν χρησιμοποιείται γενικά αφορά το σύστημα της πολυβάθμιας Αυτοδιοίκησης δύο βαθμών που ισχύει στη χώρα μας, ενώ το περιεχόμενο του ποικίλει ανάλογα με τα συμφραζόμενα (πολιτικό, θεσμικό, νομικό, αναπτυξιακό, κ.λ.π.).

**ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ
ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

1. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Η ύπαρξη της έννοιας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αυτού του βαθιά δημοκρατικού θεσμού, συνδέεται στενά με την αρχή της ελληνικής ιστορίας, καθώς αποτέλεσε έναν από τους πιο καθοριστικούς παράγοντες στην διατήρηση της εθνικής μας ταυτότητας, διασώζοντας ήθη, έθιμα και παραδόσεις στο πέρασμα των αιώνων.

Η αρχαιότερη μαρτυρία για την ύπαρξη δήμου βρίσκεται στα κείμενα του Ομήρου και εκτός από την ιωνική και την αττική διάλεκτο όπου λεγόταν *δήμος*, στις άλλες αρχαίες διαλέκτους αναφερόταν ως *δάμος*. Χαρακτηριστικό παράδειγμα της εποχής εκείνης, είναι η εκκλησία του δήμου στην Αρχαία Αθήνα, όπου ήταν ένας τόπος συγκέντρωσης των πολιτών και με ψηφοφορία λαμβάνονταν αποφάσεις συλλογικά για τα βασικά προβλήματα της πολιτείας.

Με την ακμή της Αθηναϊκής δημοκρατίας τον 5^ο αιώνα, ο δήμος έφτασε στην μεγάλη του ακμή και εξελίχτηκε σε ισχυρότατη δύναμη φτάνοντας σε σημείο να προσωποποιηθεί και να λατρευτεί θρησκευτικά.

Ιστορικά είναι δεδομένο πως ιδρυτής του θεσμού θεωρείται ο Αθηναίος πολιτικός ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ (507 π.χ.) και στα πλαίσια των μεταρρυθμίσεών του, διαίρεσε την Αθηναϊκή πολιτεία και τους πολίτες της σε δήμους με ξεχωριστά διοικητικά όργανα και ξεχωριστή για τους δημότες του κάθε δήμου προσωνομία. Αυτή η διοικητική και λειτουργική κατανομή, έθεσε τις βάσεις για ένα είδος αποκέντρωσης, όπου οι δημοκρατικές λειτουργίες πραγματώνονταν με τρόπο πρωτόγνωρο για την εποχή αυτή.

Όπως και αργότερα, τόσο ο Αθηναϊκός πολιτισμός όσο και των Λακεδαιμονίων είχε σαν βάση το θεσμό της Αυτοδιοίκησης με κύριο χαρακτηριστικό των απόλυτη αυτονομία της πόλης και των περιφερειακών κοινοτήτων. Έτσι, η συνένωση των πόλεων αυτών και των κοινοτήτων με ταυτόχρονη διατήρηση της αυτονομίας τους, δημιούργησε το θεσμό της

συμπολιτείας και του συνοικισμού, σαν ένα είδος δεύτερου βαθμού Αυτοδιοίκησης.

Επίσης, στην αρχαιότητα την Τοπική Αυτοδιοίκηση με πρωτόγονη μορφή την συναντάμε στα λεγόμενα «κοινά», όπου ήταν μορφές οργάνωσης της πολιτικής ζωής, πέρα από τα όρια της μεμονωμένης πόλης. Δηλαδή, αποτελούσαν ενώσεις πόλεων, οι οποίες ενώ είχαν κοινούς πολιτειακούς νομικούς θεσμούς παρέμεναν αυτόνομες και ανεξάρτητες αποσκοπώντας κυρίως στην άμυντική συσπείρωσή τους (αποικίες Μ. Ασίας).

Στα χρόνια του Μεσαίωνα και του Βυζαντίου, υπήρξαν περίοδοι μεγάλης στασιμότητας και αντιδράσεων για την ανάπτυξη και εξέλιξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Τα αυταρχικά καθεστώτα που δέσποζαν τα χρόνια εκείνα είχαν σαν αποτέλεσμα, οι κοινότητες να χάσουν την ανεξαρτησία και την δυναμική λειτουργία τους.

2. ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ

 τα χρόνια της τουρκοκρατίας παρά την ισχυρή καταπίεση ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αρχίζει και πάλι να αναπτύσσεται, καθώς πολλές ελληνικές κοινότητες βασισμένες στο οικονομικό δυναμικό τους καταφέρνουν να εξελιχθούν σε σημαντικά κέντρα τοπικού πολιτισμού, αναπτύσσοντας παράλληλα και ένα υψηλό βαθμό Αυτοδιοίκησης. Δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι οι κοινότητες αυτές αποτέλεσαν τον πυρήνα ζωής και εξέλιξης του ελληνισμού.

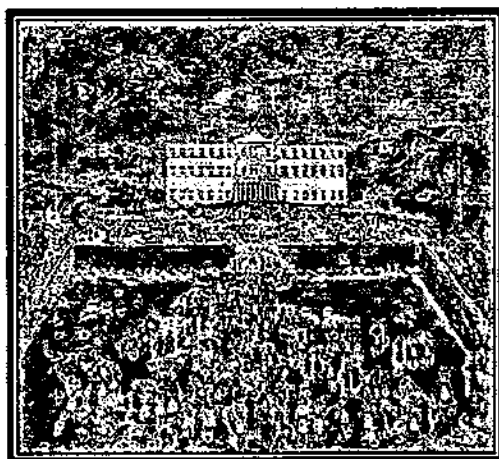
Κάποιες από τις χαρακτηριστικότερες μορφές περιφερειακής ανάπτυξης της εποχής, ήταν τα Αμπελάκια, η Δημητσάνα και τα Ζαχοροχώρια. [Στα Αμπελάκια της Λάρισας έχουμε και την πρώτη συνεταιριστική μορφή μιας υποτυπώδους βιοτεχνίας, όπου δημιουργείται βαφείο βαμβακιών με δυναμικό 4.000 ανδρών και γυναικών. Οι εργαζόμενοι παίρνουν το μισθό τους και μετέχουν στα κέρδη της εταιρείας, η οποία εξουσιοδοτείται για τη διαχείριση του εμπορίου της κοινότητας.]

Επίσης, κατά την περίοδο αυτή, την τοπική διοίκηση, ασκούσαν οι περιφερειακοί αιρετοί προεστοί, οι οποίοι είχαν κάποια εξάρτηση από την τουρκική αρχή και ήταν κυρίως επιφορτισμένοι με τη συλλογή της φορολογίας που έπληττε τις ελληνικές κοινότητες.

Σ' αυτό το σημείο πρέπει να τονίσουμε ότι η περίοδος της τουρκοκρατίας κατά κύριο λόγο, αποτέλεσε αφετηρία και σημείο αναφοράς για τα θέματα που αφορούσαν την Τοπική Αυτοδιοίκηση, ενώ δεν πρέπει να παραβλέψουμε την ιστορική και κοινωνιολογική σημασία του θεσμού, αφού υπήρξε για τους Έλληνες, ουσιώδες στοιχείο της ζωής τους και αποτέλεσε τη βάση για την καλλιέργεια των εθνικών παραδόσεων και τη διατήρηση της Εθνικής συνείδησης, γεγονός το οποίο υποβοήθησε σημαντικά στην απελευθέρωση του Έθνους.

3. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Με την απελευθέρωση της χώρας από τον τουρκικό ζυγό και το σχηματισμό του νέου Ελληνικού κράτους, ήταν κάπως πρόωρο να γίνεται λόγος για εφαρμογή ουσιαστική και νομοθετικά πλέον κατοχυρωμένης Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Διότι, για την αντιμετώπιση των αναγκών του Αγώνα, ο θεσμός (της Τ.Α.) παραμερίστηκε και η δημόσια ζωή στράφηκε προς την οργάνωση συστημάτων συγκεντρωτικής διακυβέρνησης. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα οι κοινότητες να περιβληθούν από το πρότυπο οργάνωσης του συγκεντρωτικού κράτους, με άμεση συνέπεια τον περιορισμό των αρμοδιοτήτων του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και παράλληλα τον υποβιβασμό του σε ένα διοικητικό όργανο που απλά εξυπηρετούσε την κεντρική εξουσία.

Οι 3 Εθνικές Συνελεύσεις [Επιδαύρου – Άστρους – Τροιζίνας 1821-1827] που επακολούθησαν την περίοδο αυτή είχαν ως απώτερο σκοπό, την ενοποίηση της διοίκησης και καταπολέμησης του τοπικιστικού πνεύματος που είχε αναπτυχθεί στη περιφέρεια. Έτσι, η χώρα διαιρείται σύμφωνα με το νόμο για τον «Οργανισμό των Ελληνικών Επαρχιών» του 1822, σε επαρχίες, πόλεις, κωμοπόλεις και χωριά. Κατά συνέπεια, οι δημογέροντες -εκπρόσωποι της κοινότητας- της εποχής, ως τοπικά όργανα δεν είχαν καμιά αποφασιστική αρμοδιότητα, και αποτελούσαν περισσότερο εκτελεστικά όργανα των επάρχων οι οποίοι ασκούσαν την διοίκηση της επαρχίας, καθότι η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων απορροφήθηκε από την κρατική διοίκηση και αποξενώθηκε από τους «φυσικούς» φορείς της.

4. ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

Μια πιο συστηματική οργάνωση της κοινοτικής Αυτοδιοίκησης επιχειρεί ο Ιωάννης Καποδίστριας. Στο σκληρό πυρήνα των επιλογών του ήταν η μετεξέλιξη του κοινοτικού συστήματος που είχε αναπτυχθεί κάτω από τον σκληρό ζηγό της τουρκοκρατίας, ως μηχανισμός φοροδοτικής και εν μέρει διοικητικής οργάνωσης

των υποδούλων Ελλήνων, σε θεσμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης κατά τα πρότυπα των σύγχρονων τότε εθνικών κρατών της Ηπειρωτικής Ευρώπης. Η προσπάθειά του να συντρίψει την πολιτική δύναμη των προυχόντων και ιδίως των οπλαρχηγών, προϋπόθετε ασφαλώς τον απεγκλωβισμό των κοινοτήτων από τον έλεγχο της κυρίαρχης σ' αυτές, πολιτικής και κοινωνικής τάξης των προεστών και την υπαγωγή του θεσμού στο διοικητικό σύστημα της χώρας.

Η περίοδος που ακολούθησε με τη διακυβέρνηση της χώρας από τον Ιωάννη Καποδίστρια, χαρακτηρίστηκε από έντονες παρεμβάσεις της κρατικής διοίκησης στα έργα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Στην προσπάθειά του να

οργανώσει γρήγορα το κράτος δεν καταφέρνει να αποτρέψει την τάση δημιουργίας συγκεντρωτικού συστήματος διακυβερνήσεως. Διαιρεί την επικράτεια σε 3 βασικά τμήματα [Πελοπόννησο – Στερεά Ελλάδα – Νησιά] και καθορίζει ταυτόχρονα την οργάνωση των κοινοτήτων και την εκλογή των αρχόντων τους (με τους νόμους του 1828 και 1830). Έτσι λοιπόν, καταργείται η ελεύθερη εκλογή των επαρχιακών και κοινοτικών οργάνων, οι οποίοι από όργανα της αυτοδιοικήσεως, μετατρέπονται σε συμβούλους και εκτελεστές των έκτακτων επιτρόπων, οι οποίοι διορίζονται να ασκούν την διοίκηση τοπικά. Αυτό στερεί από τις κοινότητες την παλιά τους δύναμη και κάθε ανεξαρτησία δράσης τους, παρέχοντας την δυνατότητα στην κεντρική εξουσία να παρεμβαίνει και να ελέγχει την κοινοτική δυναμική τους.

Μέσα στη δύνη της έκρυθμης κατάστασης, το εγχείρημα του Ιωάννη Καποδίστρια, συνάντησε την έντονη αντίδραση των προεστών και παρέμεινε τελικά ανεπιπλήρωτο εξαιτίας της βίαιης διακοπής του νήματος της ζωής του. Έτσι, όλα αυτά γρήγορα ανατρέπονται με τη δολοφονία του, καθώς δεν ήταν δυνατό να εφαρμοστούν ουσιαστικά οι απόψεις του σχετικά με την οργάνωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αφού το χρονικό διάστημα για το οποίο ίσχυσαν ήταν πολύ μικρό.

5. ΒΑΥΑΡΙΚΗ ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΙΑ

Κατά τη διάρκεια της Βαυαρικής Αντιβασιλείας ένα νέο βασιλικό διάταγμα «Περί συστάσεως των Δήμων» στα τέλη του 1833, προκαλεί νέες ανακατατάξεις στο χώρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η καθιέρωση του δήμου ως θεσμού, πραγματοποιείται στα πλαίσια του συγκεντρωτισμού και της απόλυτης υποδούλωσης του από την συγκεντρωτική διοίκηση που διέκριναν τους τότε μοναρχικούς κύκλους της βαυαρικής νομοθεσίας.

Δημιουργείται ένα σύγχρονο για την εποχή πλέγμα της τοπικής εξουσίας, που αφορά την οργάνωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σύμφωνα με

τα Ευρωπαϊκά πρότυπα. Ιδιαίτερα, καταβλήθηκε προσπάθεια να υιοθετηθεί το γαλλικό σύστημα διοικητικών περιφερειών με μικρές αποκλίσεις. Οι βασικές τομές που εισήγαγε στην διοικητική οργάνωση της χώρας αφορούσαν κυρίως το σχηματισμό δήμων, τη θεσμική οργάνωση τους, την διάκριση των δημοτών σε ενεργούς και μη, καθώς και το σύστημα εκλογής των δημοτικών αρχών.

Έτσι η Βαυαρική Αντιβασιλεία θέτει και ολοκληρώνει τα θεμέλια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με το Β.Δ. της 27ης Δεκεμβρίου 1833. Τότε η χώρα διαιρέθηκε σε δήμους, οι οποίοι απέκτησαν αιρετή διοίκηση παρότι το πολίτευμα είχε οργανωθεί ως απόλυτη μοναρχία. Οι Βαυαροί επέλεξαν τον όρο «**δήμος**» για να αντικαταστήσει τον όρο «**κοινότητα**» για δύο λόγους. Πρώτον για να τον αντιδιαστείλουν με τις κοινότητες, τις τοπικές φοροδοτικές και διοικητικές μονάδες που είχαν οργανωθεί ή είχαν γίνει αποδεκτές από την Οθωμανική Αυτοκρατορία και ήταν υπό τον έλεγχο της κυρίαρχης τάξης των προεστών και δεύτερον, για να ζωντανέψουν την βαθύτατα ελληνική έννοια του δήμου, του διοικητικού θεσμού που ευπήρχε στις πόλεις-κράτη και ταυτόχρονα υποδήλωνε το σώμα των «δρώντων» πολιτών.

Κατά κανόνα οι δήμοι ήταν ενότητες χωριών που ως επί το πλείστον δεν αντιστοιχούσαν στο κοινοτικό σύστημα της Τουρκοκρατίας, παρότι και αυτό βασιζόταν κυρίως στην ενότητα χωριών. Στόχος των Βαυαρών όπως και του Κυβερνήτη, ήταν να αποδυναμώσουν τα υφιστάμενα κέντρα τοπικής εξουσίας και να δημιουργήσουν προϋποθέσεις ελέγχου των νέων διοικητικών κέντρων. Ως προς την χωροταξική διάρθρωση πάντως οι δήμοι (του Β.Δ. της 27^{ης} Δεκεμβρίου 1833) αντιστοιχούσαν σε ευρείες περιφέρειες, που είχαν στοιχειώδη οικονομική αυτοδυναμία και οι αρμοδιότητές τους εκτείνονταν σε σημαντικούς τομείς όπως η εκπαίδευση, η πρόνοια, η δημόσια τάξη κ.ο.κ. [*Πηγές εσόδων τους ήταν οι πρόσοδοι της δημοτικής περιουσίας, τα πρόστιμα των αστυνομικών παραβάσεων, οι έμμεσοι δημοτικοί φόροι, οι άμεσοι έρανοι και οι άμισθες δημοτικές εργασίες των δημοτών. Οι έμμεσοι φόροι αναφέρονται στους δασμούς κατανάλωσης τα τέλη χαρτοσήμων, τα κληρονομικά τέλη και τα τέλη επί των*

οικοδομών, τα διαπύλια τέλη κ.ο.κ. Οι άμεσοι έρανοι στόχευαν στην κάλυψη των ελλειμμάτων στον δημοτικό προϋπολογισμό.]

Στο πλαίσιο των δήμων τα χωριά είχαν σχετική διαχειριστική αυτονομία, δηλαδή είχαν δικαίωμα να διαχειρίζονται αυτοτελώς την περιουσία τους ακόμη δε και να διεκδικούν δικαστικά την προστασία της. Στα χωριά υπήρχε επίσης ο ειδικός πάρεδρος που διοριζόταν μαζί με τον δήμαρχο και ήταν ο εκπρόσωπός του. Έτσι το κάθε χωριό διατηρούσε, έστω και στοιχειωδώς, την διοικητική του Αρχή.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο νομοθέτης θέσπιζε το πληθυσμιακό κριτήριο ως το βασικό για τον σχηματισμό των δήμων. Δήμος μπορούσε να γίνει κάθε χωριό που είχε 300 τουλάχιστον κατοίκους ή υπερέβαινε αυτόν τον πληθυσμό μαζί με άλλα γειτονικά χωριά. Οι δήμοι διακρίνονταν σε τρεις τάξεις. Στους δήμους πρώτης τάξεως που είχαν τουλάχιστον 10.000 κατοίκους, δηλαδή ήταν πόλεις. Στους δήμους δεύτερης τάξεως που είχαν τουλάχιστον 2.000 κατοίκους, δηλαδή ήταν κυρίως κωμοπόλεις και τα υπόλοιπα χωριά που είχαν πληθυσμό κάτω από 2.000 κατοίκους και τα οποία, αποτελούσαν τους δήμους τρίτης τάξεως. Στην διαδικασία της χωροθέτησης συμμετείχε ο κρατικός μηχανισμός σε κάθε νομό, αλλά παράλληλα συνεργάστηκαν οι έπαρχοι, οι νομάρχες και άλλοι τοπικοί παράγοντες. Για κάθε δήμο σχηματίσθηκε ειδικός φάκελος με στοιχεία για τις χρονοαποστάσεις των χωριών, το περιεχόμενο και τη δυναμική της παραγωγικής δραστηριότητας των κατοίκων, με λίγα λόγια καταγράφηκε η «αναπτυξιακή τους ταυτότητα».

Σύμφωνα με το διάταγμα, καταργείται η εθνική κοινότητα και εισάγεται ο θεσμός των δήμων. Ιδρύονται 10 νομοί, 41 επαρχίες και οι δήμοι, οι οποίοι κατατάσσονται σε 3 κατηγορίες:

1. Αυτοί που είχαν τουλάχιστον 10.000 κατοίκους.
2. Αυτοί που είχαν τουλάχιστον 2.000 κατοίκους.
3. Αυτοί που είχαν κάτω από 2.000 κατοίκους.

Οι δήμοι αποκτούν νομική προσωπικότητα και γίνονται ρυθμίσεις των δημοτικών πόρων και της δημοτικής περιουσίας τους. Παράλληλα, ως δημοτικές αρχές ορίζονται, ο δήμαρχος, οι δημαρχικοί πάρεδροι οι οποίοι εκλέγονταν έμμεσα από το Δημαιρεσιακό Συμβούλιο, δηλαδή από τον εκλογικό σύλλογο, που αποτελούσαν τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου και ίσος αριθμός δημοτών μεταξύ των «μάλλον φορολογουμένων» από τους οποίους κάποιους διόριζε ο βασιλιά ή ο νομάρχης ανάλογα με την κατηγορία του δήμου. Με άλλα λόγια η εκλογή τους ήταν εξαρτημένη από την επιλογή της κεντρικής ή περιφερειακής κρατικής αρχής. Τέλος το Δημοτικό Συμβούλιο στο οποίο εκλέγονταν άμεσα από τους δημότες που είχαν δικαίωμα ψήφου, ενώ οι πράξεις του (του Δ.Σ.) ελέγχονταν από τους νομάρχες.

Την ίδια περίοδο γίνεται και η πρώτη απόπειρα για τη θέσπιση δευτεροβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπου αναφέρεται ο θεσμός του Επαρχιακού και Νομαρχιακού Συμβουλίου, πλην όμως αυτά όπως ήταν φυσικό, ποτέ δεν συστάθηκαν ή λειτούργησαν. Η δεύτερη προσπάθεια γίνεται το 1836 με το διάταγμα «περί των Επαρχιακών Συμβουλίων», όπου ο θεσμός παίρνει για πρώτη φορά στη χώρα μας νομική υπόσταση, μολονότι τα συμβούλια αυτά δεν λειτούργησαν ποτέ ως όργανα της κεντρικής διοίκησης, αλλά ως διοικητικά παραρτήματα της κεντρικής διοίκησης.

Όλα αυτά, οδήγησαν αναμφισβήτητα στην αποδυνάμωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καταλύοντας στοιχειώδεις ελευθερίες και μεταβάλλοντάς την σε προέκταση της κρατικής συγκεντρωτικής μηχανής που ήθελε να ελέγχει και να καθορίζει την έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας μέσα από την αποκεντρωτική κοινότητα.

Ο δήμος στο καθεστώς του Β.Δ. του 1833 κατά την περίοδο της Βαυαρικής Αντιβασιλείας, δεν ήταν πράγματι το ιδεατό, φυσικό κύτταρο της συλλογικής οργάνωσης των τοπικών κοινωνιών. Υπήρξε πάντως ένας σύνθετος πολιτικός, διοικητικός και κοινωνικός θεσμός στον οποίο είχε ενσωματωθεί η

πραγματική κοινοτική υπόσταση που γεννάται με την συνοίκηση των ανθρώπων που έχουν κοινές παραδόσεις, ήθη και έθιμα ενώ ταυτόχρονα αποτελούσε το βασικό κύτταρο της διοικητικής συγκρότησης της Πολιτείας.

6. ΑΠΟ ΤΟ 1844 ΕΩΣ ΤΟ 1912

 το Σύνταγμα του 1844, για ακόμη μια φορά υπάρχει μια πιο ουσιαστική αναγνώριση του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, χωρίς όμως να υφίσταται στην πραγματικότητα η κατοχύρωσή του, έστω κι αν ο δήμος αναγνωρίστηκε έμμεσα σαν μια μονάδα Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Το 1845 ο Κωλέτης επαναφέρει το νομαρχιακό σύστημα στη θέση του επαρχιακού.

Ο συγκεντρωτισμός στη διοίκηση συνεχίζεται τυπικά και ουσιαστικά μέχρι και το 1864, όπου υπήρξε πράγματι το πρώτο Ελληνικό Σύνταγμα που αναγνώρισε στους δήμους το θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και περιέλαβε στις διατάξεις του την ορθότερη λειτουργία στη διαδικασία εκλογής των οργάνων της.

Μετά την έκπτωση του Όθωνα (1863) και την έλευση του Γεωργίου Α' και ενόψει της καθιέρωσης του Πολιτεύματος της Βασιλευόμενης Δημοκρατίας, με το Σύνταγμα του 1864 η συνελθούσα για αυτόν τον σκοπό, Β' Εθνική Συνέλευση ανέθεσε σε Επιτροπή Βουλευτών [*υπό την Προεδρία του Δημητρίου Ανιάν*] να συντάξει Σχέδιο Ψηφίσματος «περί δήμων και δημαιορειών» για την μεταρρύθμιση του δημοτικού συστήματος των Βαυαρών και την εισαγωγή της δημοκρατικής αρχής στην λειτουργία των δήμων. Η Επιτροπή αυτή πρότεινε μεταξύ των άλλων, την διατήρηση των δήμων ως θεσμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αλλά ταυτόχρονα εισηγήθηκε την συγκρότηση στο εσωτερικό του συστήματος δημοτικής αποκέντρωσης, βάση του οποίου θα ήταν η αναγνώριση των χωριών ως κοινοτήτων. Κοινοτήτων όμως που δεν θα ήταν ΟΤΑ αλλά όργανα δημοτικής αποκέντρωσης. Το

σχέδιο δεν εφαρμόστηκε παρά μόνο ως προς το σκέλος που εισήγαγε την δημοκρατική αρχή στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, με τον νόμο ΗΔ' του 1864 «περί δημαιορεισιών». Άλλωστε το Σύνταγμα του 1864 καθιέρωσε την δημοκρατική αρχή με το μοναδικό άρθρο που αναφερόταν στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Η ιδέα όμως της αναγνώρισης των κοινοτήτων ως οργάνων δημοτικής αποκέντρωσης θεσμοθετήθηκε τελικά το 1884 και εφαρμόστηκε στις αποκαλούμενες νέες Χώρες, δηλαδή στις περιοχές που προσαρτήθηκαν τότε στην ελληνική επικράτεια.

Η ρητή συνταγματική κατοχύρωση του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης γίνεται πραγματικότητα (στο Σύνταγμα του 1864), με μια άκρως φιλελεύθερη διάταξη «η εκλογή των δημοτικών αρχών θέλει γίνεσθαι δι' αμέσου, καθολικής και μυστικής δια σφαιριδίων ψηφοφορίας», κατά την οποία καθιερώνεται η άμεση εκλογή των δημοτικών αρχών μεταξύ αυτών και του Δημάρχου. *[Δηλαδή, παύει να υπάρχει η διάκριση μεταξύ αμέσου εκλογής των δημοτικών συμβουλίων και εμμέσου εκλογής του δημάρχου και παράλληλα των παρέδρων.]* Στην πορεία όμως η εφαρμογή της άμεσης εκλογής των δημάρχων αποδείχτηκε ότι δεν ήταν εφικτή. Οι αιτίες που οδήγησαν στην αναποτελεσματικότητα, ήταν ο περιορισμένος αριθμός των δήμων από τις αυθαίρετες ενώσεις πολλών ανομοιογενών τμημάτων καθώς και η μεγάλη έκταση των δήμων, που είχε ως αποτέλεσμα, ο Δήμαρχος να αποκτά τεράστια εξουσία χωρίς να προσφέρει το ανάλογο έργο στην αντιμετώπιση των τοπικών προβλημάτων.

Το 1870 ο Χαρίλαος Τρικούπης κάνει μια προσπάθεια μεταρρύθμισης στη διοίκηση του νομού και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, πλην όμως οι προτάσεις του παρέμειναν απλά σχέδια νόμου. Την ίδια περίοδο με μια επίσης ατυχή προσπάθεια του, επιχειρεί να θεσπίσει και να εφαρμόσει τη δευτεροβάθμια Τοπική

Αυτοδιοίκηση, αποβλέποντας στο στρατηγικό ρόλο που θα μπορούσε να

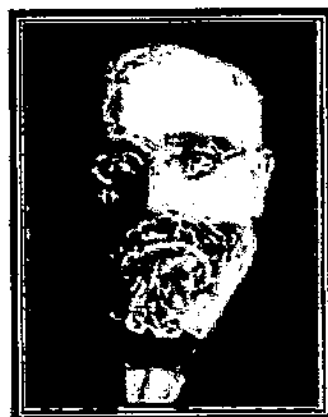
διαδραματίσει η παρεμβολή ενός νομαρχιακού Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης, μεταξύ του κεντρικού κράτους και της πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης.

Ένα βήμα επί πλέον για την αιρετή Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση συντελείται με τους νόμους, «περί νομαρχιακών συμβουλίων, των αρμοδιοτήτων και δικαιωμάτων των» του 1887, και «περί νομών και της διοικήσεως αυτών» του 1899, όπου τα Νομαρχιακά Συμβούλια βρίσκονται και πάλι στο προσκήνιο (αντικαθιστώντας τα επαρχιακά), αποκτώντας αποφασιστικές και γνωμοδοτικές αρμοδιότητες, ασκώντας παράλληλα έλεγχο στη διοίκηση και διαχείριση των δήμων.

Γρήγορα όμως, όλα αυτά ανατρέπονται και η ενεργοποίηση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης γίνεται εκ των πραγμάτων αδύνατη, λόγω των πολιτικών και οικονομικών δυσκολιών που επακολούθησαν μέχρι και το Σύνταγμα του 1927, το οποίο διαπνέεται από το ανανεωτικό πνεύμα της 1^{ης} Ελληνικής Δημοκρατίας και ορίζει την συνταγματική πλέον κατοχύρωση της Δευτεροβάθμιας Αυτοδιοίκησης.

7. ΑΠΟ ΤΟ 1912 ΕΩΣ ΤΟ 1975

Στις αρχές του 20ου αιώνα, μεγάλοι πολιτικοί όπως ο Βενιζέλος και ο Ρεπούσης, οι οποίοι θεωρητικά τουλάχιστον, έβαζαν το πρόβλημα στις πραγματικές του διαστάσεις, επισήμαναν τη τεράστια σημασία του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Ο κεντρικός στόχος της Κυβέρνησης του Ελευθέριου Βενιζέλου ήταν πρόδηλος. Η συγκρότηση σύγχρονου αστικού κράτους περνούσε μέσα από την ενδυνάμωση του κεντρικού πολιτικού συστήματος και ιδιαίτερα την ανύψωση του κοινοβουλευτισμού. Αυτό σήμαινε ότι το παλαιό πολιτικό σύστημα έπρεπε να αντικατασταθεί από εθνικά

κόμματα μεταφέροντας το κέντρο πολιτικής επιρροής στο κοινοβούλιο. Προϋπόθεση ήταν η αποδυνάμωση των τοπικών κέντρων εξουσίας. Η απελευθέρωση των συνοικισμών, δηλαδή η διάσπαση των δήμων ήταν το μέσον για την απελευθέρωση των βουλευτών από τα σχήματα τοπικής επιρροής. Η επιλογή αυτή, ως προς τον κεντρικό στόχο της μεταρρύθμισης, υπήρξε απόλυτα εύστοχη και επιβεβλημένη. Άλλωστε, για αυτό έγινε αποδεκτή και επικροτήθηκε από την κοινωνία και τις πολιτικές δυνάμεις.

Το Σύνταγμα του 1911, δεν παρουσιάζει καμιά πρόοδο από πλευράς κατοχύρωσης του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Απλά και μόνο αναφέρεται σ' αυτόν, ως αναγκαστική κοινωνιολογική αναφορά, χωρίς να ρυθμίζει τη θέση του μέσα στην ελληνική κοινωνία, και χωρίς να τον οπλίζει με τις εξουσίες και τις αρμοδιότητες που ήταν αναγκαίες για τη λειτουργία του.

Η πρώτη προσπάθεια καθορισμού ενός πλαισίου αρμοδιοτήτων των οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης έγινε κυρίως με το νόμο ΔΝΖ'/1912 «περί συστάσεως δήμων και κοινοτήτων», που άρχισε να ισχύει από το 1914. [Στο νόμο του 1833 γινόταν λόγος για κοινότητες με την έννοια των χωριών, που είχαν πριν από την υπαγωγή τους στο δήμο, δική τους περιουσία, τη διαφύλαξη και διαχείριση της οποίας θα εξακολουθούσαν να έχουν ανεξάρτητα από τη δημοτική αρχή.]

Ουσιαστικά οι αλλαγές που προήλθαν στο όλο δημοτικό σύστημα, είχαν να κάνουν με την αναγνώριση μόνο της διοικητικής διαίρεσης των κοινοτήτων, χωρίς αυτό να θίγει καθόλου το συγκεντρωτισμό του διοικητικού συστήματος. Πιο συγκεκριμένα, ενώ με το δήμο καθιερώνεται η κοινότητα ως διοικητική μονάδα του κρατικού μηχανισμού, πράγμα που δημιούργησε τη βάση για την αυτοτέλεια του χωριού, παράλληλα δεν καθιερώνεται ως ελεύθερος αυτοτελής οργανισμός, και στην ουσία η κοινότητα παραμένει απλώς διοικητική διαίρεση.

Μια από τις σπουδαιότερες μεταβολές που επέφερε ο νόμος αυτός, ήταν η διάκριση των αυτοδιοικουμένων πρωτοβάθμιων τοπικών οργανισμών σε δήμους και κοινότητες, από άποψη οργάνωσης και λειτουργίας, σε αστικούς

και αγροτικούς, από τους οποίους οι πρώτοι αποτέλεσαν, με ορισμένους περιορισμούς, τους δήμους και οι δεύτεροι τις κοινότητες. Έτσι η αναγνώριση και ίδρυση κοινοτήτων βασίσθηκε στο πληθυσμιακό κριτήριο και την ύπαρξη σχολείου στοιχειώδους εκπαίδευσης, ως βασικής υποδομής. Επικουρικά πάντως ως εξαίρεση από τα γενικά κριτήρια καθιερώνεται και η οικονομική δυνατότητα. Ως προς τους δήμους τα κριτήρια ήταν ακόμη πιο συγκεκριμένα. Δήμος μπορούσε να αναγνωρισθεί πόλη με πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων ή πρωτεύουσα νομού ανεξαρτήτως πληθυσμού. Η ίδρυση των κοινοτήτων και οι εν γένει μεταβολές έγιναν για κάθε νομό χωρίς ασφαλώς να ενεργοποιούνται οι διατάξεις του νόμου για την υποβολή αιτήσεων από τους κατοίκους. Δηλαδή η χωροθέτηση των κοινοτήτων και η διάσπαση των δήμων έγινε με μονομερή ενέργεια της κυβέρνησης, συνεπικουρούμενης από τα αποκεντρωμένα όργανα τους κράτους, όπως έγινε και με την ίδρυση των δήμων από το Β.Δ. του 1833.

Από τις σπουδαιότερες διατάξεις του νόμου ΔΝΖ' /1912, ήταν εκείνη που όριζε το περιεχόμενο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης «οι κοινότητες έχουν την αυτοδιοίκηση των εκ του κοινωνικού και δημοσίου αυτών προορισμού απορρεουσών ιδίων τοπικών υποθέσεων κατά τους ορισμούς των νόμων» (αρθρ. 92). Σύμφωνα με το νόμο αυτό, η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ήταν ανατεθειμένη στις κοινοτικές και δημοτικές αρχές, ενώ η εποπτεία τους από την κεντρική εξουσία περιορίστηκε σε ότι αφορά την νομιμότητα των αποφάσεων των κοινοτικών και δημοτικών συμβουλίων. Αναλυτικά για τις κοινότητες την διοίκηση ασκούσε το κοινοτικό συμβούλιο και για τους δήμους ο δήμαρχος, οι πάρεδροι, το δημοτικό συμβούλιο και η δημαρχιακή επιτροπή. Ο πρόεδρος της κοινότητας δεν αναγνωριζόταν από το νόμο αυτό, μεταξύ των κοινοτικών αρχών, αφού για πρώτη φορά περιλήφθηκε στις κοινοτικές αρχές με το αρθρ. 29 το 1973.

Η εφαρμογή του νέου καθεστώτος συνάντησε πολλές δυσκολίες, που οφείλονταν κυρίως στη μακροχρόνια συνήθεια των κρατικών αρχών να επεμβαίνουν στην άσκηση του έργου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Μια ελπίδα ενδυνάμωσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, διαφαίνεται το 1917 που προέβλεπε τη σύσταση μιας νομοπαρασκευαστικής επιτροπής με σκοπό την εκπόνηση σχεδίων για την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, «νομοπαρασκευαστικής επιτροπής προς σύνταξιν σχεδίων διοικητικών κωδίκων» (νόμος 864).

Με την ανατροπή του Βενιζέλου η επιτροπή διαλύεται και το 1923 φτάνουμε στη νομοθέτηση μιας μορφής Αυτοδιοίκησης των νομών, η οποία όμως δεν εφαρμόστηκε λόγω της πολιτικής αναταραχής και η κυβερνητική αστάθεια που επικράτησε είχε ως αποτέλεσμα να εμποδίσουν την ενεργοποίησή του, αφού ποτέ δεν εκδόθηκε διάταγμα που θα το έθετε σε ισχύ.

Οι οκτώ περίπου δεκαετίες που ακολούθησαν μετέβαλαν ριζικά τις πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες και αποτύπωσαν αυτές τις μεταβολές στην δομή και την λειτουργία της Πολιτείας μας.

8. ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΟΥ 1927

πό την ίδρυση του ελληνικού κράτους μέχρι το Σύνταγμα του 1927, ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, βρισκόταν κάτω από ένα υποτυπώδες νομικό πλαίσιο λειτουργίας του και παρότι αποτέλεσε αντικείμενο διαρκών συζητήσεων και ρυθμίσεων δεν κατάφερε αυτό που έπρεπε και αυτό που εξυπηρετούσε τις ανάγκες του τόπου.

Τα σταθερά θεμέλια που θα μπορούσαν να στηρίζουν το θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης τοποθετούνται με το Σύνταγμα του 1927, (άρθρο 107) το οποίο αντιμετωπίζει με σεβασμό και πραγματικό ενδιαφέρον το θεσμό, αφήνοντάς τον να προχωρήσει αυτοδύναμος και ανεξάρτητος.

Η έννοια του «αποκεντρωτικού συστήματος» εμφανίζεται για πρώτη φορά και ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης κατοχυρώνεται πλήρως στο Σύνταγμα του 1925 (άρθρο 104) που περιλήφθηκε με ορισμένες τροποποιήσεις στο Σύνταγμα του 1927 (άρθρο 107). Το Σύνταγμα του 1927 ήρθε να δώσει το πραγματικό νόημα και την προοδευτικότερη ρύθμιση στη Τοπική Αυτοδιοίκησης.

Σύμφωνα με το Σύνταγμα του 1927 το κράτος θα έπρεπε:

- Να διαιρεθεί σε περιφέρειες μέσα στις οποίες οι πολίτες θα διαχειρίζονταν απ' ευθείας τις τοπικές υποθέσεις.
- Την πρώτη βαθμίδα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης θα αποτελούσε ο δήμος ή η κοινότητα καθώς προέβλεπε Τοπική Αυτοδιοίκηση δύο βαθμών ανεξάρτητα των δήμων και των συνδέσμων των κοινοτήτων. Κατοχυρώνεται έτσι, ο ρόλος της κοινότητας και θεσμοθετείται ο δεύτερος βαθμός Αυτοδιοίκησης.
- Οι αποφάσεις για θέματα που αφορούσαν τον κύκλο αρμοδιοτήτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης λαμβάνονταν έμμεσα από όργανα, τα οποία εκλέγονταν με καθολική ψηφοφορία ή άμεση από τους ενεργούς πολίτες κάθε αυτοδιοικούμενης περιφέρειας. Πράγμα που σημαίνει καθιέρωση, για πρώτη φορά της κυριαρχίας εκλεγμένων οργάνων απ' ευθείας από το λαό, που μπορεί να μετέχει ουσιαστικά σε δημοψηφίσματα, για αποφάσεις πάνω σε τοπικά προβλήματα.
- Επί των οργανισμών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ανεξάρτητα βαθμίδας η κεντρική εξουσία θα ασκούσε ανώτατη εποπτεία, η οποία περιελάμβανε έλεγχο νομιμότητας και σκοπιμότητας.
- Τέλος, σε ότι αφορά τα οικονομικά των ΟΤΑ, αναφέρεται ότι το κράτος δύναται να συντρέχει οικονομικώς τους ΟΤΑ.

Δυστυχώς, όμως για το θεσμό και την Ελλάδα, η οργάνωση και λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού με αιρετά και ανακλητά όργανα και άρα με την ενεργό πολιτική βούληση του τοπικού κοινωνικού σώματος, τελικά δεν κατόρθωσαν να ξεπεράσουν το

στάδιο της απλής προσπάθειας για την εξυγίανση της διοίκησης. Το 1935 με την Ε' Εθνοσυνέλευση καταργείται το Σύνταγμα του 1927 και επανέρχεται σε προσωρινή ισχύ το σύνταγμα της Βασιλευόμενης Δημοκρατίας του 1864, όπως αναθεωρήθηκε το 1911.

Από το 1935, μέχρι το 1951 περίπου, η Τοπική Αυτοδιοίκηση στη χώρα μας, παρέμεινε σχεδόν χωρίς συνταγματική κατοχύρωση και αυτό γιατί, το σύνταγμα του 1864/1911, δεν προέβλεπε κάποιον περιορισμό σε μια ενδεχόμενη νέα νομοθετική ρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που τυχόν θα έβλαπτε την έννοια και το περιεχόμενό της.

Περίοδος 1936

Η δικτατορία του Μεταξά το 1936, μετέτρεψε την Τοπική Αυτοδιοίκηση σε απλό εξάρτημα της κρατικής μηχανής και κατέλυσε κυριολεκτικά κάθε έννοια του θεσμού, μεταβάλλοντάς την σε διοικητικό παράρτημα της κυβέρνησης. Το νομοθετικό έργο, προ της Μεταξικής δικτατορίας, περί ΟΤΑ αποτελείται από την κωδικοποίηση της περί ΟΤΑ νομοθεσίας με το Β.Δ. του 1936.

Περίοδος 1942 - 1944

Άξιος λόγου είναι ο κώδικας Τοπικής Αυτοδιοίκησης από την Π.Ε.Ε.Α. (Πολιτική Επιτροπή Εθνικής Απελευθέρωσης) το 1944, ο οποίος αποτέλεσε φαινόμενο για την εποχή εκείνη, με τις προοδευτικές διατάξεις του. Στην περίοδο του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα, εμφανίστηκαν μονάδες Αυτοδιοίκησης οι οποίες βασιζόνταν στην έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας και ήταν υπό τον έλεγχο της Π.Ε.Ε.Α., στις περιοχές της χώρας που διατηρήθηκαν ελεύθερες ή ελευθερώνονταν από τους εισβολείς. Ο κώδικας της Π.Ε.Ε.Α. χαρακτηριστικά ανέφερε, ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι θεμελιώδης θεσμός του δημοσίου βίου των Ελλήνων, είναι οργανωμένη λαϊκή

εξουσία που ασκείται με αιρετούς αντιπροσώπους και απευθείας με τις συνελεύσεις του λαού για τη διοίκηση του χωριού, της πόλης, της επαρχίας.

Θεσμοθετείται και καθιερώνεται ο κώδικας Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως πρότυπο πλαίσιο άσκησης των εξουσιών από τον ίδιο το λαό. Κύρια βάση της Αυτοδιοίκησης είναι η καθιέρωση δύο βαθμών, ο δήμος και η κοινότητα όπου είναι οργανισμοί πρώτου βαθμού, και η επαρχία οργανισμός του δεύτερου βαθμού. Αντιπροσωπευτικό σώμα της επαρχίας είναι το επαρχιακό συμβούλιο που εκλέγεται με άμεση καθολική ψηφοφορία από το λαό.

Η λαϊκή Αυτοδιοίκηση στην κατοχή αποτέλεσε το κυρίαρχο πολιτειακό όργανο με κρατικές αρμοδιότητες. Οι περιοχές στις οποίες λειτούργησε αποτελούν υποδείγματα ενεργού συμμετοχής των πολιτών στην πολιτική διαδικασία και κατ' επέκταση στην διαμόρφωση του συνολικού πολιτικού κλίματος. Οι συμμετοχικοί θεσμοί, η αιρετότητα των οργάνων και ο έλεγχός τους από την γενική συνέλευση των πολιτών της τοπικής κοινωνίας εξασφάλιζε τη λειτουργικότητά της, ώστε να αποδεικνύεται ότι όλες οι εξουσίες πηγάζουν από τον Λαό και ασκούνται από τον λαό. Ο ρόλος της κεντρικής εξουσίας περιορίζεται καθαρά στην καθοδήγηση και στο συντονισμό της δράσης των κατά τόπους δημοτικών αρχών.

9. ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΟΥ 1952

 το Σύνταγμα του 1952, ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθιερώνεται ως η βάση της διοικητικής οργάνωσης της χώρας στα πλαίσια της κοινής νομοθετικής εξουσίας, η οποία θα καθόριζε «κατά βούληση» [τα αποφασιστικά της όργανα προκύπτουν μέσα από καθολική ψηφοφορία] την οργάνωση και λειτουργία του διοικητικού συστήματος, δηλαδή τη μορφή, τη δομή και την έκταση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, (άρθρο 99) «Η διοικητική οργάνωση του κράτους βασίζεται εις την αποκέντρωση και την τοπική αυτοδιοίκηση ως νόμος ορίζει». Η διάταξη αυτή αναγνώριζε την τοπική αυτοδιοίκηση και την αποκέντρωση ως θεμελιώδη στοιχεία της

κρατικής οργάνωσης. Τα κύρια χαρακτηριστικά ήταν η περιορισμένη διοικητική αυτοτέλεια και η αύξηση των κρατικών παρεμβάσεων (διευρύνθηκαν οι περιπτώσεις ελέγχου σκοπιμότητας από το νομάρχη και παρέμεινε ο συνεχής έλεγχος της νομιμότητας των πράξεων των αιρετών οργάνων), η αποδοχή της υπάρχουσας κατακερματισμένης δομής των ΟΤΑ και η επιλογή της μη αντιμετώπισης του οικονομικού τους προβλήματος. Ένα θετικό βήμα ήταν η ανάθεση ορισμένων αποκλειστικών αρμοδιοτήτων στους δήμους και τις κοινότητες, η οποία τελούσε μόνιμα υπό την αίρεση νομοθετικών παρεμβάσεων της κεντρικής διοίκησης. Επίσης την ίδια περίοδο η Αυτοδιοίκηση των δήμων και κοινοτήτων καθορίστηκε με βάση το άρθρο 99 του Συντάγματος από το Ν.Δ. 2888/1954 «περί κυρώσεως του σχεδίου δημοτικού και κοινοτικού κώδικος».

Για ακόμη μια φορά η Τοπική Αυτοδιοίκηση κατέληξε να γίνει υποκατάστατο της κρατικής μηχανής, ενώ στο όλο θεσμικό πλαίσιο δεν κατοχυρώθηκε η δευτεροβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση, αλλά επανήλθε ο αναχρονιστικός και αντιδημοκρατικός θεσμός των Νομαρχιακών Συμβουλίων, τα οποία ήταν ολοφάνερο ότι σκόπευαν στο φίμωμα κάθε λαϊκής έκφρασης.

10. ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ 1968 - 1973

Το πραξικόπημα του 1967, έδωσε την χαριστική βολή στον ψυχορραγούντα δημοκρατικό θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς μετέτρεψε την Αυτοδιοίκησης, σε διοίκηση των αντιλαϊκών και αντιδημοκρατικών στόχων, εφόσον αναιρούσαν ένα από τα βασικότερα στοιχεία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, το αιρετό των αρχών της. Εξάλλου, ο κύκλος αρμοδιότητας των οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και η άσκηση της κρατικής εποπτείας σ' αυτούς περιορίζονταν ολοκληρωτικά στην κρίση ενός αυταρχικού νομοθετικού συστήματος, καταλύοντας ουσιαστικά κάθε ελευθερία που είχαν πριν οι δήμοι και οι κοινότητες, με αποτέλεσμα τον μαρασμό της τοπικής ζωής.

Στην Ελλάδα η Αυτοδιοίκηση όλα αυτά τα χρόνια βρισκόταν μόνιμα σε μειονεκτική θέση. Τα δύο βασικά στοιχεία που καθόρισαν την πορεία του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης τα τελευταία 150 χρόνια ήταν η στενή εξάρτηση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης από την κεντρική εξουσία και οι περιορισμένες αρμοδιότητες που είχε η Τοπική Αυτοδιοίκηση, σε συνδιασμό με την έλλειψη μέσων και οικονομικών πόρων.

11. ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΟΥ 1975

Mε την πτώση της δικτατορίας των συνταγματαρχών (1967-1974), εγκαινιάζεται μια νέα εποχή σε ότι αφορά την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Το Σύνταγμα του 1975, αναγνωρίζει το θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως το κύτταρο του δημοκρατικού πολιτεύματος, και στοχεύει στην αναβάθμισή της, καθορίζοντας την νομική της θέση μέσα στο Σύνταγμα καθώς και την εξασφάλιση στο μέτρο του δυνατού της οικονομικής ανεξαρτησίας της. Η έννοια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης κατοχυρώνεται στις διατάξεις του 1975 Συντάγματος (άρθρο 102), ως την αυτοτελή άσκηση τοπικής δημόσιας διοίκησης, από ένα εδαφικό νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με τη σύμπραξη του συνόλου των μελών του (λαού) και υπό την εποπτεία του Κράτους.

Ειδικότερα το ισχύον Σύνταγμα του 1975, περιέλαβε δύο άρθρα που αφορούσαν, το αποκεντρωτικό σύστημα το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 101, και τη Τοπική Αυτοδιοίκηση που κατοχυρώνεται στο άρθρο 102. Το κείμενο των εν λόγω διατάξεων του Κυβερνητικού Σχεδίου Συντάγματος είχε ως εξής: **Άρθρο 101:** 1. Η διοίκηση του κράτους οργανώνεται κατά το αποκεντρωτικό σύστημα. 2. Η διοικητική διαίρεση της χώρας διαμορφώνεται βάσει των γεωοικονομικών, κοινωνικών και συγκοινωνιακών συνθηκών. 3. Τα περιφερειακά κρατικά όργανα έχουν γενική αποφασιστική αρμοδιότητα επί των υποθέσεων της περιφέρειάς τους. **Άρθρο 102:** 1. Η διοίκηση και διαχείριση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στις οποίες την πρώτη βαθμίδα αποτελούν οι δήμοι και οι κοινότητες. 2. Οι αρχές των ΟΤΑ εκλέγονται με μυστική και καθολική ψηφοφορία. Παράλληλα ο νόμος προβλέπει εξαιρέσεις από τον κανόνα της αιρετότητας για τις αρχές των κοινοτήτων πληθυσμού μέχρι χιλίων κατοίκων. 3. Δια νόμου ορίζεται η σύσταση δευτεροβάθμιων ΟΤΑ, στην διοίκηση των οποίων θα μπορούσαν να μετέχουν και αντιπρόσωποι τοπικών επαγγελματιών

οργανώσεων και της κρατικής διοικήσεως, στους οποίους θα μπορούσε να ανατίθεται η εκπροσώπηση των οργανισμών και η εκτέλεση των αποφάσεων. 4. Οι ΟΤΑ έχουν αποκλειστικό σκοπό την προαγωγή των τοπικών συμφερόντων και την ικανοποίηση των αναγκών των κατοίκων της οικείας περιφέρειας. 5. Το κράτος ασκεί εποπτεία επί των ΟΤΑ και μεριμνά για την εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων προς εκπλήρωση της αποστολής τους.

Σύμφωνα με το Σύνταγμα του 1975, "Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης" είναι τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που διοικούν τις τοπικές υποθέσεις (άρθρο 102, παρ. 1), έχουν διοικητική αυτοτέλεια (άρθρο 102, παρ. 1, εδ. 1) και διευθύνονται από αιρετά τοπικά όργανα (άρθρο 102 παρ. 1 εδ.2). [Πρόκειται δηλαδή για νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου στο πλαίσιο των οποίων μορφοποιείται το τοπικό υποσύνολο του λαού και οργανώνεται με δημοκρατικές και αντιπροσωπευτικές διαδικασίες σε πολιτικά αυτόβουλες αλλά και προικισμένες με δημόσια εξουσία διοικητικές ενότητες που έχουν την ευθύνη για την διοίκηση των τοπικών υποθέσεων.]

Στο σχετικό άρθρο χαρακτηρίζονται ρητά ως ΟΤΑ, οι δήμοι και οι κοινότητες, ενώ οι λοιπές βαθμίδες καθορίζονται με νόμο. Επίσης προβλέπει ότι η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι οποίοι έχουν διοικητική αυτοτέλεια και οι αρχές τους θα εκλέγονται με καθολική και μυστική ψηφοφορία. Ο καθορισμός της έννοιας της τοπικής υπόθεσης δεν καθοριζόταν στο σύνταγμα δηλαδή δεν προσδιόριζε τον κύκλο ενέργειας των τοπικών οργανισμών, και άφηνε τον καθορισμό της στην επιστήμη, στο νόμο και στα δικαστήρια, παρόλα αυτά θα έπρεπε να ερμηνεύεται σε σχέση με τα τοπικά συμφέροντα. Η διοικητική αυτοτέλεια παρουσιάζει τις ακόλουθες πτυχές : 1) την θεσμική αυτοτέλεια που εκδηλώνεται με την ύπαρξη ιδιαίτερων οργάνων των ΟΤΑ που παίρνουν αποφάσεις και ασκούν δημόσια εξουσία στο πεδίο της αρμοδιότητάς τους με δική τους ευθύνη καθώς και με την υπαγωγή όλων όσων βρίσκονται στην εδαφική τους περιφέρεια στην εξουσία των ΟΤΑ, 2) την οργανωτική

αυτοτέλεια που εκδηλώνεται με την οργάνωση των υπηρεσιών του και τον καθορισμό του τρόπου λειτουργίας τους, 3) την υπηρεσιακή αυτοτέλεια που εκδηλώνεται με την λήψη κατά την διακριτική ευχέρεια του ΟΤΑ, αποφάσεων για θέματα του υπαλληλικού τους προσωπικού, και 4) την δημοσιονομική και οικονομική αυτοτέλεια που εκδηλώνεται με τον σχηματισμό και την διαχείριση της ιδιαίτερης περιουσίας. Παράλληλα το κράτος θα ασκεί στους οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης εποπτεία που να μην εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους καθώς επίσης θα μεριμνά ώστε να εξασφαλίζονται οι αναγκαίοι πόροι για την εκπλήρωση της αποστολής τους.

Μετά το 1975 είχε γίνει ευρύτερα αποδεκτό ότι ο Κώδικας του 1954 δεν συμβάδιζε με το νέο συνταγματικό πλαίσιο για την Αυτοδιοίκηση, ούτε με τις διευρυμένες λειτουργίες που ανέθετε το πολιτικό σύστημα στο σύνολο του δημόσιου τομέα. Είχε αρχίσει να συνειδητοποιείται από την κεντρική διοίκηση η αδυναμία της, να επιλύσει τα τοπικά προβλήματα και οι κοινωνικές απαιτήσεις για αστιές υποδομές και αναβάθμιση των όρων διαβίωσης στα χωριά και τις πόλεις, ήταν πλέον έντονες και επιτακτικές. Ταυτόχρονα το ζήτημα της περιφερειακής ανάπτυξης είχε αναδειχθεί ως κεντρικό αίτημα ευρύτατων κοινωνικών στρωμάτων και οικονομικών κύκλων.

Είναι γεγονός ότι το νέο συνταγματικό πλαίσιο περί Τοπικής Αυτοδιοίκησης του 1975 (άρθρο 102), αποσαφηνίζει τη δομή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης η οποία διαρθρώνεται σε βαθμίδες και δίνει την ευχέρεια στο κοινό νομοθέτη να διαρθρώσει ένα σύστημα Τοπικής Αυτοδιοίκησης προσαρμοσμένο στις ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας. Παρά τη φαινομενική πληρότητά του όμως, δεν κατάφερε να απαγκιστρωθεί τελείως από τις συντηρητικές και αγκυλωτικές αντιλήψεις του παρελθόντος και εκείνες τις πολιτικές και ιδεολογικές τάσεις, που ανέτρεφαν για δεκαετίες ολόκληρες τον συγκεντρωτισμό, την αδιαφάνεια, την ευνοιοκρατία, τα κεκτημένα των ομάδων που αδιαφορούσαν για το συλλογικό συμφέρον της κοινωνίας, και που ήθελαν

την Τοπική Αυτοδιοίκηση να βρίσκετε σε στενή εξάρτηση από την κεντρική εξουσία.

Είναι αξιοσημείωτο ότι η εσωτερική κυρίως μετανάστευση που ακολούθησε τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια, συντέλεσε στην ερήμωση των χωριών, την συγκέντρωση του ενεργού ανθρώπινου δυναμικού στα αστικά κέντρα και στην περαιτέρω αποδυνάμωση της κοινοτικής Αυτοδιοίκησης. Η διαρθρωμένη σε δήμους και κοινότητες πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση, αποδείχτηκε ότι σ' όλα αυτά τα χρόνια παρουσιάστηκαν σοβαρά προβλήματα, όπου συντέλεσαν αποφασιστικά στη δημογραφική και αναπτυξιακή καχεξία των ΟΤΑ. Αποτέλεσμα των παραπάνω είναι ότι η κατακερματισμένη πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν μπορεί να ανταποκριθεί ούτε στον επίκαιρο αναπτυξιακό ρόλο αλλά ούτε στην παραδοσιακή διοικητική αποστολή της. Άλλωστε η Τοπική Αυτοδιοίκηση για να μην καταλήγει σε ετεροδιοίκηση πρέπει να διαθέτει εκτός από την διοικητική της αυτοτέλεια, την οικονομική αυτοδυναμία και την λειτουργική της αυτάρκεια. Με άλλα λόγια πρέπει να έχει επαρκείς πόρους και επαρκές ανθρώπινο δυναμικό.

Οι κύριες αιτίες από τον κατακερματισμό της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που οδήγησαν σε αυτή την κατάσταση είναι :

1^ο) Οι κοινότητες και οι μικροί δήμοι δεν ήταν σε θέση να ανταποκριθούν στην συνταγματική αποστολή τους, δηλαδή δεν ικανοποιούσαν επαρκώς τις προϋποθέσεις για την αποτελεσματική διοίκηση των τοπικών υποθέσεων, όπως αυτές διαμορφώνονται βέβαια στην σύγχρονη εποχή, λαμβανομένων υπόψη των γεωοικονομικών, κοινωνικών και ιδίως τεχνολογικών συνθηκών.

2^ο) Τόσο η σημερινή αλβεινή πραγματικότητα της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όσο κυρίως και η προοπτική της μεταφοράς στους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ ευρύτερου φάσματος αρμοδιοτήτων έτσι ώστε οι υπηρεσίες που παρέχονται από την Πολιτεία στους πολίτες να παρέχονται στο

πλησιέστερο σ' αυτούς επίπεδο, θέτει στο επίκεντρο το ζήτημα της διοικητικής αναποτελεσματικότητας των υφιστάμενων πρωτοβάθμιων ΟΤΑ.

3^{ον}) Τέλος η Τοπική Αυτοδιοίκηση τα τελευταία χρόνια έχει αρχίσει να αναδεικνύεται σε ένα επίπεδο σχεδιασμού και υποστήριξης της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης. Ο ρόλος της, ως μοχλού της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης, συνάδει απολύτως με την ιστορική αλλά και την συνταγματική αποστολή της. Αυτόν το ρόλο έως σήμερα η ελληνική κατακερματισμένη πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση τον ασκεί αποτελεσματικά εκεί που μπορεί να οργανώσει μηχανισμούς υποστήριξης, να εκπονήσει σχέδια ανάπτυξης βασιζόμενη στις δικές της οικονομικές και διοικητικές δυνάμεις. Έτσι, οι μεγάλοι δήμοι είναι εκείνοι που πραγματώνουν τον αναπτυξιακό ρόλο του θεσμού, ενώ οι μικροί δήμοι και οι κοινότητες υποχρεώνονται να παραμείνουν θεατές ή στην καλύτερη περίπτωση να μεταβάλλουν θεσμούς αναπτυξιακής συνεργασίας σε μηχανισμούς αναδιανομής πόρων και έργων.

Η αντιμετώπιση του προβλήματος της πολυδιάσπασης άρχισε από το 1980 με την σημαντική αύξηση του πληθυσμιακού ορίου για την αναγνώριση ενός αυτοτελούς συνοικισμού σε κοινότητα. Η πολιτική αυτή επιχειρούσε να σταματήσει την περαιτέρω διάσπαση. Η αναγκαιότητα για τον εκσυγχρονισμό της ελληνικής κοινωνίας και το αίτημα για τη θεσμική τους κατοχύρωση αντιμετωπίστηκε με τους νόμους 1065/80 «περί κυρώσεως του δημοτικού και κοινοτικού κώδικα» και 1270/82 «περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του προηγούμενου». Ο Δ.Κ.Κ. του 1980 υπέστη πολλές τροποποιήσεις και αλλαγές, ορισμένες μάλιστα από τις οποίες είχαν ριζικό χαρακτήρα. Ο Κώδικας (Ν. 1065/80) αυτός σηματοδοτεί το τέλος μίας περιόδου κηδεμόνευσης και ελέγχου της Αυτοδιοίκησης και την αρχή μίας νέας με διευρυμένες δυνατότητες παρέμβασης. Τα μόνιμα προβλήματα της Αυτοδιοίκησης όμως παραμένουν και συνεχίζουν να αποτελούν εμπόδιο σε οποιαδήποτε προσπάθεια αναβάθμισης του πολιτικού, κοινωνικού και

αναπτυξιακού της ρόλου. Με τους νόμους αυτούς επιδιώχθηκε ακόμα η διεύρυνση των αρμοδιοτήτων των ΟΤΑ, ο περιορισμός της κρατικής παρέμβασης και η κατά το δυνατόν μεγαλύτερη εκπροσώπηση των ΟΤΑ στην κατάρτιση προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης, χωροταξίας και προστασίας του περιβάλλοντος.

Το 1984, το πλαίσιο της αναβάθμισης του ρόλου της Αυτοδιοίκησης αλλάζει και πρώτο σημαντικό βήμα ήταν η διαμόρφωση ευνοϊκού διαδικαστικού πλαισίου έτσι ώστε οι πρωτοβουλίες για την συνένωση των ΟΤΑ να προέρχονται διαζευτικά είτε από τους αιρετούς είτε από τους ίδιους τους ειλογείς κατοίκους δηλαδή με εθελοντικές συνενώσεις και ισχυρά οικονομικά κίνητρα από τα πραγματικά μέλη των τοπικών κοινωνιών. Το κατ' εξοχήν νεωτεριστικό στοιχείο της πολιτικής αυτής που εισήγαγε ο Ν. 1416/1984 είναι η παροχή οικονομικών και διοικητικών κινήτρων. Δύο χρόνια μετά την εφαρμογή του νόμου 1416/1984 ο νομοθέτης, με το άρθρο 1 του Ν. 1622/1986 επιχειρεί μια ακόμη δραστικότερη παρέμβαση για την επίλυση του προβλήματος της πολυδιάσπασης των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ, με την διαδικασία της «σχεδιασμένης συνένωσης». Έτσι λοιπόν, οι νομοί διαιρούνται σε γεωγραφικές ενότητες εντός των οποίων οι ΟΤΑ καλούνται να συνενωθούν, ώστε να αντιμετωπίσουν άμεσα τα κοινά προβλήματα και να δρομολογήσουν από κοινού πρωτοβουλίες για την τοπική ανάπτυξη αλλά ταυτόχρονα να προετοιμάσουν το κλίμα για την διοικητική τους συνένωση. Επίσης, ο Ν. 1622/1986 (άρθρα 19-60) για πρώτη φορά από τη ψήφιση του Συντάγματος του 1975 προέβλεψε τη σύσταση τοπικών οργανισμών δεύτερης βαθμίδας, οι διατάξεις του οποίου όμως δεν ενεργοποιήθηκαν από την τότε κυβέρνηση. Ακολούθησε ο Ν. 1832/1989 ο οποίος τροποποίησε και βελτίωσε ορισμένες διατάξεις του προηγούμενου νόμου και ρύθμιζε ιδιαίτερα την ειδική ετήσια οικονομική ενίσχυση για τις αρμοδιότητες που μεταβιβάζονταν στους νομαρχιακούς ΟΤΑ (άρθρο 32). Οι νέοι κώδικες που ακολούθησαν το 1985 και το 1989 μέχρι το 1993, ενώ βελτίωσαν ουσιαστικά το καθεστώς εποπτείας

και ελέγχου, προώθησαν τη δημιουργία θεσμών συνεργασίας και αποδέσμευσαν τη δυναμική της Αυτοδιοίκησης σε τοπικό επίπεδο, δεν έλυσαν όμως τα βασικά προβλήματα της μεταφοράς αρμοδιοτήτων, του κατακερματισμού και των οικονομικών πόρων της πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης.

Αξιοσημείωτο γεγονός την περίοδο αυτή είναι και η σύνταξη του Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας (Χ.Τ.Α.), κατά την οποία επιχειρείται να προστατευθεί και να ενισχυθεί η Τοπικής Αυτοδιοίκηση στις διάφορες χώρες της Ευρώπης, με στόχο να θεμελιωθεί η Ευρώπη πάνω στις αρχές της Δημοκρατίας και της Αποκέντρωσης, γιατί οι ΟΤΑ αποτέλεσαν ένα από τα κύρια θεμέλια κάθε δημοκρατικού καθεστώτος. [Ο Χ.Τ.Α. αποτελείται από 3 μέρη και 18 άρθρα]. Η κύρωση του Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας, έγινε από την Ελλάδα με το νόμο 1850/1989 και τέθηκε σε ισχύ από 1-1-1990. Ο νόμος αυτός σύμφωνα με το σύνταγμα (άρθρο 18, παρ. 1) έχει ισχύ υπέρτερη από τις διατάξεις των κοινών νόμων και αποτελεί τμήμα της εσωτερικής έννομης τάξης, εσωτερικό ελληνικό δίκαιο. Η Ελλάδα επιφυλάχθηκε για την εφαρμογή πολλών σημαντικών διατάξεών του που θα μπορούσαν κατ' εξοχήν να συμβάλλουν στην ανανέωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και στην προώθηση των αναγκαίων νομοθετικών μεταρρυθμίσεων, όπου θα σηματοδοτούσαν τον ρόλο της μέσα στους κόλπους της ελληνικής κοινωνίας.

Η διαδικασία της μεταρρύθμισης υπήρξε πράγματι πολύχρονη και επίμονη. Σύμφωνα με το άρθρο 24 Π.Δ. 410/1995 (όπως συμπληρώθηκε από το Ν. 2218/1994) η διοίκηση όλων των τοπικών υποθέσεων ανήκει στην αρμοδιότητα των δήμων και κοινοτήτων, κύρια μέριμνα των οποίων αποτελεί η προαγωγή των κοινωνικών και οικονομικών συμφερόντων, καθώς και των πολιτικών και πνευματικών ενδιαφερόντων των κατοίκων. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να προσφέρει υπηρεσίες των οποίων το εύρος είναι αρκετά μεγάλο, όπου οι επιμέρους δραστηριότητες θα μπορούσαν να ταξινομηθούν στις παρακάτω ομάδες :

- Α. Περιβαλλοντολογικές δραστηριότητες
- Β. Προσωπικές δραστηριότητες
- Γ. Δραστηριότητες αναψυχής
- Δ. Δραστηριότητες προστασίας
- Ε. Παραγωγικές και αναπτυξιακές δραστηριότητες
- Στ. Επιχειρηματικές δραστηριότητες

Η κατάσταση διαφοροποιείται το 1994 με τη δημιουργία της δευτεροβάθμιας (νομαρχιακής) Τοπικής Αυτοδιοίκησης, κυρίως μετά την ψήφιση των νόμων 2218 και 2240/1994, για τη διοικητική αναδιοργάνωση της χώρας και τη μεταφορά ορισμένων αρμοδιοτήτων και την περαιτέρω βελτίωση του καθεστώτος εποπτείας και ελέγχων. Η κωδικοποίηση της νομοθεσίας των δήμων και κοινοτήτων αποτελεί μία ακόμη συμβολή στην ολοκλήρωση του θεσμικού πλαισίου που αφορά τους οργανισμούς αυτούς. Με βάση αυτή τη συνταγματική εξουσιοδότηση ψηφίστηκε από τη Βουλή ο νόμος 2218/1994 " Ίδρυση νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ... " και αναδείχθηκαν τα αιρετά όργανα των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων (με τις διπλές εκλογές της 16ης Οκτωβρίου 1994 για τις δημοτικές και τις νομαρχιακές). Οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις αποτελούν λοιπόν τη δεύτερη βαθμίδα των οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και διαθέτουν όλα τα τυπικά χαρακτηριστικά που αναφέρει το Σύνταγμα (αρμοδιότητα για τοπικές υποθέσεις- νομαρχιακού επιπέδου, αιρετά όργανα, νομική προσωπικότητα, διοικητική αυτοτέλεια κ.ο.κ.). Παράλληλα υπήρξαν και άλλες νεώτερες νομοθετικές ρυθμίσεις, όπως ο νόμος 2307/1995, οι οποίες συμπλήρωσαν και κάλυψαν θεσμικές ανάγκες και ελλείψεις της νομοθεσίας αυτής. Ο Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας του 1995, σαφώς βελτιωμένος και περισσότερο προωθημένος σε σχέση με τους προηγούμενους, έχει καταστήσει σαφή τα όρια μιας προσπάθειας αναβάθμισης της Αυτοδιοίκησης.

Η θεσμοθέτηση και λειτουργία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης καθώς επίσης και η ανάδειξη της Περιφέρειας ως νέου αποσυγκεντρωτικού επιπέδου της κεντρικής κρατικής διοίκησης, αλλάζει ριζικά τον τρόπο άσκησης της διοίκησης και προωθεί την περιφερειακή άσκηση της κρατικής εξουσίας στη χώρα μας. Το θεσμικό αυτό καθεστώς κωδικοποιήθηκε με το προεδρικό διάταγμα 30/1996 (Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης – Κ.Ν.Α.) που και αυτό στη συνέχεια τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το Ν. 2503/1997 και το Ν. 2539/1997. Σύμφωνα με τα άρθρα του Κ.Ν.Α. ο νομός είναι το επίπεδο της δευτοροβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης και η περιφέρεια της συμπίπτει με την περιφέρεια του νομού. Οι Νομαρχιακές αυτές αυτοδιοικήσεις είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και το κυριότερο δεν ασκούν εποπτεία στους ΟΤΑ Α' βαθμίδας, αφού δεν υφίσταται ιεραρχική σχέση. Γενική αρμοδιότητα των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, (άρθρο 8 Κ.Ν.Α., όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 2399/1996) είναι η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων Νομαρχιακού επιπέδου, με εξαίρεση σε θέματα δημόσιας περιουσίας, τα οποία ασκούνται μόνο μέσα στα εδαφικά τους όρια. Η περιφέρεια και η ονομασία κάθε νομαρχιακής αυτοδιοίκησης συμπίπτει με αυτή του νομού και η έδρα της είναι η πρωτεύουσα του νομού. *[Κατ' εξαίρεση οι νομαρχίες Αθηνών, Ανατολικής Αττικής, Δυτικής Αττικής και Πειραιά όπου αποτελούν ξεχωριστές νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις]*. Σκοπός των οργανισμών αυτών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Β' βαθμού πέρα από τον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Διοίκησης, είναι η οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της περιφέρειάς τους, με την ενεργό συμμετοχή των πολιτών στη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων.

Μετά από καθυστέρηση πολλών ετών καθιερώθηκε στη χώρα μας, όπως στις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ένα σύστημα πολυβάθμιας Αυτοδιοίκησης (δύο βαθμών), σύμφωνα με το οποίο δεν υπάρχει ιεραρχική σχέση μεταξύ των βαθμίδων Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ενώ διακρίνονται σαφώς οι αρμοδιότητές τους.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

 την Ελλάδα, με μεγάλη καθυστέρηση σε σχέση με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ως συνέχεια ενός κύκλου μεγάλων θεσμικών αλλαγών που μετακίνησαν την Τοπική Αυτοδιοίκηση από το περιθώριο στο προσκήνιο του πολιτικού και διοικητικού συστήματος και ταυτόχρονα ως αναγκαία ένεση αναγέννησης όλων αυτών των μεταρρυθμιστικών εγχειρημάτων που κινδυνεύουν να αφυδατωθούν από τον κατακερματισμό και την αναπτυξιακή καχεξία της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Γι' αυτό προτείνεται ένα αποφασιστικό βήμα δηλαδή ένα σχέδιο συντονισμένης δράσης που περιλαμβάνει το θεσμικό πεδίο στο οποίο αποτυπώνονται τα βήματα δράσεις υποστήριξης της μεταρρύθμισης, για την ανασυγκρότηση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, την ανασύνταξη της «διοικητικής της γεωγραφίας», και την ίδρυση νέων οργανισμών, ισχυρών, βιώσιμων και λειτουργικών, οι οποίοι θα ανταποκρίνονται και θα συντελούν στην ανασύνθεση των τοπικών κοινωνιών. Το σύνολο των συντονισμένων αυτών δράσεων αποτελεί το Επιχειρηματικό Σχέδιο «**ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ**» για την ανασυγκρότηση της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, το οποίο τέθηκε σε λειτουργία από την 1^η Ιανουαρίου 1999.

Οι μεταρρυθμίσεις αυτού του επιχειρηματικού σχεδίου, κατα κύριο λόγο στοχεύουν στην επίτευξη των ακόλουθων στόχων :

1. Εκσυγχρονισμός του διοικητικού συστήματος

Η εναρμόνιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τις σύγχρονες διοικητικές ανάγκες των τοπικών κοινωνιών εξελίσσεται σε δυο κατευθύνσεις: α) προσαρμογή της εσωτερικής οργάνωσης και επαύξηση των λειτουργικών της δυνατοτήτων και β) προσαρμογή των ορίων άσκησης των αρμοδιοτήτων με

τρόπο ώστε να παράγονται περισσότερα θετικά αποτελέσματα προς όφελος των κατοίκων. Ο στόχος του διοικητικού εκσυγχρονισμού έλκει την αφετηρία του από την ανάγκη να γίνει πράξη στην δομή και την λειτουργία του διοικητικού μας συστήματος η αρχή της επικουρικότητας, στην οποία προσανατολίζεται πλέον ο σύγχρονος ευρωπαϊκός θεσμικός πολιτισμός. Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, οι δημόσιες υποθέσεις πρέπει να διοικούνται στο πλησιέστερο για τους πολίτες διοικητικό επίπεδο και μόνο όταν τούτο δεν είναι δυνατόν εξαιτίας της εμβέλειας της υπόθεσης που προϋποθέτει λύσεις σε ευρύτερο πεδίο, είτε εξαιτίας του κόστους και της αδυναμίας των αντίστοιχων διοικητικών υποκειμένων να ανταποκριθούν αποτελεσματικά σ' αυτήν, τότε ασκείται σε ανώτερο επίπεδο. Έτσι με την συγκρότηση ισχυρών, βιώσιμων και λειτουργικών ΟΤΑ στην περιφέρεια, η αποκέντρωση των αρμοδιοτήτων θα συναντήσει αποτελεσματικούς φορείς και θα δώσει στους κατοίκους της, την δυνατότητα να απολαύσουν υπηρεσίες αντίστοιχης ποιότητας με εκείνες που μπορούν να απολαμβάνουν οι κάτοικοι των πόλεων.

2. Πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ νέου τύπου – Θεσμική δομή σύγχρονων ανοικτών πόλεων

Η δομή ενός διοικητικού συστήματος, ιδιαίτερα όταν αυτό αντιστοιχεί σε πρωτοβάθμιες τοπικές κοινωνίες, πρέπει να εναρμονίζεται με την κοινωνική, οικονομική και δημογραφική κατάσταση της περιοχής. Πρόκειται για μια προσπάθεια ανασύνταξης του χωροταξικού και διοικητικού προτύπου της περιφέρειας. Το πρότυπο των ανοικτών πόλεων, δηλαδή της συλλειτουργίας αυτοτελών οικιστικών μονάδων που προϋποθέτουν ένα κοινό δίκτυο, δηλαδή ένα σύνολο ενιαίων υπηρεσιών εξυπηρητήσεων και αναπτυξιακών στόχων για την παροχή αποτελεσματικότερων υπηρεσιών στον πληθυσμό τους.

3. Αναβάθμιση του τοπικού πολιτικού συστήματος

Η ανάδειξη των αιρετών αρχών σε οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης που έχουν εμπέδεια και αντιστοιχούν σε δυναμικές τοπικές κοινωνίες, δημιουργεί όλες τις θετικές προϋποθέσεις για την κατάκτηση αντίστοιχου δυναμικού ρόλου στο πολιτικό σύστημα. Η ύπαρξη ενός ισχυρού σώματος πολιτικών λειτουργών σε τοπικό επίπεδο συμβάλλει στην αναζωογόνηση των πολιτικών και διοικητικών θεσμών αλλά και στην συνολική αναγέννηση του πολιτικού συστήματος. (Δηλαδή οι αιρετοί στους μικρούς δήμους-κοινότητες είναι υποχρεωμένοι να αναζητήσουν οικονομικά και λειτουργικά μέσα για την εκπλήρωση της αποστολής τους επιδιώκοντας να αποκτήσουν έρεισμα σε κέντρα πολιτικής επιρροής).

4. Διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των ΟΤΑ

Η δημιουργία ισχυρών, βιώσιμων και λειτουργικών πρωτοβάθμιων ΟΤΑ, συντελεί στην επίτευξη ουσιαστικών προϋποθέσεων για την διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και συνεπώς στην ενδυνάμωσή τους. Δηλαδή την ικανότητά τους να αποφασίζουν και να είναι σε θέση να υλοποιήσουν τις αποφάσεις τους, πράγμα που προϋποθέτει την κατάλληλη διοικητική οργάνωση και τα αναγκαία λειτουργικά μέσα για να εκπληρώσουν την αποστολή τους.

5. Συντονισμός των τοπικών δημοσίων επενδύσεων

Ο κατερματισμός της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, έχει ως αποτέλεσμα την πολυδιάσπαση των πόρων που κατευθύνονται για τοπικές δημόσιες επενδύσεις καθώς και τη δυσκολία να προγραμματίσουν και να εκτελέσουν έργα διατοπικής χρησιμότητας, όπου οδηγεί στην απώλεια ή στην σπατάλη σημαντικών τοπικών δημοσίων επενδύσεων. Η οργανωτική και λειτουργική αναβάθμιση των νέων ΟΤΑ και η δημιουργία γενικότερα ενός ισχυρού διοικητικού κέντρου συμβάλλει στον συντονισμό και την αυξημένη

αποδοτικότητα των τοπικών δημοσίων επενδύσεων προς όφελος των κατοίκων της περιφέρειας.

6. Νομιμότητα, διαφάνεια και κοινωνικός έλεγχος στην τοπική εξουσία

Η εξουσία των ΟΤΑ προσδιορίζεται ασφαλώς από το Σύνταγμα και πρέπει να ασκείται στο πλαίσιο της νομιμότητας. Αυτό σημαίνει ότι οι διοικητικές τους πράξεις ή οι πράξεις οικονομικής διαχείρισης δεν πρέπει να είναι μόνο νόμιμες αλλά πρέπει να αποδεικνύονται τέτοιες. Το κράτος δεν έχει μόνο υποχρέωση να ελέγχει την νομιμότητα, αλλά διαμέσου αυτού του ελέγχου να κατοχυρώνει την ελευθερία πρωτοβουλίας και δράσης των δημοτικών και κοινοτικών αρχών και ταυτόχρονα να προστατεύει του πολίτες από τις αυθαιρεσίες ή την καταχρηστική άσκηση της τοπικής εξουσίας. Ο στόχος της νομιμότητας και της διαφάνειας έχει να κάνει με την ασκούμενη τοπική εξουσία και τις επιβλαβέστερες προεκτάσεις που θα μπορούσαν να έχουν για την κοινωνία.

Έτσι η μεταρρύθμιση του κράτους, με την ορθολογική και λειτουργική κατανομή των αρμοδιοτήτων στις επάλληλες διοικητικές του βαθμίδες όχι μόνο εισάγει ένα σύγχρονο πλαίσιο κρατικών λειτουργιών, αλλά και μεταφέρει την κρατική εξουσία πλησιέστερα στον πολίτη. Η νέα αυτή κρατική οργάνωση δημιουργεί επί πλέον νέες προϋποθέσεις για αξιοποίηση του δυναμικού της περιφέρειας αναβαθμίζοντας τις δυνατότητές της για προγραμματισμό ουσιαστικών παρεμβάσεων και υλοποίηση ολοκληρωμένων πολιτικών σε τοπικό επίπεδο.

Για την πραγμάτωση των απαραίτητων θεσμικών αλλαγών για τη δημιουργία ισχυρής και αποτελεσματικής Διοίκησης, ικανής να εκπληρώνει την αποστολή της και να ικανοποιεί τις σύγχρονες ανάγκες της κοινωνίας, θεσπίστηκε λοιπόν ο νόμος 2639/1997 «**Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης**». Με το νόμο αυτό συγκροτείται ισχυρή πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση, δηλαδή ΟΤΑ ικανοί να παρέχουν ευρύ

φάσμα υπηρεσιών και ιδίως να διασφαλίζουν ισότητα παρεχόμενων υπηρεσιών μεταξύ των κατοίκων των μεγάλων αστικών κέντρων και των κατοίκων της υπαίθρου. Έτσι, η διοίκηση ασκείται πλησιέστερα στον πολίτη, ώστε να αντιλαμβάνεται σαφέστερα τα προβλήματά του και να μπορεί να τα αντιμετωπίζει με αμεσότερο και λειτουργικότερο τρόπο.

Οι πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ που συγκροτούνται με τον ανωτέρω νόμο κρίνεται ότι είναι ικανοί να προγραμματίζουν και να υποστηρίζουν την ανάπτυξη στο χώρο τους, να παρέχουν υπηρεσίες αξιοποιώντας σύγχρονες μορφές οργάνωσης και να λειτουργούν τελικά ως μονάδες αποτελεσματικής διοίκησης.

Με την συνένωση των μικρών ΟΤΑ, σε μεγάλους δήμους επιδιώκεται η δημιουργία ισχυρών διοικητικών κέντρων σε ευρύτερη τοπική κλίμακα και ταυτόχρονα η οργανωτική και λειτουργική αναβάθμιση των νέων ΟΤΑ σε συνδυασμό με τη θεσμοθέτηση εγγυήσεων για την ενδοδημοτική αναπτυξιακή ισορροπία, η οποία θα συμβάλλει στο συντονισμό και την αυξημένη αποδοτικότητα των τοπικών δημόσιων επενδύσεων, οι οποίες πλέον θα κατευθύνονται σε έργα τεχνικής υποδομής και κοινωνικού εξοπλισμού. Ειδικά για την επιχειρηματική δραστηριότητα της Αυτοδιοίκησης ξεκινά ένα νέο πεδίο δράσης με μαζικές συστάσεις επιχειρήσεων από τους ΟΤΑ, ριζικές αλλαγές στο θεσμικό τους πλαίσιο και επέκταση των δραστηριοτήτων τους.

Μέχρι της 4 Δεκεμβρίου 1997 όπου αποτελούσε και τη χρονολογία της τυπικής ίδρυσης των νέων δήμων και κοινοτήτων, που προέρχονταν από συνένωση λειτουργούσαν 457 δήμοι και 5.318 κοινότητες, σύνολο ΟΤΑ 5.775. Η ουσιαστική λειτουργική δραστηριοποίησή τους ξεκίνησε στις 1 Ιανουαρίου 1999, αφού πρωτίστως διενεργήθηκε η εκλογή και η εγκατάσταση των αιρετών οργάνων διοίκησής τους.

Με το άρθρο 1 του νέου νόμου συνιστώνται:

A) 900 δήμοι, από τους οποίους 747 προέρχονται από συνένωση άλλων ΟΤΑ, 2 από αναγνώριση κοινοτήτων σε δήμους και 151 δήμοι παρέμειναν χωρίς καμιά μεταβολή,

B) 133 κοινότητες από τις οποίες 22 προέρχονται από συνένωση άλλων κοινοτήτων και 111 παρέμειναν χωρίς καμιά μεταβολή.

Το σύνολο των νέων ΟΤΑ είναι 1.033, οι οποίοι συγκροτούν με το νέο νόμο, την Πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Διοικητική διαίρεση των Περιφερειών

Α/Α	Περιφέρεια	Νομοί	Δήμοι	Κοινότητες
1	Αν. Μακεδονία & Θράκης	5	47	8
2	Αττικής	4	91	33
3	Βορείου Αιγαίου	3	35	1
4	Δυτικής Ελλάδας	3	72	2
5	Δυτικής Μακεδονίας	4	44	17
6	Ηπείρου	4	57	19
7	Θεσσαλίας	4	93	11
8	Ιονίων Νήσων	4	33	6
9	Κεντρικής Μακεδονίας	7	126	8
10	Κρήτης	4	68	2
11	Νοτίου Αιγαίου	2	45	13
12	Πελοποννήσου	5	100	7
13	Στερεάς Ελλάδας	5	89	6
ΣΥΝΟΛΑ		54	900	133

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΔΗΜΩΝ /
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ -
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ Ο.Τ.Α. Α' ΒΑΘΜΟΥ

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

- Ο δήμος διοικείται από το:
- Α) Δημοτικό Συμβούλιο
 - Β) Νομαρχιακή Επιτροπή
 - Γ) Δήμαρχο
 - Δ) Τοπικό Συμβούλιο

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

1. Συλλογικά ή πολυμελή :
 - Νομαρχιακό Συμβούλιο
 - Νομαρχιακή Επιτροπή
2. Μονομελή ή ατομικά :
 - Νομάρχης

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ Ο.Τ.Α. Α' ΒΑΘΜΟΥ

Άρθρο 24 Π.Δ. 410/95 (όπως συμπληρώθηκε)

Η διοίκηση όλων των τοπικών υποθέσεων ανήκει στην αρμοδιότητα των Δήμων και Κοινοτήτων, κύρια μέριμνα των οποίων αποτελεί η προαγωγή των κοινωνικών και οικονομικών, καθώς και των πολιτιστικών και πνευματικών ενδιαφερόντων των κατοίκων. Στις κύριες αρμοδιότητες των δήμων πιο αναλυτικά ανήκουν :

1. Η κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία: α) Συστημάτων ύδρευσης, άρδευσης, αποχέτευσης, αντιπλημμυρικών και εγγειοβελτιωτικών έργων, έργων δημοτικής και κοινοτικής οδοποιίας, πλατειών, γεφυρών και έργων ηλεκτροφωτισμού κοινόχρηστων χώρων, β) χώρων πρασίνου, βοσκοτόπων, υπαίθρων κοινόχρηστων χώρων, κοιμητηρίων και δημοτικών και

κοινοτικών χώρων άθλησης και αναψυχής και γ) δημοτικών, κοινοτικών και λαϊκών αγορών.

2. Η λειτουργία των εμποροπανηγύρεων.
3. Η καθαριότητα και διαχείριση των απορριμμάτων, η κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία λουτρών και αποχωρητηρίων.
4. Η ίδρυση και η λειτουργία παιδικών, βρεφικών, βρεφονηπιακών σταθμών και νηπιαγωγείων, κέντρων ψυχαγωγίας και αναψυχής ηλικιωμένων, βρεφοκομείων, ορφανοτροφείων, ΚΑΠΗ, και κέντρων υποστήριξης και αποκατάστασης ατόμων με ειδικές ανάγκες (ΑΜΕΑ) και η μελέτη και εφαρμογή κοινωνικών προγραμμάτων.
5. Η ίδρυση, κατασκευή και λειτουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων, σχολών διδασκαλίας μουσικής, χορού, ζωγραφικής και κέντρων επαγγελματικού προσανατολισμού, καθώς και η μελέτη και εφαρμογή πολιτιστικών προγραμμάτων.
6. Η εξασφάλιση στέγης και η δημιουργία θερέτρων.
7. Η μελέτη, διαχείριση και εκτέλεση προγραμμάτων οικιακής και πολεοδομικής ανάπτυξης.
8. Η προστασία του φυσικού και πολιτισμικού ποεριβάλλοντος, η προστασία της ζωής και της υγείας των κατοίκων και η κατάρτιση ειδικών προγραμμάτων πρόληψης, άμεσης βοήθειας και θεραπείας.
9. Η ίδρυση και λειτουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων, όπως βιβλιοθήκες, μουσεία, πινακοθήκες, φιλαρμονικές, θέατρα, η επισκευή και συντήρηση παραδοσιακών ή ιστορικών κτιρίων όπου παραχωρούνται από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς, κοινωνικές και πολιτιστικές λειτουργίες, σε συνεργασία με τους δημόσιους αρμόδιους φορείς, η συντήρηση και λειτουργία αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων της περιοχής.
10. Η κατασκευή, επισκευή και συντήρηση σχολικών κτιρίων.
11. Η κατασκευή, επισκευή, συντήρηση και διαχείριση των δημοτικών και κοινοτικών σταδίων, των γυμναστηρίων και των αθλητικών κέντρων.

12. Η προστασία, η αξιοποίηση και εκμετάλλευση των τοπικών φυσικών πόρων.
13. Η υλοποίηση του πολεοδομικού σχεδιασμού, σύμφωνα με το εγκεκριμένο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο, Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (Ζ.Ο.Ε.) καθώς και κάθε άλλο σχέδιο χωροταξικού επιπέδου και η τήρηση των δεδομένων του κτηματολογίου της περιοχής τους, όπως αυτά προκύπτουν από το συνολικό σχεδιασμό, και την ολοκληρωμένη διαχείριση του Εθνικού Κτηματολογίου.
14. Η ρύθμιση της κυκλοφορίας, ο καθορισμός πεζοδρόμων, μονοδρομίσεων και κατευθύνσεων της κυκλοφορίας, ο προσδιορισμός και η λειτουργία των χώρων στάθμευσης οχημάτων, η ονομασία των οδών και των πλατειών και η τοποθέτηση πινακίδων, η αρίθμηση των κτισμάτων καθώς και η διοίκηση της αστικής συγκοινωνίας.
15. Ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων που αφορούν την καθαριότητα, την κυκλοφορία και τη στάθμευση των οχημάτων, την οικοδόμηση, την ύδρευση, την άρδευση, την αποχέτευση, την ηχορύπανση, τη ρύπανση των θαλασσών από πηγές ξηράς, την προστασία των επίγειων και υπόγειων υδάτινων αποθεμάτων και την προστασία του περιβάλλοντος.
16. Ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων που αφορούν την λειτουργία των πάσης φύσεως επιτηδευμάτων και επαγγελμάτων.
17. Η ίδρυση και λειτουργία δημοτικών ή κοινοτικών εργαστηρίων και ο έλεγχος των υργών, στερεών και αερίων αποβλήτων, της ρύπανσης των υδάτων και της θάλασσας.
18. Η χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας όλων των καταστημάτων και επιχειρήσεων, οι όροι λειτουργίας των οποίων καθορίζονται από υγειονομικές διατάξεις.
19. Η χορήγηση αδειών μικροπωλητών και λειτουργίας κυλιείων σε κοινόχρηστους χώρους (άλση, κήπους κ.λ.π.).

20. Η χορήγηση των αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας θεάτρων, κινηματογράφων και παρεμφερών επιχειρήσεων, που προβλέπονται από τους α.ν. 445/1937 και 446/1937.
21. Η χορήγηση των αδειών λειτουργίας μουσικής σε δημόσια κέντρα, που προβλέπονται από αστυνομικές διατάξεις και χορηγούνται σύμφωνα με την Α5/3010/85 υγειονομική διάταξη (β' -593).
22. Η χορήγηση των αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας ψυχαγωγικών παιχνιδιών, που προβλέπονται από αστυνομικές διατάξεις και δεν υπάγονται στις διατάξεις του Ν.2000/91.
23. Η διαχείριση της δημοτικής ή κοινοτικής περιουσίας και η κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία δημοτικών ή κοινοτικών καταστημάτων.
24. Η μελέτη, εκτέλεση και εκμετάλλευση βιοτεχνικών κέντρων και κτιρίων στις ειδικές βιοτεχνικές και βιομηχανικές ζώνες που καθορίζονται στα πλαίσια του πολεοδομικού και του χωροταξικού σχεδιασμού.
25. Η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής τους.
26. Η αποθήκευση και η εμπορία υγρών και αερίων καυσίμων.
27. Η σύναψη προγραμματικών συμβάσεων.
28. Η έκδοση Τοπικών Κανονιστικών Αποφάσεων (ΤΚΑ).
29. Η λειτουργία των κρατικών παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών.
30. Η χορήγηση αδειών άσκησης υπαίθριων ή πλανόδιων εμπορικών δραστηριοτήτων του Ν.2000/91.
31. Η αντιπροσώπευση τηλεπικοινωνιακών πρακτορείων ή τηλεφωνείων του ΟΤΕ.
32. Η μεταφορά μαθητών στον τόπο που λειτουργεί το σχολείο τους.
33. Η φύλαξη δημοτικών και κοινοτικών χώρων απορριμμάτων (Χ.Υ.Τ.Α.).
34. Η ονομασία, μετονομασία συνοικισμών – συνοικιών.

35. Η τήρηση του Δημοτολογίου, Ληξιαρχείου του Δήμου.
36. Η υπογραφή συμβάσεων μεταξύ άλλων δήμων, κοινοτήτων, συνδέσμων, νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων ή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου της Αυτοδιοίκησης για την ανάθεση αρμοδιοτήτων του ενός φορέα στον άλλο, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι αρμοδιότητες επιβολής, βεβαίωσης και εισπραχής τελών, δικαιωμάτων και εισφορών.
37. Η υπογραφή συμβάσεων με φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή κοινοπραξίες για την ανάθεση παροχής υπηρεσιών ή εκτέλεση προγραμμάτων.
38. Η υπογραφή προγραμματικών συμβάσεων με φορείς του δημοσίου για την εκτέλεση έργων αρμοδιότητας αυτών.
39. Η υπογραφή συμβάσεων διαδημοτικής συνεργασίας.

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ήμερα είναι γεγονός ότι παρέχεται η ευχέρεια στην τοπική αυτοδιοίκηση να συμβάλλει αποφασιστικά στην περιφερειακή ανάπτυξη μέσα από τις λειτουργίες των οργάνων της. Η συμβολή αυτή έχει κυρίως κοινωνικόπολιτικό και οικονομικό χαρακτήρα.

Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης μπορούν να παρεμβαίνουν καθοριστικά στην ανάπτυξη μιας περιοχής δεδομένου ότι έχουν την δυνατότητα να αξιοποιούν τους τοπικούς φυσικούς πόρους και τους οικονομικούς πόρους των κατοίκων. Πιο συγκεκριμένα μπορούν :

1. Να επιστρατεύουν όλη την ευρηματικότητα των δημοτών προκειμένου να αναπτύσσονται επιχειρήσεις σε χώρους που αγνοεί η ιδιωτική πρωτοβουλία.
2. Να αυξάνουν την απασχόληση του ανθρώπινου δυναμικού μιας περιοχής και να τον συγκρατούν στον τόπο του.
3. Να αναπτύσσουν την οικονομία σε τοπικό επίπεδο.
4. Να παρεμβαίνουν στο παραγωγικό κύκλωμα και να επιτυγχάνουν την βελτίωση της ποιότητας και την μείωση του κόστους των παραγομένων προϊόντων και παρεχομένων υπηρεσιών.
5. Να αξιοποιούν την ατομική πρωτοβουλία χωρίς να αφήνουν περιθώρια εκμετάλλευσης του εργαζόμενου.
6. Να αξιοποιούν το πλεόνασμά τους σε παραγωγικές και κοινωνικές επενδύσεις.

Οι δήμοι και οι κοινότητες συνιστούν δικές τους επιχειρήσεις ή συμμετέχουν σε επιχειρήσεις με άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα για : α) την εκτέλεση και εκμετάλλευση έργων που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού, β) την παραγωγή αγαθών ή υπηρεσιών που έχουν σκοπό την

εξυπηρέτηση του κοινού, γ) την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που έχουν σκοπό την πραγματοποίηση εσόδων - κερδών (άρθρο 277 παρ. 1 του Π.Δ. 410/1995).

Η διατύπωση της κατευθυντήριας αυτής διάταξης επιτρέπει την επισήμανση δύο σημείων : Πρώτον, ότι ρητά θεωρείται το κέρδος ως σκοπός της επιχειρηματικής δραστηριότητας της τοπικής αυτοδιοίκησης. Δηλαδή, αντιμετωπίζεται ως οικονομικό υποκείμενο στις σημερινές συνθήκες οικονομίας της αγοράς. Δεύτερον, ότι διευρύνοντας η διάταξη τους σκοπούς της επιχειρηματικής δραστηριότητας της τοπικής αυτοδιοίκησης πέρα από το κέρδος, από τη μια πλευρά παρέχει στην τελευταία τη δυνατότητα να χρησιμοποιεί το ευέλικτο σχήμα της επιχείρησης για επιδίωξη σκοπών ευρύτερα κοινωνικοοικονομικών και από την άλλη σηματοδοτεί μια πολιτική, όπου το κέρδος δεν είναι ο μοναδικός σκοπός της επιχείρησης, αλλά αυτή θεωρείται ως παραγωγική μονάδα κοινωνικών αγαθών και υπηρεσιών.

Ο όρος επιχειρήσεις της τοπικής αυτοδιοίκησης περιλαμβάνει όλες τις νομικές μορφές και τύπους επιχειρήσεων που αναγνωρίζουν ο Δ.Κ.Κ. και ο Κ.Ν.Α. και στις οποίες συμμετέχουν ή τις έχουν συστήσει τόσο οι δήμοι και οι κοινότητες, όσο και οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις. Επίσης ο όρος επιχειρηματική δραστηριότητα της τοπικής αυτοδιοίκησης περιλαμβάνει κυρίως τις επιχειρήσεις της αυτοδιοίκησης αλλά και κάθε άλλη οικονομική δραστηριότητα ή συμμετοχή σε οποιαδήποτε επιχείρηση, η οποία ασκείται σύμφωνα με την σχετική νομοθεσία.

Οι δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις αποτελούν Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) και διέπονται από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας.

Σκοπός των δημοτικών επιχειρήσεων είναι η εφαρμογή ενός μακροχρόνιου προγράμματος δράσης για την υλοποίηση βασικών δημοτικών σκοπών κατά στάδια, χρησιμοποιώντας τους κοινωνικοπολιτικούς πόρους και εξοπλισμούς, αναπτύσσοντας τις δυνατότητες του δήμου για αναβάθμιση της

ποιότητας ζωής, αξιοποιώντας την ακίνητη περιουσία του δήμου και οργανώνοντας κάθε δραστηριότητα που διαχειρίζεται.

Με τις δημοτικές επιχειρήσεις θα μπορεί να δοθεί οντότητα σε νέες δραστηριότητες που κρίνονται σήμερα επιτακτικές για την ανάπτυξη κάθε πόλης και ευελιξία οργάνωσης και διοίκησης σε κάποιες άλλες δραστηριότητες που λειτουργούν σήμερα με το νομικό καθεστώς των ΟΤΑ, δηλαδή με χρονοβόρες και γραφειοκρατικές διαδικασίες, σε μια μορφή ρεαλιστική, ευέλικτη και βιώσιμη, διεπόμενη από ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια. Επίσης θα υπάρχει δυνατότητα παρέμβασης στις δραστηριότητες της πόλης, όχι με γνώμονα τον ανταγωνισμό, αλλά τον κοινωνικό παρεμβατισμό, προς όφελος της ίδιας της πόλης και των δημοτών της.

Στα πλαίσια ενίσχυσης της αποκέντρωσης του διοικητικού συστήματος και προώθησης της περιφερειακής ανάπτυξης, αναβαθμίστηκε ριζικά ο πολιτικός, διοικητικός και κυρίως ο αναπτυξιακός ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η επιχειρηματική δραστηριότητα των δήμων και των κοινοτήτων αποτέλεσε το κύριο εργαλείο ενεργοποίησης του αναπτυξιακού τους ρόλου, ενώ ταυτόχρονα συνέβαλε στην ενίσχυση τόσο των πολιτικών όσο και των διοικητικών τους λειτουργιών.

Με αυτό τον τρόπο η τοπική αυτοδιοίκηση υπερβαίνει τις παραδοσιακές της λειτουργίες και μεταβάλλεται σε ενεργό υποκείμενο της αγοράς, επηρεάζοντας άμεσα τόσο την τοπική κατανάλωση όσο και τις τοπικές επενδύσεις.

Οι δημοτικές / κοινοτικές επιχειρήσεις κάθε μορφής παράγουν προϊόντα, εκτελούν έργα και παρέχουν υπηρεσίες στους δημότες/κατοίκους, καλύπτοντας βασικές κοινωνικές και οικονομικές ανάγκες με επιχειρηματικά κριτήρια και επηρεάζουν θετικά τη λειτουργία των ανάλογων ιδιωτικών επιχειρήσεων, όσον αφορά τις τιμολογιακές τους πολιτικές και την ποιότητα των προϊόντων και υπηρεσιών τους.

Οι αναπτυξιακές εταιρείες, μία ειδική μορφή επιχειρήσεων της αυτοδιοίκησης, που συστήνονται με δική της πρωτοβουλία και στις οποίες συμμετέχουν συνεταιρισμοί, επιμελητήρια και άλλοι τοπικοί φορείς, υλοποιούν αναπτυξιακά προγράμματα, αξιοποιούν τις κοινοτικές πηγές χρηματοδότησης, υποστηρίζουν τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τις αγροτικές εκμεταλλεύσεις και ενθαρρύνουν τις τοπικές πρωτοβουλίες απασχόλησης.

Οι δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης - αποχέτευσης, που αποτελούν αποκλειστική αρμοδιότητα της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης, έχουν αναλάβει σε όλα τα μεγάλα περιφερειακά αστικά κέντρα την κατασκευή και λειτουργία των αντίστοιχων δικτύων.

Οι δραστηριότητες αυτές είχαν ως αποτέλεσμα να διευρυνθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας ο κοινωνικός τομέας της οικονομίας, που με τη δράση και τις πρωτοβουλίες του σε τοπικό επίπεδο επηρεάζει τον αντίστοιχο ιδιωτικό και προσανατολίζει τον δημόσιο. Στα πλαίσια αυτά η τοπική ανάπτυξη ως διαδικασία ενδογενούς ολοκλήρωσης, απέκτησε ουσιαστικό περιεχόμενο και κυρίως δημιουργήθηκαν οι προϋποθέσεις για την επίτευξή της.

Σύσταση δημοτικής επιχείρησης

Η σύσταση αμιγούς δημοτικής επιχείρησης, γίνεται μετά από πλήρη οικονομοτεχνική μελέτη, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, που λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του και με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, και δημοσιεύεται στην εφημερίδα της κυβέρνησης (άρθρο 277 παρ. 3 Π.Δ. 410/95).

Στην απόφαση του δημοτικού συμβουλίου για τη σύσταση της δημοτικής επιχείρησης, αναφέρονται η επωνυμία, ο σκοπός, η διάρκεια και η έδρα της επιχείρησης, η διοίκηση, το κεφάλαιο, οι πόροι, τα σχετικά με τη διάλυση και εικαθάριση της επιχείρησης, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο στοιχείο κατά την κρίση του δημοτικού συμβουλίου.

Οι δημοτικές επιχειρήσεις διέπονται από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας με λειτουργική ευελιξία, αποτελεσματικότητα, σταθερότητα και αυτονομία. Ειδικότερα η ευελιξία και αποτελεσματικότητα της επιχείρησης συνίσταται στην αποδέσμευση από το δημόσιο λογιστικό, και στην χρήση ιδιωτικοοικονομικών μεθόδων, στη δυνατότητα φορολογικών απαλλαγών ή άλλων κινήτρων, στην οικονομική αυτοδυναμία μέσω ανταποδοτικών δραστηριοτήτων και αναπτυξιακών δυνατοτήτων του νομού, στην απλή και ευέλικτη διοικητική της διάρθρωση.

Διοίκηση δημοτικής επιχείρησης

Οι δημοτικές επιχειρήσεις διοικούνται από διοικητικό συμβούλιο που ορίζεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Ο αριθμός των μελών του διοικητικού συμβουλίου καθορίζεται με τη συστατική πράξη της επιχείρησης (από 5 μέχρι 11 μέλη).

Από τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου τουλάχιστον: (2) Δύο είναι αιρετοί εκπρόσωποι του δήμου (δημοτικοί Σύμβουλοι) από τους οποίους, (1) ένας προέρχεται από τη μειοψηφία, (1) ένας εκπρόσωπος των εργαζομένων στην επιχείρηση αν αυτή απασχολεί περισσότερους από είκοσι εργαζόμενους και (1) ένας εκπρόσωπος κοινωνικού φορέα της περιοχής. Τα υπόλοιπα μέλη είναι δημότες του δήμου με γνώσεις σχετικές με το αντικείμενο της επιχείρησης. Το δημοτικό συμβούλιο ορίζει τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο της επιχείρησης.

Διαχείριση

Η οικονομική διαχείριση των δημοτικών επιχειρήσεων γίνεται σύμφωνα με ιδιαίτερο προϋπολογισμό εσόδων και εξόδων και είναι ανεξάρτητη από την υπόλοιπη δημοτική επιχείρηση.

Έχει δικής της ταμειακή υπηρεσία, διατάκτης δε των δαπανών, είναι ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης, που συμπράττει με τον διευθυντή αυτής ή τους νόμιμους αναπληρωτές τους.

Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης, που εγκρίνεται από το δημοτικό συμβούλιο, τα καθαρά κέρδη που προκύπτουν από την διαχείριση μετά την αφαίρεση των αποσβέσεων και τη δημιουργία του απαραίτητου αποθεματικού, μπορεί να διατίθενται για τη βελτίωση ή την επέκταση των εγκαταστάσεων της επιχείρησης, την παροχή κινήτρων στους εργαζόμενους με την μορφή πρόσθετων αμοιβών ή να διατίθενται στο δήμο που την έχει συστήσει για την εκτέλεση κοινωφελών έργων.

Οι δημοτικές επιχειρήσεις τηρούν βιβλία και λοιπά φορολογικά στοιχεία Γ' κατηγορίας που προβλέπονται από τον κώδικα φορολογικών στοιχείων.

Προσωπικό της επιχείρησης

Το προσωπικό των δημοτικών επιχειρήσεων, διακρίνεται στο μόνιμο (με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αόριστου χρόνου), το επί συμβάσει ωρομίσθιο, το εποχιακό προσωπικό και το προσωπικό με σύμβαση μίσθωσης έργου και το ειδικό επιστημονικό προσωπικό (Ε.Ε.Π.).

Οι προσλήψεις του προσωπικού των δημοτικών επιχειρήσεων σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.2527/97, εμπίπτουν πλέον στις διατάξεις του Ν.2190/94.

Για τη ρύθμιση των εργασιακών σχέσεων, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εργαζομένων, το πειθαρχικό δίκαιο, το ύψος των αποδοχών τους, συντάσσεται Κανονισμός Προσωπικού από το διοικητικό συμβούλιο της επιχείρησης.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 26 παρ. 3 του Ν. 2130/93, προσωπικό του δήμο μπορεί να αποσπασθεί στις δημοτικές επιχειρήσεις ή και αντιστρόφως προσωπικό της δημοτικής επιχείρησης να αποσπασθεί στο δήμο που την έχει συστήσει, με τα χρονικά όρια που αναφέρονται.

Κανονισμοί λειτουργίας, διοίκησης και διαχείρισης

Για την εύρυθμη λειτουργία της επιχείρησης, την συγκρότηση και τις αρμοδιότητες των οργάνων διοίκησης, για την οργάνωση και λειτουργία των υπηρεσιών της, την διαχείριση και την εποπτεία αυτής, την πρόσληψη του προσωπικού και την ρύθμιση των εργασιακών σχέσεων, το διοικητικό συμβούλιο της επιχείρησης, αμέσως μετά τη συγκρότησή του σε σώμα, θα πρέπει να προσέλθει στη σύνταξη των κάτωθι κανονισμών σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 283, Π.Δ. 410/95 :

1. κανονισμός λειτουργίας διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης,
2. κανονισμός διαχείρισης της επιχείρησης,
3. κανονισμός προμηθειών,
4. εσωτερικός κανονισμός Υπηρεσιών,
5. κανονισμός προσωπικού,

καθώς και κάθε άλλος κανονισμός κατά την κρίση του διοικητικού συμβουλίου. Οι κανονισμοί διαχείρισης και εσωτερικής υπηρεσίας, εγκρίνονται και από το δημοτικό συμβούλιο.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

πό τη δημιουργία των δήμων στο ελεύθερο ελληνικό κράτος το 1834 μέχρι το 1951 και ενώ μεσολάβησε η σύσταση των κοινοτήτων το 1914, οι σχετικές νομοθεσίες για την αυτοδιοίκηση δεν περιείχαν διατάξεις για τη ίδρυση και λειτουργία δημοτικών/κοινοτικών επιχειρήσεων. Μετά το 1951 νομοθετήθηκαν οι πρώτες ρυθμίσεις που επέτρεπαν τη δημιουργία τους, ενώ ένα πλήρες και συστηματικό θεσμικό πλαίσιο άρχισε να δημιουργείται στις αρχές της δεκαετίας του '80. Η άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας από την τοπική αυτοδιοίκηση ήταν και είναι στενά συνυφασμένη όλα αυτά τα χρόνια με αντικειμενικούς παράγοντες (επίπεδο κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης, τεχνολογικές εξελίξεις, πολιτικά και διοικητικά γεγονότα, εμπόλεμες καταστάσεις) και με συγκεκριμένες θεσμικές και οικονομικές προϋποθέσεις (αρμοδιότητες, οικονομικοί πόροι, διοικητική αυτοτέλεια).

Οι ανάγκες αντιμετώπισης των προβλημάτων που δημιουργούσαν η πληθυσμιακή άνοδος και η συνεχής πολεοδομική επέκταση των αστικών κέντρων απετέλεσαν τα κίνητρα ανάληψης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, κυρίως από τους δήμους, σε θέματα αστικών υποδομών κάτω από τη θεσμική και διοικητική καθοδήγηση της κεντρικής διοίκησης. Οι δραστηριότητες αυτές ασκήθηκαν με πολλούς και διαφορετικούς τρόπους και μόνο μεταπολεμικά υιοθετήθηκε, σχεδόν αποκλειστικά, η νομική μορφή της επιχείρησης της αυτοδιοίκησης.

Η ύδρευση, η αποχέτευση, ο ηλεκτροφωτισμός, το φωταέριο, η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας για τις ανάγκες των πόλεων και τα εγχειοβελτιωτικά έργα στις αγροτικές περιοχές αποτέλεσαν τα πρώτα και κύρια αντικείμενα της επιχειρηματικής δραστηριότητας των ΟΤΑ για πάνω από έναν αιώνα. Η παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας και γενικού οικονομικού συμφέροντος σε τοπικό επίπεδο (τοπικά δημόσια αγαθά ή γενικοί υλικοί όροι

παραγωγής και υπηρεσίες συλλογικής κατανάλωσης) ασκήθηκε με ποικίλους τρόπους, που συνοπτικά έχουν ως εξής :

1. Παραχώρηση

Με την παραχώρηση ο δήμος αναθέτει την άσκηση συγκεκριμένης αρμοδιότητας κοινής ωφέλειας σε ιδιωτική επιχείρηση, στην οποία μεταβιβάζει και τμήμα της δημόσιας εξουσίας που συνδέεται με την άσκηση της. Στη σχετική σύμβαση που υπογράφεται από τους συμβαλλόμενους, καθορίζονται οι υποχρεώσεις του ιδιωτικού φορέα, που αναλαμβάνει όλα τα οικονομικά βάρη και τον αντίστοιχο επιχειρηματικό κίνδυνο, αλλά απολαμβάνει πλήρους αυτονομίας στη διοίκηση και διαχείριση της υπηρεσίας. Το πλεονέκτημα αυτής της λύσης είναι κυρίως και μόνον οικονομικό, επειδή ο δήμος απαλλάσσεται από κάθε οικονομική επιβάρυνση, όταν μάλιστα δεν διαθέτει τους αντίστοιχους πόρους, ενώ παρέχεται στους κατοίκους η συγκεκριμένη υπηρεσία με καταβολή αντίτιμου στην ιδιωτική επιχείρηση. Το μειονέκτημα συνίσταται στην αποξένωση του δήμου, ως φορέα τοπικής εξουσίας, από την άσκηση της αρμοδιότητάς του και στην αδυναμία του να ελέγχει και να εποπτεύει τον φορέα που παρέχει την υπηρεσία.

2. Μικτές οικονομικές επιχειρήσεις

Οι μικτές οικονομικές επιχειρήσεις αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, συνήθως ανώνυμες εταιρείες, που συνιστώνται από ΟΤΑ, ιδιωτικές επιχειρήσεις ή και φυσικά πρόσωπα και αναλαμβάνουν την παροχή συγκεκριμένης υπηρεσίας. Ως πλεονεκτήματα θεωρούνται οι δυνατότητες εξεύρεσης κεφαλαίων, η αξιοποίηση της επιχειρηματικής εμπειρίας των ιδιωτικών φορέων, η συμμετοχή του ΟΤΑ στη διοίκησή τους και οι αυξημένες δυνατότητες ελέγχου που διαθέτει. Στην περίπτωση αυτή όλα εξαρτώνται από

το ποσοστό συμμετοχής του ΟΤΑ στο κεφάλαιο της επιχείρησης και από τις ρυθμίσεις του καταστατικού, όσον αφορά τους ελέγχους και την εποπτεία της.

3. Συνεταιρισμός ΟΤΑ και καταναλωτών

Ο συνεταιρισμός ΟΤΑ και καταναλωτών παίρνει συνήθως αναγκαστική μορφή, με την υποχρεωτική συμμετοχή ιδιωτών, οι οποίοι ως ιδιοκτήτες αστικών ακινήτων και οικοπέδων θα ωφεληθούν άμεσα από την παροχή συγκεκριμένης υπηρεσίας. Ο συνεταιρισμός μπορεί να πάρει και τη μορφή της ανώνυμης εταιρείας, οπότε ο ΟΤΑ κατέχει τις προνομιούχες μετοχές και οι ιδιώτες τις κοινές. Στη διοίκησή του συμμετέχουν επίσης εκπρόσωποι του κράτους, δημόσιων οργανισμών και τραπεζών (Εθνική Τράπεζα). Η λύση αυτή παρουσιάζει το πλεονέκτημα της συσπείρωσης και της πρωτοβουλίας της τοπικής κοινωνίας, αλλά ο αναγκαστικός της χαρακτήρας και η συμμετοχή κρατικών φορέων οδηγούν στη μετατροπή της σε δημόσια υπηρεσία και στη διοικητική και οικονομική της εξάρτηση από τους τελευταίους.

4. Ανάθεση με νόμο από το κράτος σε άλλους φορείς

Σε πολλές περιπτώσεις η κεντρική διοίκηση με ειδικούς νόμους αναθέτει την παροχή ορισμένης υπηρεσίας σε νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, τη δημιουργία και λειτουργία των οποίων καθορίζει ο σχετικός νόμος. Συνήθως προβλέπεται η συμμετοχή εκπροσώπων των ΟΤΑ στη διοίκησή τους, αλλά το κύριο χαρακτηριστικό τους είναι η υπό όρους άσκηση της συγκεκριμένης αρμοδιότητας και ο πλήρης έλεγχος του νομικού προσώπου από το κράτος.

5. Απευθείας εκμετάλλευση

Με την απευθείας εκμετάλλευση ο ΟΤΑ αναλαμβάνει, σύμφωνα με τη νομοθεσία που διέπει την αυτοδιοίκηση, την παροχή της υπηρεσίας ή την κατασκευή των ανάλογων έργων με δικά του οικονομικά μέσα και προσωπικό. Το πλεονέκτημα της λύσης αυτής είναι ο πλήρης έλεγχος κατά την άσκηση της αρμοδιότητας και την παροχή της υπηρεσίας και τα μειονεκτήματα αφορούν την έλλειψη επαρκών οικονομικών μέσων και τις γραφειοκρατικές διαδικασίες που χαρακτηρίζουν τη λειτουργία του.

6. Επιχειρήσεις της αυτοδιοίκησης

Οι επιχειρήσεις της αυτοδιοίκησης, ως ανεξάρτητα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου με ποικίλες νομικές μορφές, συνδυάζουν μία επιχειρησιακή αυτονομία στη λειτουργία και διαχείρισή τους με τις δυνατότητες ελέγχου και εποπτείας που διαθέτει ο ΟΤΑ που τις συστήνει. Λειτουργούν στα πλαίσια της αγοράς και αναλαμβάνουν την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας ή γενικού οικονομικού συμφέροντος, με βάση αντίστοιχες διατάξεις της νομοθεσίας για την αυτοδιοίκηση ή ειδικούς νόμους.

Χρονική περίοδος 1834-1951

πως έχει ήδη αναφερθεί, το κύριο χαρακτηριστικό αυτής της περιόδου ήταν η ύπαρξη μόνο δήμων μέχρι το 1914 και η μη θεσμοθέτηση ειδικών διατάξεων για τις επιχειρήσεις της αυτοδιοίκησης.

Ο πρώτος νόμος του 1834 “περί συστάσεως των δήμων” είχε περιλάβει τη διάταξη του άρθρου 17, σύμφωνα με την οποία *“ανατίθεται εις τους δήμους η ακριβής εκτέλεση όλων των υποχρεώσεων, όσαι πηγάζουσιν ή εκ του κοινωνικού σκοπού των ή εκ νομίμων ειδικών λόγων”* και τις διατάξεις του άρθρου 18, σύμφωνα με τις οποίες οι υποχρεώσεις αυτές, εκτός των άλλων, αφορούν τη δημοτική οδοποιία, τα υδραγωγεία, τα υδραυλικά έργα και την κοινωνική πρόνοια. Σύμφωνα με τις ρυθμίσεις αυτές οι δήμοι είχαν τη δυνατότητα να αναλάβουν με δικά τους μέσα και προσωπικό την παροχή συγκεκριμένης υπηρεσίας κοινής ωφέλειας (απευθείας εκμετάλλευση), ειδικά δε για την ύδρευση προβλεπόταν η δυνατότητα επιβολής ειδικού ανταποδοτικού τέλους, ώστε να καλύπτονται οι σχετικές δαπάνες. Είχαν επίσης τη δυνατότητα να παραχωρούν σε ιδιωτικό φορέα την άσκηση συγκεκριμένης αρμοδιότητας και την παροχή της αντίστοιχης υπηρεσίας, η οποία αποτελούσε την πιο συνηθισμένη λύση, επειδή σπάνια διέθεταν τους απαιτούμενους πόρους.

Με νόμο του 1857 *“περί του δι’ αερίου φωτισμού πόλεως τινός”* παρέχεται η αρμοδιότητα στους δήμους να παραχωρούν χωρίς δημοπρασία σε ιδιωτικούς φορείς το αποκλειστικό προνόμιο ίδρυσης και εκμετάλλευσης εργοστασίων φωταερίου για χρονική περίοδο μέχρι 50 ετών. Η σχετική παραχώρηση εγκρίνεται με διάταγμα, υπόκειται δηλαδή στον άμεσο προληπτικό έλεγχο της κεντρικής διοίκησης. Η αρμοδιότητα αυτή αφορούσε όλους τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, αλλά η άσκησή της και η παροχή της αντίστοιχης υπηρεσίας μπορούσε να γίνει μόνο με τους τρόπους

και τις διαδικασίες που καθόριζε ο σχετικός νόμος (γενική αρμοδιότητα χωρίς διοικητική αυτοτέλεια). Πολλοί δήμοι εφάρμοσαν το νόμο αυτό για πολλά χρόνια, αλλά η χρήση του φωταερίου υποχώρησε μετά το 1920 σε όφελος της ηλεκτρικής ενέργειας. Ο πρώτος που έκανε χρήση της δυνατότητας αυτής από το 1857 ήταν ο Δήμος Αθηναίων, που το 1938 εξαγόρασε τις αντίστοιχες εγκαταστάσεις και το 1952 προχώρησε με ειδικό νόμο στην ίδρυση της γνωστής ΔΕΦΑ (Δημοτική Επιχείρηση Φωταερίου Αθηνών). Επίσης στο δήμο Λάρισας συστάθηκε το 1890 Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης-Αποχέτευσης-Ηλεκτροφωτισμού, ενώ το καταστατικό της δημογεροντίας Καλύμνου, μεταξύ των άλλων, προέβλεπε από το 1894 τη δυνατότητα «συστάσεως δημοτικών ιατρείων και συντηρήσεως δημοτικών φαρμακείων...».

Ο δεύτερος νόμος, ΔΝΖ' /1912 *“περί συστάσεως δήμων και κοινοτήτων”* είχε περιλάβει αντίστοιχες διατάξεις στο άρθρο 17 για τις κοινότητες και στο άρθρο 92 για τους δήμους, σύμφωνα με τις οποίες οι ΟΤΑ *“έχουσι την αυτοδιοίκηση των εκ του κοινωνικού και δημόσιου προορισμού απορρεουσών ιδίων τοπικών υποθέσεων, κατά τους ορισμούς των νόμων”*. Επίσης στο άρθρο 29 του νόμου αυτού αναφέρεται ότι τα εργοληπτικά συμβόλαια που διαρκούν πάνω από τρία χρόνια, θεωρούνται ως δάνεια. Η τελευταία διάταξη ρυθμίζει τα θέματα της παραχώρησης και επιβάλλει κάποιους όρους αποζημίωσης των ΟΤΑ, εφόσον υιοθετούν τη λύση αυτή. Σύμφωνα λοιπόν και με το δεύτερο βασικό νόμο για την αυτοδιοίκηση, οι ΟΤΑ είχαν τη δυνατότητα να παρέχουν μόνοι τους υπηρεσίες κοινής ωφέλειας και γενικού οικονομικού συμφέροντος ή να προβαίνουν σε παραχώρηση της αντίστοιχης αρμοδιότητας (απευθείας εκμετάλλευση ή παραχώρηση).

Ο κατακερματισμός που καθιερώθηκε στην τοπική αυτοδιοίκηση μετά το 1914, μαζί με τα προβλήματα συγκρότησης και οργάνωσης των ΟΤΑ στις νεοπροσαρτηθείσες περιφέρειες (Μακεδονία, Θράκη, Ηπειρος, Αιγαίο και Κρήτη) στις οποίες η τοπική αυτοδιοίκηση έκανε τα πρώτα της βήματα, δεν διευκόλυναν τη διαμόρφωση κοινών θέσεων ούτε επέτρεπαν ενιαίες λύσεις. Στις

θεσμικές και διοικητικές αυτές αδυναμίες στηρίχθηκε η δημόσια διοίκηση και επέβαλε τις δικές της λύσεις, έχοντας ως προτεραιότητες τη συγκεντρωτική και ομοιογενή οικοδόμηση του κρατικού μηχανισμού και την με ενιαίο τρόπο προώθηση των δημόσιων πολιτικών.

Με το νόμο 2979/1922 θεσπίστηκε για πρώτη φορά γενική αρμοδιότητα των ΟΤΑ να παράγουν, μεταφέρουν και διανέμουν ηλεκτρική ενέργεια για αστική χρήση, περιλαμβανομένου του δημοτικού φωτισμού. Οι σχετικές αποφάσεις υπόκειντο στην έγκριση της κεντρικής διοίκησης, η οποία μέσω του αρμόδιου Υπουργού εξέδιδε το σχετικό διάταγμα. Η άσκηση της αρμοδιότητας αυτής και η παροχή της αντίστοιχης υπηρεσίας μπορούσε να γίνει είτε με **παραχώρηση**, είτε με **απευθείας εκμετάλλευση** από τους ίδιους τους δήμους (Καβάλα, Ξάνθη, Αλεξανδρούπολη κ.α.). Μέχρι τη δημιουργία της ΔΕΗ το 1951 και πιο συγκεκριμένα μέχρι το 1956, οπότε εξαγοράστηκαν οι σχετικές εγκαταστάσεις (παραγωγής, μεταφοράς και διανομής) και αν εξαιρεθεί η περιοχή της Πρωτεύουσας όπου με ειδικό νόμο, μία ιδιωτική εταιρεία (Πάουερ) είχε αναλάβει το αντίστοιχο έργο. Στην υπόλοιπη Ελλάδα, κυρίως στους δήμους αλλά και σε αρκετές κοινότητες συνήθως με τη μέθοδο της παραχώρησης σε ιδιωτικό φορέα αλλά μερικές φορές και με απευθείας εκμετάλλευση, η τοπική αυτοδιοίκηση είχε αναλάβει την κάλυψη των αναγκών για τριάντα περίπου χρόνια σε ηλεκτρική ενέργεια.

Μετά το 1920 η διεύρυνση των οικονομικών λειτουργιών του ελληνικού κράτους και η αύξηση της δημόσιας παρέμβασης στην οικονομία (ριζικές αλλαγές στην αγροτική οικονομία, διεύρυνση της εσωτερικής αγοράς μαζί με εκβιομηχάνιση) δεν οδήγησαν σε μία αυτόνομη επέκταση της επιχειρηματικής δραστηριότητας των ΟΤΑ. Οι τότε κυβερνήσεις επέλεξαν τη λύση της σύστασης αυτόνομων νομικών προσώπων στα οποία ανέθεταν την άσκηση αρμοδιοτήτων και την παροχή των σχετικών υπηρεσιών, ενώ οι δυνατότητες ελέγχου και παρέμβασης της αυτοδιοίκησης ήταν περιορισμένες. Αυτά τα νομικά πρόσωπα μετατράπηκαν αμέσως σε δημόσιους οργανισμούς

προσανατολισμένους, οικονομικά και διοικητικά, στα υπουργεία και τις νομαρχίες που τους επόπτευαν. Οι σχέσεις τους με την τοπική αυτοδιοίκηση και την τοπική κοινωνία γενικότερα, ήταν αποστασιοποιημένες και γραφειοκρατικές και τα αποτελέσματα της δράσης τους πενιχρά, όπως άλλωστε έδειχναν οι μόνιμες ελλείψεις σε αστικές υποδομές.

Με το νόμο 2583/1922 *“περί υδραυλικών εν γένει έργων”* δόθηκε η αρμοδιότητα στους δήμους και τις κοινότητες να συστήνουν ειδικά υδραυλικά ταμεία με αντικείμενο την κατασκευή και εκμετάλλευση υδραυλικών έργων κοινής ωφέλειας (άρδευση, αποξηράνσεις, αποστραγγίσεις, ύδρευση, αποχέτευση κ.α.). Τα έσοδα των ταμείων αυτών προέκυπταν από ειδικά ανταποδοτικά τέλη, από την εκμετάλλευση της ακίνητης περιουσίας τους και από ειδικές εισφορές κατοίκων και επιχειρήσεων. Ήταν ανεξάρτητα νομικά πρόσωπα, όσον αφορά τη λειτουργία και διαχείρισή τους και στο διοικητικό τους συμβούλιο συμμετείχαν εκπρόσωποι του ΟΤΑ, των κατοίκων, της δημόσιας διοίκησης και πρόεδρος αναλάμβανε συνήθως ο νομάρχης. Στη συγκεκριμένη περίπτωση η ανάθεση μίας γενικής αρμοδιότητας στους ΟΤΑ, συνοδευότανε από τόσο περιοριστικούς όρους στην άσκησή της, στα πλαίσια *“της συνεργασίας”* κεντρικής και τοπικής διοίκησης, που την μετατρέπουν σε αρμοδιότητα αποκεντρωμένης δημόσιας υπηρεσίας. Πρέπει μάλιστα να επισημανθεί ότι τα ταμεία αυτά ήταν δυνατό να συσταθούν με πρωτοβουλία του αρμόδιου Υπουργού, οπότε στην περίπτωση αυτή η συμμετοχή των ΟΤΑ ήταν υποχρεωτική. Με βάση το νόμο αυτό δημιουργήθηκαν αρκετά υδραυλικά ταμεία (πάνω από δέκα), άλλωστε η περίοδος του μεσοπολέμου χαρακτηρίστηκε από πολλά εγχειροβελτιωτικά και εξυγιαντικά έργα, σε διάφορες περιοχές της Κρήτης, στην Ηλεία, στην Αχαΐα, στη Ροδόπη και σε άλλους νομούς.

Ανάλογη περίπτωση αποτελεί ο νόμος 3100/1924 *“περί ειδικών ταμείων ύδρευσης”*, σύμφωνα με τον οποίο οι ΟΤΑ μπορούσαν να συστήσουν ειδικά ταμεία ύδρευσης-αποχέτευσης-εξυγιάνσης-άρδευσης, ως αυτόνομα

νομικά πρόσωπα, στη διοίκηση των οποίων συμμετείχαν εκπρόσωποι του δήμου ή της κοινότητας, των τοπικών συνεταιρισμών, των κατοίκων, της περιφερειακής διοίκησης ή της δικαστικής εξουσίας, ενώ πρόεδρος αναλάμβανε κάποιος από τους δύο τελευταίους. Για να συσταθούν τα ταμεία αυτά έπρεπε να εκδοθεί το σχετικό διάταγμα, η άσκηση δηλαδή της συγκεκριμένης αρμοδιότητας και η παροχή της αντίστοιχης υπηρεσίας τελούσαν κάτω από τον προληπτικό έλεγχο και τη διοικητική εποπτεία της κεντρικής διοίκησης. Συνολικά δημιουργήθηκαν πάνω από είκοσι υδραυλικά ταμεία στο Αγρίνιο, Ηγουμενίτσα, Κοζάνη, Σπάρτη, Φλώρινα, Χίο και σε άλλες πόλεις και περιοχές.

Ο νόμος του Δ.Κ.Κ. του 1936, αποτελούσε στην ουσία κωδικοποίηση των επανειλημμένων τροποποιήσεων και αλλαγών των προηγούμενων, μεταξύ των οποίων, δύο παρουσίαζαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την επιχειρηματική δραστηριότητα. Η πρώτη διεύρυνε το πεδίο εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 29 του ΔΝΖ'/1912 και αποτελούσε μία επιπλέον θεσμική ρύθμιση και παρέμβαση της κεντρικής διοίκησης στα θέματα της παραχώρησης και η δεύτερη έδινε τη δυνατότητα στους δήμους και τις κοινότητες να συστήνουν, με διατάγματα, αυτόνομα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με αντικείμενο την ειδικότερη οργάνωση και προαγωγή μίας υπηρεσίας ή ενός τοπικού έργου ή σκοπού. Τα νομικά αυτά πρόσωπα ονομάζονταν ιδρύματα, είχαν νομική και διοικητική αυτοτέλεια από τον ΟΤΑ που τα είχε συστήσει, δικούς τους πόρους και αυτόνομη διαχείριση. Το πιο γνωστό παράδειγμα νομικού προσώπου που ιδρύθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, αποτελεί ο "Ροδιακός Οργανισμός Δημοτικών Αυτοκινήτων" που συστήθηκε από το Δήμο Ρόδου το 1950, με αντικείμενο τις αστικές συγκοινωνίες και συνεχίζει να λειτουργεί μέχρι σήμερα με τη μορφή της δημοτικής επιχείρησης, αποτελώντας τη μοναδική περίπτωση μεγάλου δήμου που ασκεί την αρμοδιότητα αυτή. Για πρώτη φορά λοιπόν εμφανίζεται η δυνατότητα σύστασης από τους ΟΤΑ ανεξάρτητου νομικού προσώπου, το οποίο μπορεί να αναλάβει την παροχή συγκεκριμένης

υπηρεσίας. Το νομικό του καθεστώ βέβαια κινείται στα πλαίσια της νομοθεσίας για την αυτοδιοίκηση (νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου), αλλά διαθέτει διοικητική και επιχειρησιακή αυτονομία. Η εξειδίκευση βέβαια των ρυθμίσεων για τις παραχωρήσεις αποτελεί απόδειξη του γεγονότος ότι η λύση αυτή εξακολουθούσε να χρησιμοποιείται ευρύτατα από τους ΟΤΑ.

Συμπερασματικά η άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας από την τοπική αυτοδιοίκηση την περίοδο 1834-1951 ασκήθηκε με διάφορους τρόπους, στα περιορισμένα πλαίσια που καθόριζαν οι αρμοδιότητές της και οι κρατικοί έλεγχοι. Η **παραχώρηση** σε ιδιωτικούς φορείς του δικαιώματος να παρέχουν συγκεκριμένες κοινωφελείς υπηρεσίες αλλά και να αναλαμβάνουν την πλήρη άσκηση των αρμοδιοτήτων που συνδέονται με αυτές, επικράτησε για ένα περίπου αιώνα στους περισσότερους δήμους, ενώ η **απευθείας εκμετάλλευση** παρέμεινε περιθωριακή. Η έλλειψη οικονομικών πόρων και η ανύπαρκτη τεχνογνωσία σε θέματα αστικών υποδομών σε συνδυασμό με το γενικότερο ιδεολογικοπολιτικό κλίμα αποτέλεσαν τους κύριους παράγοντες που ώθησαν, με την επίσημη προτροπή του κράτους, τους ΟΤΑ σε αυτή τη λύση. Οι υπόλοιπες λύσεις υιοθετήθηκαν σε λίγες περιπτώσεις και οι μεν **μικτές οικονομικές επιχειρήσεις** κινήθηκαν στη λογική της παραχώρησης, ενώ οι **αναγκαστικοί συνεταιρισμοί** ΟΤΑ και καταναλωτών παρουσίαζαν χαρακτηριστικά αποκεντρωμένης δημόσιας υπηρεσίας.

Χρονική περίοδος 1951-1980

Η περίοδος αυτή χαρακτηρίζεται από το γενικότερο ιδεολογικοπολιτικό κλίμα της εποχής τουλάχιστον μέχρι το 1975, από τους έντονους κοινωνικοοικονομικούς μετασχηματισμούς (εκβιομηχάνιση, ραγδαία αστικοποίηση, οικονομική και κοινωνική αποδυνάμωση της υπαίθρου, αλλαγή του καταναλωτικού προτύπου) και από τη διευρυνόμενη κρατική παρέμβαση στην οικονομία μέσω μιας συγκεντρωτικής δημόσιας διοίκησης. Το πελατειακό σύστημα ως πολιτικός μηχανισμός κατανομής οικονομικών πόρων και διαχείρισης του εργατικού δυναμικού, ενίσχυσε το συγκεντρωτισμό της κεντρικής διοίκησης και αποδυνάμωσε συστηματικά τους ΟΤΑ.

Τα μόνιμα προβλήματα της τοπικής αυτοδιοίκησης (κατακερματισμένη δομή, περιορισμένες αρμοδιότητες, ανυπαρξία οικονομικών πόρων, αυστηροί διοικητικοί έλεγχοι) οξύνονται τόσο από τις συνεχείς πολιτικές παρεμβάσεις με αυταρχικό περιεχόμενο, άλλωστε μεσολάβησε και η περίοδος της δικτατορίας, όσο και από τις δυσμενείς επιπτώσεις του μοντέλου οικονομικής ανάπτυξης που ακολουθήθηκε. Η οικονομική και πληθυσμιακή βάση των ΟΤΑ της περιφέρειας συρρικνώθηκε, ενώ η μεγέθυνση των αστικών κέντρων, κυρίως της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, δημιούργησε συνεχώς έντονα πολεοδομικά προβλήματα και μόνιμη ανεπάρκεια των αστικών υποδομών.

Στα πλαίσια αυτά η επιχειρηματική δραστηριότητα της αυτοδιοίκησης αντιμετώπιστηκε, τουλάχιστον μέχρι το 1975, είτε ως απειλή του συγκεντρωτικού μοντέλου διακυβέρνησης είτε ως περιορισμός των κεντρικών δημόσιων πολιτικών. Η παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας και γενικού οικονομικού συμφέροντος σε τοπικό επίπεδο, θεωρήθηκε αρμοδιότητα εθνικών δημόσιων επιχειρήσεων και οργανισμών ή αντικείμενο της

νομαρχιακής διοίκησης. Ακόμα και όταν δεν υπήρχε αμφισβήτηση για συγκεκριμένες αρμοδιότητες της αυτοδιοίκησης π.χ. ύδρευση-αποχέτευση, όπου η άσκησή τους εξαρτιόταν άμεσα από τις επιχορηγήσεις της κεντρικής διοίκησης και τους διοικητικούς ελέγχους της νομαρχίας.

Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό αυτής της περιόδου αφορά την παραγωγή νομοθεσίας, όχι μόνο για τις επιχειρήσεις των ΟΤΑ αλλά και για την αυτοδιοίκηση γενικά. Οι βασικές θεσμικές επιλογές κατοχυρώθηκαν με νόμους που ψηφίστηκαν στην αρχή (1951-1954) και το τέλος (1980) της τριακονταετίας, όταν τα περιθώρια ευελιξίας και οι βαθμοί ελευθερίας του πολιτικοδιοικητικού συστήματος ήταν περισσότερα. Δηλαδή με άλλα λόγια αναδεικνύονται τα προβλήματα υλοποίησης ενός θεσμικού πλαισίου, χωρίς πολιτική και οικονομική κατοχύρωση, που το ακύρωναν οι διοικητικοί έλεγχοι και οι αντίστοιχες πρακτικές.

Στο νόμο 1910/1951 *“περί των προσόδων των Δήμων και των Κοινοτήτων”* κατοχυρώνεται για πρώτη φορά η αποκλειστική αρμοδιότητα των ΟΤΑ σε ορισμένα αντικείμενα όπως ύδρευση, άρδευση, έργους βελτιώσεις, ηλεκτροφωτισμός, φωταέριο, αστική συγκοινωνία και γενικά σε τοπικά έργα κοινής ωφέλειας. Επιτρέπεται μάλιστα η σύσταση επιχειρήσεων της αυτοδιοίκησης ή η συμμετοχή σε επιχειρήσεις με άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα με σκοπό την εκτέλεση των αντίστοιχων έργων και την παροχή των σχετιών υπηρεσιών κοινής ωφέλειας. Οι αρμοδιότητες αυτές μάλιστα δεν είναι δυνατό να ασκηθούν από άλλους φορείς, παρά μόνο με τη ρητή συγκατάθεση των ΟΤΑ και μόνο στις περιπτώσεις όπου τα συγκεκριμένα έργα αφορούν περισσότερους δήμους ή κοινότητες ή δεν υπάρχουν οι απαραίτητοι πόροι.

Οι ρυθμίσεις αυτές για την εποχή τους αποτελούν σημαντική πρόοδο, γιατί αφενός μεν αναγνωρίζουν τις επιχειρήσεις της αυτοδιοίκησης ως ιδιαίτερα νομικά πρόσωπα, αφετέρου δε προσδιορίζουν τα αντικείμενα των δραστηριοτήτων τους και μάλιστα με αποκλειστικό τρόπο. Καθορίζεται

δηλαδή τόσο το πεδίο της επιχειρηματικής δραστηριότητας της αυτοδιοίκησης όσο και τα θεσμικά του εργαλεία.

Ο νόμος αυτός παρέμεινε ουσιαστικά ανενεργός, γιατί δεν συνοδεύτηκε από τα απαραίτητα οικονομικά μέτρα και την αναβάθμιση των διοικητικών ικανοτήτων των ΟΤΑ που θα έκαναν δυνατή την υλοποίησή του. Ακολούθησαν μάλιστα συνεχείς νομοθετικές παρεμβάσεις που αφαιρούσαν αρμοδιότητες από την αυτοδιοίκηση και τις ανέθεταν σε νομικά πρόσωπα κάτω από τον έλεγχο της κεντρικής διοίκησης (οργανισμοί ύδρευσης σε πολλές πόλεις, ειδικοί φορείς για τις αστικές συγκοινωνίες, ανάληψη από το Υπουργείο Γεωργίας, μέσω των νομαρχιακών του υπηρεσιών, της αρμοδιότητας της άρδευσης και των έργων βελτιώσεων).

Ακολούθησε ο νόμος 2234/1952 *“περί της δημοτικής επιχειρήσεως φωταερίου Αθηνών”*, με βάση τον οποίο σταμάτησε η απευθείας εκμετάλλευση των σχετικών εγκαταστάσεων από το Δήμο και συστήθηκε ιδιαίτερο θυγατρικό του νομικό πρόσωπο, με διοικητική και οικονομική αυτονομία, αλλά κάτω από τον έλεγχο και την εποπτεία δύο Υπουργείων. Δόθηκε επίσης η δυνατότητα σε ΟΤΑ να συστήνουν επιχειρήσεις ηλεκτροφωτισμού με διατάγματα των αρμοδίων Υπουργών, οι οποίες ήταν ανεξάρτητα νομικά πρόσωπα με διοικητική και οικονομική αυτονομία. Ορισμένοι δήμοι αξιοποίησαν αυτή τη διάταξη και σύστησαν τις αντίστοιχες επιχειρήσεις : Αλεξανδρούπολη, Ρέθυμνο, Καστοριά, Χανιά, Σαλαμίνα κ.α.

Με αυτούς τους δύο νόμους λοιπόν αναγνωρίζονται για πρώτη φορά θεσμικά οι επιχειρήσεις της αυτοδιοίκησης, ως αυτόνομα θυγατρικά νομικά της πρόσωπα.

Ο Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας του 1954, δημιουργουργεί τρεις κατηγορίες νομικών προσώπων, τα ιδρύματα, τα νομικά πρόσωπα και τις επιχειρήσεις της αυτοδιοίκησης (δημοτικές/κοινοτικές), οι οποίες συνεχίζουν να υπάρχουν μέχρι σήμερα με την ίδια περίπου λογική. Τα ιδρύματα αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και έχουν ως αντικείμενο την

κοινωνική πρόνοια και περίθαλψη, δηλαδή την προώθηση της κοινωνικής πολιτικής των Ο.Τ.Α (νοσοκομεία, βρεφοκομεία, γηροκομεία κ.α.). Τα νομικά πρόσωπα, ανήκουν και αυτά στη σφαίρα του δημόσιου δικαίου και έχουν ως αντικείμενο δραστηριότητες (κυρίως παροχή υπηρεσιών) που αφορούν ποικίλες αρμοδιότητες της αυτοδιοίκησης (θέατρα, βιβλιοθήκες, λουτρά, φιλαρμονικές κ.α.). Οι επιχειρήσεις αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου με αντικείμενο την εκτέλεση και εκμετάλλευση έργων και την παροχή υπηρεσιών που αποβλέπουν στην εξυπηρέτηση του κοινού.

[Τα λειτουργικά κριτήρια με βάση τα οποία έγινε η ταξινόμηση αυτή δεν είναι τόσο σαφή και αναλύονται ερωτήματα του τύπου : με ποίο σκεπτικό ένα αιρετό όργανο θα προτιμήσει τη σύσταση ενός νομικού προσώπου ή μίας επιχείρησης, ποια κατηγορία είναι περισσότερο κατάλληλη για την άσκηση συγκεκριμένης αρμοδιότητας, το νομικό καθεστώς είναι δυνατό να αποτελεί το βασικό κριτήριο επιλογής (απαλλαγή από γραφειοκρατικούς ελέγχους και μεγαλύτερη ευελιξία) και άλλα παρόμοια. Ο Κώδικας δεν απαντά στα ερωτήματα αυτά, που ισχύουν μέχρι σήμερα, αλλά με βάση τη λογική του και τις προθέσεις του νομοθέτη είναι δυνατό να γίνουν ορισμένες υποθέσεις : Εφόσον στους ΟΤΑ ανήκει η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων (άρθρο 20) και μάλιστα καθορίζεται ο αριθμός των αποκλειστικών τους αρμοδιοτήτων (άρθρο 21), οι σκοποί και των τριών κατηγοριών νομικών προσώπων πρέπει να εντάσσονται στον κύκλο των τοπικών υποθέσεων και μάλιστα να αφορούν συγκεκριμένη αρμοδιότητα. Η ρητή αναφορά σε επιχειρήσεις προϋποθέτει την αποδοχή των κύριων χαρακτηριστικών τους : καθεστώς ιδιωτικού δικαίου στη λειτουργία και στις συναλλαγές τους, επιδίωξη κέρδους, ένταξη στους μηχανισμούς και τη λογική της αγοράς, προώθηση των συμφερόντων των ιδιοκτητών τους κ.α. Οι επιχειρήσεις της αυτοδιοίκησης λοιπόν είναι δυνατό να αναλάβουν την άσκηση αρμοδιοτήτων με εμπορικό ή βιομηχανικό χαρακτήρα (έργα και υπηρεσίες) που προσαρμόζονται στη λογική της αγοράς και έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού σε τοπικό επίπεδο. Τα ιδρύματα δεν μπορούν να έχουν οικονομικό σκοπό, αναλαμβάνουν την άσκηση αρμοδιοτήτων κοινωνικής πολιτικής, οι οποίες λόγω της φύσης τους ή του αντικείμενου τους απαιτούν διοικητική, λειτουργική και οικονομική αυτονομία από τις υπόλοιπες δημοτικές υπηρεσίες π.χ. δημοτικό βρεφοκομείο. Τα νομικά πρόσωπα είναι δυνατό να αναλάβουν την άσκηση οποιασδήποτε αρμοδιότητας που δεν εντάσσεται στο αντικείμενο των ιδρυμάτων, απαιτεί διοικητική και οικονομική αυτονομία κάτω από καθεστώς

δημοσίου δικαίου, αλλά δεν έχει σχέση με τη λογική της αγοράς (π.χ. λουτρά, φιλαρμονική), ενώ είναι δυνατό να επιδιώκουν την αυτοχρηματοδότησή τους (π.χ. είσπραξη εισιτηρίων από δημοτικό θέατρο). Είναι σαφές ότι ορισμένες αρμοδιότητες είναι δυνατό να ασκηθούν τόσο από νομικά πρόσωπα όσο και από επιχειρήσεις, αλλά τότε θα είναι διαφορετικός ο σκοπός και η λειτουργία τους π.χ. ένα δημοτικό θέατρο ως νομικό πρόσωπο θα έχει διαφορετικούς οικονομικούς στόχους, οργάνωση και σχέσεις από τους αντίστοιχους ιδιωτικούς φορείς σε σχέση με αυτό που θα έχει υιοθετήσει τη νομική μορφή της επιχείρησης].

Όσον αφορά τις επιχειρήσεις, στον Κώδικα προβλέπεται ότι συστήνονται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου που εγκρίνεται με διάταγμα, διοικούνται από πενταμελή επιτροπή που αποτελείται από δύο δημοτικούς συμβούλους, το δήμαρχο ως πρόεδρό της και δύο ιδιώτες που ορίζονται από το συμβούλιο και απασχολούν προσωπικό μόνο με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου. Διευκρινίζεται ότι η ταμειακή τους υπηρεσία δεν έχει καμία σχέση με την αντίστοιχη υπηρεσία του ΟΤΑ και ότι ορισμένες αποφάσεις τους εγκρίνονται από το δημοτικό συμβούλιο : προϋπολογισμός, απολογισμός, σύναψη δανείων, επιβάρυνση της ακίνητης περιουσίας τους με εμπράγματα δικαιώματα και επέκταση των δραστηριοτήτων τους. Οι απολογισμοί τους υποβάλλονται για έλεγχο στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Είναι δυνατή επίσης η συμμετοχή των ΟΤΑ σε επιχειρήσεις που συστήνονται από άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα.

Οι ρυθμίσεις αυτές διαφοροποιούν τις επιχειρήσεις της αυτοδιοίκησης από τις ιδιωτικές, γιατί περιορίζουν ως ένα βαθμό την επιχειρησιακή τους αυτονομία και τις εντάσσουν μερικώς στο καθεστώς ελέγχων που ισχύει στην αυτοδιοίκηση. Το ιδιοκτησιακό τους καθεστώς, η δημόσια αποστολή τους (εξυπηρέτηση του κοινού) και η εκμετάλλευση δημοτικής περιουσίας και πόρων, αιτιολογούν την επιβολή των ελέγχων, σύμφωνα με τις επιλογές του Κώδικα.

Από τα υπάρχοντα στοιχεία φαίνεται ότι δέκα επιχειρήσεις συστάθηκαν, σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις, αριθμός που δείχνει την περιορισμένη

αποδοχή τους από τους ΟΤΑ και επιβεβαιώνει την υπόθεση ότι η επιχειρηματική δραστηριότητα της αυτοδιοίκησης δεν είναι μόνο θέμα θεσμικού πλαισίου αλλά και ευρύτερων οικονομικών, πολιτικών και κοινωνικών προϋποθέσεων. Ορισμένες από αυτές, οι πιο ενδεικτικές, είναι οι εξής (μετά την επωνυμία ακολουθεί το έτος ίδρυσης) :

- Ροδιακός οργανισμός δημοτικών αυτοκινήτων (μετασχηματισμός υπάρχοντος νομικού προσώπου) και δημοτική επιχείρηση ύδρευσης - αποχέτευσης Ρόδου, 1955
- Δημοτική επιχείρηση εκμετάλλευσης ιαματικών πηγών Λαγκαδά Θεσσαλονίκης, 1956
- Επιχείρηση ψυγεία δημοτικής αγοράς Βέροιας, 1960
- Συμμετοχή του δήμου Αγίου Νικολάου Κρήτης σε τουριστική επιχείρηση με ιδιωτικούς φορείς, 1962
- Δημοτική επιχείρηση ραδιοφωνικού σταθμού Ανατολικής Κρήτης από τον Δήμο Ιεράπετρας, 1969
- Συμμετοχή της κοινότητας Μακρουχωρίου Λάρισας στην Ελληνική Βιομηχανία Αλλαντικών, 1971
- Δημοτική επιχείρηση ύδρευσης Λάρισας, 1974 (μετασχηματισμός υπάρχοντος νομικού προσώπου)

Ο Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας του 1980 (Ν. 1065/1980) σηματοδοτεί την αρχή μίας νέας με διευρυμένες δυνατότητες παρέμβασης, ειδικά για την επιχειρηματική δραστηριότητα της αυτοδιοίκησης. Ξεκινά ένα νέο πεδίο δράσης με μαζικές συστάσεις επιχειρήσεων από τους ΟΤΑ, ριζικές αλλαγές στο θεσμικό τους πλαίσιο και επέκταση των δραστηριοτήτων τους, παρότι τα μόνιμα προβλήματα της αυτοδιοίκησης παραμένουν και συνεχίζουν να αποτελούν εμπόδιο σε οποιαδήποτε προσπάθεια αναβάθμισης του πολιτικού, κοινωνικού και αναπτυξιακού της ρόλου.

Ο νέος Κώδικας επιχείρησε μία αναπροσαρμογή του θεσμικού πλαισίου της αυτοδιοίκησης, χωρίς όμως να προχωρήσει σε μία ριζική τομή

με τις επιλογές και τη συγκεντρωτική λογική του προηγούμενου κώδικα. Διατήρησε το πλαίσιο των αποκλειστικών αρμοδιοτήτων και έδωσε δυνατότητα στους ΟΤΑ να διευρύνουν τις δραστηριότητές τους, καθιερώνοντας τις συντρέχουσες αρμοδιότητες ως ένα πεδίο κοινής παρέμβασης της κεντρικής διοίκησης και της αυτοδιοίκησης. Δεν προχώρησε δηλαδή σε μεταφορά αρμοδιοτήτων που θα αποτελούσε και την ουσιαστική λύση στο πρόβλημα του συγκεντρωτισμού, απλώς επέτρεψε στους ΟΤΑ να επεκταθούν σε νέα αντικείμενα. Διατήρησε επίσης την ταξινόμηση των θυγατρικών φορέων των ΟΤΑ σε ιδρύματα, νομικά πρόσωπα και επιχειρήσεις, δίνοντας περισσότερο βάρος στην αλλαγή των άρθρων που αφορούσαν τις τελευταίες.

Το νέο καθεστώς για την επιχειρηματική δραστηριότητα της αυτοδιοίκησης διαμορφώθηκε ως εξής :

► Διευρύνονται οι σκοποί των επιχειρήσεων και εκτός από την εξυπηρέτηση του κοινού με την κατασκευή/εκμετάλλευση έργων και την παροχή υπηρεσιών, έχουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν δραστηριότητες που έχουν σκοπό την πραγματοποίηση εσόδων. Χαρακτηρίζονται ως ιδιαίτερα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που διέπονται από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από το νόμο (θέματα σύστασης και εποπτείας κυρίως). Οι διατάξεις αυτές αποσαφηνίζουν το χαρακτήρα των επιχειρήσεων της αυτοδιοίκησης και τις εντάσσουν ρητά και τελεσίδικα στους μηχανισμούς της αγοράς. Υιοθετώντας αυτή τη νομική μορφή πλέον, οι ΟΤΑ αποφασίζουν να ασκήσουν ορισμένες αρμοδιότητές τους, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που διαμορφώνει η αγορά σε κάθε κλάδο οικονομικής δραστηριότητας.

► Οι επιχειρήσεις συστήνονται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, αφού προηγηθεί η εκπόνηση πλήρους οικονομοτεχνικής μελέτης και ακολουθήσει η έκδοση του σχετικού προεδρικού διατάγματος. Πρέπει να

τεκμηριώνεται δηλαδή η βιωσιμότητα της επιχείρησης στα πλαίσια της αγοράς, αλλά η τελική έγκριση παραμένει στο Υπουργείο Εσωτερικών.

► Ορίζεται ότι δύο ή περισσότεροι ΟΤΑ μπορούν να συστήνουν κοινές επιχειρήσεις ή να συμμετέχουν σε υφιστάμενες, επιτρέπεται δηλαδή η διαδημοτική και η διακοινοτική συνεργασία για την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας, η οποία μέχρι τότε ήταν δυνατή μόνο στα πλαίσια των συνδέσμων, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, που λειτουργούσαν όπως ακριβώς και οι ΟΤΑ. Ρυθμίζεται επίσης η συμμετοχή των δήμων και των κοινοτήτων σε άλλες νομικές μορφές επιχειρήσεων, όπως η ανώνυμη εταιρεία και η εταιρεία μικτής οικονομίας. Η αυτοδιοίκηση δηλαδή έχει τη δυνατότητα είτε να συστήνει δικές της επιχειρήσεις είτε να συμμετέχει μαζί με άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα στη δημιουργία συγκεκριμένων νομικών μορφών επιχειρήσεων.

► Οι επιχειρήσεις διοικούνται από επιτροπή που ορίζεται από το δημοτικό/κοινοτικό συμβούλιο και αποτελείται από τέσσερα έως δέκα μέλη και το δήμαρχο ή πρόεδρο της κοινότητας ως πρόεδρό της. Τα μισά μέλη προέρχονται από το αιρετό όργανο του ΟΤΑ και τα υπόλοιπα είναι δημότες ή κάτοικοι σχετικοί με το αντικείμενο της επιχείρησης, σε μία προσπάθεια εμπλοκής της τοπικής κοινωνίας στην επιχειρηματική δραστηριότητα της αυτοδιοίκησης.

► Η εποπτεία των επιχειρήσεων ασκείται από το δημοτικό/κοινοτικό συμβούλιο, σύμφωνα με τις υπάρχουσες ρυθμίσεις και με την έγκριση κανονισμών που αναφέρονται στην οργάνωση, διαχείριση και λειτουργία τους.

► Η κεντρική διοίκηση, εκτός από την έκδοση του σχετικού προεδρικού διατάγματος που είναι απαραίτητο για τη σύσταση μίας επιχείρησης, διατηρεί επίσης, μέσω του νομάρχη, τον έλεγχο των αποφάσεων, τη διενέργεια έκτακτων διαχειριστικών ελέγχων και την έγκριση του κανονισμού προσωπικού. Σε τελική ανάλυση δηλαδή, όλες οι σημαντικές επιχειρηματικές

αποφάσεις υπόκεινται στον έλεγχο της. Ιδιαίτερη σημασία έχει η έγκριση του κανονισμού προσωπικού, μέσω του οποίου καθορίζεται ο ανώτατος αριθμός των εργαζομένων στην επιχείρηση, τα προσόντα και ο τρόπος πρόσληψής τους. Η ρύθμιση αυτή έχει δύο στόχους, πρώτο να αποφευχθεί η πρόσληψη υπεράριθμου προσωπικού που θα έχει δυσμενείς συνέπειες στη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων και δεύτερο να ελεγχθεί η δυνατότητα των ΟΤΑ να οικοδομήσουν τους δικούς τους πελατειακούς μηχανισμούς.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα συστάθηκαν επτά επιχειρήσεις, τρεις από το Δήμο Αθηναίων (μηχανογράφησης, ασφαλειών και διαφήμισης-τουρισμού), μία από το δήμο Βόλου (καλλιτεχνικό εργαστήριο), μία από το δήμο Καλλιθέας (παροχή υπηρεσιών), μία από την κοινότητα Ιτέας (μεταφορά λυμάτων) και μία από την κοινότητα Σμόλιοβου Καρδίτσας (εκμετάλλευση ιαματικών λουτρών).

Ο Δ.Κ.Κ. του 1980 ίσχυσε ουσιαστικά μόνο για τρία χρόνια και υπέστη πολλές τροποποιήσεις και αλλαγές, ορισμένες μάλιστα από τις οποίες είχαν ριζικό χαρακτήρα. Το θεσμικό πλαίσιο των επιχειρήσεων διαφοροποιήθηκε σημαντικά και προέκυψαν νέες δυνατότητες άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας από τους ΟΤΑ, με τη συνεργασία φορέων, οικονομικών και κοινωνικών, της τοπικής κοινωνίας. Ο Ν. 1262/1982 όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το Ν. 1360/1984, αποτέλεσε τον κινητήριο μοχλό για την ενεργοποίηση των δήμων και κοινοτήτων σε επιχειρηματικές δραστηριότητες, ενώ ο Ν. 1416/1984 που συμπλήρωσε και τροποποίησε τον Κώδικα, έδωσε τις βασικές κατευθυντήριες γραμμές για τη σύσταση δημοτικών και κοινοτικών επιχειρήσεων.

Με βάση ορισμένα θεσμικά χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων της αυτοδιοίκησης τα οποία καθορίζουν τις λειτουργίες τους και τους όρους ένταξής τους στους μηχανισμούς της αγοράς, ανάλογα με τη **νομική μορφή**, το **θεσμικό πλαίσιο**, τις **δραστηριότητες** και το **ιδιοκτησιακό τους καθεστώς**,

οι επιχειρήσεις κατανέμονται σε τέσσερις κατηγορίες : αναπτυξιακές εταιρείες, κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης, δημοτικές/κοινοτικές επιχειρήσεις και ΔΕΥΑ.

1) Οι αναπτυξιακές εταιρείες αποτελούν μία ιδιαίτερη κατηγορία επιχειρήσεων, γιατί οι δραστηριότητές τους καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα ενεργειών και δράσεων που έχουν σκοπό την υποστήριξη της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης και την προώθηση της απασχόλησης. Όλες, εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων, έχουν συσταθεί με τη μορφή της ανώνυμης εταιρείας του Δ.Κ.Κ. ή του Κ.Ν.Α. και στο μετοχικό τους κεφάλαιο, εκτός από φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, συμμετέχουν και άλλοι τοπικοί οικονομικοί και κοινωνικοί φορείς. Σε αρκετές συμμετέχουν τόσο η πρωτοβάθμια όσο και η δευτεροβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση, αποτελούν δηλαδή κοινές επιχειρήσεις των ΟΤΑ.

2) Τα κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης συνιστούν ιδιαίτερη κατηγορία, γιατί οι δραστηριότητές τους καθορίζονται από το θεσμικό πλαίσιο για την επαγγελματική κατάρτιση που ρυθμίζει επίσης τους όρους λειτουργίας της αντίστοιχης αγοράς (υλοποιούν μόνο προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και στηρίζουν τοπικές πρωτοβουλίες απασχόλησης και άλλες συναφείς ενέργειες). Έχουν υιοθετήσει ποικίλες νομικές μορφές με βάση τον Δ.Κ.Κ. ή τον Κ.Ν.Α. Στο βαθμό βέβαια που αποτελούν κοινές επιχειρήσεις της πρωτοβάθμιας, της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης και άλλων τοπικών φορέων, λειτουργούν ως ανώνυμες εταιρείες.

3) Οι δημοτικές/κοινοτικές επιχειρήσεις αποτελούν τις κλασσικές επιχειρήσεις του Δ.Κ.Κ., με διάφορες δραστηριότητες και ποικίλες νομικές μορφές, αλλά στη μεγάλη τους πλειοψηφία λειτουργούν ως αμιγείς ή διαδημοτικές/διακοινοτικές επιχειρήσεις και ανήκουν φυσικά μόνο σε πρωτοβάθμιους ΟΤΑ.

4) Οι δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης-αποχέτευσης (ΔΕΥΑ) και σε ελάχιστες περιπτώσεις κοινοτικές, αποτελούν ιδιαίτερο νομικό τύπο

επιχειρήσεων της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης, με ειδικές δραστηριότητες, που έχουν αναλάβει την άσκηση συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων και αποτελούν τη μόνη κατηγορία με θεσμικά κατοχυρωμένο τον κοινωφελή της χαρακτήρα.

Ο συνολικός αριθμός των επιχειρήσεων της αυτοδιοίκησης φθάνει τις 844, σύμφωνα με στοιχεία του 1996 (καταγραφή ΕΕΤΑΑ, έρευνα ΠΕΤΑ και διασταύρωση στοιχείων). Η κατανομή τους ανά κατηγορία έχει ως εξής :

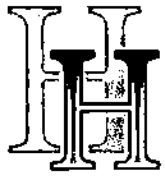
A/A	Κατηγορίες	Πλήθος	%
1	Αναπτυξιακές εταιρείες	58	7
2	Κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης	77	9
3	Δημοτικές/κοινοτικές επιχειρήσεις	639	76
4	ΔΕΥΑ	70	8
ΣΥΝΟΛΟ		844	100

Οι **δημοτικές/κοινοτικές επιχειρήσεις** αποτελούν τη μεγάλη πλειοψηφία των επιχειρήσεων της αυτοδιοίκησης, ενώ οι υπόλοιπες κατηγορίες περίπου ισοκατανέμονται. Το κριτήριο ταξινόμησης προκαθόρισε βέβαια το αποτέλεσμα αυτό, αφού στην κατηγορία αυτή εντάχθηκε το σύνολο των επιχειρήσεων που ανήκουν σε δήμους και κοινότητες. Οι **ΔΕΥΑ** έχουν περιορισμένο ορίζοντα ανάπτυξης, αφού απευθύνονται κυρίως στους μεγάλους και μεσαίους δήμους της περιφέρειας, ενώ στα πολεοδομικά συγκροτήματα της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης λειτουργούν ιδιαίτερα νομικά πρόσωπα που ανήκουν στο κράτος.

Ο αριθμός των **αναπτυξιακών εταιρειών** δεν είναι μεγάλος (58 - 7%), αλλά η ιδιαιτερότητα του αντικειμένου τους και οι δυσκολίες που συναντά μία εταιρική σχέση σε τοπικό επίπεδο δεν διευκολύνουν την ίδρυσή τους. Ο

σχετικά υψηλός αριθμός των κέντρων επαγγελματικής κατάρτισης, αν μάλιστα ληφθεί υπόψη η πρόσφατη δημιουργία τους (το σχετικό θεσμικό πλαίσιο δημιουργήθηκε το 1994), αποδεικνύει το έντονο ενδιαφέρον της αυτοδιοίκησης για άσκηση της συγκεκριμένης αρμοδιότητας (εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής της), σε συνδυασμό βέβαια με το ευνοϊκό καθεστώς χρηματοδότησης τους από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

Τομεακή κατανομή των δημοτικών/κοινοτικών επιχειρήσεων

Η τομεακή κατανομή των δημοτικών/κοινοτικών επιχειρήσεων, με το σύστημα ταξινόμησης που εφαρμόστηκε στις δημοτικές/κοινοτικές επιχειρήσεις αποτελεί συνδυασμό των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας στο βαθμό που οι οικονομικές δραστηριότητες των επιχειρήσεων αυτών συνδέονται άμεσα με τις αρμοδιότητες που τους έχουν αναθέσει οι ΟΤΑ.

Αγροτική παραγωγή : αναφέρεται στους κλάδους της “γεωργίας, κτηνοτροφίας, δασοκομίας, θήρας και αλιείας” και περιλαμβάνει επιχειρήσεις θερμοκηπίων, ιχθυοκαλλιεργειών, ξηραντήρια, φυτώρια, φυκτικές εγκαταστάσεις και κτηνοτροφικές μονάδες.

Ορυχεία - Λατομεία : αναφέρεται στον αντίστοιχο κλάδο ΣΤΑΚΟΔ [Στατιστική ταξινόμηση των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας] και περιλαμβάνει επιχειρήσεις μάρμαρων, αδρανών υλικών, άμμου και λιγνιτωρυχεία.

Ενέργεια : αναφέρεται στον κλάδο “παροχής ηλεκτρικού ρεύματος και φυσικού αερίου” και περιλαμβάνει επιχειρήσεις φυσικού αερίου, τηλεθέρμανσης και αξιοποίησης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Βιομηχανία : αναφέρεται στο κλάδο των “μεταποιητικών βιομηχανιών” και περιλαμβάνει επιχειρήσεις κρέατος,μανιταριών, ιματισμού, εμφιάλωσης νερού, επεξεργασίας ξύλου, οπτικών οργάνων, μεταλλικών προϊόντων και ελαιοτριβεία.

Κατασκευές : αναφέρεται στον αντίστοιχο κλάδο ΣΤΑΚΟΔ και περιλαμβάνει επιχειρήσεις τεχνικών έργων, οικιστικής ανάπτυξης, μαρμάρων

και ασφαλτομίγματος (οι δύο τελευταίες υπάγονται στο κλάδο της μεταποίησης αλλά ασκούνται από κοινού με τις δύο πρώτες).

Μεταφορές : αναφέρεται στον αντίστοιχο κλάδο ΣΤΑΚΟΔ και περιλαμβάνει επιχειρήσεις αστικών συγκοινωνιών, ακτοπλοΐας και γεφυροπλάστιγγες.

Εμπόριο : αναφέρεται στον αντίστοιχο κλάδο ΣΤΑΚΟΔ και περιλαμβάνει πρατήρια καυσίμων, ζαχαροπλαστεία και super market.

Δημοτικές αγορές - Βιοτεχνικά πάρκα : αναφέρεται στον κλάδο της “διαχείρισης ακίνητης περιουσίας” και περιλαμβάνει τις αντίστοιχες επιχειρήσεις.

Τουρισμός : αναφέρεται στον κλάδο των “ξενοδοχείων/εστιατορίων” και περιλαμβάνει ξενώνες, ενοικιαζόμενα δωμάτια, κατασκηνώσεις, ξενοδοχεία, αναψυκτήρια και ιαματικά λουτρά.

Πολιτισμός : αναφέρεται στον κλάδο των “ψυχαγωγικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων” και περιλαμβάνει πολιτιστικά - πνευματικά κέντρα, πινακοθήκες, ωδεία, μουσεία και τα ΔΗΠΕΘΕ (δημοτικά περιφερειακά θέατρα).

Επικοινωνία / διαφήμιση : περιλαμβάνει επιχειρήσεις διαφήμισης και ραδιοφωνικών σταθμών (εντάσσονται σε διαφορετικούς κλάδους ΣΤΑΚΟΔ, αλλά σε πολλές περιπτώσεις ασκούνται ενιαία).

Αθλητισμός : αναφέρεται στον κλάδο των “αθλητικών δραστηριοτήτων” και περιλαμβάνει επιχειρήσεις τένις, γκολφ, αθλητικά και χιονοδρομικά κέντρα.

Κοινωνική παρέμβαση : αναφέρεται στον κλάδο της “υγείας και κοινωνικής μέριμνας” και περιλαμβάνει επιχειρήσεις βρεφονηπιακών σταθμών και κοινωνικής πρόνοιας.

Περιβάλλον : αναφέρεται κυρίως στους κλάδους των “άλλων δραστηριοτήτων παροχής υπηρεσιών υπέρ του κοινωνικού συνόλου και των άλλων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων” και περιλαμβάνει επιχειρήσεις διάθεσης

λωμάτων και απορριμμάτων, καθαριότητας, νεκροταφεία, περιβαλλοντικά εργαστήρια και γενικά δραστηριότητες προστασίας του περιβάλλοντος.

Πολλαπλές δραστηριότητες : δεν είναι δυνατό να ενταχθούν σε συγκεκριμένο κλάδο γιατί παρέχουν υπηρεσίες σε διάφορους τομείς με ποικίλα αντικείμενα. Είναι αμιγείς δημοτικές επιχειρήσεις και έχουν συσταθεί ως εργαλεία εξυπηρέτησης και ευελιξίας των αντίστοιχων δήμων και κοινοτήτων.

Λοιπές : περιλαμβάνει επιχειρήσεις ανθοπωλείων, ασφαλειών, γραφεία τελετών κ.α. που δεν είναι δυνατό να ενταχθούν στις προηγούμενες κατηγορίες.

Ταξινόμηση δημοτικών/κοινοτικών επιχειρήσεων σε κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, 1996

Α/Α	Κλάδοι	Πλήθος	%
1	Αγροτική παραγωγή	37	6
2	Ορυχεία - Λατομεία	20	3
3	Ενέργεια	8	1,2
4	Βιομηχανία	19	3
5	Κατασκευές	50	8
6	Μεταφορές	14	2,2
7	Εμπόριο	8	1,2
8	Δημοτικές Αγορές, ΒΙΟΠΑ	10	1,6
9	Τουρισμός	174	27
10	Πολιτισμός	143	22,3
11	Επικοινωνία/διαφήμιση	34	5,3
12	Αθλητισμός	11	1,7
13	Κοινωνική παρέμβαση	10	1,6
14	Περιβάλλον	19	3
15	Πολλαπλές δραστηριότητες	73	11,5
16	Λοιπές	9	1,4
ΣΥΝΟΛΟ		639	100

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

ύμφωνα με τις διατάξεις τους άρθρου 16 παρ. 4 του Ν.2539/97, οι δημοτικές επιχειρήσεις που έχουν συσταθεί από δήμο ή κοινότητα που καταργούνται με τη συνένωση, περιέχονται αυτοδικαίως στο νέο ΟΤΑ από την έναρξη της λειτουργίας του και ο οποίος υπεισέρχεται αυτοδικαίως σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των ΟΤΑ που καταργούνται.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί σε διάφορα κεφάλαια, η υλοποίηση του προγράμματος “*Ιωάννης Καποδίστριας*” και η εφαρμογή του Ν. 2539/1997 είχαν ως αποτέλεσμα τη ριζική μείωση του αριθμού των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ (από 5.775 σε 1.033). Τα πληθυσμιακά μεγέθη, οι οικονομικές δυνατότητες και οι διοικητικές λειτουργίες των νέων Δήμων επιτρέπουν πλέον την άσκηση του συνόλου σχεδόν των αρμοδιοτήτων που προβλέπει ο Δ.Κ.Κ. Σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις, η επιχειρηματική τους δραστηριότητα θα υποστεί σημαντικές αλλαγές και ανακατατάξεις, αφενός μεν λόγω των ρυθμίσεων που επέβαλε ο Ν. 2539/1997, αφετέρου δε επειδή μεταβλήθηκαν οι αντικειμενικοί και υποκειμενικοί παράγοντες που καθόριζαν τη σύσταση και λειτουργία των περισσότερων επιχειρήσεων.

Οι διατάξεις της νομοθεσίας που επηρεάζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα, βασίζονται στην κατευθυντήρια διάταξη του Ν. 2539/1997 (άρθρο 2 παρ. 11), σύμφωνα με την οποία οι νέοι δήμοι και κοινότητες που προκύπτουν από συνένωση άλλων δήμων και κοινοτήτων καθίστανται καθολικοί διάδοχοι των καταργουμένων πρωτοβάθμιων ΟΤΑ και υπεισέρχονται αυτοδικαίως και χωρίς άλλη διατύπωση σε όλα τα δικαιώματα και υποχρεώσεις των συνενωθέντων. Οι νέες ρυθμίσεις που εφαρμόστηκαν στις επιχειρήσεις, ανάλογα με τη νομική τους μορφή, έχουν ως εξής :

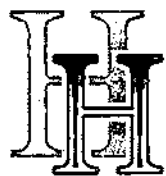
- Οι **αμιγείς δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις** που είχαν συσταθεί από τους ΟΤΑ που συνενώθηκαν, περιήλθαν αυτοδίκαια στο νέο ΟΤΑ.
- Οι δημοτικές επιχειρήσεις **ύδρευσης - αποχέτευσης (ΔΕΥΑ)** που είχαν συσταθεί από τους ΟΤΑ που συνενώθηκαν, περιήλθαν αυτοδίκαια στο νέο ΟΤΑ.
- Οι **διαδημοτικές ή διακοινοτικές** επιχειρήσεις στις οποίες συμμετείχαν ορισμένοι ή όλοι οι ΟΤΑ που συνενώθηκαν, περιήλθαν αυτοδίκαια στον νέο ΟΤΑ και μετατράπηκαν αυτόματα σε αμιγείς επιχειρήσεις.
- Οι **διαδημοτικές ή διακοινοτικές** επιχειρήσεις στις οποίες συμμετείχαν όλοι ή ορισμένοι δήμοι και κοινότητες που συνενώθηκαν σε διαφορετικούς νέους ΟΤΑ, περιήλθαν στους τελευταίους, σύμφωνα με το ποσοστό συμμετοχής των συνενωθέντων στο κεφάλαιο της επιχείρησης. Στη περίπτωση αυτή δηλαδή οι επιχειρήσεις παρέμειναν ως αυτόνομα νομικά πρόσωπα, αλλά στο κεφάλαιό τους κάθε νέος ΟΤΑ συμμετέχει με το άθροισμα των ποσοστών συμμετοχής των ΟΤΑ που συνενώθηκαν. Οι ΟΤΑ που δεν καταργήθηκαν επίσης, εξακολουθούν να συμμετέχουν στις επιχειρήσεις αυτές, σύμφωνα με το ποσοστό συμμετοχής τους στο κεφάλαιο της επιχείρησης.
- Στις **υπόλοιπες νομικές μορφές** επιχειρήσεων, στις οποίες συμμετείχαν οι πρώην δήμοι ή κοινότητες που συνενώθηκαν σε διαφορετικούς ΟΤΑ, οι τελευταίοι συμμετέχουν αυτοδίκαια στο κεφάλαιο της κάθε επιχείρησης σύμφωνα με το άθροισμα του ποσοστού συμμετοχής στο κεφάλαιο των συνενωθέντων ΟΤΑ. Υπενθυμίζεται ότι οι επιχειρήσεις αυτές λειτουργούν ως ανώνυμες εταιρείες με συνεταιρισμούς (άρθρο 289 του Δ.Κ.Κ.), ως δημοτικές ή κοινοτικές εταιρείες λαϊκής βάσης (άρθρο 290 του Δ.Κ.Κ.), ως ανώνυμες εταιρείες που συνιστώνται από φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης και ως επιχειρήσεις όπου οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης διατηρούν μαζί με τους συνεταιρισμούς την πλειοψηφία του κεφαλαίου (περ. α και β της παρ. 1 του άρθρου 291 του Δ.Κ.Κ.) Η διάταξη αυτή καλύπτει επίσης την συμμετοχή

των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ και σε άλλες εταιρείες, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 277 του Δ.Κ.Κ., που δεν θεωρούνται επιχειρήσεις της αυτοδιοίκησης (συνεταιρισμοί, ανώνυμες εταιρείες, εταιρείες μικτής οικονομίας).

Οι ρυθμίσεις αυτές είναι βέβαιο ότι απαιτούν ένα ικανό χρονικό διάστημα για να ολοκληρωθούν, αφού η νομοθεσία για κάθε νομική μορφή επιβάλλει συγκεκριμένες διαδικασίες. Οι επιπτώσεις στις επιχειρήσεις της αυτοδιοίκησης, με βάση τις πρώτες ενέργειες και πρωτοβουλίες των νέων δήμων και κοινοτήτων διαμορφώνουν τις ακόλουθες εκτιμήσεις :

- Πολλές επιχειρήσεις αλλάζουν νομική μορφή π.χ. οι διαδημοτικές ή διακοινοτικές μετατρέπονται σε αμιγείς, οι αμιγείς κοινοτικές μεταβάλλονται σε αμιγείς δημοτικές, ενώ ανώνυμες εταιρείες μεταπηδούν σε άλλη κατηγορία.
- Προβλέπονται συγχωνεύσεις ή και αδρανοποιήσεις επιχειρήσεων π.χ. νέος δήμος, με τρεις πρώην αμιγείς κοινοτικές επιχειρήσεις που έχουν μετατραπεί πλέον σε δημοτικές, προωθεί διαδικασίες συγχώνευσης ή απορρόφησης ή αδρανοποίησης ανάλογα με το αντικείμενο, την οικονομική τους κατάσταση και τις διοικητικές και νομικές ενέργειες που επιβάλλει η νομοθεσία.
- Θα δημιουργηθούν πολλές νέες επιχειρήσεις, κυρίως αμιγείς δημοτικές και ΔΕΥΑ, για να χρησιμοποιηθούν οι πρώτες ως εργαλεία υποστήριξης και προώθησης των πολιτικών και πρωτοβουλιών των νέων δήμων και οι δεύτερες γιατί πλέον είναι εφικτή, από τεχνική και οικονομική άποψη, η λειτουργία τους.

Ο ΤΟΜΕΑΣ ΤΗΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ - ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ

ὕδρευση - αποχέτευση ως αρμοδιότητα της τοπικής αυτοδιοίκησης και ως οικονομική δραστηριότητα κατασκευής έργων και παροχής υπηρεσιών αποτελεί το κατεξοχήν παράδειγμα επιχειρηματικής δράσης με ποικίλες μορφές. Αποτελεί επίσης πεδίο συνεχών παρεμβάσεων της κεντρικής διοίκησης με στόχους είτε την υλοποίηση εθνικών πολιτικών στον τομέα αυτό είτε την άμεση διαχείριση της σχετικής αρμοδιότητας, με συνέπεια την αφαίρεσή της από συγκεκριμένους ΟΤΑ.

Για πάνω από εκατό χρόνια η ὕδρευση αποτελούσε βασικό πρόβλημα των αστικών κέντρων αλλά και πολλών χωριών. Από το 1834 ο νόμος περί δήμων πρόβλεψε την επιβολή ειδικού ανταποδοτικού τέλους για να καλύπτονται οι δαπάνες “των δημοτικών υδραγωγείων”. Είτε με τη μέθοδο της απευθείας εκμετάλλευσης είτε με τη μέθοδο της παραχώρησης πολλοί δήμοι προσπάθησαν να λύσουν το χρόνιο αυτό πρόβλημα. Μετά το 1920, η κεντρική διοίκηση πήρε τη πρωτοβουλία με το νόμο περί ειδικών ταμείων ὕδρευσης ή με ειδικούς νόμους για συγκεκριμένους δήμους και συνέστησε αυτόνομα νομικά πρόσωπα που επέβαλαν ανταποδοτικά τέλη και διάφορες εισφορές στους κατοίκους και τους χρήστες. Με τη λύση αυτή η αυτοδιοίκηση αποξενώθηκε της αρμοδιότητάς της, ενώ το πρόβλημα της ὕδρευσης δεν επιλύθηκε.

Μετά το 1980 η έντονη αστικοποίηση ανέτρεψε όλα τα δεδομένα και παράλληλα εμφανίστηκε με οξύτητα το πρόβλημα των αποχετευτικών δικτύων. Μέχρι το 1980 η κατάσταση του τομέα είχε ως εξής : οι περισσότεροι ΟΤΑ ασκούσαν την αρμοδιότητα αυτή με τις υπηρεσίες ὕδρευσης - αποχέτευσης (απευθείας εκμετάλλευση) εξαρτώμενοι από τις χρηματοδοτήσεις της

νομαρχίας και ορισμένων υπουργείων, άλλοι λιγότεροι χρησιμοποιούσαν τη μέθοδο της παραχώρησης και λειτουργούσαν ορισμένα ειδικά νομικά πρόσωπα κυρίως στις μεγάλες πόλεις. Στα πλαίσια αυτά, αφού τέθηκε σε ισχύ ο νέος Δ.Κ.Κ. (Ν. 1065/1980), επιχειρήθηκε μία αναδιοργάνωση του τομέα με νομοθετικά και οικονομικά μέτρα και το καθεστώς που δημιουργήθηκε, ισχύει μέχρι σήμερα με μικρές αλλαγές.

Παράλληλα οι κοινωνικές απαιτήσεις για προστασία του περιβάλλοντος και οι τεχνολογικές εξελίξεις άλλαζαν τα οικονομικά δεδομένα και τα τεχνικά χαρακτηριστικά του τομέα. Η επεξεργασία των λυμάτων και των αποβλήτων απέκτησε άμεση προτεραιότητα και συνοδεύτηκε με αλλαγές στους τρόπους κατασκευής, λειτουργίας και εκμετάλλευσης των έργων και των εγκαταστάσεων. Η εξεύρεση νέων οργανωτικών και χρηματοδοτικών σχημάτων και μεθόδων διοίκησης ήταν πλέον επιτακτική.

Το νέο θεσμικό πλαίσιο στηρίχθηκε σε τρεις επιλογές της τότε κυβέρνησης που ζήτησε από την αυτοδιοίκηση να τις αποδεχθεί και να προχωρήσει στην υλοποίησή του, εκμεταλλεζόμενη τα σχετικά κίνητρα. Η πρώτη αφορούσε τη νομική μορφή και το οργανωτικό σχήμα των νέων φορέων, η δεύτερη τους τρόπους και τους κανόνες χρηματοδότησης και η τρίτη το καθεστώς εποπτείας και ελέγχων.

Με το νόμο 1069/1980 *“περί κινήτρων δια την ίδρυσιν επιχειρήσεων Υδρεύσεως και Αποχέτευσως”* υιοθετείται η νομική μορφή της επιχείρησης της αυτοδιοίκησης, ως το πιο κατάλληλο, διοικητικά και οργανωτικά, σχήμα για να ασκηθεί η συγκεκριμένη αρμοδιότητα και να τύχει των σχετικών κινήτρων. Οι επιχειρήσεις αυτές ονομάζονται ΔΕΥΑ ή ΚΕΥΑ (δημοτικές/κοινοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης-αποχέτευσης), είναι **νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου κοινωφελούς χαρακτήρα** και διέπονται από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας. Αρμοδιότητά τους είναι η μελέτη, κατασκευή, συντήρηση, εκμετάλλευση, διοίκηση και λειτουργία των δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης ακαθάρτων και όμβριων υδάτων, καθώς και η επεξεργασία

λυμάτων και αποβλήτων. Υπάρχει επίσης η δυνατότητα να αναλάβουν και το έργο της συγκέντρωσης, μεταφοράς και διάθεσης απορριμμάτων. Αποτελούν ιδιαίτερο νομικό τύπο επιχείρησης της αυτοδιοίκησης γιατί τόσο η διοίκηση, οργάνωση, χρηματοδότηση όσο και οι δραστηριότητες τους διέπονται από τον σχετικό νόμο και μόνο συμπληρωματικά εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις του Δ.Κ.Κ. για τις επιχειρήσεις.

Οι ΔΕΥΑ χρηματοδοτούνται για την κατασκευή των έργων και των εγκαταστάσεων από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων και από ειδικά τέλη που εισπράττουν από τους κατοίκους, τις επιχειρήσεις (τέλος στο εισόδημα από οικοδομές) και τους καταναλωτές (τέλος ύδρευσης). Για την παροχή των αντίστοιχων υπηρεσιών αφενός μεν τιμολογούν τις υπηρεσίες τους (κατανάλωση νερού) αφετέρου δε εισπράττουν ειδικά τέλη και εγγυήσεις. Αυτός ο σύνθετος τρόπος χρηματοδότησης προσπαθεί να επιμερίσει το κόστος άσκησης της αρμοδιότητας μεταξύ του κράτους, της τοπικής κοινωνίας (που ωφελείται από τα έργα) και των χρηστών. Η λύση που δόθηκε δεν έγινε αποδεκτή από την αυτοδιοίκηση με το επιχείρημα του μεγάλου κόστους των έργων και της μικρής συνεισφοράς (35%) του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων. Μέσα σε δέκα χρόνια η εμπειρία έδειξε ότι η κριτική αυτή ήταν σωστή και οι ΔΕΥΑ είχαν επιβαρυνθεί με πολλά δάνεια για να υλοποιήσουν τα επενδυτικά τους προγράμματα. Η κατάσταση βελτιώθηκε μετά το 1990 με τις χρηματοδοτήσεις των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης και το οικονομικό πρόβλημα υποβαθμίστηκε, χωρίς βέβαια να επιλυθεί ή να εξευρεθεί νέα λύση.

Οι ΔΕΥΑ συστήνονται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, η οποία εγκρίνεται με προεδρικό διάταγμα. Η διεύθυνση του αντικειμένου τους (διαχείριση απορριμμάτων), η επέκταση του χώρου ευθύνης τους και η συμμετοχή άλλων ΟΤΑ εγκρίνονται και αυτές με προεδρικά διατάγματα, αφού ληφθούν βέβαια οι σχετικές αποφάσεις των αιρετών οργάνων. Διοικούνται από διοικητικό συμβούλιο, του οποίου η σύνθεση και ο διορισμός ακολουθούν τα αντίστοιχα άρθρα του Δ.Κ.Κ. για τις επιχειρήσεις.

Όλες οι σημαντικές του αποφάσεις υποβάλλονται στο νομάρχη για έλεγχο νομιμότητας (κανονισμοί, προϋπολογισμός, σύναψη δανείων, τιμολόγια, συναλλαγές σε ακίνητα, ανάθεση μελετών-έργων-προμηθειών) και ορισμένες για έλεγχο σκοπιμότητας (κανονισμός ύδρευσης, ειδικά τιμολόγια), ο οποίος έχει τη δυνατότητα να διενεργήσει έγκαιρο διαχειριστικό έλεγχο. Επιπλέον ο οργανισμός εσωτερικής υπηρεσίας τους εγθρίνεται από τον Υπουργό Εσωτερικών. Είναι σαφές ότι οι ΔΕΥΑ, αν και είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, τελούν κάτω από τον συνεχή και εντατικό έλεγχο και εποπτεία της κεντρικής και περιφερειακής διοίκησης.

Ο Ν.1069/1980 εφαρμόστηκε αποκλειστικά από τους μεγάλους και μεσαίους δήμους της περιφέρειας, που αποτελούσαν άλλωστε και τον βασικό του στόχο. Οι μικροί ΟΤΑ συνέχισαν να ασκούν τη συγκεκριμένη αρμοδιότητα μέσω των υπηρεσιών τους, ενώ στα πολεοδομικά συγκροτήματα της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης λειτουργούν ειδικά νομικά πρόσωπα που παρέχουν τις αντίστοιχες υπηρεσίες. Στην Αθήνα έχει συσταθεί η ΕΥΔΑΠ, ως ανώνυμη εταιρεία οι μετοχές της οποίας ανήκουν στο κράτος και στη Θεσσαλονίκη υπάρχουν δύο οργανισμοί δημοσίου δικαίου για την ύδρευση και την αποχέτευση χωριστά. Ειδική περίπτωση αποτελεί το πολεοδομικό συγκρότημα του Βόλου, όπου με ειδικό νόμο έχει συσταθεί η *δημοτική επιχείρηση ύδρευσης αποχέτευσης δήμων και κοινοτήτων μείζονος περιοχής Βόλου* (ΔΕΥΑΜΒ), η οποία με μεταγενέστερες αποφάσεις έχει υπαχθεί στις διατάξεις του Δ.Κ.Κ. για τις επιχειρήσεις, εφόσον ο ιδρυτικός της νόμος δεν ορίζει διαφορετικά.

Αν και η ύδρευση - αποχέτευση αποτελούν μία κατεξοχήν αρμοδιότητα της αυτοδιοίκησης, το 40% του πληθυσμού της χώρας περίπου καλύπτεται από κλασσικές δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς. Η άσκηση της αρμοδιότητας αυτής λοιπόν δεν είναι κατοχυρωμένη για το σύνολο της αυτοδιοίκησης, ενώ επιχειρηματική δραστηριότητα έχουν αναλάβει μόνο συγκεκριμένοι ΟΤΑ, κυρίως δήμοι της περιφέρειας.

Παρόλα αυτά, οι ΔΕΥΑ αποτελούν την πρώτη περίπτωση μαζικής σύστασης επιχειρήσεων της αυτοδιοίκησης και συγκροτούν ένα επιχειρηματικό κλάδο με σημαντικά μεγέθη επενδύσεων, κύκλου εργασιών και προσωπικού. Οι επιχειρηματικές τους αποφάσεις έχουν οριοθετηθεί από ένα λεπτομερειακό θεσμικό πλαίσιο και από ένα σύστημα οικονομικών και διοικητικών ελέγχων. Η λειτουργία τους στα πλαίσια της αγοράς αφορά κυρίως τις συναλλαγές (έργα, προμήθειες, εργασίες) και λιγότερο την τιμολογιακή τους πολιτική ή τα επενδυτικά τους προγράμματα. Άλλωστε ο τομέας αυτός έχει το χαρακτήρα του φυσικού μονοπωλίου και τα πολιτικά κριτήρια, όσον αφορά την κατανομή των πόρων, τη διαμόρφωση του κόστους και την ιεράρχηση των προτεραιοτήτων, συνήθως επικρατούν.

Οι ΔΕΥΑ, σύμφωνα με τις τελευταίες νομοθετικές ρυθμίσεις που καταργούν τα περισσότερα κίνητρα και προνόμια των επιχειρήσεων της αυτοδιοίκησης, αποτελούν τη μόνη κατηγορία που συνεχίζει να τα διατηρεί και από το 1994 έχουν τη δυνατότητα να αναλαμβάνουν τη κατασκευή, λειτουργία και εκμετάλλευση δικτύων τηλεθέρμανσης, διευρύνοντας με αυτό τον τρόπο τις δραστηριότητες τους στον τομέα των αστικών υποδομών (ύδρευση, αποχέτευση, απορρίμματα, προστασία περιβάλλοντος σε σχέση με τα προηγούμενα, αξιοποίηση ενεργειακών πόρων). Επίσης οι έλεγχοι και οι εγκρίσεις στις οποίες υπόκεινται έχουν πλέον μεταφερθεί στους Γενικούς Γραμματείς των Περιφερειών, λόγω κατάργησης του διορισμένου νομάρχη και μεταφοράς των σχετικών αρμοδιοτήτων του Υπουργού Εσωτερικών στις τελευταίες (Ν.2503/1997 και Ν.2647/1998).

Τέλος, η εφαρμογή του προγράμματος “**Ιωάννης Καποδίστριας**” με την υλοποίηση των σχεδιασμένων συνενώσεων (από 5775 πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ σε 1033), αφενός μεν διευρύνει τον πληθυσμό που εξυπηρετούν οι υπάρχουσες ΔΕΥΑ, αφετέρου δε δημιουργεί τις τεχνικές και οικονομικές προϋποθέσεις να δημιουργηθούν νέες, δεδομένου ότι τα πληθυσμιακά μεγέθη πολλών ΟΤΑ έχουν αυξηθεί σημαντικά.

**ΝΟΜΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

Η επιχειρηματική δραστηριότητα των ΟΤΑ ασκείται είτε με αυτοτελή δημιουργία επιχειρήσεων από έναν ή περισσότερους δήμους ή κοινότητες, είτε με συμμετοχή των ΟΤΑ σε επιχειρήσεις μαζί με άλλους εταιρους, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, έξω από το χώρο της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Α) Αυτοτελής επιχειρηματική δραστηριότητα

Η αυτοτελής επιχειρηματική δραστηριότητα των ΟΤΑ μπορεί να ασκείται είτε από ένα δήμο ή κοινότητα (αμιγής δημοτική ή κοινοτική επιχείρηση) είτε από περισσότερους δήμους ή κοινότητες (αμιγής διαδημοτική ή διακοινοτική επιχείρηση).

➤ Αμιγής Δημοτική ή Κοινοτική Επιχείρηση (άρθρα 277 - 284 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα, Π.Δ. 410/1995)

Έχει νομική, διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, αποτελώντας Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου. Ιδρύεται και διαλύεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και πράξη της Περιφερειακής Διοίκησης. Προϋπόθεση της σύστασής της είναι η σύνταξη "πλήρους οικονομοτεχνικής μελέτης". Διοικείται από διοικητικό συμβούλιο (Δ.Σ.) που διορίζεται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο. Λειτουργεί με βάση κανονισμούς (υπηρεσιών, διαχείρισης και προσωπικού). Το προσωπικό της διέπεται από εργασιακή σχέση ιδιωτικού δικαίου.

Η γενικότερη εποπτεία της διοίκησης της επιχείρησης ασκείται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, το οποίο λειτουργεί σε μεγάλο βαθμό ως συνέλευση των εταιρών σε σχέση με την διοίκηση ή διαχείριση μίας εταιρείας. Ο διαχειριστικός έλεγχος ασκείται από δύο ελεγκτές με τα ειδικά προσόντα που ο νόμος (άρθρο 281) ορίζει. Προβλέπεται συμμετοχή των εργαζομένων, της μειοψηφίας του δημοτικού συμβουλίου και τοπικών κοινωνικών φορέων

στο διοικητικό συμβούλιο της επιχείρησης (άρθρο 278 παρ. 1), καθώς και Γενικός Διευθυντής με ειδικά προσόντα (άρθρο 278 παρ.2).

➤ **Αμιγείς Διαδημοτικές και Διακοινοτικές επιχειρήσεις
(άρθρο 285 του Π.Δ. 410/1995)**

Οι επιχειρήσεις αυτές συνιστώνται από δύο ή περισσότερους δήμους ή κοινότητες, ύστερα από πλήρη οικονομοτεχνική μελέτη, με αποφάσεις των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων και πράξη της Περιφερειακής Διοίκησης. Είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου. Κάθε επιχείρηση διοικείται από διοικητικό συμβούλιο, στο οποίο εκπροσωπούνται οι δήμοι ή κοινότητες που συμμετέχουν, αν και όχι όλοι υποχρεωτικά. Στο διοικητικό συμβούλιο μετέχει και εκπρόσωπος των εργαζομένων.

Για την εποπτεία του διοικητικού συμβουλίου μπορεί να αποφασιστεί η σύσταση διαδημοτικού ή διακοινοτικού οργάνου με αναλογική, κατά τη συμμετοχή στο κεφάλαιο, εκπροσώπηση όλων των δήμων ή κοινοτήτων, που συμμετέχουν στη διαδημοτική ή διακοινοτική επιχείρηση. Το όργανο εποπτείας λειτουργεί, κατ' αναλογία προς το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, ως εποπτικό όργανο της διαδημοτικής ή διακοινοτικής επιχείρησης.

Από τα προηγούμενα συνάγεται η νομική, διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των διαδημοτικών ή διακοινοτικών επιχειρήσεων από τους δήμους ή τις κοινότητες, που συμμετέχουν σ' αυτές. Τόσο στις αμιγείς δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις, όσο και στις αμιγείς διαδημοτικές ή διακοινοτικές επιχειρήσεις, εφαρμόζονται αναλογικά, πέρα από τις ειδικές ρυθμίσεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα, οι διατάξεις της αστικής και εμπορικής νομοθεσίας (άρθρο 287 παρ. 2 του Π.Δ. 410/1995). Έχουν επίσης εκδοθεί το Π.Δ. 520/1988 όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του Ν. 2307/1995, για τα βιβλία και στοιχεία που πρέπει να τηρούν οι επιχειρήσεις αυτές. [και η

Υπουργική Απόφαση 25027/1984 που ρυθμίζει όλες τις σχετικές λεπτομέρειες για την εφαρμογή των αντίστοιχων άρθρων.]

□ **Δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης - αποχέτευσης (Ν. 1069/1980)**

Οι Δ.Ε.Υ.Α. εντάσσονται στην κατηγορία των αμιγών δημοτικών επιχειρήσεων, αλλά διέπονται από τις διατάξεις του νόμου 1069/1980 και συμπληρωματικά εφαρμόζονται σε αυτές οι σχετικές διατάξεις του Δ.Κ.Κ. Χαρακτηρίζονται ως Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου κοινωφελούς χαρακτήρα και λειτουργούν σύμφωνα με τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας.

□ **Επιχειρήσεις τοπικών ραδιοφωνικών σταθμών**

Οι επιχειρήσεις αυτές συστήνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1730/1987 και του Π.Δ. 25/1988 (αφορούν το ραδιόφωνο και την τηλεόραση και τους όρους και τις προϋποθέσεις δημιουργίας και λειτουργίας ραδιοφωνικών σταθμών) και διέπονται από τις αντίστοιχες ρυθμίσεις για τις αμιγείς δημοτικές ή διαδημοτικές επιχειρήσεις. Αποτελούν "ιδιόμορφες" επιχειρήσεις των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ και συγκροτούν μία ιδιαίτερη κατηγορία τόσο θεσμικά όσο και οργανωτικά - λειτουργικά.

Η **ΚΕΔΚΕ** και οι **ΤΕΔΚ** επίσης έχουν τη δυνατότητα να συνιστούν δικές τους επιχειρήσεις, σύμφωνα με τους σκοπούς του άρθρου 277 παρ.1, οι οποίες λειτουργούν με τη μορφή της αμιγούς δημοτικής επιχείρησης, εφαρμοζομένων αναλογικά των σχετικών διατάξεων.

Βέβαια, με δεδομένη την ιδιαιτερότητα του θεσμού των αμιγών επιχειρήσεων όλων των κατηγοριών, οι οποίες από το νόμο και το σκοπό τους είναι μεν Ν.Π.Ι.Δ. και επιχειρήσεις, δεν υπάγονται όμως άμεσα στους τύπους των εμπορικών, ατομικών ή εταιρικών, επιχειρήσεων έχουν τεθεί ορισμένα θέματα ερμηνείας και πρακτικής κατά την ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του εμπορικού και αστικού δικαίου στην περίπτωση τους.

B) Συμμετοχή των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε επιχειρήσεις

Μπορούμε να διακρίνουμε την συμμετοχή των δήμων και κοινοτήτων σε επιχειρήσεις που δεν διέπονται από τον Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα και σε επιχειρήσεις που διέπονται από αυτόν.

1) Συμμετοχή σε επιχειρήσεις που δεν διέπονται από τον Δημοτικό & Κοινοτικό Κώδικα

Η συμμετοχή των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και σε άλλες εταιρείες, εκτός από αυτές που διέπονται από τον Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα, προβλέπεται ρητά στην παρ. 6 του άρθρου 277 του Π.Δ. 410/1995.

Συγκεκριμένα, προβλέπεται η δυνατότητα συμμετοχής των ΟΤΑ σε συνεταιρισμούς, ανώνυμες εταιρείες και εταιρείες μικτής οικονομίας. Επίσης, προβλέπεται η συμμετοχή τους σε κοινοπραξίες.

Οι γενικοί όροι και προϋποθέσεις που τάσσονται για τη συμμετοχή δήμου ή κοινότητας σε επιχειρήσεις αυτών των τύπων, είναι ίδιοι με αυτούς που εφαρμόζονται και στις προηγούμενες περιπτώσεις. Δηλαδή, απαιτούνται πλήρης οικονομοτεχνική μελέτη, απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου που ορίζει τα εισφερόμενα περιουσιακά στοιχεία, το ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο, τους όρους συμμετοχής και αποχώρησης και τη συμμετοχή του δήμου ή της κοινότητας στα όργανα της επιχείρησης.

Επίσης, η συμμετοχή δήμου ή κοινότητας σε επιχειρήσεις που δεν καλύπτουν τους όρους της παρ. 1 του άρθρου 291 του Π.Δ. 410/1995, δεν διασφαλίζει τα κίνητρα που προβλέπει το άρθρο αυτό.

2) Συμμετοχή σε επιχειρήσεις που διέπονται από τον Δημοτικό & Κοινοτικό Κώδικα

Επιχειρήσεις, εκτός από τις αμιγείς, που διέπονται από τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων είναι: α) Οι ανώνυμες εταιρείες δήμων ή κοινοτήτων

με συνεταιρισμούς. β) Οι δημοτικές εταιρείες λαϊκής βάσης. γ) Δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις συνεταιριστικού χαρακτήρα. δ) Οι επιχειρήσεις του άρθρου 291.

➤ **Ανώνυμες εταιρείες με συνεταιρισμούς (άρθρο 289 του Π.Δ. 410/1995)**

Οι επιχειρήσεις αυτές συνιστώνται από ΟΤΑ και Τοπικές Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων (ΤΕΔΚ) με συνεταιρισμούς. Δυνατότητα συμμετοχής σ' αυτές έχουν ακόμη και οι φορείς του δημόσιου τομέα της παρ. 6 του άρθρου 1 του Ν. 1256/1982. Είναι ανώνυμες εταιρείες ιδιαίτερου νομικού τύπου.

Οι εταιρείες αυτές διέπονται βασικά από τη νομοθεσία για τις ανώνυμες εταιρείες (Κ.Ν.Α. 2190/1920 κ.λπ.) σε συνδυασμό με τις ειδικές διατάξεις του Π.Δ. 410/1995. Για την αναλυτική ρύθμιση της σύστασης και λειτουργίας τους εκδόθηκε το Π.Δ. 80/1986 σε εκτέλεση της παρ. 4 του άρθρου 289 του Π.Δ. 410/1995.

Η συμμετοχή των ΟΤΑ στις εταιρείες αυτές γίνεται κατά τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 277 του Π.Δ. 410/1995 (οικονομοτεχνική μελέτη και απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που περιλαμβάνει όσα στοιχεία η διάταξη αυτή ορίζει).

Οι εταιρείες αυτές εκδίδουν μετοχές, κοινές και προνομιούχες. Όλες οι μετοχές τους είναι ονομαστικές και δεν εισάγονται στο χρηματιστήριο. Οι κοινές είναι και δεσμευμένες, οι δε προνομιούχες χωρίς δικαίωμα ψήφου.

Η συμμετοχή των φορέων στην εταιρεία είναι η ακόλουθη:

Στο τμήμα του κεφαλαίου που αποτελείται από κοινές μετοχές :

Ο.Τ.Α. και Τοπικές Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων : 35-65%.

Συνεταιρισμοί : το υπόλοιπο ποσοστό στο κεφάλαιο

Αν συμμετέχουν και φορείς του δημοσίου τομέα, η συμμετοχή τους δεν μπορεί να υπερβεί το 20%. Περιορισμοί δεν ισχύουν ως προς τη συμμετοχή στις προνομιούχες μετοχές.

Το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από 9-11 μέλη. Από αυτά, τρία ορίζονται από τους ΟΤΑ και τις Τοπικές Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων, τρία από τους συνεταιρισμούς, ένα από τους εργαζόμενους, ένα από φορέα του δημοσίου (αν το προβλέπει το καταστατικό) και τα υπόλοιπα μέλη από τη γενική συνέλευση των μετόχων. Το Π.Δ. 80/1986 ρυθμίζει αναλυτικά τον τρόπο σύγκλισης της γενικής συνέλευσης, εκπροσώπησης σ' αυτήν των φορέων-μετόχων, τις αποκλειστικές της αρμοδιότητες, τον τρόπο εκλογής των μελών του Δ.Σ., τη λειτουργία και τη θητεία τους. Επίσης, προβλέπεται ο θεσμός του Εποπτικού Συμβουλίου, κατ' αναλογία προς τις αντίστοιχες διατάξεις της νομοθεσίας για τους συνεταιρισμούς και στο Π.Δ. 80/1986 ρυθμίζεται αναλυτικά η σύνθεση και λειτουργία του.

Σημαντικό νεωτερισμό αποτελεί η πρόβλεψη, από το Π.Δ. 80/1986 (άρθρο 8), σύνταξης ανά πενταετία προγράμματος εργασιών και προγράμματος επενδύσεων της εταιρείας, που η γενική συνέλευση των μετόχων κάθε χρόνο ελέγχει την εφαρμογή τους και αποφασίζει τυχόν αναγκαίες τροποποιήσεις τους.

Οι επιχειρήσεις αυτής της κατηγορίας έχουν τα κίνητρα του άρθρου 291 του Π.Δ. 410/1995 και για την πρώτη πενταετία από την ίδρυσή τους τις φορολογικές απαλλαγές του άρθρου 304 του Π.Δ. 410/1995.

➤ **Δημοτικές εταιρείες λαϊκής βίαιης (άρθρο 290 του Π.Δ. 410/1995)**

Οι εταιρείες αυτές συνιστώνται από φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, συνεταιρισμούς και άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα. Διέπονται από τη

νομοθεσία για τις ανώνυμες εταιρείες σε συνδυασμό με τις ειδικές διατάξεις του Π.Δ. 410/1995. Ισχύει επίσης και το Π.Δ. 80/1986, που εκδόθηκε σε εκτέλεση της παρ. 4 του άρθρου 290 του Π.Δ. 410/1995 και ρυθμίζει αναλυτικά τα της σύστασης και λειτουργίας τους. Είναι ανώνυμες εταιρείες ιδιαίτερου τύπου. Η συμμετοχή των ΟΤΑ και σ' αυτές τις εταιρείες γίνεται κατά τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 277 του Π.Δ. 410/1995 (οικονομοτεχνική μελέτη και αποφάσεις των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων).

Εκδίδονται μετοχές κοινές και προνομιούχες. Όλες οι μετοχές είναι ονομαστικές και δεν εισάγονται στο χρηματιστήριο. Οι προνομιούχες είναι χωρίς δικαίωμα ψήφου.

Οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, τουλάχιστο με ποσοστό 35% της ονομαστικής αξίας των κοινών μετοχών της εταιρείας, μαζί με τους μετόχους - συνεταιρισμούς διατηρούν πάντοτε την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου. Καθένας από τους λοιπούς μετόχους μπορεί να έχει κοινές μετοχές σε ποσοστό όχι περισσότερο από 2% του μετοχικού κεφαλαίου.

Αν όμως στην εταιρεία μετέχουν μόνο ένας δήμος ή κοινότητα με άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τότε: α) Ο μεν δήμος ή κοινότητα-μέτοχος πρέπει να έχει κοινές μετοχές, που αντιπροσωπεύουν τουλάχιστο το 35% του μετοχικού κεφαλαίου, καθένας δε από τους λοιπούς μετόχους κοινές μετοχές, όχι περισσότερο από 2% του μετοχικού κεφαλαίου. β) Τα φυσικά πρόσωπα-μέτοχοι πρέπει να είναι δημότες του δήμου ή της κοινότητας ή να κατοικούν στο Νομό στον οποίο υπάγεται ο δήμος ή η κοινότητα ή να κατάγονται από αυτόν.

Το Π.Δ. 80/1986 στο άρθρο 14 ρυθμίζει αναλυτικά τα της σύνθεσης, εκλογής και λειτουργίας του διοικητικού συμβουλίου. Επίσης, το άρθρο 13 ρυθμίζει τα της σύνθεσης, σύγκλισης και λειτουργίας της γενικής συνέλευσης. Προβλέπεται επίσης Εποπτικό Συμβούλιο, με τις ίδιες αρμοδιότητες, όπως

και στις εταιρείες του άρθρου 289. Το Π.Δ. 80/1986 στο άρθρο 15 ρυθμίζει αναλυτικά τα του εποπτικού συμβουλίου.

Οι εταιρείες αυτές έχουν ως προς τα μερίσματα των μετοχών τους τη φορολογική μεταχείριση των μετοχών που έχουν εισαχθεί στο χρηματιστήριο. Επίσης, έχουν τα κίνητρα του άρθρου 291 και για την πρώτη διετία από την ίδρυσή τους τις φορολογικές απαλλαγές του άρθρου 304 του Π.Δ. 410/1995.

➤ Δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις συνεταιριστικού χαρακτήρα (άρθρο 288 του Π.Δ. 410/1995)

Οι επιχειρήσεις αυτές συστήνονται από ένα ΟΤΑ και από φυσικά πρόσωπα σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 277 του Π.Δ. 410/1995 (εκπόνηση πλήρους οικονομοτεχνικής μελέτης και απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου που περιλαμβάνει όλα τα σχετικά στοιχεία) και τη νομοθεσία που ισχύει κάθε φορά για τους συνεταιρισμούς.

Οι δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις συνεταιριστικού χαρακτήρα έχουν τις φορολογικές απαλλαγές των συνεταιρισμών. Επίσης, για την πρώτη πενταετία λειτουργίας τους, έχουν τις πρόσθετες φορολογικές απαλλαγές των αμιγών δημοτικών ή κοινοτικών επιχειρήσεων που προβλέπονται στο Δ.Κ.Κ.

Οι επιχειρήσεις συνεταιριστικού χαρακτήρα αποτελούν μία ημιτελή προσπάθεια να μεταφερθεί η λογική και το θεσμικό πλαίσιο που ισχύει για τους συνεταιρισμούς στην επιχειρηματική δραστηριότητα της αυτοδιοίκησης. Προβλέπεται η έκδοση προεδρικών διαταγμάτων για κάθε κατηγορία επιχειρήσεων αυτού του άρθρου (αγροτικοί ή αστικοί συνεταιρισμοί), τα οποία θα ρυθμίζουν τους όρους σύστασης και λειτουργίας τους, τη συγκρότηση και τις αρμοδιότητες των οργάνων τους και άλλα σχετικά ζητήματα. [Τα διατάγματα αυτά δεν έχουν εκδοθεί ακόμα και αυτή η νομική μορφή παραμένει ανενεργή.]

**ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΩΝ
ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

Οι επιχειρήσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης - πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας (νομαρχιακής) - λειτουργούν βάσει κανονισμών, οι οποίοι συντάσσονται από τα διοικητικά τους συμβούλια και εγκρίνονται από τα αντίστοιχα δημοτικά / κοινοτικά / νομαρχιακά συμβούλια ή από τις γενικές τους συνελεύσεις, εφόσον έχουν υιοθετήσει τη μορφή της ανώνυμης εταιρείας.

Ο Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας (Π.Δ.410/1995) και ο Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (Π.Δ.30/1996) σε συγκεκριμένα τους άρθρα επιβάλλουν τη σύνταξη κανονισμών, οι οποίοι συγκεκριμένα είναι :

- * *Εσωτερικός κανονισμός υπηρεσιών*
- * *Κανονισμός διαχείρισης*
- * *Κανονισμός προσωπικού*
- * *Κανονισμός/οί ανάθεσης μελετών, έργων και προμηθειών*

Επιπλέον τα διοικητικά συμβούλια των επιχειρήσεων της αυτοδιοίκησης έχουν τη δυνατότητα να συντάσσουν και άλλους κανονισμούς, οι οποίοι κρίνονται απαραίτητοι για τη λειτουργία τους.

Η υιοθέτηση και εφαρμογή των κανονισμών συνδέεται άμεσα με τις νομικές μορφές των επιχειρήσεων των ΟΤΑ. Οι αμιγείς δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις, καθώς και οι διαδημοτικές και οι διακοινοτικές, με βάση το άρθρο 283 του Π.Δ.410/1995, υποχρεούνται να συντάσσουν τρεις κανονισμούς : υπηρεσιών, διαχείρισης και προσωπικού. Οι αμιγείς νομαρχιακές και οι διανομαρχιακές επιχειρήσεις, με βάση το άρθρο 76, παρ. 5 του Π.Δ.30/1996, καθώς και τα άρθρα 12, 17 και 18 παρ. 1 του Π.Δ.331/1996, υποχρεούνται να συντάσσουν τους τρεις προαναφερθέντες κανονισμούς καθώς και τον κανονισμό ανάθεσης μελετών, έργων και προμηθειών. Οι ανώνυμες εταιρείες με συνεταιρισμούς (άρθρο 289 του Π.Δ.410/1995 και άρθρο 78 του Π.Δ.30/1996), οι δημοτικές εταιρείες λαϊκής βάσης (άρθρο 290 του Π.Δ.410/1995) και οι εταιρείες λαϊκής βάσης της

αυτοδιοίκησης (άρθρο 79 του Π.Δ.30/1996), με βάση το άρθρο 3 του Π.Δ.80/1986 και το άρθρο 81 του Π.Δ.30/1996, υποχρεούνται να συντάσσουν μόνο εσωτερικό κανονισμό υπηρεσιών.

Το γενικό περιεχόμενο των κανονισμών αυτών παρουσιάζεται στη συνέχεια. Φυσικά τα διοικητικά συμβούλια πρέπει να τους προσαρμόζουν και να τους εξειδικεύουν, ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε συγκεκριμένης επιχείρησης της αυτοδιοίκησης.

Εσωτερικός Κανονισμός Υπηρεσιών

Με βάση το άρθρο 283, παρ. 1, εδ. α του Π.Δ.410/1995 και το άρθρο 12, παρ. 1, εδ. α του Π.Δ.331/1996 με τον κανονισμό αυτό καθορίζονται η οργάνωση, η διάρθρωση και οι αρμοδιότητες των υπηρεσιών της επιχείρησης και το ανώτατο όριο του αριθμού του προσωπικού. Αναλυτικά ο κανονισμός αυτός αναφέρεται στα παρακάτω αντικείμενα :

1. Νομική μορφή της επιχείρησης, με βάση τη συστατική της πράξη ή το σχετικό καταστατικό.
2. Οργανωτική δομή (οργανόγραμμα) της επιχείρησης, με βάση τις προτάσεις της σχετικής οικονομοτεχνικής μελέτης.
3. Γενική περιγραφή της διοίκησης της επιχείρησης - Διοικητικό Συμβούλιο, Γενική Διεύθυνση - με ανάλυση των αρμοδιοτήτων τους.
4. Περιγραφή των αρμοδιοτήτων των διοικητικών ενότητων (υπηρεσιών), τις οποίες περιλαμβάνει το οργανόγραμμα της επιχείρησης.
5. Καθορισμός των θέσεων εργασίας ανά διοικητική ενότητα που κρίνονται απαραίτητες για τη λειτουργία τους.
6. Υπολογισμός του ανώτατου ορίου του συνολικού αριθμού του προσωπικού, το οποίο κατανέμεται στις διάφορες θέσεις εργασίας.

Κανονισμός Διαχείρισης

Με τον κανονισμό αυτό καθορίζονται οι διαχειριστικές και λογιστικές διαδικασίες εισροών και εκροών οικονομικών πόρων στην επιχείρηση (άρθρο 283, παρ. 1, εδ. β του Π.Δ.410/1995 και άρθρο 12, παρ. 1 εδ. β του Π.Δ.331/1996). Αναλυτικά ο κανονισμός αυτός καθορίζει :

1. Τους κανόνες και τις διαδικασίες εισπράξεων και πληρωμών.
2. Τις διαδικασίες τήρησης αποθεμάτων – αποθήκης.
3. Τις διαδικασίες διαχείρισης παγίων.
4. Τις διαδικασίες απεικόνισης οικονομικών πράξεων (λογιστικό σχέδιο, λογιστικές διαδικασίες, ισολογισμοί).
5. Τα βιβλία, έντυπα και στοιχεία που αντιστοιχούν στα προηγούμενα.
6. Τις διαδικασίες οικονομικού προγραμματισμού (προϋπολογισμός, απολογισμός, ταμειακό πρόγραμμα).
7. Τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων για όλα τα προηγούμενα.

Κανονισμός Προσωπικού

Με βάση το άρθρο 283 παρ. 2 και 3 του Π.Δ.410/1995 και το άρθρο 12, παρ. 2 και 3 του Π.Δ.331/1996 με τον κανονισμό αυτό καθορίζονται οι κανόνες που διέπουν την πρόσληψη, τα προσόντα του προσωπικού, την εξέλιξή του, το μισθολογικό καθεστώς και το πειθαρχικό του δίκαιο, με βάση τις σχετικές διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας. Σημειωτέον ότι ο κανονισμός αυτός εγκρίνεται μόνο από το διοικητικό συμβούλιο της επιχείρησης και δεν χρειάζεται η έγκριση του αντίστοιχου αιρετού οργάνου (δημοτικό/κοινοτικό/νομαρχιακό συμβούλιο). Συγκεκριμένα ο κανονισμός αυτός περιλαμβάνει :

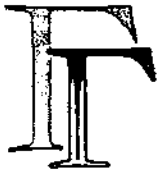
1. Τις δυνατές σχέσεις εργασίας του προσωπικού με την επιχείρηση (τακτικό ή έκτακτο προσωπικό, συμβάσεις αορίστου ή ορισμένου χρόνου κ.λπ.). Υπενθυμίζεται ότι το προσωπικό των επιχειρήσεων της αυτοδιοίκησης συνδέεται με αυτές με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου.
2. Τα ελάχιστα προσόντα που απαιτούνται για την κατάληψη συγκεκριμένων θέσεων εργασίας και τη μεθοδολογία ένταξης των εργαζομένων σε αυτές.
3. Την πολιτική αμοιβών που εφαρμόζει η επιχείρηση.
4. Τους κανόνες πειθαρχικού δικαίου που ισχύουν στην επιχείρηση.
5. Τους κανόνες που διέπουν τις προσλήψεις, απολύσεις, ωράριο εργασίας, άδειες, μεταθέσεις κ.λπ. του προσωπικού.
6. Τις πολιτικές επιμόρφωσης και επαγγελματικής κατάρτισης για το προσωπικό.

Κανονισμός ανάθεσης μελετών, έργων και προμηθειών

Με βάση το άρθρο 17 του Π.Δ.331/1996 ο κανονισμός αυτός καθορίζει τις διαδικασίες :

1. Ανάθεσης, παρακολούθησης, εκπόνησης και παραλαβής μελετών.
2. Ανάθεσης, εκτέλεσης και παραλαβής έργων.
3. Ανάθεσης και παραλαβής προμηθειών υλικών, αναλωσίμων ή όχι.
4. Ανάθεσης και εκτέλεσης μεταφορών και εργασιών κάθε είδους.

**ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ / ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

ια την ίδρυση μιας επιχείρησης σε ένα δήμο ή κοινότητα, θα πρέπει να διερευνηθεί και να προσδιοριστεί ο τρόπος χρηματοδότησης της προτεινόμενης επένδυσης. Πριν ο δήμος ή κοινότητα προχωρήσει στη λήψη απόφασης για την ίδρυση μιας επιχείρησης θα ήταν χρήσιμο να γνωρίζει : α) το ποσό των ιδίων κεφαλαίων που είναι σε θέση να βάλει στην επιχείρηση, β) να υποδείξει τα περιουσιακά στοιχεία, κινητά και ακίνητα που θα μπορούσε να εκχωρήσει στην υπό σύσταση επιχείρηση ή να επικαλεστεί σαν εγγύηση για ένα πιθανό δάνειο, γ) να συμφωνήσει με συγκεκριμένο πιστωτικό ίδρυμα που θα ήταν διατεθειμένο να καλύψει το απαιτούμενο ποσό δανείου της επένδυσης, δ) να ξέρει το ύψος των πιστώσεων που θα ήταν διατεθειμένοι να παρέχουν οι προμηθευτές της υπο σύστασης μονάδας, ε) να εντοπίσουν κατόπιν έρευνας τις συμπληρωματικές πηγές χρηματοδότησης που θα χρησιμοποιευν σαν αρωγοί σε περίπτωση αδυναμίας εξεύρεσης του συνολικά αναγκαίου κεφαλαίου εκκίνησης και στ) να συντάξει κατάσταση ταμειακής ροής που θα είναι το εργαλείο προσανατολισμού της υπο σύστασης επιχείρησης. Οι πιο βασικοί τρόποι χρηματοδότησης των δημοτικών – κοινοτικών επιχειρήσεων είναι :

1. Δυνατότητες αυτοχρηματοδότησης : Κάλυψη ίδιας συμμετοχής από το Περιφερειακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Π.Δ.Ε.) βάση κάποιων προϋποθέσεων. [Να είναι αμιγής ή διαδιμοτική ή εταιρία λαϊκής βάσης κ.ο.κ., οι επενδύσεις να είναι παραγωγικές, οικονομικά βιώσιμες και κοινωνικά αποδοτικές, να υπάρχει πλήρης τεχνικοοικονομική μελέτη κ.α.]
2. Χορηγούμενες επιδοτήσεις του Ν.1262/82.
3. Άντληση πόρων μέσω των Προγραμματικών Συμβάσεων.
4. Άντληση πόρων από την Ε.Ο.Κ.
5. Επιδότηση ειπινουμένων μελετών από το υπουργείο Εσωτερικών.

6. Επιδότηση απασχόλησης από τον Ο.Α.Ε.Δ.
7. Η χρηματοδότηση από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.
8. Η χρηματοδότηση από την Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος και την Ελληνική Τράπεζα Βιομηχανικής Ανάπτυξης.

**ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΙΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ**

I. Η κατάργηση των φορολογικών απαλλαγών των δημοτικών επιχειρήσεων

Ο πρόσφατος νόμος 2459/1997 κατήργησε μια σειρά φορολογικών απαλλαγών από τις δημοτικές επιχειρήσεις. Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του προαναφερόμενου νόμου η κατάργηση των φορολογικών απαλλαγών κρίθηκε αναγκαία, γιατί δεν μπορούν να θεωρηθούν δικαιολογημένες με βάση τις σημερινές συνθήκες, εφόσον οι απαλλαγές αυτές αποτελούν στην ουσία προνομιακή μεταχείριση υπέρ αυτών και έχουν χορηγηθεί κατά απόκλιση της αρχής της φορολόγησης με βάση τη φοροδοτική ικανότητα του καθενός, η οποία εκτός από τις δημοσιονομικές συνέπειες υπονομεύει και τη φορολογική ηθική και συνείδηση των πολιτών. Οι απαλλαγές αυτές προκαλούν διάβρωση της φορολογικής βάσης και τα οφέλη που προκύπτουν από την παροχή τους κατανέμονται άνισα, συμβάλλοντας στην άνιση κατανομή των φορολογικών βαρών, και κάνουν το φορολογικό σύστημα πολύπλοκο, αυξάνοντας το κόστος διαχείρισης και ελέγχου (Ν. 2214/1994).

II. Κίνητρα και φορολογικές απαλλαγές

Έχει γίνει ήδη αναφορά σε διάφορα κίνητρα και φορολογικές απαλλαγές, που ισχύουν για τις επιχειρήσεις των ΟΤΑ. Πέρα από κάποιες ειδικές απαλλαγές, που ήδη έχουν επισημανθεί στο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα, αναφέρονται δύο διακριτές ομάδες κινήτρων και απαλλαγών. Η πρώτη ομάδα αφορά όλες τις νομικές μορφές των επιχειρήσεων των ΟΤΑ και αναφέρεται σε συγκεκριμένα κίνητρα και σε ειδικές φορολογικές απαλλαγές, ενώ η δεύτερη αφορά γενικές φορολογικές απαλλαγές, τις οποίες οι επιχειρήσεις των ΟΤΑ απολαμβάνουν για συγκεκριμένες χρονικές περιόδους, ανάλογα με τη νομική τους μορφή (Π.Δ. 410/1995).

Όλες οι επιχειρήσεις των ΟΤΑ, αμιγείς και μικτές, είναι Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (άρθρο 277 παρ. 5 του Π.Δ. 410/1995) και διέπονται από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από τη νομοθεσία για την αυτοδιοίκηση. Επίσης εξαιρούνται ρητά από τις ρυθμίσεις που αφορούν τον δημόσιο τομέα (Ν.1256/1982 και Ν.1892/1990).

Όσον αφορά την πρώτη κατηγορία, στο άρθρο 291 του Π.Δ. 410/1995 καθορίζονται κατ' αρχήν οι επιχειρήσεις που έχουν δικαίωμα στα κίνητρα που προβλέπονται σε αυτό και οι οποίες είναι : α) Οι αμιγείς δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των διαδημοτικών και διακοινοτικών. β) Οι επιχειρήσεις των άρθρων 289, 290 του Π.Δ. 410/1995. γ) Οι ανώνυμες εταιρείες που συνιστώνται από φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης και στις οποίες είναι δυνατή η συμμετοχή φορέων του δημοσίου τομέα με κοινές μετοχές συνολικά ως 20% του μετοχικού τους κεφαλαίου. δ) Επιχειρήσεις (ανώνυμες εταιρείες ή συνεταιρισμοί), όπου οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης διατηρούν μετοχές ή μερίδια τουλάχιστο 35% του κεφαλαίου και μαζί με τους συνεταιρισμούς, την πλειοψηφία του κεφαλαίου. Οι δύο τελευταίες περιπτώσεις αποτελούν δημοτικές επιχειρήσεις, η λειτουργία των οποίων καθορίζεται από τις ανάλογες διατάξεις του Δ.Κ.Κ. Για να μη δημιουργηθούν παρανοήσεις διευκρινίζεται ότι, όλες οι δημοτικές επιχειρήσεις υπόκεινται στο φόρο προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.) και στο φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίου.

Στη συνέχεια προσδιορίζονται τα κίνητρα αυτά που, συνοπτικά, είναι τα ακόλουθα:

- ✓ Απαλλαγή από φόρους μεταβίβασης ή δωρεάς των περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάζονται από φορείς του δημόσιου τομέα (της παρ. 6 του άρθρου 1 του Ν. 1256/1982), συνεταιρισμούς, φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης προς τις επιχειρήσεις αυτές.

- ✓ Απαλλαγή από τις διατάξεις των νόμων που ισχύουν κάθε φορά για την πρόσληψη του προσωπικού τους (π.χ. Ν. 2190/94).
- ✓ Αναλήψεις με σύμβαση από αυτές έργων, εργασιών, μεταφορών ή προμηθειών για ποσά ως 8.000.000 δρχ. από τους ΟΤΑ και άλλους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης.
- ✓ Αναθέσεις μελετών για ποσά ως 3.000.000 δρχ. από τους Οργανισμούς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που τις έχουν συστήσει ή συμμετέχουν σ' αυτές.
- ✓ Με το Π.Δ. 256/1984 παρέχεται επίσης η δυνατότητα δανειοδότησης των επιχειρήσεων των ΟΤΑ με ευνοϊκούς όρους από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.

Όσον αφορά την δεύτερη κατηγορία, στο άρθρο 304 του Π.Δ.410/1995 καθορίζονται οι διάφορες φορολογικές απαλλαγές που αφορούν κάθε δημόσιο, δημοτικό ή κοινοτικό και λιμενικό φόρο, άμεσο ή έμμεσο, δασμό, τέλος, χαρτόσημο, δικαστικό ένσημο και εισφορά υπέρ οποιουδήποτε ταμείου, εισφορά υπέρ της ΕΡΤ, καθώς και κρατήσεις και κάθε δικαστικό τέλος στις δίκες τους. Επίσης η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει όλες ανεξαιρέτως τις ατέλειες και τα δικαστικά, διοικητικά και δικονομικά προνόμια που παρέχονται στο δημόσιο.

Σε άλλα άρθρα του Π.Δ.410/1995 προσδιορίζεται η χρονική διάρκεια των απαλλαγών αυτών, ανάλογα με τη νομική μορφή των επιχειρήσεων των ΟΤΑ. Η κατάταξη αυτή έχει ως εξής :

- ✓ Οι αμιγείς δημοτικές, κοινοτικές, διαδημοτικές και διακοινοτικές επιχειρήσεις απολαμβάνουν τις απαλλαγές αυτές για όλη τη διάρκεια της λειτουργίας τους (άρθρο 304 του Π.Δ.410/1995).
- ✓ Οι επιχειρήσεις του άρθρου 289 (ανώνυμες εταιρείες με συνεταιρισμούς) και του άρθρου 291, παρ. 1 εδ. α (ανώνυμες εταιρείες από φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης) έχουν τις απαλλαγές αυτές για την πρώτη πενταετία της λειτουργίας τους. Η προθεσμία αυτή για τις επιχειρήσεις

του άρθρου 291, παρ. 1, εδ. α παρατείνεται για μια ακόμη πενταετία, εφόσον στο μετοχικό τους κεφάλαιο συμμετέχουν και φορείς του δημόσιου τομέα.

- ✓ Οι επιχειρήσεις του άρθρου 290 (δημοτικές εταιρείες λαϊκής βάσης) έχουν τις απαλλαγές αυτές για την πρώτη διετία της λειτουργίας τους.

III. Κατάργηση κινήτρων και απαλλαγών

Τα τελευταία χρόνια έχει αλλάξει ριζικά το καθεστώς κινήτρων και απαλλαγών που περιγράφηκε στις προηγούμενες παραγράφους. Οι κυριότερες αλλαγές αφορούν τα επενδυτικά και φορολογικά προνόμια των επιχειρήσεων της αυτοδιοίκησης και τις υποχρέωσαν να επανασχεδιάσουν τα επενδυτικά τους προγράμματα και τις επιχειρηματικές τους επιλογές. Οι επιπτώσεις ήταν περισσότερο αισθητές στις δημοτικές/κοινοτικές επιχειρήσεις, παρά στις νομαρχιακές, γιατί οι πρώτες λειτουργούσαν για δέκα περίπου χρόνια σύμφωνα με ένα δεδομένο πλαίσιο κινήτρων.

Ο Ν.1892/1990 “Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη...” κατήργησε τις ευνοϊκές ρυθμίσεις του Ν. 1262/1982 για την αυξημένη επιχορήγηση των επενδύσεων των επιχειρήσεων της αυτοδιοίκησης (δεκαπέντε (15) επιπλέον ποσοστιαίες μονάδες επιχορήγησης). Ο τελευταίος επενδυτικός νόμος (Ν. 2601/1998) καθορίζει τις υπαγόμενες επιχειρηματικές δραστηριότητες και τις επιχορηγούμενες δαπάνες και εφόσον οι επιχειρήσεις της αυτοδιοίκησης εντάσσονται και στις δύο, έχουν τη δυνατότητα να συγχρηματοδοτηθούν σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του, όπως και οι άλλες ιδιωτικές επιχειρήσεις. Ειδική αναφορά γίνεται στις επενδύσεις που πραγματοποιούν μόνο αυτές για βιοτεχνικά κέντρα και κτίρια, για κεντρικές αγορές και σφαγεία, καθώς και για χώρους κοινωνικών και πολιτιστικών λειτουργιών.

Ο Ν.2459/1997 “Κατάργηση φορολογικών απαλλαγών και άλλες διατάξεις” κατήργησε τα περισσότερα φορολογικά προνόμια και απαλλαγές των επιχειρήσεων της αυτοδιοίκησης και συγκεκριμένα :

- Καταργήθηκαν οι απαλλαγές από τη φορολογία εισοδήματος όλων των νομικών μορφών των επιχειρήσεων, μαζί με τις απαλλαγές από τα τέλη κυκλοφορίας των οχημάτων τους.
- Καταργήθηκαν οι απαλλαγές των αμιγών επιχειρήσεων από δασμούς, φόρους, τέλη και λοιπές εισφορές που εισπράττονται στα τελωνεία. Επίσης καταργήθηκαν οι απαλλαγές από τέλη χαρτοσήμου στις συναλλαγές τους.

Επίσης πρέπει να γίνει αναφορά σε ορισμένες νομοθετικές ρυθμίσεις και διοικητικές παρεμβάσεις που αλλάζουν ριζικά το καθεστώς οργάνωσης και λειτουργίας τους :

- Οι επιχειρήσεις είναι πλέον υποχρεωμένες να εκτελούν τα έργα τους σύμφωνα με τη νομοθεσία για τα δημόσια έργα (Ν.2229/1994 και Ν.1418/1984).
- Έχουν υπαχθεί επίσης στο σύστημα προμηθειών του δημόσιου τομέα (Ν.2286/1994 και Π.Δ.370/1995).
- Όσον αφορά τέλος τις προσλήψεις προσωπικού, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2527/1997, καθορίζονται ανάλογες διαδικασίες πρόσληψης με αυτές που ισχύουν για τους φορείς του δημόσιου τομέα.

Οι αλλαγές αυτές έχουν καταστήσει αναγκαίο τον επανακαθορισμό του θεσμικού πλαισίου που ισχύει από το 1984 για την επιχειρηματική δραστηριότητα της τοπικής αυτοδιοίκησης. Αν η οικονομική δραστηριότητα και η λειτουργία των επιχειρήσεων εξομοιωθούν με αυτές των ΟΤΑ, τότε δεν θα υπάρχουν κίνητρα για τη δημιουργία τους. Είναι γεγονός ότι χρειάζονται σημαντικές θεσμικές και επιχειρησιακές αλλαγές στη κατεύθυνση όμως της ενίσχυσης του κοινωνικού τομέα της οικονομίας. Η εφαρμογή του προγράμματος "Ιωάννης Καποδίστριας", με την υλοποίηση των σχεδιασμένων συνενώσεων (από 5.775 πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ σε 1.033) και τη ριζική αναδιάρθρωση της δομής της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης, επιδρά άμεσα τόσο στα μεγέθη και τις λειτουργίες των επιχειρήσεων της αυτοδιοίκησης όσο και στον αριθμό τους.

Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
ΤΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις μπορούν να συνιστούν δικές τους επιχειρήσεις ή να μετέχουν σε επιχειρήσεις που συνιστούν μαζί με άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα ή σε επιχειρήσεις που ήδη υπάρχουν :

1. Για την εκτέλεση έργων που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού, καθώς και για την οικονομική εκμετάλλευση των έργων αυτών.
2. Για την παραγωγή αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού.
3. Για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που έχουν σκοπό την πραγματοποίηση εσόδων.

Δύο ή περισσότερες Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις μπορούν να συνιστούν κοινές επιχειρήσεις και να συμμετέχουν σε υφιστάμενες όμοιες επιχειρήσεις.

Η σύσταση **αμιγούς επιχείρησης** από Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και η συμμετοχή σε διανομαρχιακή επιχείρηση γίνεται μετά από πλήρη οικονομοτεχνική μελέτη και απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του. Η απόφαση αυτή δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και αποτελεί το καταστατικό της επιχείρησης και σε περίπτωση συστάσεως εμπράγματων δικαιωμάτων μεταγραφτέο τίτλο στο υποθηκοφυλακείο. Στην απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου για τη σύσταση αμιγούς επιχείρησης αναφέρονται η επωνυμία, ο σκοπός, η διάρκεια και η έδρα της επιχείρησης, η διοίκηση, το κεφάλαιο, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο αναγκαίο κατά την κρίση του Νομαρχιακού Συμβουλίου. Οι παραπάνω επιχειρήσεις των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και διέπονται από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από το νόμο. Η ευθύνη Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, που συνιστά ή συμμετέχει σε αμιγή επιχείρηση, περιορίζεται στο ποσό της συμμετοχής της

στο κεφάλαιο της επιχείρησης. Οι διατάξεις του Π.Δ.520/1988 εφαρμόζονται αναλογικά και στις αμιγείς επιχειρήσεις της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Με το Π.Δ.331/1996 ρυθμίζονται τα σχετικά με τη διοίκηση των αμιγών νομαρχιακών ή διανομαρχιακών επιχειρήσεων, τα όργανα των επιχειρήσεων αυτών, τις αρμοδιότητες και τη λειτουργία τους, την εκλογή και τον ορισμό τους, την οικονομική διοίκηση, τη διαχείριση και τον έλεγχο αυτής, την ταμιακή υπηρεσία, τις αποσβέσεις, την οργάνωση και την εποπτεία, τους κανονισμούς, το προσωπικό, τα έργα, τις μελέτες και προμήθειες, τη διάθεση των εσόδων, τη λύση και εκκαθάριση αυτών. Σε γενικές γραμμές ακολουθούνται οι ανάλογες ρυθμίσεις που ισχύουν για τις αμιγείς δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις.

Η σύσταση ή η συμμετοχή σε επιχείρηση που δεν είναι αμιγής, της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, γίνεται ύστερα από πλήρη οικονομοτεχνική μελέτη, με απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται η επωνυμία, ο σκοπός, η διάρκεια και η έδρα της επιχείρησης, τα περιουσιακά στοιχεία που εισφέρονται, το ποσό συμμετοχής στο κεφάλαιο της επιχείρησης και η εκπροσώπηση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης στα όργανα της επιχείρησης. Οι επιχειρήσεις αυτής της παραγράφου λειτουργούν με τη μορφή της ανώνυμης εταιρείας ή της εταιρείας μικτής οικονομίας ή της αστικής εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Με την ίδια διαδικασία είναι δυνατή η συμμετοχή Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης σε κοινοπραξία.

Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις μπορούν να συνιστούν ανώνυμες εταιρείες με συνεταιρισμούς, είτε μόνες τους είτε με Δήμους, Κοινότητες και Τοπικές Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων, σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου, εφαρμοζομένων κατ' αναλογία των διατάξεων του άρθρου 289 του Π.Δ. 410/1995.

Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις μπορούν να συνιστούν εταιρείες λαϊκής βάσης, μαζί με άλλους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης,

συνεταιρισμούς και άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα, σύμφωνα με τις διατάξεις της σχετικής παραγράφου, εφαρμοζομένων κατ' αναλογία των διατάξεων του άρθρου 290 του Π.Δ. 410/1995, πλην της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου. Οι επιχειρήσεις αυτές καλούνται εταιρείες λαιικής βάσης της αυτοδιοίκησης.

Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις μπορούν να συνιστούν ή να μετέχουν σε :

- Ανώνυμες εταιρείες του άρθρου 291 παρ. 1α του Π.Δ. 410/1995 και
- Επιχειρήσεις του άρθρου 291 παρ. 1β του Π.Δ. 410/1995.

Δεν επιτρέπεται η επιχορήγηση από Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, Δήμο ή Κοινότητα, οποιασδήποτε επιχείρησης που αυτοί συνιστούν ή συμμετέχουν, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 35 του Π.Δ. 410/1995 "περί προγραμματικών συμβάσεων". Για όλες τις επιχειρήσεις της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις του αντίστοιχου άρθρου 291 παρ. 2,5,6,7,8 του Π.Δ. 410/1995, καθώς και κάθε άλλη διάταξη που αφορά τις επιχειρήσεις των πρωτοβάθμιων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

**ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ
ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΙΑΚΗΣ ΚΑΙ
ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

παραίτητες προϋποθέσεις για την προώθηση της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης είναι η ύπαρξη κατάλληλου θεσμικού και χρηματοδοτικού πλαισίου, τα οποία :

- α) Θεσμοθετούν διαδικασίες αναπτυξιακού προγραμματισμού και προσδιορίζουν τα όργανα εκπόνησης και παρακολούθησης των αναπτυξιακών προγραμμάτων.
- β) Εξασφαλίζουν τη χρηματοδότηση των έργων τεχνικής και κοινωνικής υποδομής και καθορίζουν τους φορείς μελέτης και εκτέλεσης των έργων αυτών.
- γ) Παρέχουν κίνητρα για την πραγματοποίηση παραγωγικών επενδύσεων από τον ιδιωτικό και κοινωνικό τομέα της οικονομίας.
- δ) Ενισχύουν τους μηχανισμούς τεχνικής και επιστημονικής υποστήριξης της αναπτυξιακής διαδικασίας.
- ε) Καταπολεμούν την ανεργία και αναβαθμίζουν τα προσόντα του εργατικού δυναμικού, μέσω της επιμόρφωσης και της επαγγελματικής κατάρτισης.

I. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Ο Νόμος 1622/1986 προσδιορίζει τη διαδικασία, το περιεχόμενο και τα όργανα του αναπτυξιακού προγραμματισμού :

- Σε εθνικό επίπεδο, το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, σε συνεργασία με τα άλλα Υπουργεία και τους Δημόσιους Επιχειρήσεις και Οργανισμούς (ΔΕΚΟ), εκπονούν το Εθνικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα (Ε.Α.Π.).
- Σε περιφερειακό επίπεδο, τα 13 Περιφερειακά Συμβούλια εκπονούν τα Περιφερειακά Αναπτυξιακά Προγράμματα (Π.Α.Π.), στα πλαίσια των κατευθύνσεων περιφερειακής πολιτικής που προσδιορίζονται από το Εθνικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα (Ε.Α.Π.).
- Σε νομαρχιακό επίπεδο, τα 57 Νομαρχιακά Συμβούλια εκπονούν τα Νομαρχιακά Αναπτυξιακά Προγράμματα (Ν.Α.Π.), στα πλαίσια των σχετικών κατευθύνσεων που προσδιορίζονται από τα αντίστοιχα Περιφερειακά Αναπτυξιακά Προγράμματα (Π.Α.Π.).

– Σε **τοπικό επίπεδο**, οι Δήμοι εκπονούν τα Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα (Τ.Α.Π.), στα πλαίσια των σχετικών κατευθύνσεων που προσδιορίζονται από τα αντίστοιχα Νομαρχιακά Αναπτυξιακά Προγράμματα (Ν.Α.Π.). Στη διαδικασία αυτή παλιότερα προβλεπότανε η συμμετοχή των Αναπτυξιακών Συνδέσμων και μετά των Συμβουλίων Περιοχής.

– Σε κάθε επίπεδο προγραμματισμού εκπονούνται :

– Το **μεσοχρόνιο** αναπτυξιακό πρόγραμμα (πενταετές)

– Το **ετήσιο** πρόγραμμα που εξειδικεύει το πενταετές

Η διαδικασία εκπόνησης των προγραμμάτων είναι **αμφίδρομη** και καθορίζεται ως εξής :

- 1) Τα προγράμματα (πενταετή και ετήσια) του ανώτερου επιπέδου προγραμματισμού αποτελούν το **πλαίσιο** του αμέσως κατώτερου.
- 2) Τα προγράμματα (πενταετή και ετήσια) ενός επιπέδου αποτελούν **εισροή** για την εκπόνηση των προγραμμάτων του αμέσως ανώτερου.

Ο **Νόμος 2218/1994** ενδυναμώνει τα όργανα του περιφερειακού αναπτυξιακού προγραμματισμού :

– Θεσμοθετεί το **Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης** (ένα σε κάθε Περιφέρεια), το οποίο αναλαμβάνει τη διαχείριση του Π.Α.Π., καθώς και την διαχείριση και τεχνική υποστήριξη της εφαρμογής του.

– Πραγματοποιεί σοβαρή θεσμική μεταρρύθμιση στο νομαρχιακό επίπεδο, μετατρέποντας τα Νομαρχιακά Συμβούλια του Ν.1235/1982 σε όργανα **Δευτεροβάθμιας Αυτοδιοίκησης**, που εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία από το λαό.

Ο **Νόμος 2503/1997** ενισχύει την περιφερειακή κρατική διοίκηση με την αποσυγκέντρωση αρμοδιοτήτων και λειτουργιών της κεντρικής διοίκησης :

- Συγκροτεί την Περιφέρεια ως ενιαία αποκεντρωμένη μονάδα διοίκησης του κράτους.
- Καθορίζει τις διαδικασίες μεταφοράς αρμοδιοτήτων, πόρων, μέσων και προσωπικού στις Περιφέρειες, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, Δήμους και Κοινότητες. Με το Ν. 2647/1998 μεταβιβάστηκαν συγκεκριμένες αρμοδιότητες στους αντίστοιχους φορείς.
- Στα πλαίσια του εθνικού σχεδιασμού, αναθέτει στην Περιφέρεια το **σχεδιασμό, προγραμματισμό και εφαρμογή πολιτικών** για την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική της ανάπτυξη. Στη κατεύθυνση αυτή αποκεντρώνει τις διαδικασίες του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων με την καθιέρωση των Συλλογικών Αποφάσεων Έργων Περιφέρειας (Σ.Α.Ε.Π.).
- Θεσμοθετεί το **Συμβούλιο Περιφερειών** για τη στήριξη της περιφερειακής διοίκησης και την εναρμόνιση των περιφερειακών πολιτικών καθώς και ειδικά συντονιστικά συμβούλια για **α)** θέματα σχεδιασμού και παρακολούθησης αναπτυξιακών προγραμμάτων και κινήτρων ιδιωτικών επενδύσεων, **β)** για το χώρο αρμοδιότητας του Υπουργείου Μακεδονίας-Θράκης και για το χώρο αρμοδιότητας του Υπουργείου Αιγαίου με στόχο τον συντονισμό της δράσης των αντίστοιχων περιφερειών.
- Προσδιορίζει επίσης τους **οργανισμούς** των Περιφερειών, τις **αρμοδιότητες** των υπηρεσιών τους σε περιφερειακό και νομαρχιακό επίπεδο, τόσο σε θέματα διοίκησης όσο και σε θέματα προγραμματισμού και καθορίζει τις διαδικασίες στελέχωσης τους.

Ο **Νόμος 2539/1997** αναβαθμίζει τα όργανα του τοπικού αναπτυξιακού προγραμματισμού :

- Επιλύει με ριζικό τρόπο το πρόβλημα του κατακερματισμού των δήμων και των κοινοτήτων, εφαρμόζοντας τις **σχεδιασμένες συνενώσεις** (από 5.775

πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ σε 1.033) και δημιουργώντας τις ουσιαστικές προϋποθέσεις για την εκπόνηση και υλοποίηση των Τ.Α.Π.

– Εξασφαλίζει σε ικανοποιητικό βαθμό τη χρηματοδότηση των επενδυτικών σχεδίων και ορισμένων λειτουργικών δαπανών των νέων δήμων με τη θεσμοθέτηση του **Ειδικού Προγράμματος Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Π.Τ.Α.)** και επιβάλλει επίσης το συντονισμό των εθνικών και κοινοτικών προγραμμάτων για όλες τις επενδύσεις τοπικής ανάπτυξης.

Ο Νόμος 2539/1997 στηρίζεται στο πρόγραμμα **“Ιωάννης Καποδίστριας”**, που αποτελεί το πρώτο ολοκληρωμένο σχέδιο για τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης και περιλαμβάνει τα μέτρα, τους πόρους και τις απαραίτητες πολιτικές στήριξης με ειδικά όργανα διοίκησης και παρακολούθησης. Το Εθνικό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα **“Κλεισθένης”** για την υλοποίηση των έργων εκσυγχρονισμού της δημόσιας διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης συγχρηματοδοτεί όλα τα σχετικά μέτρα και ενέργειες που έχουν σχέση με την εφαρμογή των δύο προηγούμενων νόμων.

Ο Νόμος 1262/1982, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τους Νόμους 1892/1990, 2234/1994 και 2601/1998, παρέχει κίνητρα περιφερειακής ανάπτυξης για την πραγματοποίηση παραγωγικών επενδύσεων : **επιχορηγήσεις, επιδοτήσεις επιτοκίου, αφορολόγητες εκπτώσεις και αυξημένες αποσβέσεις.**

Τα ποσοστά των χορηγουμένων κινήτρων διαφοροποιούνται κατά περιοχή (η χώρα έχει διαιρεθεί σε 4 ζώνες) και κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (βιομηχανία - τουρισμός).

Τα κίνητρα αφορούν επενδύσεις στην αγροτική παραγωγή και τη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων, τη βιομηχανία και τη βιοτεχνία, τις μεταλλευτικές και λατομικές επιχειρήσεις, τα εργαστήρια εφαρμοσμένης

έρευνας, την αξιοποίηση ιαματικών πηγών, τα χιονοδρομικά κέντρα, τις μαρίνες, τις τουριστικές επιχειρήσεις, τους σταθμούς αυτοκινήτων, κ.α.

Ενισχύονται επίσης οι επενδύσεις προστασίας του περιβάλλοντος, η εφαρμογή σύγχρονων τεχνολογιών, η ανάπτυξη λογισμικού, η παροχή υπηρεσιών ποιότητας, τα κέντρα κοινής επιχειρηματικής δράσης, τα κέντρα θεραπείας για άτομα με ειδικές ανάγκες, η εκμετάλλευση μέσων μεταφοράς σε απομακρυσμένες περιοχές, η αξιοποίηση ήπιων μορφών ενέργειας και η εξοικονόμηση ενέργειας.

Ο τελευταίος επενδυτικός νόμος (Ν. 2601/1998) καθορίζει τις υπαγόμενες επιχειρηματικές δραστηριότητες και τις επιλέξιμες δαπάνες και εφόσον οι επιχειρήσεις της αυτοδιοίκησης εντάσσονται και στις δύο, έχουν τη δυνατότητα να συγχρηματοδοτηθούν σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του, όπως και οι άλλες ιδιωτικές επιχειρήσεις. Ειδική αναφορά γίνεται στις επενδύσεις που πραγματοποιούν μόνο αυτές για βιοτεχνικά κέντρα και κτίρια, για κεντρικές αγορές και σφαγεία, καθώς και για χώρους κοινωνικών και πολιτιστικών λειτουργιών.

Η αξιολόγηση των προτάσεων για την πραγματοποίηση επενδύσεων γίνεται σε περιφερειακό και κεντρικό επίπεδο, από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, το Ελληνικό Κέντρο Επενδύσεων, τη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας, τις Περιφέρειες (Υπηρεσίες Κινήτρων Περιφερειακής Ανάπτυξης), και τον Ελληνικό Οργανισμό Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και Χειροτεχνίας (ΕΟΜΜΕΧ). Τέλος, δεν θα πρέπει να παραλειφθεί ο Νόμος 2244/1994 που προωθεί την ηλεκτροπαραγωγή από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (αυτοπαραγωγή, συμπαραγωγή, διάθεση ενέργειας).

II. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Το βασικό χρηματοδοτικό εργαλείο της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης είναι το **Περιφερειακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων**

(Π.Π.Δ.Ε.), το οποίο χρηματοδοτεί τα έργα τεχνικής υποδομής και κοινωνικού εξοπλισμού και συγχρηματοδοτεί τις ιδιωτικές παραγωγικές επενδύσεις και τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης. Έργα, παραγωγικές επενδύσεις και προγράμματα με σημαντικές επιπτώσεις στην περιφερειακή ανάπτυξη, χρηματοδοτούν επίσης το Εθνικό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και οι δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί (ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΟΑΕΔ, κ.α.).

Στα πλαίσια του περιφερειακού προγράμματος εντάσσονται το **Νομαρχιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Ν.Π.Δ.Ε.)**, το οποίο εκπονεί και διαχειρίζεται η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και τα έργα της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που χρηματοδοτούνται είτε από το Π.Π.Δ.Ε. είτε από το Ν.Π.Δ.Ε.

Η ένταξη έργων και επενδύσεων στα παραπάνω προγράμματα πραγματοποιείται μέσω των **Συλλογικών Αποφάσεων Έργων**, οι οποίες καθορίζουν το ύψος των πιστώσεων που θα διατεθούν ετησίως και τους φορείς εκτέλεσης των έργων.

Οι συλλογικές αποφάσεις που εντάσσονται στο Π.Π.Δ.Ε. ταξινομούνται ως εξής :

1. Συλλογικές Αποφάσεις Έργων Περιφέρειας - **Σ.Α.Ε.Π.**, στις οποίες εντάσσονται τα έργα και οι επενδύσεις του Ε.Π.Τ.Α.
2. Συλλογικές Αποφάσεις Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης - **Σ.Α.Ν.Α.**, οι οποίες κατανέμονται σε ΣΑΝΑ-1 (έργα και επενδύσεις που χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους) και ΣΑΝΑ-2 (έργα και επενδύσεις που χρηματοδοτούνται από κοινοτικούς πόρους).
3. Συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης - **Σ.Α.Τ.Α.**, η οποία περιλαμβάνει τα έργα των δήμων και των κοινοτήτων. Οι πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ εκτελούν επίσης έργα με ίδιους πόρους ή με συγχρηματοδοτήσεις Κοινοτικών προγραμμάτων.

Αξιόλογο ποσοστό του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (που κυμαίνεται συνήθως από 30% έως 75%) καλύπτεται από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ειδικότερα :

- Από το **2ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης**, που περιλαμβάνει 17 Εθνικά Επιχειρησιακά Προγράμματα (Συγκοινωνιακά Έργα, Επικοινωνίες, Ενέργεια, Φυσικό Αέριο, Υγεία και Κοινωνική Πρόνοια, Περιβάλλον, Βιομηχανία και Υπηρεσίες, Έρευνα και Τεχνολογία, Τουρισμός και Πολιτισμός, Γεωργία, Αλιεία, Εκπαίδευση και Αρχική Κατάρτιση, Συνεχιζόμενη Κατάρτιση και Προώθηση της Απασχόλησης, Καταπολέμηση του αποκλεισμού από την αγορά εργασίας, Εισοσυχρονισμός της Δημόσιας Διοίκησης κλπ.) και 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα.
- Από το **Ταμείο Συνοχής**, που συγχρηματοδοτεί υποδομές μεταφορών και έργα προστασίας περιβάλλοντος.
- Από τις **Κοινοτικές Πρωτοβουλίες** : Interreg, Leader, Urban, ΜΜΕ, Adapt, Απασχόληση (Now, Horizon, Youthstart, Integra) Konver, Pesca, Retex, Resider, Rechar κλπ.

Ειδικά Κοινοτικά Προγράμματα προωθούν την διαπεριφερειακή συνεργασία. Χρηματοδοτήσεις έργων και προγραμμάτων περιφερειακής σημασίας προβλέπονται και από τον Χρηματοδοτικό Μηχανισμό της **ΕΖΕΣ** στους τομείς του περιβάλλοντος, των μεταφορών, της επαγγελματικής κατάρτισης και των πολεοδομιών αναπλάσεων.

Τέλος, δεν πρέπει να παραλειφθούν οι δυνατότητες δανειοδότησης έργων και επενδύσεων που προσφέρει η τραπεζική αγορά και ειδικά η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, καθώς και τα καινοτομικά χρηματοδοτικά μέσα που έχει αρχίσει, έστω και δειλά, η αξιοποίησή τους (σφαιρικές επιχορηγήσεις, επιδοτήσεις επιτοκίου, εταιρείες αμοιβαίων εγγυήσεων,

πιστωτικοί συνεταιρισμοί, εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών, χρηματοδοτική μίσθωση, κ.α.).

Το 1986 με την έναρξη των Μεσογειακών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων (Μ.Ο.Π.) εφαρμόστηκαν για πρώτη φορά στην Ελλάδα διαδικασίες αναπτυξιακού προγραμματισμού στην κατάρτιση, υλοποίηση και παρακολούθηση μεσοπρόθεσμων περιφερειακών προγραμμάτων.

Ακολούθησαν το πρώτο και το δεύτερο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Κ.Π.Σ.) με βάση τα οποία εκπονήθηκαν δεκατρία Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (Π.Ε.Π.), με έργα και δράσεις περιφερειακού, νομαρχιακού και τοπικού χαρακτήρα για όλους τους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας (πολυτομεακά).

Μέσω των προγραμμάτων αυτών ενισχύθηκε ο προγραμματικός και αναπτυξιακός ρόλος της Περιφέρειας, συγχρηματοδοτήθηκαν σημαντικά έργα της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, των δήμων και των κοινοτήτων, εφαρμόστηκαν ουσιαστικά για πρώτη φορά διαδικασίες παρακολούθησης και αξιολόγησης μεσοπρόθεσμων προγραμμάτων (ΜΟΠ, ΠΕΠ) και καταβλήθηκαν σημαντικές προσπάθειες συντονισμού των κεντρικών (Υπουργεία, ΔΕΚΟ) με τους περιφερειακούς και τοπικούς φορείς.

Οι διαδικασίες αυτές όμως δεν εντάχθηκαν σε μία ενιαία λογική και λειτουργία της δημόσιας διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης, ούτε επηρέασαν το σύνολο των αρμοδιοτήτων και δραστηριοτήτων της Περιφέρειας και των ΟΤΑ πρώτου και δεύτερου βαθμού. Αντίθετα παρέμειναν στα πλαίσια των κοινοτικών κανονισμών και ρυθμίσεων και οριοθετήθηκαν από τις αναγκαιότητες απορρόφησης και ανακατανομής των σχετικών πόρων.

Σύμφωνα με τις τελευταίες θεσμικές εξελίξεις, την αναβάθμιση της Περιφέρειας, ανασυγκρότηση της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης (νέοι δήμοι), δημιουργία και λειτουργία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, καθίσταται επιτακτική η εφαρμογή συστημάτων ενιαίου προγραμματισμού για τις

περιφερειακές και τοπικές δομές διοίκησης και αυτοδιοίκησης που να καλύπτουν το σύνολο των δραστηριοτήτων τους και όχι μόνο τις κοινοτικές παρεμβάσεις.

Συμπερασματικά, υπάρχει σήμερα στην Ελλάδα ένα επαρκές θεσμικό και χρηματοδοτικό πλαίσιο για την προώθηση της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης και ένα σχετικά ευνοϊκό αναπτυξιακό κλίμα, δηλαδή ενώ υπάρχει το πλαίσιο για την υιοθέτηση και υλοποίηση μεθόδων περιφερειακού και τοπικού αναπτυξιακού προγραμματισμού, αφενός μεν δεν έχει ενεργοποιηθεί με τα απαραίτητα διοικητικά και οργανωτικά μέτρα, αφετέρου δε υπολειτουργεί στα πλαίσια διαδικασιών περιφερειακού προγραμματισμού που απαιτούν οι κοινοτικές αρχές (Γενικές Διευθύνσεις της Επιτροπής των Ε.Κ.) και εφαρμόζουν οι κεντρικοί φορείς. Το ζητούμενο είναι η βελτίωση και ο ευσύγχρονισμός των δομών της Δημόσιας Διοίκησης και της Αυτοδιοίκησης που έχουν την ευθύνη εφαρμογής του πλαισίου αυτού, η δημιουργία και η ενίσχυση των μηχανισμών τεχνικής-επιστημονικής υποστήριξης και η αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού που θα αναλάβει να ενεργοποιήσει αποτελεσματικότερα την αναπτυξιακή διαδικασία.

**ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΣ
ΚΩΔΙΚΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ**

Σύσταση και νομική φύση

1. Οι δήμοι και οι κοινότητες μπορούν να συνιστούν δικές τους επιχειρήσεις ή να μετέχουν σε επιχειρήσεις που συνιστούν μαζί με άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα ή σε επιχειρήσεις που ήδη υπάρχουν:
 - α) Για την εκτέλεση έργων που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού καθώς και για την οικονομική εκμετάλλευση των έργων αυτών.
 - β) Για την παραγωγή αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού.
 - γ) Για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που έχουν σκοπό την πραγματοποίηση εσόδων.
2. Δύο ή περισσότεροι δήμοι ή κοινότητες ή δήμοι και κοινότητες μπορούν να συνιστούν κοινές δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις και να συμμετέχουν σε υφιστάμενες δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις.
3. Η σύσταση αμιγούς δημοτικής ή κοινοτικής επιχείρησης ή η συμμετοχή σε τέτοια επιχείρηση γίνεται, μετά πλήρη οικονομοτεχνική μελέτη, με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, και πράξη του Γενικού Γραμματέα της περιφέρειας που δημοσιεύεται στην εφημερίδα της κυβερνήσεως. Η πράξη του γενικού γραμματέα της περιφέρειας περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία της απόφασης του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και αποτελεί το καταστατικό της επιχείρησης και σε περίπτωση συστάσεως εμπραγμάτων δικαιωμάτων μεταγραφτέο τίτλο στο υποθηκοφυλακείο.
4. Στην απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου για τη σύσταση δημοτικής ή κοινοτικής επιχείρησης αναφέρονται η επωνυμία, ο σκοπός, η διάρκεια και η έδρα της επιχείρησης, η διοίκηση, το κεφάλαιο, οι πόροι, τα σχετικά με τη διάλυση και εκκαθάριση της επιχείρησης καθώς και κάθε άλλο στοιχείο αναγκαίο κατά την κρίση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

5. Οι παραπάνω δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και διέπονται από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από αυτόν το νόμο.
6. Η σύσταση ή η συμμετοχή σε επιχείρηση που δεν είναι αμιγής δημοτική ή κοινοτική, γίνεται ύστερα από πλήρη οικονομοτεχνική μελέτη, με απόφαση των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων, που λαμβάνεται με την πλειοψηφία της παραγράφου 3. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται τα περιουσιακά στοιχεία που εισφέρονται και το ποσοστό της συμμετοχής στο εταιρικό κεφάλαιο, η εκπροσώπηση του δήμου ή της κοινότητας στα όργανα της επιχείρησης και οι όροι συμμετοχής και αποχώρησης. Οι επιχειρήσεις αυτής της παραγράφου λειτουργούν με τη μορφή της ανώνυμης εταιρείας ή της εταιρείας μικτής οικονομίας ή του συνεταιρισμού. Με την ίδια διαδικασία είναι δυνατή η συμμετοχή δήμου ή κοινότητας σε κοινοπραξία.
7. Η ευθύνη δήμου ή κοινότητας, που συνιστά ή συμμετέχει σε επιχείρηση του άρθρου 285 περιορίζεται στη συμμετοχή της στο κεφάλαιο της επιχείρησης.
8. Δεν επιτρέπεται η επιχορήγηση από νομαρχιακή αυτοδιοίκηση, δήμο ή κοινότητα, οποιασδήποτε επιχείρησης που αυτοί συνιστούν ή συμμετέχουν με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 36 του παρόντος.

Διοίκηση

1. Οι δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις διοικούνται από διοικητικό συμβούλιο, που αποτελείται από πέντε έως έντεκα μέλη, τα οποία ορίζονται μαζί με αναπληρωτές, από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο. Από τα μέλη αυτά τουλάχιστον δύο είναι αιρετοί εκπρόσωποι του δήμου ή της κοινότητας, εκ των οποίων το ένα προέρχεται από τη μειοψηφία, ένας είναι εκπρόσωπος των εργαζομένων στην επιχείρηση, αν αυτή απασχολεί περισσότερους από είκοσι εργαζόμενους και ένας είναι εκπρόσωπος κοινωνικού φορέα της

- περιοχής. Τα υπόλοιπα μέλη είναι δημότες ή κάτοικοι του δήμου ή της κοινότητας που έχουν πείρα ή γνώσεις σχετικές με το αντικείμενο της επιχείρησης.
2. Το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο ορίζει από τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου τον πρόεδρο και αντιπρόεδρό του. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης προσλαμβάνεται διευθυντής της ή ορίζεται ως διευθυντής ένα από τα μέλη του. Στον κανονισμό προσωπικού της παραγράφου 2 του 283 καθορίζονται τα προσόντα που πρέπει να έχει ο διευθυντής της επιχείρησης.
 3. Στον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου για τις υπηρεσίες που παρέχουν στην επιχείρηση μπορεί να καταβάλλεται αποζημίωση, που ορίζεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου ύστερα από πρόταση του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης. Με την ίδια διαδικασία μπορεί να καταβάλλεται αποζημίωση στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του.
 4. Όπου στις κείμενες διατάξεις αναφέρεται επιτροπή ως όργανο διοίκησης των επιχειρήσεων στο εξής νοείται το διοικητικό συμβούλιο.
 5. Τα διοικητικά συμβούλια των επιχειρήσεων, που συστήθηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 1065/1980 θα συνεχίσουν να λειτουργούν με την ίδια σύνθεση μέχρις ότου προσαρμοστούν οι συστατικές τους πράξεις στις διατάξεις αυτού του κώδικα, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 277.

Αρμοδιότητες του διοικητικού συμβουλίου

1. Το διοικητικό συμβούλιο διοικεί και διαχειρίζεται τις υποθέσεις που αφορούν την επιχείρηση, εκτός από τις περιπτώσεις που αρμόδιο είναι το δημοτικό ή

κοινοτικό συμβούλιο σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα ή με τη συσταστική πράξη.

2. Το διοικητικό συμβούλιο στέλνει όλες τις αποφάσεις του χωρίς καθυστέρηση στο δήμο ή στην κοινότητα που ανήκει η επιχείρηση ή που συμμετέχει στην επιχείρηση.

Διαχείριση

1. Η διαχείριση των επιχειρήσεων γίνεται σύμφωνα με ιδιαίτερο προϋπολογισμό εσόδων και εξόδων και είναι ανεξάρτητη από την υπόλοιπη δημοτική ή κοινοτική διαχείριση.
2. Το οικονομικό έτος της διαχείρισης των επιχειρήσεων συμπίπτει με το ημερολογιακό έτος.
3. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης, που εγκρίνεται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, τα καθαρά κέρδη που προκύπτουν από τη δημιουργία του απαραίτητου αποθεματικού, μπορεί να διατίθενται για τη βελτίωση ή την επέκταση των εγκαταστάσεων της επιχείρησης ή να διατίθενται στο δήμο ή στην κοινότητα για την εκτέλεση κοινωφελών έργων. Με την ίδια απόφαση το διοικητικό συμβούλιο της επιχείρησης εκτιμώντας τους στόχους, την αποδοτικότητα και την παραγωγικότητά της, μπορεί να κρατήσει μέχρι είκοσι πέντε στα εκατό (25%) από τα καθαρά κέρδη, σε ιδιαίτερο λογαριασμό για την παροχή κινήτρων στους εργαζόμενους, με τη μορφή πρόσθετων υλικών αμοιβών. Τα κριτήρια και η διαδικασία καταβολής των αμοιβών αυτών και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια καθορίζονται στον κανονισμό προσωπικού της παραγράφου 2 του άρθρου 283. Οι πρόσθετες αυτές αμοιβές δεν αποτελούν τακτικές αποδοχές κατά την έννοια των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας και αποτελούν φορολογητέο εισόδημα μόνο κατά το ήμισυ.

4. Μετά από σχετική απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου η εκτέλεση των κοινοφελών έργων της προηγούμενης παραγράφου μπορεί να γίνει από την ίδια την επιχείρηση, για λογαριασμό του δήμου ή της κοινότητας.

Ταμιακή υπηρεσία και διαχειριστικός έλεγχος

1. Η ταμιακή υπηρεσία των επιχειρήσεων είναι ανεξάρτητη από τη δημοτική ή την κοινοτική.
2. Ο τακτικός διαχειριστικός έλεγχος (έλεγχο στις επιχειρήσεις διενεργούν και οι επιθεωρητές δημόσιας διοίκησης κατά τις διατάξεις του Ν.2477/97) των επιχειρήσεων γίνεται από δύο ελεγκτές, που επιλέγονται ανάμεσα σε υπαλλήλους τραπεζών ή δημόσιους υπαλλήλους ΠΕ κλάδου και διορίζονται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο στην αρχή κάθε οικονομικού έτους. Με την ίδια απόφαση ορίζεται και η αμοιβή τους. Ως ελεγκτές ορίζονται και ορκωτοί ελεγκτές ή πρόσωπα που έχουν το δικαίωμα να οριστούν ελεγκτές σε ανώνυμη εταιρεία.
3. Με απόφαση του γενικού γραμματέα της περιφέρειας, μπορεί να ενεργείται έκτακτος διαχειριστικός έλεγχος της επιχειρήσεως από ελεγκτές του πρώτου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου 2 ή από ορκωτούς ελεγκτές ή οικονομικούς επιθεωρητές που ορίζονται από το γενικό γραμματέα της περιφέρειας. Με την ίδια απόφαση ορίζεται και το ύψος της αμοιβής τους που βαρύνει την επιχείρηση.

Άρθρο 282

Εποπτεία των επιχειρήσεων

1. Οι αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου εγκρίνονται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο αν αφορούν :
 - α) την ψήφιση του προϋπολογισμού της επιχείρησης,
 - β) την αγορά ή εκποίηση ακινήτων ή την επιβάρυνση αυτών με εμπράγματο δικαίωμα,
 - γ) τη διάθεση των καθαρών κερδών, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 280 και
 - δ) την επέκταση των εγκαταστάσεων της επιχείρησης.

Δεν επιτρέπεται έγκριση αν πρόκειται για αγορά και πώληση ακινήτων από επιχειρήσεις οικιστικής δραστηριότητας.

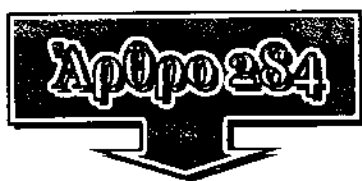
2. Το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο εγκρίνει τον ισολογισμό και την έκθεση των πεπραγμένων, αν προβλέπεται η σύνταξή τους από το προεδρικό διάταγμα της παραγράφου 5 του άρθρου 283, επίσης μπορεί να αποφασίζει τη διενέργεια έκτακτου διαχειριστικού και ταμειακού ελέγχου από τα πρόσωπα που ορίζονται σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 281.

Άρθρο 283

Κανονισμοί

1. Οι κανονισμοί που συντάσσονται από το διοικητικό συμβούλιο της επιχείρησης και εγκρίνονται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο είναι :
 - α) Ο εσωτερικός κανονισμός υπηρεσιών με τον οποίον καθορίζονται η οργάνωση, η διάρθρωση και οι αρμοδιότητες των υπηρεσιών της επιχείρησης

- και το ανώτατο όριο του αριθμού του προσωπικού και β) ο κανονισμός διαχείρισης.
2. Από το διοικητικό συμβούλιο συντάσσεται κανονισμός προσωπικού, που καθορίζει τους κανόνες που διέπουν την πρόσληψη, τα προσόντα του προσωπικού και το πειθαρχικό του δίκαιο. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου μπορεί να συντάσσονται και άλλοι κανονισμοί, που κρίνονται απαραίτητοι για τη λειτουργία της επιχείρησης.
 3. Το προσωπικό των επιχειρήσεων συνδέεται με αυτές με σχέση ιδιωτικού δικαίου.
 4. Στις δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις γίνονται αποσβέσεις με τα ποσοστά που ορίζει η φορολογική νομοθεσία.
 5. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών ρυθμίζονται, κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις του κώδικα φορολογικών στοιχείων τα θέματα που αναφέρονται στην τήρηση των βιβλίων και των λοιπών φορολογικών στοιχείων των δημοτικών και κοινοτικών επιχειρήσεων, τα σχετικά με τα τηρούμενα βιβλία και στοιχεία κατά κατηγορία επιχειρήσεων, τις αποσβέσεις, τα αποθεματικά, το διαχειριστικό έλεγχο και την εποπτεία του γενικού γραμματέα της περιφέρειας.

Διάλυση

Οι επιχειρήσεις διαλύονται με τη συμπλήρωση του χρόνου για τον οποίο είχαν συσταθεί, καθώς και σε κάθε άλλη περίπτωση που προβλέπεται από τη συστατική απόφαση. Μετά την εκκαθάριση της περιουσίας της επιχείρησης όσα περιουσιακά στοιχεία απομένουν περιέχονται στο δήμο ή στην κοινότητα που την είχε συστήσει.

Διαδημοτικές και διακοινοτικές επιχειρήσεις

1. Οι επιχειρήσεις που συνιστώνται σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 277 διέπονται από τις γενικές διατάξεις του κεφαλαίου που αφορά τις επιχειρήσεις και από τις ακόλουθες ειδικές διατάξεις.
2. Οι αποφάσεις των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων για τη σύσταση επιχείρησης έχουν το ίδιο περιεχόμενο και περιλαμβάνουν τα στοιχεία της παραγράφου 4 του άρθρου 277 και επιπλέον τα περιουσιακά στοιχεία που εισφέρει κάθε δήμος ή κοινότητα και το ποσοστό της συμμετοχής του στο κεφάλαιο της επιχείρησης.
3. Μέλη του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης είναι δήμαρχοι, πρόεδροι κοινοτήτων, δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι κάτοικοι και δημότες των δήμων και κοινοτήτων που συμμετέχουν. Δεν είναι αναγκαίο να εκπροσωπείται άμεσα στο διοικητικό συμβούλιο κάθε δήμος ή κοινότητα με δικός της εκπρόσωπο. Στο διοικητικό συμβούλιο συμμετέχει και εκπρόσωπος των εργαζομένων της επιχείρησης, αν αυτή απασχολεί περισσότερους από είκοσι εργαζόμενους. Ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου ορίζεται από το δήμο ή την κοινότητα με το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής, εκτός αν διαφορετικά ορίζεται στις αποφάσεις των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων με τις οποίες συνίσταται η επιχείρηση. Αντιπρόεδρος εκλέγεται από το διοικητικό συμβούλιο ένα από τα μέλη του.
4. Με τις αποφάσεις των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων για τη σύσταση επιχείρησης μπορεί να συσταθεί διαδημοτικό ή διακοινοτικό όργανο από αιρετούς εκπροσώπους των δήμων και κοινοτήτων που συμμετέχουν, αναλογικά με το ποσοστό συμμετοχής κάθε οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης στο κεφάλαιο της επιχείρησης. Το όργανο αυτό ασκεί τις

αρμοδιότητες των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων που προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 277 έως 285.

Κατάργηση μικρών επιχειρήσεων - Τύχη προσωπικού

Οι μικρές επιχειρήσεις έχουν ήδη καταργηθεί με τη διάταξη του άρθρου 20 παρ. 6 του Ν.1832/1989.

Εξουσιοδοτήσεις - Ανάλογη εφαρμογή

1. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 277 έως 285 καθώς και
 - α) Ο τρόπος εκλογής των εκπροσώπων των εργαζομένων στο διοικητικό συμβούλιο και τα κριτήρια επιλογής των κοινωνικών φορέων που θα εκπροσωπηθούν.
 - β) Τα κωλύματα και τα ασυμβίβαστα για τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, τα σχετικά με τη διαδικασία διορισμού, τη θητεία και την αντικατάστασή τους.
 - γ) Τα θέματα που αφορούν τη σύγκληση και λειτουργία του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης, την απαρτία και τον τρόπο λήψης των αποφάσεων και τις αρμοδιότητες του διοικητικού συμβουλίου, του προέδρου και του διευθυντή της επιχείρησης.
 - δ) Η συγκρότηση και ο τρόπος λειτουργίας του οργάνου που προβλέπεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 285.

2. Κατά τα λοιπά στις επιχειρήσεις που προβλέπονται από τα άρθρα 277 έως 285 εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις της αστικής και εμπορικής νομοθεσίας.

Δημοτικές ή Κοινοτικές επιχειρήσεις συνεταιριστικού χαρακτήρα

1. Δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις συνεταιριστικού χαρακτήρα συνιστώνται από έναν οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης και φυσικά πρόσωπα σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 277 και τη νομοθεσία που ισχύει κάθε φορά για τους συνεταιρισμούς.
2. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται κατά κατηγορία επιχειρήσεων, μετά από σύμφωνη γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου της ΚΕΔΚΕ και πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, ρυθμίζονται και κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις της νομοθεσίας για τους συνεταιρισμούς οι όροι σύστασης και λειτουργίας τους και ειδικότερα το ποσοστό συμμετοχής του δήμου ή της κοινότητας στο συνολικό αριθμό των συνεταιρικών μεριδίων τα σχετικά με την καταχώρησή τους στο μητρώο συνεταιρισμών με τις υποχρεωτικές και προαιρετικές μερίδες, τα δικαιώματα, τις υποχρεώσεις και την ευθύνη των συνεταίρων, με τον τρόπο εκπροσώπησης του δήμου ή της κοινότητας και των λοιπών συνεταίρων στα όργανα των επιχειρήσεων, με τη σύνθεση, τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες των οργάνων αυτών, με το σχηματισμό τακτικού αποθεματικού και τη διάθεση των κερδών, με τη διάλυση και εκκαθάριση, με το δικαίωμα προτίμησης του δήμου ή της κοινότητας για την αγορά της εκποιούμενης περιουσίας και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού.

Ανώνυμες εταιρείες με συνεταιρισμούς

1. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τοπικές ενώσεις δήμων και κοινοτήτων μπορούν να συνιστούν ανώνυμες εταιρείες με συνεταιρισμούς, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 277 και τη νομοθεσία για τις ανώνυμες εταιρείες.
2. Με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εμπορίου και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής αυτού του άρθρου και ιδιαίτερα τα θέματα που αφορούν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των συνεταιρισμών που συμμετέχουν τα σχετικά με τους εκπροσώπους τους, τους εκπροσώπους των εργαζομένων και των φορέων του δημόσιου τομέα στα όργανα της Εταιρείας και τη συγκρότηση, τις αρμοδιότητες και τη λειτουργία του εποπτικού συμβουλίου, καθώς και ο τρόπος προσαρμογής των διατάξεων, που ισχύουν για τις ανώνυμες Εταιρείες και στις Εταιρείες αυτού του άρθρου.

Δημοτικές Εταιρείες Λαϊκής Βάσης

1. Δημοτικές Εταιρείες Λαϊκής Βάσης συνιστώνται από φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, συνεταιρισμούς και άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα

σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 277, τη νομοθεσία που ισχύει για τις Ανώνυμες Εταιρείες και τις παρακάτω διατάξεις :

Α) Οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης διατηρούν πάντοτε κοινές (μη προνομιούχες) μετοχές που αντιπροσωπεύουν αθροιστικά το τριάντα πέντε στα εκατό (35%) τουλάχιστον του μετοχικού κεφαλαίου και μαζί με τους συνεταιρισμούς διατηρούν πάντοτε την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου, ενώ καθένας από τους λοιπούς εταίρους έχει κοινές μετοχές που αντιπροσωπεύουν το πολύ το δύο στα εκατό (2%) του μετοχικού κεφαλαίου.

Β) Όλες οι μετοχές κοινές και προνομιούχες είναι ονομαστικές και δεν εισάγονται στο χρηματιστήριο αξιών. Οι κοινές μετοχές είναι δεσμευμένες ονομαστικές σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 8 του άρθρου 3 του κωδικοποιημένου νόμου 2190/1920, (Β.Δ. 174/1963) και οι προνομιούχες χωρίς δικαίωμα ψήφου.

Γ) Στο διοικητικό συμβούλιο της Εταιρείας συμμετέχει εκπρόσωπος των εργαζομένων αν αυτοί είναι περισσότεροι από είκοσι. Τα λοιπά μέλη εκλέγονται από τη γενική συνέλευση, σύμφωνα με όσα ειδικότερα ορίζει το διάταγμα της παραγράφου 4.

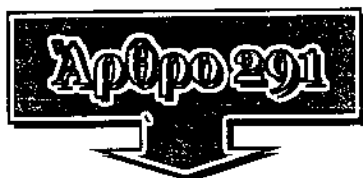
Δ) Σε κάθε δημοτική εταιρεία λαϊκής βάσης, συνιστάται εποπτικό συμβούλιο, που έχει τουλάχιστον τρία μέλη. Τα μέλη του ορίζονται, σύμφωνα με το διάταγμα της παραγράφου 4. Το εποπτικό συμβούλιο ασκεί αρμοδιότητες ανάλογες με τις αρμοδιότητες των εποπτικών συμβουλίων των συνεταιρισμών.

Ε) Αν η εταιρεία διαλυθεί, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης που συμμετέχουν έχουν δικαίωμα προτίμησης για την αγορά της εκποιούμενης περιουσίας με ανάλογη εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του άρθρου 55 του Ν.947/1979.

2. Δημοτική ή κοινοτική εταιρεία λαϊκής βάσης μπορεί να συσταθεί και από ένα δήμο ή κοινότητα, μαζί με άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα, εφόσον ο δήμος ή η κοινότητα έχει κοινές μετοχές που αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον τα τριάντα πέντε στα εκατό (35%) του μετοχικού κεφαλαίου και καθένας από τους λοιπούς εταίρους έχει κοινές μετοχές που αντιπροσωπεύουν το πολύ το δύο στα εκατό (2%) του μετοχικού κεφαλαίου. Στην περίπτωση αυτή οι μέτοχοι, που είναι φυσικά πρόσωπα, πρέπει να είναι δημότες του δήμου ή της

κοινότητας ή κατοικούν στο νομό ή κατάγονται από το νομό στον οποίο υπάγεται ο δήμος ή η κοινότητα.

3. Οι δημοτικές και οι κοινοτικές εταιρείες λαϊκής βάσης εξομοιώνονται ως προς τη φορολογική μεταχείριση των μερισμάτων των μετοχών τους, με τις εταιρείες των οποίων οι μετοχές έχουν εισαχθεί στο χρηματιστήριο. Για την κάλυψη του μετοχικού κεφαλαίου των δημοτικών και των κοινοτικών εταιρειών λαϊκής βάσης με δημόσια εγγραφή, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 8 του Ν.2190/1920.
4. Με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται μετά από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσια Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εμπορίου και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, ρυθμίζονται οι λεπτομέριες εφαρμογής των διατάξεων αυτού του άρθρου και ειδικότερα τα θέματα που αφορούν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης και των συνεταιρισμών που συμμετέχουν, τα σχετικά με τον ορισμό εκπροσώπου των εργαζομένων στο διοικητικό συμβούλιο και τη συγκρότηση, τις αρμοδιότητες και τη λειτουργία του εποπτικού συμβουλίου.

Επιχειρήσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Κίνητρα

1. Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος εκτός από τις αμιγείς δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις, επιχειρήσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης θεωρούνται και αυτές που συνιστώνται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 288, 289, 290, και οι :
 - A) ανώνυμες εταιρείες, που συνιστώνται μόνο από φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης και στις οποίες μπορούν να συμμετάσχουν και φορείς του δημόσιου τομέα, με κοινές μετοχές, που αντιπροσωπεύουν, αθροιστικά, μέχρι στο είκοσι στα εκατό (20%) του κεφαλαίου,

- Β) επιχειρήσεις στις οποίες φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης διατηρούν πάντοτε κοινές μετοχές ή μερίδια που αντιπροσωπεύουν αθροιστικά τουλάχιστον το τριάντα πέντε στα εκατό (35%) του μετοχικού ή εταιρικού κεφαλαίου και μαζί με συνεταιρισμούς διατηρούν πάντοτε την πλειοψηφία των μετοχών ή μεριδίων.
2. Οι επιχειρήσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης απαλλάσσονται από την υποχρέωση καταβολής φόρου μεταβίβασης ή δωρεάς για ακίνητα ή άλλα περιουσιακά στοιχεία που εισφέρονται, δωρίζονται ή πωλούνται σ' αυτές από φορείς του δημόσιου τομέα της παραγράφου 6 του άρθρου 1 του νόμου 1256/1982, από συνεταιρισμούς, από οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και από άλλους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης.
 3. Για την πρόσληψη προσωπικού από τις επιχειρήσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, δεν ισχύουν οι διατάξεις του νόμου 1320/1983 και του νόμου 1188/1981.
 4. Με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου επιτρέπεται η σύναψη σύμβασης, με την οποία δήμος ή κοινότητα αναθέτει σε επιχείρηση οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης την εκτέλεση έργου, εργασίας ή μεταφοράς ή τη διενέργεια προμήθειας, αν ο προϋπολογισμός καθενός από αυτά δεν υπερβαίνει το ποσό των οκτώ (8.000.000) εκατομμυρίων δραχμών. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής εφαρμόζονται ανάλογα και για την ανάθεση σε επιχειρήσεις οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης έργου, εργασίας, μεταφοράς και προμήθειας από τα ιδρύματα, τους συνδέσμους και τα άλλα νομικά πρόσωπα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.
 5. Η προθεσμία της παρ. 5 του άρθρου αυτού προκειμένου περί επιχειρήσεων της παρ 1 περίπτ. α του αυτού άρθρου, εφόσον μετέχουν και φορείς του δημόσιου τομέα, παρατείνεται για μία ακόμη πενταετία από της λήξεως της πρώτης.
 6. Οι επιχειρήσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου μπορούν να συμμετέχουν σε κοινοπραξίες και ιδιαίτερα για τη διενέργεια κοινών προμηθειών, την από κοινού σύνταξη μελετών εκτέλεση έργων, την από κοινού χρήση εξοπλισμού, την κοινή διαφήμιση των προϊόντων που παράγουν και των υπηρεσιών που παρέχουν και την προώθηση των πωλήσεών τους. Οι επιχειρήσεις των οργανισμών

τοπικής αυτοδιοίκησης μπορούν να συμμετέχουν σε άλλες επιχειρήσεις, όπως συνεταιρισμούς, ανώνυμες εταιρείες και εταιρείες μικτής οικονομίας.

7. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εργασίας και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, που εκδίδονται με πρόταση του διοικητικού συμβουλίου του ΟΑΕΔ μπορούν να εφαρμοστούν οι διατάξεις του άρθρου 18 του Νόμου 1262/1982, προκειμένου περί δήμων, κοινοτήτων, συνδέσμων και επιχειρήσεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης που προσφέρονται για την πρακτική άσκηση σπουδαστών των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και των τεχνολογικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της χώρας. Στην περίπτωση αυτή το ποσό επιδότησης που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 18 του Νόμου 1262/1982 μπορεί να καθοριστεί μέχρι το 70%, του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη.
8. Οι επιχειρήσεις αυτού του άρθρου, του Ν. 1069/1980 του Ν. 890/1979 και του Ν. 2234/1952, δεν υπάγονται στους φορείς του δημόσιου τομέα της παραγράφου 6 του άρθρου 1 του Ν. 1256/1982.
9. Οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης μπορούν να αναθέτουν μελέτες σε επιχειρήσεις ΟΤΑ που έχουν συστήσει ή στις οποίες συμμετέχουν, κατά τις διατάξεις της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου, μέχρι του ποσού των 3.000.000 δραχμών.

Επιχειρήσεις Ο.Τ.Α. που συνενώνονται

1. Οι ΟΤΑ που προκύπτουν από συνένωση άλλων ΟΤΑ υφαισέρχονται αυτοδικαίως από την έναρξη της λειτουργίας τους, σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των δήμων ή κοινοτήτων που καταργούνται με τη συνένωση ως προς:

Α) Τις αμιγείς δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις του άρθρου 277 που έχουν συσταθεί από καθένα από τους συνενούμενους ΟΤΑ. Οι επιχειρήσεις αυτές περιέρχονται αυτοδικαίως στο νέο ΟΤΑ.

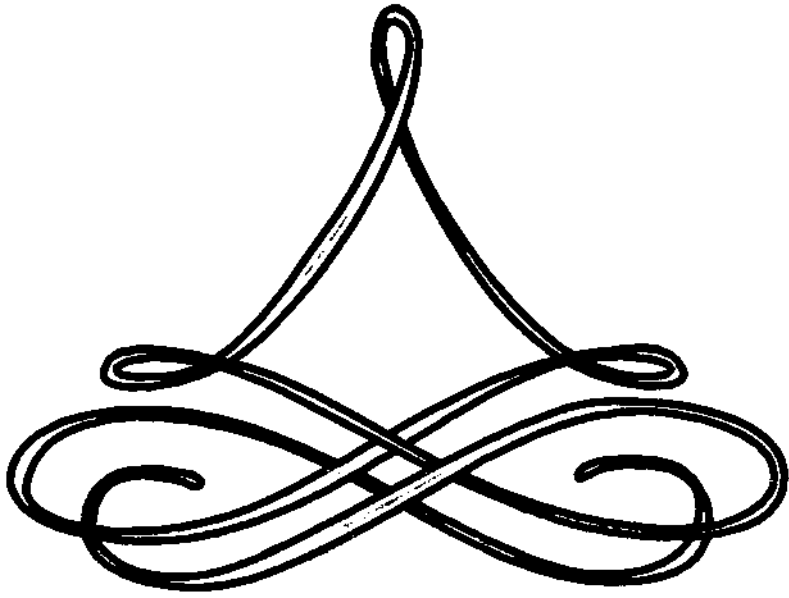
Β) Τις επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.) του ν. 1069/1980 που έχουν συσταθεί από καθέναν από τους συνενούμενους ΟΤΑ. Οι επιχειρήσεις αυτές περιέρχονται αυτοδικαίως στο νέο ΟΤΑ.

Γ) Τις διαδημοτικές ή διακοινοτικές επιχειρήσεις του άρθρου 285 στις οποίες συμμετέχουν ορισμένοι ή όλοι οι ΟΤΑ που συνενώνονται σε ένα δήμο ή κοινότητα. Οι επιχειρήσεις αυτές περιέρχονται αυτοδικαίως στο νέο ΟΤΑ.

Δ) Τις διαδημοτικές ή διακοινοτικές επιχειρήσεις του άρθρου 285 στις οποίες συμμετέχουν οι καταργούμενοι ΟΤΑ κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στο κεφάλαιο της επιχείρησης. Στις επιχειρήσεις αυτές συμμετέχει αυτοδικαίως κάθε νέος ΟΤΑ κατά το άθροισμα των ποσοστών συμμετοχής στο κεφάλαιο της επιχείρησης των καταργούμενων ΟΤΑ. Αν στις επιχειρήσεις αυτές συμμετέχουν και ΟΤΑ που δεν καταργούνται, οι επιχειρήσεις αυτές εξακολουθούν να ανήκουν και στους εν λόγω ΟΤΑ κατά το ποσοστό συμμετοχής καθενός από αυτούς στο κεφάλαιο της επιχείρησης.

Ε) Τις λοιπές επιχειρήσεις στις οποίες συμμετέχουν οι καταργούμενοι ΟΤΑ κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στο κεφάλαιο της επιχείρησης. Στις επιχειρήσεις αυτές συμμετέχει αυτοδικαίως κάθε νέος ΟΤΑ κατά το άθροισμα των ποσοστών συμμετοχής στο κεφάλαιο της επιχείρησης των καταργούμενων ΟΤΑ.

2. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ
Ματούλα Τομαρά
2. ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
Ευρυδίκη Μωραϊτά-Βήκα
3. Η ΠΟΛΥΒΑΘΜΙΑ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ
Γιώργος Παπαδημητρίου
4. ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ
Α. Καλλιακούρης
5. Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΟ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΡΟΚΛΗΣΗΣ
Α. Καλλιακούρης
6. ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ
Γ. Δασαγής

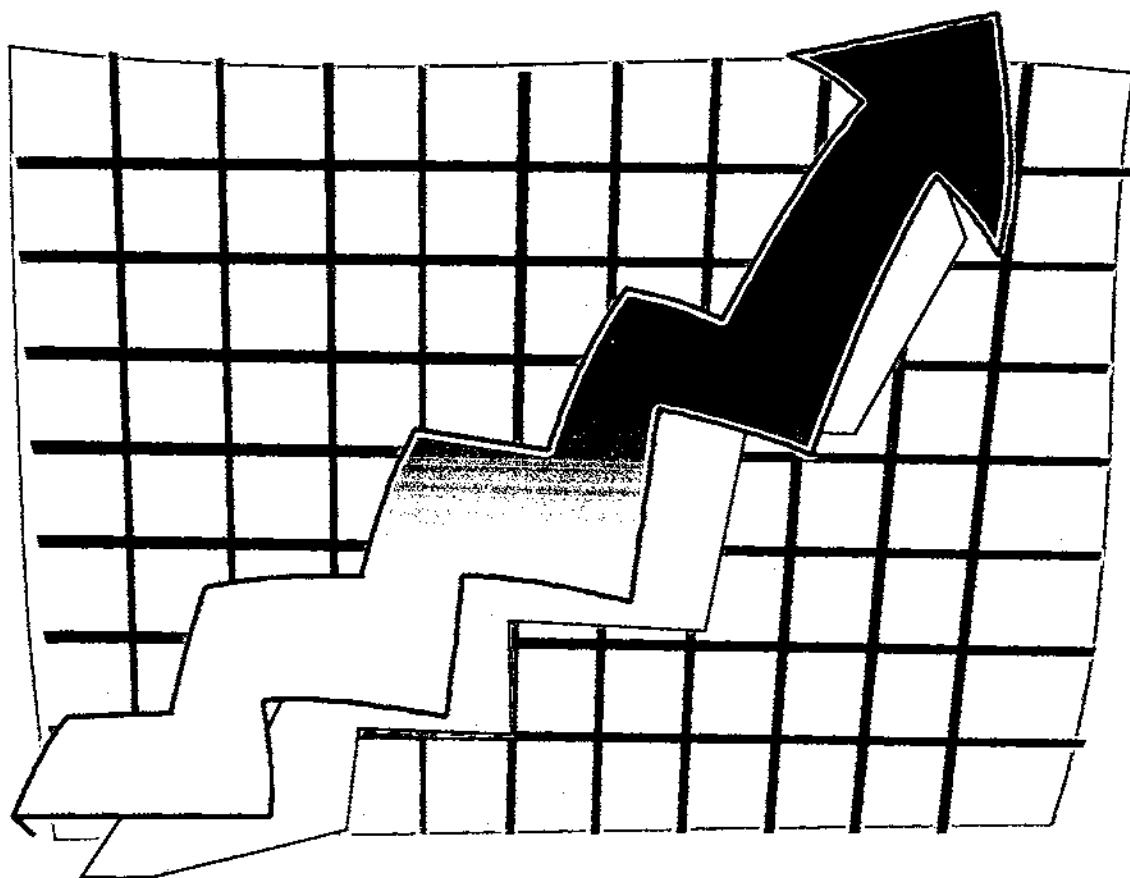
7. **ΕΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**
Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης
ΤΟΜΟΣ Α' Ιούλιος 1998
8. **Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**
Τάσος Σαδωνιάκης, Π.Ε.Τ.Α.
9. **ΕΥΓΧΡΟΝΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ**
ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ
Ευρυδίκη Μωσείλα - Βήκα
10. **ΤΕΤΡΑΔΙΑ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**
Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.
11. **ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ**
Ε.Ε.Τ.Α.Α.
12. **ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΈΝΑΣ ΕΥΓΧΡΟΝΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΘΕΣΜΟΥ**
Ευρυδίκη Μωσείλα - Βήκα
13. **ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ**
Με τις προσαυθήσεις και συμπληρώσεις των διατάξεων μέχρι
την εφαρμογή του Ν. 2753/1999
Ε.Ε.Τ.Α.Α.

ΜΕΡΟΣ II

ΟΙΚΟΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗ

ΜΕΛΕΤΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή.....	1 σελ.
Η Ιστορία της Σύμνης.....	3 σελ.
Ο σκοπός ίδρυσης της Δημοτικής Επιχείρησης.....	7 σελ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Χαρακτηριστικά της περιοχής.....	10 σελ.
----------------------------------	---------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Δραστηριότητες της νέας επιχείρησης.....	39 σελ.
--	---------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Θεσμικό πλαίσιο.....	51 σελ.
----------------------	---------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Οργάνωση της νέας επιχείρησης.....	58 σελ.
------------------------------------	---------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Προϋπολογισμός - Οικονομικά Στοιχεία.....	72 σελ.
---	---------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Συμπεράσματα.....	92 σελ.
-------------------	---------

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η μελέτη αρχίζει με μία σύντομη αναδρομή στην ιστορία της Σμύρνης και εν συνεχεία αναφέρεται στο σκοπό ίδρυσης της δημοτικής επιχείρησης. Το περιεχόμενο της μελέτης διαρθρώνεται σε 6 κεφάλαια κάθε ένα από τα οποία περιέχει επιμέρους ενότητες.

- ✓ Το πρώτο κεφάλαιο περιέχει όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά της περιοχής (ιστορικά, δημογραφικά, οικονομικά κ.ά.) τα οποία μαρτυρούν τις ανάγκες που θα κληθεί να καλύψει η προτεινόμενη επιχείρηση.
- ✓ Στο δεύτερο κεφάλαιο αναφέρονται οι δραστηριότητες που θα κληθεί να αναπτύξει η επιχείρηση προκειμένου να καλύψει συγκεκριμένες ανάγκες.
- ✓ Στο τρίτο κεφάλαιο αναφέρεται το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία των δημοτικών επιχειρήσεων.
- ✓ Στο τέταρτο κεφάλαιο αναφέρεται ο τρόπος στελέχωσης της νέας επιχείρησης, η υλικοτεχνική υποδομή που είναι απαραίτητη για τη λειτουργία της.
- ✓ Στο πέμπτο κεφάλαιο αναφέρονται τα προϋπολογιστικά - οικονομικά στοιχεία που αποδεικνύουν την δυνατότητα της οικονομικής βιωσιμότητάς της.
- ✓ Τέλος στο έκτο κεφάλαιο γίνεται η διατύπωση των τελικών συμπερασμάτων.

Βασική πηγή για την παράθεση των στατιστικών στοιχείων που αφορούν στα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά της περιοχής είναι η Ε.Σ.Υ.Ε. (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος). Οι προτάσεις που διατυπώνονται για τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της νέας επιχείρησης στηρίζονται μεταξύ των άλλων στη μελέτη του τρόπου λειτουργίας δημοτικών επιχειρήσεων.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

ΑΡΧΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ

Η ίδρυση της Σμύρνης ανάγεται στα προϊστορικά χρόνια. Αρχαίοι μύθοι αναφέρουν ότι ιδρύθηκε από τους Λέλεγες και τους Ίωνες της Εφέσου. Σύμφωνα με τον Ηρόδοτο, η Σμύρνη ιδρύθηκε το 1100 Π.Χ. από Αθηναίους αποίκους που προέρχονταν από την αθηναϊκή αποικία Κύμη της Αιολίδας. Πήρε το όνομά της από τη Σμύρνη, σύζυγο του Θησέα. Από τον 7ο αιώνα Π.Χ. ήταν μέλος του Ιωνικού Συνδέσμου. Το 575 Π.Χ. καταλήφθηκε από τον βασιλιά της Λυδίας και καταστράφηκε. Στη συνέχεια ακολούθησε περσική κατοχή. Τον 4ο αιώνα Π.Χ. η πόλη ελευθερώθηκε από τον Μέγα Αλέξανδρο. Με εντολή του τελευταίου ανοικοδομήθηκε σε μία θέση κοντά στο όρος Πάγος και τον ποταμό Μέλη, από όπου εξελίχθηκε σε ένα σημαντικό εμπορικό λιμάνι. Κατά την Ρωμαϊκή περίοδο έγινε πρωτεύουσα επαρχίας. Είχε λιθόστρωτους δρόμους, στοές, ναούς, γυμνάσιο, βιβλιοθήκη, δημόσια λουτρά και το «Ομηρείον», ένα τέμενος προς τιμή του μεγάλου ποιητή, με ξύλινο άγαλμά του.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ - ΒΥΖΑΝΤΙΟ

Η Σμύρνη δέχθηκε το χριστιανισμό πιθανότατα από μαθητές του Αποστόλου Παύλου. Το 166 Μ.Χ. ο επίσκοπος Σμύρνης Πολύκαρπος, μαρτύρησε στο στάδιο της πόλης αρνούμενος να αποκηρύξει την πίστη του κι έτσι καθιερώθηκε ως πολιούχος Άγιος της Σμύρνης. Μεταξύ του 1224 και 1254 χτίστηκε το κάστρο της, το οποίο υπάρχει μέχρι και σήμερα. Κατά την διάρκεια της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας και κυρίως το 13ο και 14ο αιώνα, δέχθηκε επιδρομές από Γενουάτες (1261), Τούρκους (1313),

Ιωαννίτες Ιππότες (1332) κ.α. Το 1424 καταλήφθηκε οριστικά από τους Οθωμανούς Τούρκους.

ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ

Κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας η πόλη είχε πληθυσμό πολυεθνικό : Τούρκοι, Έλληνες, Ευρωπαίοι, Εβραίοι, Αρμένιοι. Μέχρι το 1821 οι Έλληνες δεν ξεπερνούσαν τις 30.000, ενώ μετά την επανάσταση και σταδιακά μέχρι το 1910 έφθασαν τις 135.000. Από τα μέσα του 19ου αιώνα η Σμύρνη απέκτησε ευρωπαϊκό χαρακτήρα, ενώ η έκφραση των διαφόρων θρησκευτικών δογμάτων ήταν ελεύθερη. Το 1908, στις εκλογές, οι Σμυρνιοί εξέλεξαν βουλευτή στο Οθωμανικό κοινοβούλιο, τον έλληνα Π. Καρολίδη. Σπουδαιότεροι ναοί ήταν η Αγία Φωτεινή (1658) και ο Άγιος Γεώργιος (1623). Υπήρχε επίσης το γυμνάσιο της Ευαγγελικής Σχολής (1733) και Παρθεναγωγείο, με σημαντικότερα το «Κεντρικό» και το «Ομηρείον». Αναφέρονται επίσης οι αθλητικοί και πολιτιστικοί σύλλογοι (Πανιώνιος, Απόλλων, Πέλωψ και Σπόρτινγκ), Σωματείο Ελλήνων Προσκόπων, Μουσείο και Βιβλιοθήκη. Κυκλοφορούσαν 8 ελληνικές εφημερίδες (Αμάλθεια, Εστία, Θάρρος, Κόσμος κ.α.), 6 αρμένικες, 5 γαλλικές, 5 εβραϊκές και 7 τουρκικές. Λειτουργούσαν επίσης 3 θέατρα, 6 κινηματογράφοι και 4 λέσχες. Στη Σμύρνη είχαν έδρα προξενεία 15 κρατών, 7 τράπεζες και διάφορα φιλανθρωπικά ιδρύματα.

Κατά τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο (1914-18), οι Τούρκοι, οι οποίοι ήταν με το πλευρό των Γερμανών και κατόπιν υποδείξεως των τελευταίων προχώρησαν σε μεγάλες και φοβερές διώξεις των χριστιανικών πληθυσμών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, με εκατομμύρια θύματα, κυρίως μεταξύ των Αρμενίων. Η Σμύρνη όμως δεν πειράχθηκε. Με το τέλος του πολέμου, η Τουρκία βρέθηκε στην πλευρά των ηττημένων και η Ελλάδα στο πλευρό των

νικητών. Έτσι στη μοιρασιά που επακολούθησε η Ελλάδα διεκδίκησε τμήματα της διαλυμένης Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Στις 2 Μαΐου 1919 αποβιβάστηκε στη Σμύρνη ελληνικός στρατός. Τον Αύγουστο του 1920, με τη συνθήκη των Σεβρών, μεταβιβάστηκαν στην Ελλάδα για 5 χρόνια τα κυριαρχικά δικαιώματα των μικρασιατικών εδαφών που βρίσκονταν σε ακτίνα 150 χλμ. γύρω από την Σμύρνη. Μετά τα δραματικά γεγονότα που ακολούθησαν, με την ήττα του Βενιζέλου και την αλλαγή των διεθνών συσχετισμών, το τοπίο αλλάζει και στις 9 Σεπτεμβρίου 1922, ο κεμαλικός στρατός μπήκε στη Σμύρνη, σφάζοντας και λεηλατώντας. Πρωτομάρτυρας υπήρξε ο μητροπολίτης Χρυσόστομος. Τους επόμενους μήνες 1.500.000 πρόσφυγες διώχθηκαν από την Μ. Ασία και κατέφυγαν στην Ελλάδα. Η καταστροφή είχε συντελεσθεί.

Ο ΣΚΟΠΟΣ ΙΑΡΥΣΗΣ
ΤΗΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Σκοπός της μελέτης για την ίδρυση δημοτικής επιχείρησης πολιτιστικής ανάπτυξης, είναι η στήριξη των αναπτυξιακών πρωτοβουλιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στη προσπάθεια της αναβάθμισης και της πολιτιστικής ανάπτυξης στη περιοχή του δήμου της Νέας Σμύρνης και κατ' επέκταση της ευρύτερης περιοχής των Αθηνών. Βασική ακόμη επιδίωξη είναι η προστασία της εθνικής πολιτιστικής ταυτότητας, η αναγωγή των πολιτιστικών, πνευματικών και καλλιτεχνικών αγαθών σε οργανικά στοιχεία της καθημερινής ζωής και η ενεργητική και συνειδητή συμμετοχή των δημοτών στην πολιτιστική ζωή του δήμου. Ταυτόχρονα σκοπός της μελέτης είναι και η εξασφάλιση πηγής εσόδων για την επιχείρηση, βασική προϋπόθεση για τη βιωσιμότητά της, την επίτευξη της προσφοράς υπηρεσιών υψηλού επιπέδου και την περαιτέρω ανάπτυξή της. Οι υπηρεσίες που θα προσφέρει η δημοτική επιχείρηση θα καλύπτουν, άμεσα, κοινωνικές και πολιτιστικές ανάγκες των κατοίκων της περιοχής, ενώ ταυτόχρονα το οικονομικό όφελος από τις λειτουργίες της, θα συμβάλλει στη χρηματοδότηση της κοινωνικής πολιτικής και των αναπτυξιακών πρωτοβουλιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Η δραστηριοποίηση των Ο.Τ.Α. με τις αυξημένες ευθύνες και αρμοδιότητες που προκύπτουν από το σχετικά πρόσφατο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, απαιτεί τη δημιουργία εκείνων των εργαλείων που θα τη βοηθήσουν ώστε να συμβάλλει θετικά στη διαδικασία της οικονομικής και κοινωνικο-πολιτιστικής ανάπτυξης.

Η συμβολή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην πραγματική εφαρμογή της πολιτιστικής αποκέντρωσης αποκτά αποφασιστική σημασία. Είναι ο θεσμός της πολιτείας που εξ ορισμού έχει την ικανότητα να συγκεντρώνει όλες τις ζωντανές πολιτιστικές δυνάμεις του χώρου του και να τις εντάσσει σε μια συγκεκριμένη προοπτική αποκεντρωμένης πολιτιστικής ανάπτυξης. Η δημιουργία του δημοτικού φορέα πολιτιστικής ανάπτυξης θα εξασφαλίσει τον συντονισμό των πολιτιστικών δραστηριοτήτων της πόλης και της ευρύτερης περιοχής, την υποδομή, σε εγκαταστάσεις, εξοπλισμό και διδακτικό

προσωπικό υψηλού καλλιτεχνικού επιπέδου και την υψηλή ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης, ώστε να καλλιεργηθεί σε βάθος η καλλιτεχνική ευαισθησία και η αγάπη για τις τέχνες.

Στις βασικές αρχές του τομέα πολιτιστικών δραστηριοτήτων συμπεριλαμβάνονται :

1. Η ένταξη όλων των καλλιτεχνικών και γενικά πολιτιστικών δραστηριοτήτων στη νέα επιχείρηση.
2. Ο σεβασμός της αυτοτέλειας της πολιτιστικής δημιουργίας και της ιδιαίτερης συμβολής του κάθε φορέα της πόλης και της ευρύτερης περιοχής.
3. Η διασφάλιση του πλουραλισμού και η ολόπλευρη παρουσίαση τόσο των διαφορετικών τεχνών – χορό, μουσική, εικαστικών – όσο και των διαφορετικών ρευμάτων.
4. Η οργάνωση και η ανάπτυξη του ντόπιου καλλιτεχνικού δυναμικού με στόχο να αποκτήσει ο δήμος τη δική του αυτόνομη πολιτιστική και καλλιτεχνική ζωή και ο αυθεντικός λαϊκός καλλιτέχνης και ο νέος ερασιτέχνης να βρει το δικό του χώρο.
5. Η ανάδειξη και η ενίσχυση της ερασιτεχνικής δημιουργίας και της δράσης των πολιτιστικών συλλόγων.

Με τις πιο πάνω κατευθύνσεις εξασφαλίζεται ένα κανάλι αμφίδρομης επικοινωνίας. Ο δήμος και η δημοτική επιχείρηση αποκτούν ένα πεδίο διαλόγου και σύνδεσης με τους νέους και γενικά με τους κατοίκους του δήμου, ενώ διευρύνεται η παρέμβαση τους και διαμορφώνονται νέοι όροι για την οργάνωση και την ανάδειξη των νέων και γενικά των κατοίκων, σε ζωντανή δύναμη της κοινωνικής αλλαγής. Από την άλλη πλευρά αναγνωρίζεται πως η πόλη και οι θεσμοί της λειτουργούν και ως υποδοχείς των δικών τους πρωτοβουλιών και δημιουργιών.

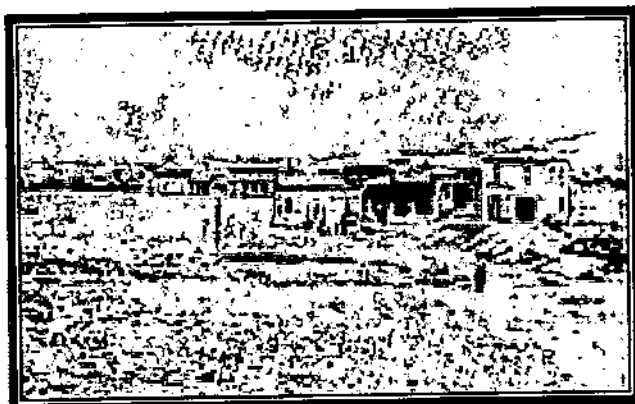
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

Ο χώρος που καταλαμβάνει σήμερα ο Δήμος Νέας Σμύρνης περιβάλλονταν κατά την αρχαιότητα στο νότιο τμήμα από το Φάληρο, το πρώτο λιμάνι της Αθήνας πριν τη δημιουργία του Πειραιά, στο βορειοανατολικό τμήμα από την Αλωπεκή (γενέθλιος τόπος του Σωκράτη) που περιλάμβανε ένα μέρος της σημερινής Νέας Σμύρνης. Στο δυτικό μέρος υπήρχε η Ευπετή (Μοσχάτο – Καλλιθέα) και το Φαληρικό Τείχος, το οποίο ξεκινούσε από την Αθήνα και προστάτευε το λιμάνι του Φαλήρου.

Η πρώτη αξιόλογη συγκέντρωση πληθυσμού παρατηρείται λίγους μήνες μετά την Μικρασιατική καταστροφή όταν αρχίζουν οι πρώτες ενέργειες για τη στέγαση των Σμυρναίων προσφύγων. Η κουλτούρα και τα κοινωνικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά των προσφύγων σε συνδυασμό με τα επίκτητα στοιχεία πολιτισμού, οικονομικής και κοινωνικής οργάνωσης που τους προσδίδει η ιδιότητα του πρόσφυγα επηρεάζουν την πόλη και τον πληθυσμό της ακόμη και σήμερα.

Λίγους μήνες μετά την Μικρασιατική Καταστροφή του 1922, οι Σμυρνιοί πρόσφυγες άρχισαν τις πρώτες ενέργειες για τη στέγασή τους. Η περιοχή που επιλέχθηκε για την εγκατάσταση των Σμυρναίων προσφύγων κοντά στην Αθήνα και τον Πειραιά, συνδεόταν οδικά μαζί τους και η αξία της γης ήταν σχετικά χαμηλή. Στις 14 Αυγούστου 1923, είκοσι μέρες μετά την υπογραφή της Συνθήκης της Λωζάνης, υπογράφηκε από τον

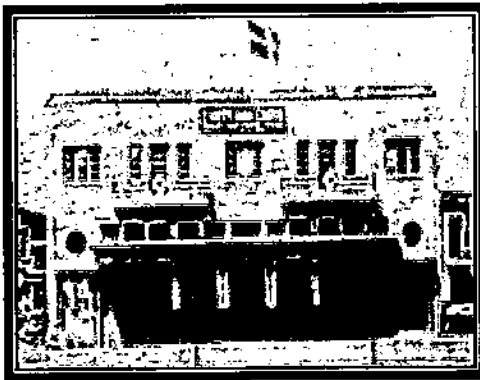
Ν. Πλαστήρα το νομοθετικό διάταγμα «περί αναγκαστικής απαλλοτριώσεως

γηπέδου παρά την λεωφόρο Συγγρού», ενώ τον επόμενο χρόνο δημοσιεύτηκε το «Νέο Σχέδιο Αθηνών», το οποίο περιελάμβανε τον «αστικό συνοικισμό των εκ Σμύρνης προσφύγων».

Η πόλη άρχισε να οικοδομείται το 1926 και το 1928, ο οικισμός που είχε δημιουργηθεί είχε πληθυσμό 210

κατοίκους. Στη διάρκεια της δεκαετίας του '30 η Νέα Σμύρνη μεταβλήθηκε σε πραγματική πόλη, ο πληθυσμός της από 6.500 το 1934 έφτασε στις

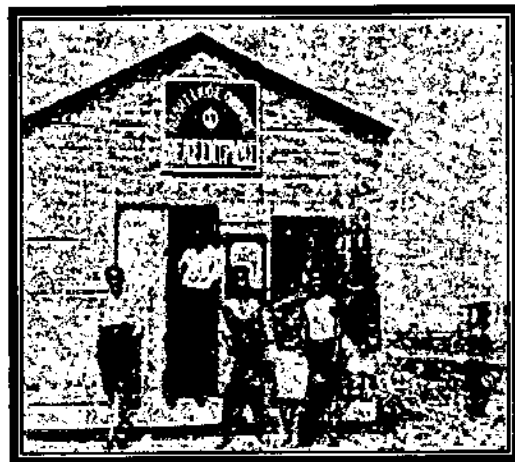

παραμονές του πολέμου τους 15.000 κατοίκους. Η πόλη αναπτύχθηκε ραγδαία.

Δημιουργήθηκε το πρώτο εξατάξιο Γυμνάσιο, η Ευαγγελική Σχολή, δύο Δημοτικά Σχολεία ένα στην Ομήρου και ένα στην Αγία Παρασκευή, ενώ το 1940 παραμονές του πολέμου εγκαινιάστηκε η

Αγία Φωτεινή. Το άλσος φυτεύτηκε το 1924 όταν υπουργός Γεωργίας ήταν ο Α. Παπαναστασίου και εκεί διοργανώθηκαν οι «Αγροτικές Γιορτές» και τα

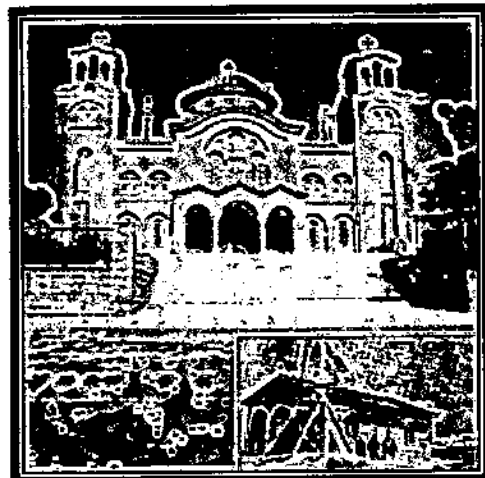
«Ανθεστήρια». Την περίοδο αυτή ιδρύθηκε και ο Αθλητικός Όμιλος Νέας Σμύρνης ο σημερινός Μίλωνας, ενώ ο Πανιώνιος Γ.Σ.Σ. που είχε ιδρυθεί στη Σμύρνη το 1890 εγκαταστάθηκε στη Νέα Σμύρνη μετά την παραχώρηση σε αυτόν του Δημοτικού Σταδίου που ολοκληρώθηκε το 1940.

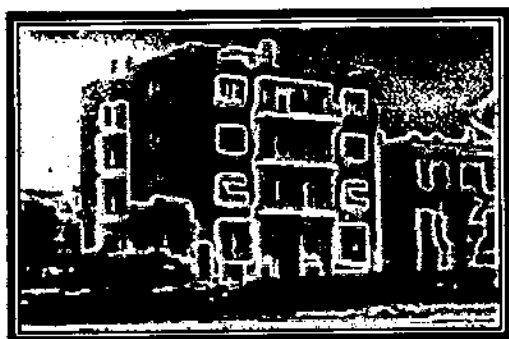

Στα μέσα της δεκαετίας του 1930 δημιουργήθηκε το νεκροταφείο της πόλης. Το 1934 η Νέα Σμύρνη έγινε κοινότητα. Στις εκλογές που ακολούθησαν πρώτος κοινοτάρχης εκλέχτηκε ο Αθ. Καρύλλος. Η πόλη έγινε Δήμος το 1944, πρώτος δήμαρχος στη θέση του Καρύλλου που εν τω μεταξύ είχε παυθεί από τις αρχές κατοχής διορίστηκε ο Ι. Μαγκριώτης.

Στην μεταπολεμική Αθήνα που έπαιρνε ειρηνικές διαστάσεις, η Νέα Σμύρνη ενσωματώθηκε σταδιακά χάνοντας, τελικά τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της. Η πόλη επεκτάθηκε κυρίως ανατολικά και νότια, Φάρος, Λουτρά, Νεκροταφείο, Αμφιθέα, καταλαμβάνοντας μέχρι το 1960 όλη της την έκταση. Ο πληθυσμός αυξανόταν σταθερά και την περίοδο αυτή συμπληρώθηκε η κοινωνική και τεχνική υποδομή της πόλης (δρόμοι, συγκοινωνία, ηλεκτροφωτισμός, ύδρευση, αποχέτευση, καθαριότητα και υγιεινή). Μέσα στην εικοσαετία 1945-1975 χτίστηκαν πολλά σχολεία, ενώ στα μέσα της δεκαετίας του '60 ολοκληρώθηκε η ανέγερση της Αγίας Παρασκευής. Στα τέλη της ίδιας δεκαετίας του '60 αποπερατώθηκε το μέγαρο της Εστίας Νέας Σμύρνης επί προεδρίας Π. Χαλδέζου. Την ίδια περίοδο διαμορφώθηκε η κεντρική πλατεία από τον αρχιτέκτονα Γ. Λεονάρδο. Το 1965 στήθηκε στην είσοδο της πόλης ο ανδριάντας του Χρυσόστομου Σμύρνης έργο του γλύπτη Θ. Απάρη.

Οι πρώτες πολυκατοικίες εμφανίστηκαν στη Νέα Σμύρνη το 1955-1960 γύρω από την κεντρική πλατεία και την πλατεία Χρυσοστόμου Σμύρνης. Η οικοδόμηση και οι μεγάλοι συντελεστές δόμησης εξαφάνισαν τον ένα μετά τον

άλλο όλους τους ελεύθερους χώρους της πόλης. Την τελευταία εικοσαετία η Νέα Σμύρνη έχοντας καλύψει όλη της την έκταση αναπτύχθηκε αποκλειστικά καθ' ύψος και ο πληθυσμός της διπλασιάστηκε. Η ραγδαία αύξηση του πληθυσμού της, που οφείλεται, κυρίως, στη μετακίνηση κατοίκων του κέντρου της Αθήνας προς λιγότερο επιβαρημένους περιβαλλοντικά δήμους, είχε σαν συνέπεια την αύξηση της αξίας των ακινήτων, την αλλοίωση της κοινωνικής σύνθεσης του πληθυσμού και της κοινωνικής ζωής γενικότερα, την μείωση του ποσοστού της κοινωνικής υποδομής που αναλογεί σε κάθε κάτοικο, σοβαρά προβλήματα κυκλοφορίας και στάθμευσης και τη δημιουργία ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Το 1991, ο πληθυσμός ανέρχεται σε 69.749 κατοίκους περίπου. Σήμερα ο πληθυσμός της Νέας Σμύρνης σύμφωνα με την απογραφή του 2001, ανέρχεται σε 73.627 κατοίκους.

Η δημιουργία της πόλης, η οργάνωσή της, η αύξηση του πληθυσμού της δεν είναι μόνο αποτέλεσμα των ιστορικών, πολιτικών και κοινωνικών συνθηκών που επικράτησαν στην Ελλάδα από την απελευθέρωση και μετά, αλλά είναι και συνέπεια της δημιουργικότητας των κατοίκων της. Η δημιουργικότητα αυτή εκφράζεται σε όλους τους τομείς της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής δραστηριότητας γεγονός που αναμφισβήτητα επηρεάζει τις απαιτήσεις και διαμορφώνει τις ανάγκες των δημοτών, που καλείται να καλύψει η λειτουργία του οργανισμού του δήμου και της δημοτικής επιχείρησης.

Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

Από την εποχή που η Νέα Σμύρνη απέκτησε τα χαρακτηριστικά πόλης έγινε φανερή η ανάγκη δημοτικής οργάνωσης και διαχείρισης. Η κουλτούρα και οι συνήθειες που χαρακτήριζαν τους προσφυγικούς πληθυσμούς αναμίχθηκαν με εκείνες των κατοίκων που ακολούθησαν το μεταπολεμικό και μετεμφυλιακό ρεύμα εσωτερικής μετανάστευσης και άσκησαν σημαντική επιρροή στις αυτοδιοικητικές επιλογές στην περιοχή.

Από τότε μέχρι και σήμερα, μεγάλο μέρος της ανάγκης για δημιουργία και για πρόοδο είτε εκφράστηκε μέσα από τον οργανισμό του δήμου Νέας Σμύρνης και τους θεσμούς του (π.χ. φιλαμορμονική, αθλητικός οργανισμός, ιωνικές γιορτές κ.λπ.) είτε βοηθήθηκε σημαντικά από αυτούς.

Εργαλείο στην προσπάθεια καλύτερευσης της ποιότητας ζωής των δημοτών φιλοδοξεί να αποτελέσει στα χέρια του δήμου η προτεινόμενη για δημιουργία επιχείρηση. Η δημοτική επιχείρηση δεν εμφανίζεται προκειμένου να αντικαταστήσει τις λειτουργίες που μέχρι πρότινος διεκπεραιώνονταν στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του δήμου. Η παρουσία της δημοτικής επιχείρησης λειτουργεί περισσότερο συμπληρωματικά και καθόλου ανταγωνιστικά ως προς αυτή του δήμου.

Η έδρα της νέας επιχείρησης θα βρίσκεται στην περιοχή της Νέας Σμύρνης, σε κτίριο που πρόκειται να παραχωρηθεί από το δήμο και να χρησιμοποιηθεί για τη στέγαση των υπηρεσιών της. Ο φορέας που πρόκειται να συστήσει τη δημοτική επιχείρηση είναι ο δήμος της Νέας Σμύρνης.

Στην επόμενη παράγραφο γίνεται αναφορά στη δομή και στον τρόπο οργάνωσης του δήμου Νέας Σμύρνης, έτσι ώστε να γίνει φανερή η θέση και

κατανοητός ο ρόλος της προτεινόμενης επιχείρησης ως εργαλείο της δημοτικής αρχής.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΟΜΗΣ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

α μπορούσαμε να απεικονίσουμε τις λειτουργίες - υπηρεσίες του δήμου της Νέας Σμύρνης σε ένα οργανωτικό διάγραμμα (οργανόγραμμα), όπου θα είχε τη μορφή της πυραμίδας σε μεγάλο βάθος.

Στην κορυφή της οργανωτικής πυραμίδας υπάρχει ο δήμαρχος, ο οποίος εποπτεύει έξι (6) γραφεία, τα οποία είναι τα ακόλουθα:

- ο Νομική Υπηρεσία
- ο Γραφείο Τύπου του δήμου και Διεθνών Σχέσεων
- ο Ιδιαίτερο Γραφείο Δημάρχου
- ο Γραφείο Προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- ο Γραφείο Ειδικής Σύμβασης με Ειδικούς Συνεργάτες
- ο Γραφείο Αντιδημάρχων, διαρθρωμένο σε τέσσερα (4), όσα και ο αριθμός των αντιδημάρχων.

Στην άμεση εποπτεία του Δημάρχου βρίσκεται και ο γενικός γραμματέας του δήμου. Για τη διευκόλυνση του έργου του Δημάρχου και για καλύτερο επομένως συντονισμό και έλεγχο χρησιμοποιούνται τέσσερις (4) διευθύνσεις, οι οποίες είναι οι ακόλουθες :

1. Διεύθυνση Διοικητικού
2. Διεύθυνση Οικονομικού
3. Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών
4. Διεύθυνση Περιβάλλοντος

Προκειμένου να υπάρχει μια πιο λεπτομερής εικόνα της οργάνωσης του Δήμου, είναι σκόπιμο να αναφερθούμε και στα επιμέρους χαρακτηριστικά των λειτουργιών, η ύπαρξη των οποίων δείχνει τις σχέσεις μεταξύ των διαφόρων τμημάτων, καθορίζει την υπευθυνότητα που αναπτύσσεται στους διάφορους τομείς, παρέχοντας πλήρη εικόνα της οργάνωσης που εφαρμόζεται πίσω από τα πρόσωπα που πλαισιώνουν διάφορες θέσεις.

Η διάρθρωση της δομής του οργανισμού του δήμου περιέχει στοιχεία γραμμικής και λειτουργικής οργάνωσης. Πιο αναλυτικά :

1. Η **Διεύθυνση Διοικητικού** είναι υπεύθυνη για το έργο που γίνεται στα τμήματα του διοικητικού, της αστικής καταχώρησης, των ειδικών υπηρεσιών, της παιδείας και του πολιτισμού.
2. Η **Διεύθυνση Οικονομικού** έχει την λειτουργική υπευθυνότητα για το λογιστικό τμήμα δημόσιων προσόδων, το τμήμα του Ε.Τ.Υ., το τμήμα προμηθειών, το τμήμα δημόσιας διοίκησης και το τμήμα που διαχειρίζεται το δημοτικό κοιμητήριο.
3. Η **Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών** έχει στην εποπτεία της το τμήμα έργων, το τμήμα αποχέυτευσης, το τμήμα ηλεκτροφωτισμού, το τμήμα πολεοδομίας και το τμήμα μηχανογράφησης.
4. Τέλος, στα πλαίσια των δραστηριοτήτων της **Διεύθυνσης Περιβάλλοντος**, ανήκουν τα τμήματα καθαριότητας και γεωπονικής.

Ο διαχωρισμός των λειτουργιών δεν περιορίζεται μόνο στην ύπαρξη των προαναφερθέντων τμημάτων, τα οποία είναι υπό την εποπτεία της ανάλογης διεύθυνσης. Τα επιμέρους τμήματα των διευθύνσεων διασπώνται σε νέα υποτμήματα, στις αρμοδιότητες των οποίων εντάσσονται νέες, πιο ειδικές λειτουργίες. Με αυτόν τον διαχωρισμό επιτυγχάνεται ακόμα καλύτερος συντονισμός και έλεγχος στις λειτουργίες τις οποίες έχει κληθεί ο δήμος να διεκπεραιώσει, στα πλαίσια του έργου του οποίου έχει αναλάβει.

**ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ**

Η δημοτική επιχείρηση δημιουργείται προκειμένου να εξυπηρετήσει τις ανάγκες των κατοίκων του δήμου Νέας Σμύρνης. Οι κάτοικοι της περιοχής θα αποτελέσουν την αγορά στόχο για τη νέα επιχείρηση. Τα χαρακτηριστικά αυτής της αγοράς θα διερευνηθούν προκειμένου : α) να καταγραφούν ανάγκες και ελλείψεις σε θέματα που σχετίζονται με τις δυνητικές δραστηριότητες μιας δημοτικής επιχείρησης, β) να επιβεβαιωθούν οι υποθέσεις που έχουν γίνει, ότι δηλαδή οι δημότες έχουν την ανάγκη προσφοράς συγκεκριμένων υπηρεσιών.

Ένα μέρος της προσφοράς της επιχείρησης προς τους πολίτες, θα αφορά στη διευκόλυνση του δήμου στο να παρέχει με τον καλύτερο και τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο τις υπηρεσίες του.

Οδηγό για την ανάλυση που θα ακολουθήσει, θα αποτελέσουν στοιχεία προερχόμενα από τις απογραφές πληθυσμού 1981 και 1991 της Ε.Σ.Υ.Ε. καθώς και προσωρινά στοιχεία προερχόμενα από την απογραφή του 2001. Ιδιαίτερη σημασία στην ανάπτυξη υποθέσεων που αφορούν στις ανάγκες που θα κληθεί να καλύψει η επιχείρηση, θα δοθεί στην εμπειρία των στελεχών του δήμου Νέας Σμύρνης που ασχολούνται με την προσφορά παραπλήσιων υπηρεσιών στα πλαίσια του οργανισμού του δήμου καθώς και η εκτίμηση των αναγκών του ίδιου του οργανισμού.

Το πρώτο βήμα προς την κατεύθυνση αυτή θα είναι η αναγνώριση των δημογραφικών χαρακτηριστικών των δημοτών. Βαρύνουσα σημασία θα δοθεί στο επίπεδο εκπαίδευσης σε σχέση με τις δυνατότητες που προσφέρονται στα γεωγραφικά όρια του δήμου.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Σύμφωνα με τα προσωρινά αποτελέσματα απογραφής του 2001, ο δήμος της Νέας Σμύρνης παρουσιάζει πληθυσμό 73.627 ατόμων, από τα οποία οι 34.035 (46,23%) είναι άρρενες και οι 39.592 (53,77%) είναι θήλεις.

Την περίοδο 1991-2001 ο πληθυσμός παρουσιάζει αύξηση 5,56%. Μεγαλύτερη είναι η αύξηση στις θήλεις κατά 5,81%, ενώ μικρότερη στους άρρενες κατά 5,27%. Το 1991 ο πληθυσμός του δήμου Νέας Σμύρνης ανερχόταν σε 69.749 άτομα, και εμφανίζεται αυξημένος κατά 3,18% σε σχέση με το 1981.

Η κατά φύλο πληθυσμιακή σύνθεση, με βάση τα στοιχεία της απογραφής του 1991, παρουσιάζει την παρακάτω εικόνα:

- οι άρρενες είναι 32.331 (46,35%) και οι θήλεις 37.418 (53,65%).
- ο παιδικός πληθυσμός ανέρχεται σε 12.001 άτομα (17,21%),
- ο παραγωγικός πληθυσμός σε 47.420 (67,99%) και
- ο γεροντικός πληθυσμός σε 10.328 άτομα (14,81%).

Αναφορικά με την μεταβολή του πληθυσμού, τη δεκαετία 1981-1991 προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα : Στα παιδικά ηλικιακά κλιμάκια παρατηρείται μείωση του πληθυσμού κατά 18,94% ενώ αύξουσα πορεία σημειώνει ο παραγωγικός πληθυσμός κατά 2,13% και ακόμα μεγαλύτερη είναι η αύξηση που σημειώνεται στα γεροντικά ηλικιακά κλιμάκια κατά 21,39%.

Την δεκαετία 1981-1991 στην κατά φύλο σύνθεση του πληθυσμού παρατηρείται αύξηση στον πληθυσμό των θηλέων που προέρχονται από τον παραγωγικό πληθυσμό, κατά 1,01%. Στην ίδια περίοδο, μεγαλύτερη είναι η αύξηση που παρατηρείται στον πληθυσμό των αρρένων, προερχόμενο από τα παραγωγικά ηλικιακά κλιμάκια, κατά 5,38%. (ΠΙΝΑΚΕΣ 1 ΚΑΙ 2)

Πίνακες μεταβολής πληθυσμού του δήμου Νέας Σμύρνης, για τα έτη 1981-1991 και 1991-2001.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.

ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ 1991 – 2001 ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ									
ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ			ΑΡΡΕΝΕΣ			ΘΗΛΕΙΣ		
	1991	% ΜΕΤΑΒΟΛΗ 1991-2001	2001	1991	% ΜΕΤΑΒΟΛΗ 1991-2001	2001	1991	% ΜΕΤΑΒΟΛΗ 1991-2001	2001
ΣΥΝΟΛΟ	69.749	5,56%	73.627	32.331	5,27%	34.035	37.418	5,81%	39.592

ΠΗΓΗ : ΕΣΥΕ, Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 1991, 2001

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.

ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ 1981 – 1991 ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ									
ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ			ΑΡΡΕΝΕΣ			ΘΗΛΕΙΣ		
	1981	% ΜΕΤΑΒΟΛΗ 1981-1991	1991	1981	% ΜΕΤΑΒΟΛΗ 1981-1991	1991	1981	% ΜΕΤΑΒΟΛΗ 1981-1991	1991
Παιδικός Πληθυσμός	14.352	-16,38 %	12.001	7.241	-13,59 %	6.257	7.111	-19,22 %	5.744
Παραγωγικός Πληθυσμός	45.000	5,38 %	47.420	20.491	6,76 %	21.876	24.509	4,22 %	25.544
Γεροντικός Πληθυσμός	8.245	25,26 %	10.328	3.605	16,45 %	4.198	4.640	32,11 %	6.130
ΣΥΝΟΛΟ	67.597	3,18 %	69.749	31.337	3,17 %	32.331	36.260	3,19 %	37.418

ΠΗΓΗ : ΕΣΥΕ, Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 1981, 1991

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

Σε ότι αφορά την οικογενειακή κατάσταση των κατοίκων της περιοχής κατά το έτος 1991, το 39,30% αυτών ήταν άγαμοι, το 50,22% έγγαμοι, το 7,90% χήροι και το 2,58% διαζευγμένοι. Σε σχέση με το 1981 δεν παρατηρούνται σημαντικές μεταβολές εκτός αν εξαιρέσει κανείς τη μικρή αύξηση του ποσοστού των χήρων (που πιθανά να οφείλεται στην άνοδο του μέσου όρου ηλικίας του πληθυσμού) και των διαζευγμένων. **(ΠΙΝΑΚΕΣ 3 ΚΑΙ 4)**

Πίνακες πληθυσμού του δήμου Νέας Σμύρνης, κατά ομάδες ηλικιών και οικογενειακή κατάσταση, για τα έτη 1981 και 1991.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.

ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ, ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑ ΕΤΗ 1981 ΚΑΙ 1991 ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ									
ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ	ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ								
	ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ 1981	Αμφοτέρων των φύλων 1981							
		Άγαμοι	% Άγαμοι	Έγγαμοι	% Έγγαμοι	Χήροι	% Χήροι	Διαζευγμένοι	% Διαζευγμένοι
Παιδικός Πληθυσμός	14.352	14.332	99,86 %	20	0,14	-	0,00 %	-	0,00 %
Παραγωγικός Πληθυσμός	45.000	12.503	27,78 %	30.185	67,08	1.380	3,07 %	932	2,07 %
Γεροντικός Πληθυσμός	8.245	463	5,62 %	4.520	54,82	3.141	38,10 %	121	1,47 %
ΣΥΝΟΛΟ	67.597	27.298	40,38 %	34.725	51,37 %	4.521	6,69 %	1.053	1,56 %

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.

ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ, ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑ ΕΤΗ 1981 ΚΑΙ 1991 ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ									
ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ	ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ								
	ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ 1991	Αμφοτέρων των φύλων 1991							
		Άγαμοι	% Άγαμοι	Έγγαμοι	% Έγγαμοι	Χήροι	% Χήροι	Διαζευγμένοι	% Διαζευγμένοι
Παιδικός Πληθυσμός	12.001	12.000	99,99 %	1	0,01 %	-	0,00 %	-	0,00 %
Παραγωγικός Πληθυσμός	47.420	14.858	31,33 %	29.536	62,29 %	1.448	3,05 %	1.578	3,33 %
Γεροντικός Πληθυσμός	10.328	556	5,38 %	5.491	53,17 %	4.062	39,33 %	219	2,12 %
ΣΥΝΟΛΟ	69.749	27.414	39,30 %	35.028	50,22 %	5.510	7,90 %	1.797	2,58 %

ΠΗΓΗ : ΕΣΥΕ, Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 1981 - 1991

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

*T*α στοιχεία για το επίπεδο εκπαίδευσης στο δήμο Νέας Σμύρνης εμφανίζονται στους πίνακες 5, 6, 7 και 8. Το 23% του πληθυσμού άνω των 10 ετών, είναι φοιτητές / απόφοιτοι ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, το 46% αντίστοιχα της μέσης εκπαίδευσης, το 29% απόφοιτοι στοιχειώδους εκπαίδευσης (ή μερικών τάξεων της στοιχειώδους εκπαίδευσης) και το υπόλοιπο 2% αγράμματοι (μη γνωρίζοντες γραφή και ανάγνωση). Συγκρίνοντας με τα στοιχεία του 1981 παρατηρούμε ότι βελτιώνεται συνολικά το επίπεδο εκπαίδευσης των κατοίκων της περιοχής αφού το 1981, οι απόφοιτοι/φοιτητές σχολών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αποτελούσαν το 17,9% του πληθυσμού άνω των 10 ετών, οι απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης το 44,92%, της στοιχειώδους το 35,31% και οι μη γνωρίζοντες γραφή και ανάγνωση το 1,88%.

Πίνακες Πληθυσμού ηλικίας 10 ετών και άνω, κατά φύλο και επίπεδο εκπαίδευσης, για τα έτη 1981 και 1991.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΗΛΙΚΙΑΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ, ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΟ ΕΤΟΣ 1991 ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ											
ΦΥΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ									
		ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΤΕΙ (ΚΑΤΕ, ΚΑΤΕΕ)	ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΑΝΩΤΑΤΗ, ΤΕΙ Ή ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΤΕΛΕΙΩΣΑΝ ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΔΕΝ ΤΕΛΕΙΩΣΑΝ ΤΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	ΑΓΡΑΜΜΑΤΟΙ, ΜΗ ΓΝΩΡΙΖΟΝΤΕΣ ΓΡΑΦΗ & ΑΝΑΓΝΩΣΗ
ΑΡΡΕΝΕΣ	28.535	505	5.205	670	625	1.324	9.725	2.877	5.968	1.374	262
ΘΗΛΕΙΣ	34.063	198	3.821	541	303	1.342	12.743	3.297	8.682	2.146	972
ΣΥΝΟΛΟ	62.598	703	9.026	1.211	928	2.666	22.468	6.174	14.650	3.538	1.234

ΠΗΓΗ : ΕΣΥΕ, Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 1991

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.

ΠΑΛΗΘΥΣΜΟΣ ΗΛΙΚΙΑΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ, ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΟ ΕΤΟΣ 1981 ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ									
ΣΥΝΟΛΟ	ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ								
	ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΑΝΩΤΑΤΗ, ΤΕΙ Ή ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΤΕΛΕΙΩΣΑΝ ΤΟΥ ΛΑΧΙΣΤΟΝ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΔΕΝ ΤΕΛΕΙΩΣΑΝ ΤΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	ΑΓΡΑΜΜΑΤΟΙ, ΜΗ ΓΝΩΡΙΖΟΝΤΕΣ ΓΡΑΦΗ & ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΔΕΝ ΔΗΛΩΣΑΝ
58.141	6.550	1.873	1.979	18.770	7.338	16.320	4.200	1.091	110

ΠΗΓΗ : ΕΣΥΕ, Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 1981

Πίνακες πληθυσμού ηλικίας 10 ετών και άνω κατά επίπεδο εκπαίδευσης για τα έτη 1981 και 1991.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΗΛΙΚΙΑΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΟ ΕΤΟΣ 1991						
ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ			% ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ		
	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	703	505	198	1,12 %	1,77 %	0,58 %
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	9.026	5.205	3.821	14,42 %	18,24 %	11,22 %
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΤΕΙ (ΚΑΤΕ, ΚΑΤΕΕ)	1.211	670	541	1,93 %	2,35 %	1,59 %
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	928	625	303	1,48 %	2,19 %	0,89 %
ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΑΝΩΤΑΤΗ, ΤΕΙ Ή ΑΝΩΤΕΡΑ ΣΧΟΛΗ	2.666	1.324	1.342	4,26 %	4,64 %	3,94 %
ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ -ΤΕΣ ΤΡ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	14.534	8.329	6.205	23,22 %	29,19 %	18,22 %
ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	22.468	9.725	12.743	35,89 %	34,08 %	37,41 %
ΤΕΛΕΙΩΣΑΝ ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	6.174	2.877	3.297	9,86 %	10,08 %	9,68 %
ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	28.642	12.602	16.040	45,76 %	44,16 %	47,09 %
ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	14.650	5.968	8.682	23,40 %	20,91 %	25,49 %
ΔΕΝ ΤΕΛΕΙΩΣΑΝ ΤΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	3.538	1.374	2.164	5,65 %	4,82 %	6,35 %
ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	18.188	7.342	10.846	29,06 %	25,73 %	31,84 %
ΑΓΡΑΜΜΑΤΟΙ, ΜΗ ΓΝΩΡΙΖΟΝΤΕΣ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	1.234	262	972	1,97 %	0,92 %	2,85 %
ΣΥΝΟΛΟ	62.598	28.535	34.063	100,00 %	100,00 %	100,00 %

ΠΗΓΗ : ΕΣΥΕ, Απογραφή Πληθυσμού - Κατοικιών 1991

ΠΙΝΑΚΑΣ 8.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΗΛΙΚΙΑΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΟ ΕΤΟΣ 1981		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	% ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	0	0,00 %
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	6.550	11,27 %
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΤΕΙ (ΚΑΤΕ, ΚΑΤΕΕ)	0	0,00 %
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	1.873	3,22 %
ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΑΝΩΤΑΤΗ, ΤΕΙ Η ΑΝΩΤΕΡΑ ΣΧΟΛΗ	1.979	3,40 %
ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ - ΤΕΣ ΤΡ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	10.402	17,90 %
ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	18.770	32,29 %
ΤΕΛΕΙΩΣΑΝ ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	7.338	12,63 %
ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	26.108	44,92 %
ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	16.320	28,08 %
ΔΕΝ ΤΕΛΕΙΩΣΑΝ ΤΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	4.200	7,23 %
ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	20.520	35,31 %
ΑΓΡΑΜΜΑΤΟΙ, ΜΗ ΓΝΩΡΙΖΟΝΤΕΣ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	1.091	1,88 %
ΣΥΝΟΛΟ	58.121	100,00 %

ΠΗΓΗ : ΕΣΥΕ, Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 1981

ΑΝΕΡΓΙΑ

Η ανεργία στο δήμο Νέας Σμύρνης άγγιζε το 1991 το ποσοστό του 7% (6,9% για την ακρίβεια) από τους οποίους οι μισοί περίπου ήταν νέοι σε ηλικία. Η ανεργία φαίνεται να πλήττει περισσότερο τις γυναίκες (9,7%) επί του συνόλου των οικονομικών ενεργών γυναικών και λιγότερο τους άνδρες (5%).

Την ίδια περίοδο, τα αντίστοιχα ποσοστά σε επίπεδο χώρας εμφάνιζαν συγκριτικά μεγαλύτερη ανεργία (8,09%) η οποία όμως, όπως και στη Νέα Σμύρνη, αφορούσε περισσότερο στις γυναίκες (12%) και λιγότερο στους άνδρες (6,26%). **(ΠΙΝΑΚΕΣ 9, 10, 11)**

ΠΙΝΑΚΑΣ 9.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΕΝΕΡΓΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ/ΑΝΕΡΓΙΑ, ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΤΟ ΕΤΟΣ 1991 ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ												
ΣΥΝΟΛΟ	ΑΡΡΕΝΕΣ		ΘΗΛΕΙΣ		ΑΡΡΕΝΕΣ		ΘΗΛΕΙΣ		ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ			
	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ
	ΣΥΝΟΛΟ				%				ΣΥΝΟΛΟ		%	
ΣΥΝΟΛΟ	16.310	11.966	11.064	22.996	57,68 %	42,32 %	32,48 %	67,52 %	27.374	34.962	43,91 %	56,09 %

ΠΗΓΗ : ΕΣΥΕ, Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 1991

ΠΙΝΑΚΑΣ 10.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΕΝΕΡΓΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΤΟ ΕΤΟΣ 1991, ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ												
ΣΥΝΟΛΟ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΕΝΕΡΓΟΙ				ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΕΝΕΡΓΟΙ				ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΕΝΕΡΓΟΙ			
	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΑΝΕΡΓΟΙ		ΑΡΡΕΝΕΣ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΑΝΕΡΓΟΙ		ΘΗΛΕΙΣ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΑΝΕΡΓΟΙ	
			ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΟ ΑΥΤΟΥΣ ΝΕΟΙ			ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΟ ΑΥΤΟΥΣ ΝΕΟΙ			ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΟ ΑΥΤΟΥΣ ΝΕΟΙ
ΣΥΝΟΛΟ	100,00 %	93,13 %	6,87 %	47,32 %	100,00 %	95,03 %	4,97 %	42,59 %	100,00%	90,32 %	9,68 %	50,89 %

ΠΗΓΗ : ΕΣΥΕ, Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 1991

ΠΙΝΑΚΑΣ 11.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΕΝΕΡΓΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΤΟ ΕΤΟΣ 1981, ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ												
ΣΥΝΟΛΟ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΕΝΕΡΓΟΙ				ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΕΝΕΡΓΟΙ				ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΕΝΕΡΓΟΙ			
	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΑΝΕΡΓΟΙ		ΑΡΡΕΝΕΣ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΑΝΕΡΓΟΙ		ΘΗΛΕΙΣ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΑΝΕΡΓΟΙ	
			ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΟ ΑΥΤΟΥΣ ΝΕΟΙ			ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΟ ΑΥΤΟΥΣ ΝΕΟΙ			ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΟ ΑΥΤΟΥΣ ΝΕΟΙ
ΣΥΝΟΛΟ	100,00 %	93,13 %	6,87 %	47,32 %	100,00 %	95,03 %	4,97 %	42,59 %	100,00%	90,32 %	9,68 %	50,89 %

ΠΗΓΗ : ΕΣΥΕ, Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 1981

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ - ΔΙΑΦΟΡΩΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ - ΑΤΟΜΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Όσον αφορά στα επαγγέλματα που ασκεί ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός, αυτά αφορούν κυρίως στον τριτογενή τομέα απασχόλησης και κατά δεύτερο λόγο στο δευτερογενή. Συγκεκριμένα, το 23,80% του πληθυσμού ασκεί επιστημονικά και ελεύθερα επαγγέλματα, το 22,58% είναι υπάλληλοι γραφείου, το 17,79% είναι τεχνίτες, εργάτες και χειριστές μεταφορικών μέσων και το 16,45% είναι έμποροι και πωλητές.

Οι υπόλοιπες κατηγορίες επαγγελμάτων συγκεντρώνουν μικρότερα ποσοστά. Σημαντικές διαφοροποιήσεις στον τομέα της απασχόλησης παρατηρούνται μεταξύ των δύο φύλων. Έτσι, οι γυναίκες φαίνεται να απασχολούνται κυρίως ως υπάλληλοι γραφείου (33,88%), να ασχολούνται με επιστημονικά και ελεύθερα επαγγέλματα (26,08%) αλλά και με το εμπόριο και τις πωλήσεις (14,03%). Οι άνδρες απασχολούνται σε μεγάλο ποσοστό ως τεχνίτες, εργάτες και χειριστές μεταφορικών μέσων (25,33%), με επιστημονικά και ελεύθερα επαγγέλματα (22,25%), ως υπάλληλοι γραφείου (14,9%) και με το εμπόριο και τις πωλήσεις (18,1%). **(ΠΙΝΑΚΕΣ 12, 13, 14, 15)**

ΠΙΝΑΚΑΣ 12.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΕΝΕΡΓΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΤΟ ΕΤΟΣ 1991, ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ								
ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΕΝΕΡΓΟΙ				ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΑΝΕΡΓΙΑ
	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΑΝΕΡΓΟΙ					
			ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΟ ΑΥΤΟΥΣ ΝΕΟΙ				
						%		
ΑΡΡΕΝΕΣ	2.650.670	2.484.704	165.966	83.582	1.777.517	59,86 %	40,14 %	6,26 %
ΘΗΛΕΙΣ	1.235.487	1.087.253	148.234	88.436	3.375.805	26,79 %	73,21 %	12,00 %
ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ	3.886.157	3.571.957	314.200	172.018	5.153.322	42,99 %	57,01 %	8,09 %

ΠΗΓΗ : ΕΣΥΕ, Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 1991

ΠΙΝΑΚΑΣ 13.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΕΝΕΡΓΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ/ΑΝΕΡΓΙΑ, ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΤΟ ΕΤΟΣ 1991									
ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ		ΑΡΡΕΝΕΣ		ΘΗΛΕΙΣ		ΑΝΕΡΓΙΑ		
	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ	% ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΑΡΡΕΝΩΝ	% ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΘΗΛΕΩΝ
	%								
ΣΥΝΟΛΟ	43,91 %	56,09 %	57,68 %	42,32 %	32,48 %	67,52 %	6,87 %	4,97 %	9,68 %

ΠΗΓΗ : ΕΣΥΕ, Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 1981

ΠΙΝΑΚΑΣ 14.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ, ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ ΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ, ΤΑ ΕΤΗ 1981, 1991 ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

ΟΜΑΔΕΣ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ

<u>ΑΠΟΓΡΑΦΗ</u>	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ Κ.ΛΠ.	ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΕΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΕΡΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΣΤΕΛΕΧΗ	ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	ΕΜΠΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΩΛΗΤΕΣ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	ΓΕΩΡΓΟΙ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ, ΥΛΟΤΟΜΟΙ, ΑΛΙΕΙΣ Κ.ΛΠ.	ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΚΑΙ ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ	ΔΗΛΩΣΑΝ ΑΝΕΠΑΡΚΩΣ Ή ΑΣΑΦΩΣ ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥΣ	ΝΕΟΙ	ΔΕΝ ΔΗΛΩΣΑΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ
1991 ΣΥΝΟΛΟ	27.374	6.515	1.215	6.180	4.504	2.072	95	4.870	318	890	715
1991 ΑΡΡΕΝΕΣ	16.310	3.629	988	2.431	2.952	1.187	77	4.131	196	345	374
1991 ΘΗΛΕΙΣ	11.064	2.886	227	3.749	1.552	885	18	739	122	545	341
1981 ΣΥΝΟΛΟ	24.310	5.192	1.671	5.332	3.400	1.874	50	5.820	10	660	301
1981 ΑΡΡΕΝΕΣ	16.321	3.270	1.350	2.551	2.590	1.101	50	5.000	10	220	179
1981 ΘΗΛΕΙΣ	7.989	1.922	321	2.781	810	773	0	820	0	440	122

ΠΗΓΗ : ΕΣΥΕ, Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 1981, 1991

ΠΙΝΑΚΑΣ 15.

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ, ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ ΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ,
ΤΑ ΕΤΗ 1981, 1991 ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ**

ΟΜΑΔΕΣ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ

ΑΠΟΓΡΑΦΗ	ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ Κ.ΛΠ.	ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΕΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΕΡΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΣΤΕΛΕΧΗ	ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	ΕΜΠΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΩΛΗΤΕΣ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	ΓΕΩΡΓΟΙ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ, ΥΛΟΤΟΜΟΙ, ΑΛΙΕΙΣ Κ.ΛΠ.	ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΚΑΙ ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΩΝ ΜΕΣΣΩΝ	ΔΗΛΩΣΑΝ ΑΝΕΠΑΡΚΩΣ Η ΑΣΑΦΩΣ ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥΣ	ΝΕΟΙ	ΔΕΝ ΔΗΛΩΣΑΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ
1991 ΣΥΝΟΛΟ	23,8 %	4,4 %	22,6 %	16,5 %	7,6 %	0,3 %	17,8 %	1,2 %	3,3 %	2,6 %
1991 ΑΡΡΕΝΕΣ	22,3 %	6,1 %	14,9 %	18,1 %	7,3 %	0,5 %	25,3 %	1,2 %	2,1 %	2,3 %
1991 ΘΗΛΕΙΣ	26,1 %	2,1 %	33,9 %	14,0 %	8,0 %	0,2 %	6,7 %	1,1 %	4,9 %	3,1 %
1981 ΣΥΝΟΛΟ	21,4 %	6,9 %	21,9 %	14,0 %	7,7 %	0,2 %	23,9 %	0,0 %	2,7 %	1,2 %
1981 ΑΡΡΕΝΕΣ	20,0 %	8,3 %	15,6 %	15,9 %	6,7 %	0,3 %	30,6 %	0,1 %	1,3 %	1,1 %
1981 ΘΗΛΕΙΣ	24,1 %	1,0 %	34,8 %	10,1 %	9,7 %		10,3 %		5,5 %	1,5 %

ΠΗΓΗ :ΕΣΥΕ, Απογραφή Πληθυσμου – Κατοικιών 1981, 1991

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΤΟΜΕΑΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

Οι δραστηριότητες της νέας επιχείρησης αφορούν την καλλιτεχνική παιδεία και επιμόρφωση. Στο τομέα αυτό περιλαμβάνονται όλα εκείνα τα τμήματα τα οποία είναι δυνατόν να λειτουργήσουν τόσο κατά το πρώτο στάδιο λειτουργίας της επιχείρησης όσο και μελλοντικά εφόσον εξασφαλιστούν οι χώροι, ο εξοπλισμός και γενικότερα η υποδομή που απαιτείται. Βασική προϋπόθεση για την λειτουργία της, είναι και το σχετικό ενδιαφέρον του κοινού και ειδικότερα των νέων του δήμου.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

τα πλαίσια των πολιτιστικών δράσεων αναλυτικά προβλέπονται:

Α. Τμήμα χορού

Στο τομέα του χορού, προβλέπεται να λειτουργήσει ερασιτεχνική σχολή χορού με τμήματα για ανήλικους και ελεύθερα μαθήματα χορού για ενήλικους. Ειδικότερα προβλέπονται τμήματα παραδοσιακών και λαϊκών χορών και τμήματα ευρωπαϊκών και λάτιν χωρών, καθώς και άλλα τμήματα ανάλογα με τις ανάγκες και τις επιθυμίες του κοινού της Νέας Σμύρνης. Στον τομέα του χορού συμπεριλαμβάνονται ακόμη η διοργάνωση, η παραγωγή και η παρουσίαση εκδηλώσεων χορού, όπως και η προώθηση επιμορφωτικών και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων με σκοπό την ανάπτυξη και τη διάδοση της τέχνης του χορού και την καλλιέργεια της ευαισθησίας και της αγάπης του κοινού.

1. Ερασιτεχνική σχολή χορού: Η ερασιτεχνική σχολή χορού θα περιλαμβάνει τμήματα κλασσικού χορού, μπαλέτο, σύγχρονου χορού, ρυθμικής γυμναστικής και ελεύθερα μαθήματα χορού για ενήλικες. Τα τμήματα ερασιτεχνικής σχολής χορού είναι : α) από 3 ετών έως 5 ετών, β) από 6 ετών έως 10 ετών, γ) από 11 έτων έως 15 ετών, δ) από 16 ετών και άνω. Επίσης τα μαθήματα που θα διδάσκονται θα είναι ιστορία χορού, αυτοσχεδιασμός και στοιχεία χορογραφίας. Προαιρετικά θα παρέχονται μαθήματα γιόγκας.
2. Σχολή δημοτικών χορών : Στη σχολή αυτή θα γίνεται προετοιμασία με ειδικές ασκήσεις παρμένες από βήματα και μορφές ελληνικών χορών,

ώστε ο χορευτής θα αποκτήσει την τεχνική εκείνη κατάρτιση που θα του δίνει την άνεση των κινήσεων. Επίσης τα θεωρητικά μαθήματα που θα διδάσκονται θα είναι στοιχεία λαογραφίας, μουσικολογίας και χορολογίας. Εκτός των μαθημάτων χορού και των θεωρητικών μαθημάτων θα γίνονται εκπαιδευτικές επισκέψεις με επεξηγήσεις.

Β. Τμήμα μουσικής

Στα πλαίσια του τομέα μουσικής προβλέπεται να λειτουργήσει μουσικό εργαστήριο, όπου σκοπός και επιδίωξη θα είναι η εξοικίωση των μαθητών με την μουσική και τα διάφορα είδη και ρεύματα που την απαρτίζουν και ο συνδυασμός των θεωρητικών γνώσεων με την μουσική πράξη μέσα από τις σύγχρονες ενεργητικές παιδαγωγικές μεθόδους. Βασικός στόχος θα είναι η όσο το δυνατόν ευρύτερη ανάπτυξη της μουσικής καλλιέργειας και της ερασιτεχνικής ενασχόλησης του κοινού και ιδιαίτερα των νέων με την μουσική. Το είδος, ο αριθμός των τμημάτων, οι ώρες διδασκαλίας, το πρόγραμμα των μαθητών, η μέθοδος και ο αριθμός των μαθητών θα προσδιορίζονται για κάθε χρόνο από το Δ.Σ. της δημοτικής επιχείρησης και του υπεύθυνου του τομέα της μουσικής. Στον τομέα της μουσικής θα συμπεριλαμβάνονται επίσης η διοργάνωση, παραγωγή και η παρουσίαση εκδηλώσεων γύρω από τη μουσική, με τη προώθηση επιμορφωτικών και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων που θα έχουν σκοπό την ανάπτυξη και τη διάδοση όλων των ειδών της μουσικής και την καλλιέργεια της ευαισθησίας και της αγάπης του κοινού. Τα διδάκτρα και τα τμήματα των μαθητών της μουσικής θα προσδιορίζονται με απόφαση του Δ.Σ.

1. **Προκαταρκτικές μουσικές σπουδές :** Στόχος του τμήματος θα είναι η εξοικίωση των νεαρών μαθητών με τη μουσική και τα διάφορα είδη και ρεύματα που την απαρτίζουν και ο συνδυασμός των θεωρητικών γνώσεων με την μουσική πράξη μέσα από τις σύγχρονες ενεργητικές παιδαγωγικές μεθόδους. Οι τάξεις που ο μέγιστος αριθμός των μαθητών δεν θα

υπερβαίνει τους 14, θα είναι α) από 5 ετών έως 6 ετών, β) από 7 ετών έως 8 ετών και γ) από 9 ετών έως 10 ετών.

2. **Μέσες μουσικές σπουδές :** Με προσανατολισμό επαγγελματικό και ερασιτεχνικό. Η ηλικία των παιδιών που προορίζονται για το ανώτερο τμήμα θα πρέπει να είναι 7 ετών έως 17 ετών, ενώ για τους μαθητές της ερασιτεχνικής ενασχόλησης η ηλικία δε θα αποτελεί δέσμευση. Τα τμήματα αυτά θα έχουν σκοπό την όσο το δυνατόν ευρύτερη ανάπτυξη της μουσικής καλλιέργειας και της προετοιμασίας των παιδιών για το ανώτερο τμήμα καθώς και της μουσικής καλλιέργειας και ερασιτεχνικής ενασχόλησης του κοινού και ιδιαίτερα των νέων. Ειδικότερα σκοπός του τμήματος θα είναι η σταδιακή κατάρτιση της τεχνικής στο επιλεγμένο όργανο, η ανάπτυξη των ερμηνευτικών ικανοτήτων του σπουδαστή, η καλλιέργεια της καλλιτεχνικής του προσωπικότητας με τις απαραίτητες θεωρητικές γνώσεις που θα του δώσουν τα εφόδια να περάσει στο ανώτερο τμήμα. Το τμήμα των μέσων μουσικών σπουδών εκτός από τις σχολές πιάνου, πνευστών, κιθάρας και έγχορδων, θα έχει επίσης το εργαστήριο ιστορίας μουσικής, μορφολογία και οργανολογίας. Οι γνώσεις από τα μαθήματα αυτά θα εμπεδώνονται με όλα τα σύγχρονα τεχνικά μέσα. Η φοίτηση θα είναι τετραετής και υποχρεωτική για όλους τους σπουδαστές και τους επαγγελματίες και του ερασιτεχνικού τμήματος των μέσων μουσικών σπουδών. Το αποδεικτικό της φοίτησης και η επίδοση κατά τη διάρκειά της θα είναι απαραίτητο για εισαγωγή στο ανώτερο τμήμα. Ο αριθμός ανά τάξη δεν θα υπερβαίνει τους 15 μαθητές και η διάρκεια του σπουδαστικού έτους θα είναι από τον Σεπτέμβριο έως τον Ιούνιο.

3. **Παραδοσιακή μουσική - Δημοτικό τραγούδι :** Στο τμήμα αυτό των παραδοσιακών μουσικών οργάνων θα διδάσκονται εκτός από κιθάρα και όργανα όπως μπουζούκι, σαντούρι, κλαρίνο, κρουστά, καθώς και

δημοτικό τραγούδι. Ο αριθμός των μαθητών κάθε τμήματος, εκτιμάται ότι θα κυμανθεί από 10 έως 15 μαθητές.

Επίσης στο τομέα μουσικής συμπεριλαμβάνεται και η διοργάνωση, παραγωγή και η παρουσίαση εκδηλώσεων γύρω από τη μουσική, τη προώθηση επιμορφωτικών και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων με σκοπό την ανάπτυξη και τη διάδοση όλων των ειδών της μουσικής και την καλλιέργεια της ευαισθησίας και της αγάπης του κοινού. Επίσης η μετάκληση ελληνικών και ξένων συγκροτημάτων και η ανταλλαγή εκδηλώσεων με άλλα αντίστοιχα συγκροτήματα.

Το δημοτικό συμβούλιο θα έχει την δυνατότητα να προσδιορίζει τα δίδακτρα ή και να απαλλάσσει από την υποχρέωση καταβολής σύμφωνα με την οικονομική κατάσταση των οικογενειών των μαθητών, επίσης θα έχει τη δυνατότητα να θεσπίζει ένα αριθμό υποτροφιών για τους ταλαντούχους απόφοιτους.

Γ. Τμήμα εικαστικών

Σκοπός και επιδίωξη του εργαστηρίου εικαστικών τεχνών θα είναι η απελευθέρωση της δημιουργικής φαντασίας και της εκφραστηρότητας των παιδιών και η εξοικείωσή τους με τις τεχνικές και τη γλώσσα των εικαστικών τεχνών. Σκοπός είναι η βελτίωση του επιπέδου της εικαστικής και γενικότερα της καλλιτεχνικής παιδείας σε όλα τα επίπεδα. Η ενεργοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού του δήμου και των δημοτικών διαμερισμάτων, συμμετέχοντας στις διαδικασίες για την εικαστική και γενικότερα πολιτιστική ανάπτυξη και τόνωση της καλλιτεχνικής ζωής. Θα λειτουργούν : α) τμήμα ζωγραφικής, β) τμήμα γλυπτικής, γ) τμήμα χαρακτικής, δ) τμήμα διακόσμησης, ε) τμήμα φωτογραφίας. Τα τμήματα θα διαμορφώνονται σύμφωνα με το εκπαιδευτικό πρόγραμμα και την ηλικία των μαθητών, προσαρμοσμένο κάθε φορά στις ιδιαιτερότητες κάθε κατηγορίας ηλικιών και των συγκριμένων παιδιών που θα απαρτίζουν την τάξη. Θα γίνονται επίσης μαθήματα της ιστορίας των εικαστικών τεχνών, ειδικά προσαρμοσμένο στο

στάδιο διανοητικής και ψυχοσωματικής ανάπτυξης που αντιστοιχεί στην ηλικία τους και με ιδιαίτερες παιδαγωγικές μεθόδους. Ο μέγιστος αριθμός για κάθε τμήμα θα είναι 15 μαθητές.

1. ηλικίας από 6 έως 8,
2. ηλικίας από 9 έως 11,
3. ηλικίας 12 έως 15 και
4. ηλικίας 16 και άνω.

Ο χρόνος φοίτησης θα είναι ανάλογος της ηλικίας των μαθητών δηλαδή :

- 1^η βαθμίδα 2 χρόνια φοίτησης,
- 2^η βαθμίδα 2 χρόνια φοίτησης,
- 3^η βαθμίδα 3 χρόνια φοίτησης και
- 4^η βαθμίδα 3 χρόνια φοίτησης.

Εκτός της λειτουργίας των τμημάτων και εργαστηρίων ο τομέας θα προγραμματίζει και θα παρουσιάζει εκδηλώσεις γύρω από τις εικαστικές τέχνες, θα προωθεί επιμορφωτικές δραστηριότητες εκπαιδευτικά προγράμματα, θα διοργανώνει εκθέσεις με σκοπό τη διάδοση και ανάπτυξη των εικαστικών τεχνών και την καλλιέργεια της ευαισθησίας και της αγάπης του κοινού για τις τέχνες αυτές. Τα δίδακτρα θα προσδιορίζονται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου καθώς επίσης και να απαλλάσσει από την υποχρέωση καταβολής σύμφωνα με την οικονομική κατάσταση των οικογενειών των μαθητών.

**ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΗ ΚΙΝΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΖΟΜΕΝΩΝ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ
ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ
ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ**

Η εκτιμώμενη δυναμικότητα των σχολών αναλύεται παρακάτω καθώς επίσης οι ώρες λειτουργίας των τμημάτων στους εν λόγω τομείς χορού-μουσικής-εικαστικές τέχνες θα είναι από τις 2:30 μ.μ. έως 9:30 μ.μ. και 6 ημέρες την εβδομάδα. Η διάρκεια του σπουδαστικού έτους θα είναι από Σεπτέμβριο έως και Ιούνιο.

Τομέας χορού (285 μαθητές)

Οι τάξεις του τομέα χορού θα διαρθρώνονται κατά ηλικίες και το πρόγραμμα κάθε ομάδας ηλικιών θα είναι μικτό, θα περιλαμβάνει δηλαδή συνδυασμό μαθημάτων. Ο αριθμός των μαθητών κάθε τμήματος θα είναι 15 μαθητές. Το πρόγραμμα των ομάδων ηλικιών έχει ως εξής:

1. Ερασιτεχνική σχολή χορού

Α τάξη από 3 έως 5 ετών	→	3 τμήματα των 15 μαθητών :
15X3 = 45 μαθητές		
Β τάξη από 6 έως 10 ετών	→	4 τμήματα των 15 μαθητών :
15X4 = 60 μαθητές		
Γ τάξη από 11 έως 15 ετών	→	3 τμήματα των 15 μαθητών :
15X3 = 45 μαθητές		

Δ τάξη από 16 ετών και άνω → 2 τμήματα των 15 μαθητών :

$$15 \times 2 = 30 \text{ μαθητές}$$

Ο συνολικός αριθμός των μαθητών εκτιμάται σε **180** μαθητές.

Τα προγράμματα της ερασιτεχνικής σχολής χορού (κλασσικός χορός, μπαλέτο, ρυθμική γυμναστική, σύγχρονος χορός, ελεύθερα μαθήματα) περιλαμβάνουν αναλυτικά :

1. Τμήμα κλασσικού χορού : Για την Β τάξη 2 ώρες / εβδομάδα, Γ τάξη 2 ώρες / εβδομάδα και Δ τάξη 2 ώρες / εβδομάδα
2. Τμήμα μπαλέτου : Για την Α τάξη 3 ώρες / εβδομάδα και Β τάξη 3 ώρες / εβδομάδα
3. Τμήμα σύγχρονου χορού : Για την Γ τάξη 3 ώρες / εβδομάδα και Δ τάξη 3 ώρες / εβδομάδα
4. Τμήμα ρυθμικής γυμναστικής : Α τάξη 3 ώρες / εβδομάδα και Β τάξη 3 ώρες / εβδομάδα
5. Τμήμα ελεύθερων μαθημάτων χορού : Για ενήλικες 3 ώρες / εβδομάδα

2. Σχολή δημοτικών χορών

Α τάξη από 10 έως 15 ετών → 3 τμήματα των 15 μαθητών :

$$15 \times 3 = 45 \text{ μαθητές}$$

Β τάξη από 16 ετών και άνω → 4 τμήματα των 15 μαθητών :

$$15 \times 4 = 60 \text{ μαθητές}$$

Για την Α τάξη 2 ώρες / εβδομάδα και για την Β τάξη 3 ώρες / εβδομάδα.

Ο συνολικός αριθμός των μαθητών εκτιμάται σε **105** μαθητές

Τομέας μουσικής (476 μαθητές)

Οι τάξεις του τομέα μουσικής θα διαρθρώνονται κατά ηλικίες. Ο μέγιστος αριθμός των μαθητών κάθε τμήματος θα είναι 15 μαθητές. Το πρόγραμμα των ομάδων ηλικιών έχει ως εξής :

1. Προκαταρκτικές μουσικές σπουδές :

A τάξη από 5 έως 6 ετών : θα υπάρχουν 3 τμήματα $14 \times 3 = 42$ μαθητές

B τάξη από 7 έως 8 ετών : θα υπάρχουν 3 τμήματα $14 \times 3 = 42$ μαθητές

Γ τάξη από 9 έως 10 ετών : θα υπάρχουν 3 τμήματα $14 \times 3 = 42$ μαθητές

Για την A τάξη 2 ώρες / εβδομάδα , για την B τάξη 2 ώρες / εβδομάδα και για τη Γ τάξη 2 ώρες / εβδομάδα αντίστοιχα.

Ο συνολικός αριθμός των μαθητών εκτιμάται σε **126** μαθητές.

2. Μέσες μουσικές σπουδές :

A τάξη από 7 έως 17 ετών η οποία προορίζεται για το ανώτερο τμήμα, με 5 ώρες / εβδομάδα και θα υπάρχουν 4 τμήματα $15 \times 4 = 60$ μαθητές

B τάξη ανεξαρτήτου ηλικίας για άτομα που θα έχουν ερασιτεχνική ενασχόληση, με 3 ώρες / εβδομάδα και θα υπάρχουν 3 τμήματα $15 \times 3 = 45$ μαθητές

Ο συνολικός αριθμός των μαθητών εκτιμάται σε **105** μαθητές.

3. Παραδοσιακή μουσική – Δημοτικό τραγούδι :

Αναλυτικά θα διαθέτει τα εξής τμήματα :

- * Τμήμα κιθάρας : 3 τάξεις των 15 μαθητών με 2 ώρες / εβδομάδα. Δυναμικότητας 45 μαθητών.
- * Τμήμα μπουζουκιού : 3 τάξεις των 15 μαθητών με 2 ώρες / εβδομάδα. Δυναμικότητας 45 μαθητών.
- * Τμήμα σαντούρι : 1 τάξη των 10 μαθητών με 2 ώρες / εβδομάδα. Δυναμικότητας 10 μαθητών.

- * Τμήμα κλαρίνου : 2 τάξεις των 15 μαθητών με 2 ώρες / εβδομάδα.
Δυναμικότητας 30 μαθητών.
- * Τμήμα πιάνου : 3 τάξεις των 15 μαθητών με 2 ώρες / εβδομάδα.
Δυναμικότητας 45 μαθητών.
- * Τμήμα βιολιού : 3 τάξεις των 15 μαθητών με 2 ώρες / εβδομάδα.
Δυναμικότητας 45 μαθητών.
- * Τμήμα σαξόφωνου : 1 τάξη των 10 μαθητών με 2 ώρες / εβδομάδα.
Δυναμικότητας 10 μαθητών.
- * Τμήμα παραδοσιακού τραγουδιού : με 1 τάξη δυναμικότητας 15 μαθητών. Η διάρκεια του μαθήματος θα είναι 2 ώρες μία φορά την εβδομάδα.

Ο συνολικός αριθμός των μαθητών εκτιμάται σε **245** μαθητές.

Τομέας εικαστικών τεχνών (410 μαθητές)

Οι τάξεις του τομέα εικαστικών τεχνών θα διαρθρώνονται κατά ηλικίες. Ο αριθμός των μαθητών κάθε τμήματος θα είναι 20 μαθητές εκτός του τμήματος φωτογραφίας που θα είναι 10 μαθητές. Το πρόγραμμα των ομάδων ηλικιών έχει ως εξής:

- 1^η Βαθμίδα από 6 έως 8 ετών, με 2 χρόνια φοίτησης.
- 2^η Βαθμίδα από 9 έως 11 ετών, με 2 χρόνια φοίτησης.
- 3^η Βαθμίδα από 12 έως 15 ετών, με 3 χρόνια φοίτησης.
- 4^η Βαθμίδα από 16 ετών και άνω, με 3 χρόνια φοίτησης.

Αναλυτικά εκτιμάται η δυναμικότητα των τμημάτων σύμφωνα με τις βαθμίδες φοίτησης, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται τα εξής τμήματα:

- * Τμήμα ζωγραφικής : (140 μαθητές)

2 τμήματα δυναμικότητας 40 μαθητών ($2 \times 20 = 40$ μαθητές), για κάθε μία από τη 1^η, 2^η και 3^η βαθμίδα μαθητών, με 3 ώρες / εβδομάδα.

1 τμήμα δυναμικότητας 20 μαθητών για την 4^η βαθμίδα μαθητών στην οποία αντιστοιχούν 3 ώρες / εβδομάδα.

* Τμήμα γλυπτικής : (120 μαθητές)

1 τμήμα δυναμικότητας 20 μαθητών, για κάθε μία από τη 1^η και 2^η βαθμίδα μαθητών, με 3 ώρες / εβδομάδα.

2 τμήματα δυναμικότητας 40 μαθητών ($2 \times 20 = 40$ μαθητές), για κάθε μία από την 3^η και 4^η βαθμίδα μαθητών στην οποία αντιστοιχούν 3 ώρες / εβδομάδα.

* Τμήμα χαρακτικής : (40 μαθητές)

1 τμήμα δυναμικότητας 20 μαθητών, για τη 3^η και 4^η βαθμίδα μαθητών, με 2 ώρες / εβδομάδα.

* Τμήμα διακόσμησης : (60 μαθητές)

1 τμήμα δυναμικότητας 20 μαθητών, για τη 3^η βαθμίδα μαθητών, με 2 ώρες / εβδομάδα.

2 τμήματα δυναμικότητας 40 μαθητών ($2 \times 20 = 40$ μαθητές), για την 4^η βαθμίδα μαθητών στην οποία αντιστοιχούν 3 ώρες / εβδομάδα.

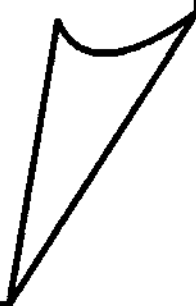
* Τμήμα φωτογραφίας : (50 μαθητές)

2 τμήματα δυναμικότητας 20 μαθητών ($2 \times 10 = 20$ μαθητές), για τη 3^η βαθμίδα μαθητών, με 3 ώρες / εβδομάδα.

3 τμήματα δυναμικότητας 30 μαθητών ($3 \times 10 = 30$ μαθητές), για την 4^η βαθμίδα μαθητών στην οποία αντιστοιχούν 3 ώρες / εβδομάδα.

Ο συνολικός αριθμός των μαθητών εκτιμάται σε **410** μαθητές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η σύσταση αμιγούς δημοτικής επιχείρησης, γίνεται μετά από πλήρη οικονομοτεχνική μελέτη, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, που λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του και με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, και δημοσιεύεται στην εφημερίδα της κυβέρνησης (άρθρο 277 παρ. 3 Π.Δ. 410/95).

Στην απόφαση του δημοτικού συμβουλίου για τη σύσταση της δημοτικής επιχείρησης, αναφέρονται η επωνυμία, ο σκοπός, η διάρκεια και η έδρα της επιχείρησης, η διοίκηση, το κεφάλαιο, οι πόροι, τα σχετικά με τη διάλυση και εκκαθάριση της επιχείρησης, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο στοιχείο κατά την κρίση του δημοτικού συμβουλίου.

Οι δημοτικές επιχειρήσεις διέπονται από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας με λειτουργική ευελιξία, αποτελεσματικότητα, σταθερότητα και αυτονομία. Ειδικότερα η ευελιξία και αποτελεσματικότητα της επιχείρησης συνίσταται στην αποδέσμευση από το δημόσιο λογιστικό, και στην χρήση ιδιωτικοοικονομικών μεθόδων, στη δυνατότητα φορολογικών απαλλαγών ή άλλων κινήτρων, στην οικονομική αυτοδυναμία μέσω ανταποδοτικών δραστηριοτήτων και αναπτυξιακών δυνατοτήτων του νομού, στην απλή και ευέλικτη διοικητική της διάρθρωση.

Η επωνυμία της δημοτικής επιχείρησης θα είναι : **«ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ».**

Η έδρα της θα είναι στο δήμο Νέας Σμύρνης όπου είναι και ο φορέας της. Η εγκατάσταση θα γίνει σε ένα συγκρότημα από δύο συνεχόμενα 4όροφα κτίρια, συνολικού εμβαδού 3.500 τ.μ., διαρρυθμισμένα με τρόπο που να είναι

πρόσφορα για κάθε είδους πνευματικές, καλλιτεχνικές και εικαστικές εκδηλώσεις και το οποίο ανήκει στο δήμο της Νέας Σμύρνης.

Ο σκοπός της θα είναι η δημιουργία πολιτιστικής υποδομής, δηλαδή να κατασκευάζει, διαχειρίζεται και να λειτουργεί Πολιτιστικά κέντρα, η διάδοση της παιδείας στους τομείς της μουσικής, του χορού, των εικαστικών τεχνών, καθώς και η οργάνωση ψυχαγωγικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Η διάρκεια της επιχείρησης θα είναι 30 χρόνια από τη δημοσίευση της απόφασης του Νομάρχη στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

Ο δήμος θα διαθέσει **40.000 euro** ως αρχικό κεφάλαιο της επιχείρησης.

Οι πόροι της επιχείρησης θα είναι :

1. Έσοδα από δικαιώματα εγγραφών και φοίτησης στα τμήματα πολιτιστικών δραστηριοτήτων.
2. Έσοδα από την οργάνωση πολιτιστικών και ψυχαγωγικών και λοιπών εκδηλώσεων.
3. Έσοδα από υλοποίηση – διαχείριση εκπαιδευτικών, επιμορφωτικών προγραμμάτων.
4. Έσοδα από υλοποίηση προγραμματικών συμβάσεων.
5. Έσοδα από κληροδοτήματα, δωρεές, εισφορές κτλ.
6. Έσοδα από λοιπές επιχειρηματικές δραστηριότητες της επιχείρησης που σε κάθε περίπτωση επιτρέπονται εφόσον δεν απαγορεύονται από την κείμενη νομοθεσία την σχετική με τις επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α.

Η δημοτική επιχείρηση θα διοικείται από διοικητικό συμβούλιο (Δ.Σ.) που ορίζεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Ο αριθμός των μελών του διοικητικού συμβουλίου καθορίζεται με τη συστατική πράξη της επιχείρησης σε **11 μέλη**. Από τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου: (5) **Πέντε** είναι αιρετοί εκπρόσωποι του δήμου (Δημοτικοί Σύμβουλοι) από τους οποίους, (1) **ένας** προέρχεται από τη μειοψηφία, (1) **ένας** εκπρόσωπος των εργαζομένων στην επιχείρηση και (1) **ένας** εκπρόσωπος κοινωνικού φορέα της

περιοχής. Τα υπόλοιπα μέλη είναι δημότες του δήμου με γνώσεις σχετικές με το αντικείμενο της επιχείρησης. Το δημοτικό συμβούλιο ορίζει τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο της επιχείρησης.

Η οικονομική **διαχείριση** της δημοτικής επιχείρησης γίνεται σύμφωνα με ιδιαίτερο προϋπολογισμό εσόδων και εξόδων και είναι ανεξάρτητη από την υπόλοιπη δημοτική επιχείρηση.

Έχει δικής της **ταμειακή υπηρεσία**, διατάκτης δε των δαπανών, είναι ο πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της επιχείρησης, που συμπράττει με τον διευθυντή αυτής ή τους νόμιμους αναπληρωτές τους. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης, που εγκρίνεται από το Δημοτικό Συμβούλιο, τα καθαρά κέρδη που προκύπτουν από την διαχείριση μετά την αφαίρεση των αποσβέσεων και τη δημιουργία του απαραίτητου αποθεματικού, μπορεί να διατίθενται για τη βελτίωση ή την επέκταση των εγκαταστάσεων της επιχείρησης, την παροχή κινήτρων στους εργαζόμενους με την μορφή πρόσθετων αμοιβών ή να διατίθενται στο δήμο που την έχει συστήσει για την εκτέλεση κοινωφελών έργων.

Το **προσωπικό** της δημοτικής επιχείρησης, διακρίνεται στο μόνιμο (με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αόριστου χρόνου), το επί συμβάσει ωρομίσθιο, το εποχιακό προσωπικό και το προσωπικό με σύμβαση μίσθωσης έργου και το ειδικό επιστημονικό προσωπικό (Ε.Ε.Π.). Οι προσλήψεις του προσωπικού των δημοτικών επιχειρήσεων σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.2527/97, εμπίπτουν πλέον στις διατάξεις του Ν.2190/94. Για τη ρύθμιση των εργασιακών σχέσεων, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εργαζομένων, το πειθαρχικό δικαίο, το ύψος των αποδοχών τους, συντάσσεται Κανονισμός Προσωπικού από το Διοικητικό Συμβούλιο της επιχείρησης. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 26 παρ. 3 του Ν. 2130/93, προσωπικό του δήμο μπορεί να αποσπασθεί στις δημοτικές επιχειρήσεις ή και αντιστρόφως προσωπικό της δημοτικής επιχείρησης να αποσπασθεί στο δήμο που την έχει συστήσει, με τα χρονικά όρια που αναφέρονται. Για την εύρυθμη

λειτουργία της επιχείρησης, την συγκρότηση και τις αρμοδιότητες των οργάνων διοίκησης, για την οργάνωση και λειτουργία των υπηρεσιών της, την διαχείριση και την εποπτεία αυτής, την πρόσληψη του προσωπικού και την ρύθμιση των εργασιακών σχέσεων, το Διοικητικό Συμβούλιο της επιχείρησης, αμέσως μετά τη συγκρότησή του σε σώμα, θα πρέπει να προσέλθει στη σύνταξη των κάτωθι κανονισμών σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 283, Π.Δ. 410/95 :

- 1. κανονισμός λειτουργίας διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης,*
- 2. κανονισμός διαχείρισης της επιχείρησης,*
- 3. κανονισμός προμηθειών,*
- 4. εσωτερικός κανονισμός Υπηρεσιών,*
- 5. κανονισμός προσωπικού,*

καθώς και κάθε άλλος κανονισμός κατά την κρίση του διοικητικού συμβουλίου. Οι κανονισμοί διαχείρισης και εσωτερικής υπηρεσίας, εγκρίνονται και από το Δημοτικό Συμβούλιο.

Η γενικότερη **εποπτεία** της διοίκησης της επιχείρησης ασκείται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, το οποίο λειτουργεί σε μεγάλο βαθμό ως συνέλευση των εταιρών σε σχέση με την διοίκηση ή διαχείριση μίας εταιρείας.

Ο **διαχειριστικός έλεγχος** ασκείται από δύο ελεγκτές με τα ειδικά προσόντα που ο νόμος (άρθρο 281) ορίζει.

Η επιχείρηση **διαλύεται** με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του και πράξη της Περιφερειακής Διοίκησης (απόφαση του Νομάρχη), όταν λήξει χωρίς να παραταθεί η διάρκεια της επιχείρησης και σε περίπτωση πτώχευσης. Τη διάλυση της επιχείρησης ακολουθεί η εκκαθάριση εκτός από την περίπτωση της πτώχευσης η εκκαθάριση γίνεται από εκκαθαριστές που ορίζονται από το Δημοτικό Συμβούλιο. Στην εκκαθάριση διεκπεραιώνονται οι εκκρεμείς υποθέσεις, εισπράττονται οι απαιτήσεις, ρευστοποιείται η περιουσία και πληρώνονται τα χρέη της επιχείρησης. Το υπόλοιπο περιέρχεται στο δήμο.

**ΔΕΛΤΙΟ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΣΤΑΣΗ
ΑΜΙΓΟΥΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ / ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ**

Α/Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ
1.	Άτυπες συζητήσεις στα πλαίσια των αιρετών οργάνων του Ο.Τ.Α. για την αναγκαιότητα ίδρυσης δημοτικής / κοινοτικής επιχείρησης. Ανταλλαγή εμπειριών με άλλους Ο.Τ.Α.. Επισήμανση βασικών προβλημάτων που είναι δυνατό να επιλυθούν με τη δημιουργία της αντίστοιχης επιχείρησης.	
2.	Απόφαση δημοτικού / κοινοτικού συμβουλίου για την ανάθεση εκπόνησης οικονομοτεχνικής μελέτης και υπογραφή της σχετικής σύμβασης με τους μελετητές.	
2α.	Ορισμός μικτής επιτροπής από αιρετούς και στελέχη του Ο.Τ.Α. που θα παρακολουθούν την εκπόνηση της μελέτης, με βάση τις κατευθύνσεις και προτεραιότητες της προηγούμενης παραγράφου και θα εφοδιάζουν με στοιχεία του μελετητή, έχοντας υπόψη τις αντίστοιχες προδιαγραφές εκπόνησης μελετών του Υπουργείου Εσωτερικών.	
3.	Θεώρηση προσωρινών βιβλίων στην εφορεία για καταχώρηση προλειτουργικών δαπανών.	
4.	Προετοιμασία εισφοράς περιουσιακών στοιχείων, σύμφωνα με το άρθρο 9 του Κ.Ν. 2190/1920, εφόσον εισφέρονται από τον Ο.Τ.Α. στην υπό ίδρυση επιχείρηση κινητά ή ακίνητα πράγματα ή δικαιώματα. Η αποτίμησή τους θα ενταχθεί στην σχετική απόφαση του αιρετού οργάνου.	
5.	Παραλαβή της οικονομοτεχνικής μελέτης από την επιτροπή και τις αρμόδιες υπηρεσίες.	
5α.	Παρουσίαση της μελέτης σε άτυπες και σε τακτικές συνεδριάσεις των αιρετών οργάνων του Ο.Τ.Α., ανάλυση του περιεχομένου της, επισήμανση πιθανών ελλείψεων ή αναγκαιών τροποποιήσεων.	
6.	Απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, για τη σύσταση της επιχείρησης, η οποία πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα τυπικά στοιχεία που καθορίζουν τα ανάλογα άρθρα του Δ.Κ.Κ. (Π.Δ. 410/1995) και η ΥΑ 25027/1984.	
7.	Υποβολή της απόφασης και της οικονομοτεχνικής μελέτης στην Περιφερειακή Διοίκηση στην οποία υπάγεται ο Ο.Τ.Α..	
8.	Έκδοση πράξης του προϊσταμένου της Περιφερειακής Διοίκησης που περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία της απόφασης του αιρετού οργάνου και αποτελεί το καταστατικό της επιχείρησης.	
9.	Δημοσίευση της πράξης αυτής στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ, τεύχος δεύτερο).	
10.	Απόφαση του δημοτικού / κοινοτικού συμβουλίου για τον ορισμό του διοικητικού συμβουλίου (5 έως 11 μέλη). Μαζί με αναπληρωτές της επιχείρησης σύμφωνα με την απόφαση σύστασής της. Ταυτόχρονος ορισμός του προέδρου και του αντιπροέδρου του Δ.Σ. (άρθρο 278 παρ. 1 και 2).	

11.	Θεώρηση βιβλίων και στοιχείων (οριστικά) από την Δ.Ο.Υ. (έναρξη λειτουργίας της επιχείρησης).	
12.	Απόφαση του Δ.Σ. με την οποία ορίζεται ένα από τα μέλη του ως διευθυντή της επιχείρησης ή,	
12α.	Ερευνά για την εξεύρεση διευθυντή (δημόσια προκήρυξη, άτυπη διερεύνηση της αγοράς εργασίας).	
13.	Εκπόνηση εσωτερικού κανονισμού υπηρεσιών και κανονισμού διαχείρισης από το Διοικητικό Συμβούλιο της επιχείρησης και έγκρισή τους από το δημοτικό / κοινοτικό συμβούλιο (άρθρο 283 παρ. 1α).	
14.	Πρώτη βασική στελέχωση – οργάνωση λογιστηρίου. Υπαγωγή της επιχείρησης στα ειδικά προγράμματα επιχορήγησης εργοδοτών για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και επιδότησής της από τον ΟΑΕΔ.	
15.	Εκπόνηση ετήσιου προγράμματος δράσης της επιχείρησης, με βάση τις κατευθύνσεις της οικονομοτεχνικής μελέτης.	
16.	Απόφαση του Δ.Σ. για την ανάθεση αρμοδιοτήτων του στον Πρόεδρο/Αντιπρόεδρο/Διευθυντή της επιχείρησης.	
17.	Σύνταξη κανονισμού προσωπικού από το Διοικητικό Συμβούλιο με καθορισμό των κανόνων πρόσληψης, προσόντων και του πειθαρχικού δικαίου.	
18.	Αποφάσεις του δημοτικού / κοινοτικού συμβουλίου που αφορούν την ανάθεση άσκησης αρμοδιοτήτων από την επιχείρηση π.χ. διαφημίσεις, εκμετάλλευση χώρων κ.α.	
19.	Αγορά εξοπλισμού κατά προτίμηση με δημόσια προκήρυξη – διαγωνισμό.	
20.	Παραλαβή και εγκατάσταση εξοπλισμού.	
21.	Ολοκλήρωση στελέχωσης της επιχείρησης.	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

4.1. Νομική μορφή – Έδρα – Σφραγίδα

Η δημοτική επιχείρηση με την ονομασία «ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ» και με διακριτικό τίτλο Δ.Ε.Π.Α.Ν.Σ. είναι Ν.Π.Ι.Δ. και ακολουθεί τις διατάξεις των άρθρων 277-284 του Δημοτικού Κοινοτικού Κώδικα, Π.Δ. 410/1995.

Η έδρα της Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτιστικής Ανάπτυξης Νέας Σμύρνης, είναι ο δήμος της Νέας Σμύρνης στο νομό Αττικής.

Η Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Νέας Σμύρνης, έχει δική της σφραγίδα, το περιεχόμενο και το σχήμα της οποία θα καθοριστεί με απόφαση του Διοικητικού της Συμβουλίου.

4.2. Γενικά χαρακτηριστικά της οργανωτικής δομής και στελέχωσης της νέας επιχείρησης

Για να λειτουργήσει σωστά η δημοτική επιχείρηση πρέπει να καθοριστούν η οργάνωση, η διάρθρωση και οι αρμοδιότητες των Υπηρεσιών της Επιχείρησης και το ανώτατο όριο του προσωπικού της. Συγκεκριμένα η «ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ» συγκροτείται από :

1. Την Γραμματεία του Δημοτικού Συμβουλίου και του Συμβουλίου Προγραμματισμού

2. Το Νομικό Σύμβουλο
3. Τον Γενικό Διευθυντή
4. Το γραφείο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων – Πολιτιστικών και Ψυχαγωγικών Εκδηλώσεων
5. Το γραφείο Υλοποίησης Εκπαιδευτικών Επιμορφωτικών Εκδηλώσεων
6. Τον τομέα Διοίκησης – Οικονομικών Υπηρεσιών και Λοιπών Δραστηριοτήτων
7. Τον τομέα Καλλιτεχνικής Παιδείας και Επιμόρφωσης
8. Τον Τεχνικό τομέα

4.2.1. Αρμοδιότητες Γραμματείας διοικητικού συμβουλίου και συμβουλίου προγραμματισμού

Η γραμματεία έχει τις παρακάτω αρμοδιότητες:

- φροντίζει για την σύνταξη και κοινοποίηση της ημερήσιας διάταξης των συνεδριάσεων του Δ.Σ. σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του νόμου,
- τηρεί τα πρακτικά των αποφάσεων του Δ.Σ. και υποβάλλει αντίγραφα αυτών στην αρμόδια για έγκριση ή ενημέρωση Διοικητική Αρχή και στα αρμόδια τμήματα,
- τηρεί αρχεία των αποφάσεων του Δ.Σ. του και επικυρώνει τα αντίγραφά τους,
- διεκπεραιώνει κάθε εργασία που ανατίθεται σε αυτήν από το Δ.Σ. ή τον Πρόεδρο, συνεργαζόμενη για το σκοπό αυτό με όλους τους τομείς και όλα τα τμήματα της επιχείρησης,
- έχει την ευθύνη της έκδοσης και παράδοσης των προσκλήσεων των συνεδριάσεων του Δ.Σ., καθώς και κάθε άλλου εγγράφου στα μέλη του Δ.Σ.,
- διατυπώνει και δακτυλογραφεί κάθε έγγραφο ελληνικό ή ξενόγλωσσο,
- τηρεί πρακτικά των συνεδριάσεων του συμβουλίου Προγραμματισμού και υποβάλλει τις αποφάσεις του στο Δ.Σ.,

- διεκπεραιώνει την αλληλογραφία τους και έχει την ευθύνη της μεταφοράς και διανομής της καθώς και τη διανομή των εγγράφων στους τομείς και τα τμήματα της επιχείρησης, αλλά και της αλληλογραφίας εκτός αυτής.

4.2.2. Αρμοδιότητες Νομικού Συμβούλου

Το γραφείο αυτό είναι αρμόδιο για τη νομική κάλυψη της επιχείρησης. Παρέχει συμβουλές στο Δ.Σ. ή στις υπηρεσίες της επιχείρησης. Ενημερώνει τις υπηρεσίες της επιχείρησης περί των διατάξεων της νομοθεσίας και νομολογίας σε θέματα που τις αφορούν. Στηρίζει νομικά κατά την κατάρτιση των κάθε είδους συμβάσεων, ιδιωτικών συμφωνητικών και διακηρύξεων. Τέλος, χειρίζεται δικαστικές υποθέσεις ή διαφορές της επιχείρησης με τρίτους και υπερασπίζεται τα δικαιώματα και συμφέροντά της.

4.2.3. Αρμοδιότητες γραφείου τύπου και δημοσίων σχέσεων – πολιτιστικών και ψυχαγωγικών εκδηλώσεων

Αρμοδιότητες του γραφείου αυτού είναι:

- ενημέρωση του κοινού πάνω στην αποστολή της επιχείρησης και η προβολή της δραστηριότητας και του έργου της με κάθε πρόσφορο μέσο,
- η δημιουργία επαφών και συνεργασίας με διάφορους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς και γενικότερα με πολιτιστικούς φορείς της χώρας και του εξωτερικού, για θέματα σχετικά με το έργο και τους σκοπούς της επιχείρησης,
- η οργάνωση δεξιώσεων, υποδοχής, φιλοξενίας και ξενάγησης ξένων προσωπικοτήτων,
- η οργάνωση συσκέψεων και συζητήσεων με πολιτιστικούς φορείς της πόλης για θέματα πολιτιστικών δραστηριοτήτων, επιμορφωτικών και ψυχαγωγικών εκδηλώσεων,

- η συνεργασία με τους πολιτιστικούς συλλόγους και η παροχή κάθε δυνατής βοήθειας.

4.2.4. Αρμοδιότητες γραφείου υλοποίησης εκπαιδευτικών επιμορφωτικών εκδηλώσεων

Το γραφείο αυτό έχει την ευθύνη για την υλοποίηση των προγραμμάτων των εκπαιδευτικών εκδηλώσεων που θα προγραμματίζει η επιχείρηση. Την διοργάνωση των κάθε μορφής επιμορφωτικών εκδηλώσεων, την οργάνωση των κατάλληλων χώρων, την εξασφάλιση του απαιτούμενου εξοπλισμού και γενικά έχει την ευθύνη της όλης οργάνωσης των εκδηλώσεων.

4.2.5. Τμήμα οικονομικών υπηρεσιών

Το γραφείο αυτό αποτελείται από το λογιστήριο, το ταμείο και το γραφείο διαχείρισης υλικού. Υπεύθυνος του γραφείου αυτού είναι ο προϊστάμενος του λογιστηρίου που έχει και τη γενική ευθύνη τόσο για την λειτουργία του λογιστηρίου όσο του ταμείου και τη διαχείριση υλικού. Οι εισπράξεις και οι πληρωμές θα γίνονται από το ταμείο πάντα μετά από έλεγχο και έγκριση του λογιστηρίου. Η διαχειριστική λειτουργία περιγράφεται στον κανονισμό διαχείρισης. Στο ταμείο ανήκουν όλες οι αρμοδιότητες που απορρέουν από τις σχετικές διατάξεις περί δημοτικών επιχειρήσεων. Ειδικότερα ενεργεί όλες τις εισπράξεις και πληρωμές που βασίζονται σε νόμιμα δικαιολογητικά τα οποία διαβιβάζονται από το λογιστήριο. Το γραφείο της διαχείρισης υλικού παρακολουθεί το εισαγόμενο υλικό, δικαιολογεί το διατιθέμενο υλικό και εξακριβώνει αυτό που απομένει. Ακόμη τηρεί το γενικό βιβλίο αποθήκης και έχει την ευθύνη για τη λειτουργία της.

4.2.6. Τμήμα διοίκησης

Το γραφείο αυτό αποτελείται από το γραφείο προσωπικού και το γραφείο πρωτόκολλου – αρχείου. Έχει την ευθύνη τήρησης και ενημέρωσης των καταστάσεων του απασχολούμενου στην επιχείρηση προσωπικού. Την ευθύνη της παραλαβής, του χαρακτηρισμού και της συσχέτισης όλων των εισερχόμενων εγγράφων, την τήρηση του πρωτοκόλου καθώς και την τήρηση των πρωτότυπων στο αρχείο. Τηρεί το γενικό αρχείο της επιχείρησης και διεκπεραιώνει την αλληλογραφία.

4.2.7. Τμήμα λοιπών δραστηριοτήτων

Το γραφείο αυτό αποτελείται από την γραφείο κοινοτικών προγραμμάτων και το γραφείο κίνησης και τεχνικής υποστήριξης εκδηλώσεων. Το γραφείο κοινοτικών προγραμμάτων έχει την ευθύνη της επιμέλειας υποβολής προτάσεων, παρακολούθηση εγκρίσεων και διεκπεραίωση των προγραμμάτων που εγκρίνονται. Σχετικά με το γραφείο κίνησης και τεχνικής υποστήριξης εκδηλώσεων αναλαμβάνει την υλικοτεχνική υποδομή και τις λοιπές διαμορφώσεις που απαιτούνται για τις διάφορες εκδηλώσεις της επιχείρησης.

4.2.8. Αρμοδιότητες τομέα καλλιτεχνικής παιδείας και επιμόρφωσης

Ο τομέας αυτός αποτελείται από τα τμήματα : Χορού, Μουσικής, Εικαστικών Τεχνών, Γραμματεία. Ο υπεύθυνος του τομέα έχει την ευθύνη της διοίκησης, οργάνωσης και εποπτείας της λειτουργίας όλων των τμημάτων του, έχει την επιλογή του διδακτικού προσωπικού, την σύνταξη του ετήσιου προγράμματος εκπαίδευσης και επιμόρφωσης, την πιστή εφαρμογή των κανονισμών των σχολών, την τήρηση των ωρών λειτουργίας και του εκπαιδευτικού προγράμματος. Στις αρμοδιότητες της γραμματείας κάθε τμήματος του τομέα

ανήκουν, η διεκπεραίωση της αλληλογραφία των εγγράφων, η τήρηση του πρωτοκόλλου και των πρωτότυπων στο αρχείο, τηρεί όλα τα απαραίτητα στοιχεία (εγγραφής, φοίτησης, προόδου κ.α.) των μαθητών του τμήματος και διακτυλογραφεί τις εσωτερικές ανακοινώσεις του τμήματος που αφορούν τους μαθητές. Επίσης συγκεντρώνει τις εισπράξεις από τα διδακτρα εγγραφής και φοίτησης, και τα αντίστοιχα παραστατικά τα οποία και παραδίδει στο λογιστήριο σύμφωνα με τον κανονισμό διαχείρισης. Οι υπεύθυνοι των τομέων αποτελούν τον σύνδεσμο του Δ.Σ. με όλα τα τμήματα και τις υπηρεσίες της επιχείρησης, έχουν την πλήρη διοικητική και οργανωτική φροντίδα των τμημάτων και υπηρεσιών τους. Είναι υπεύθυνοι για την εποπτεία, την οργάνωση, τον συντονισμό και έλεγχο της λειτουργίας των τομέων τους και την εκτέλεση των αποφάσεων του Δ.Σ. Εισηγούνται στο Δ.Σ. τις δραστηριότητες που πρόκειται να αναλάβουν οι τομείς τους σε συνδυασμό πάντοτε με τον προϋπολογισμό τους. Επίσης εισηγούνται για θέματα που έχουν σχέση με την σωστότερη και αποτελεσματικότερη λειτουργία της επιχείρησης όπως η αναδιάρθρωση των υπηρεσιών της, η αναδιάταξη του προσωπικού της, η αγορά νέου ή αντικατάσταση παλιού εξοπλισμού κ.ά.

4.2.9. Αρμοδιότητες τεχνικού τομέα

Ο τεχνικός τομέας αποτελείται από διάφορα τμήματα όπου έχουν την ευθύνη για την πραγματοποίηση των μελετών και της κατασκευής τεχνικών έργων, καθώς και κάθε μορφής τεχνικής υποστήριξης για την οργάνωση και λειτουργία όλων των εγκαταστάσεων της επιχείρησης. Ειδικότερα έχει την ευθύνη :

- για την εκπόνηση μελετών που αφορούν υλοποίηση των προγραμμάτων της επιχείρησης,
- την επίβλεψη, εκτέλεση και δημοπράτηση έργων που αναλαμβάνονται στα πλαίσια της επιχείρησης,

- για την κανονική λειτουργία, διαμόρφωση και συντήρηση των κτιρίων και λοιπών χώρων καθώς και του εξοπλισμού που απαιτείται για την επιχείρηση,
- για την καθαριότητα των χώρων αυτών,
- για την κατασκευή, συντήρηση, μεταφορά, τοποθέτηση και διατήρηση των μέσων και γενικά την κάλυψη της υλικοτεχνικής υποδομής που χρησιμοποιούνται για τις διάφορες εκδηλώσεις που πραγματοποιεί η επιχείρηση καθώς και την ασφαλή αποθήκευσή τους.

4.3. Απαιτούμενο προσωπικό για τη λειτουργία της

Το προσωπικό που απαιτείται για την λειτουργία της επιχείρησης χωρίζεται σε δύο κατηγορίες, στους μόνιμους και στους έκτακτους οι οποίοι θα καλύπτουν ανάγκες που προκύπτουν ανάλογα με τις δραστηριότητες της επιχείρησης. Θα παρουσιάσουμε ενδεικτικά στον παρακάτω πίνακα, το απαιτούμενο προσωπικό με μόνιμη σχέση εργασίας (συμβάσεις αορίστου χρόνου).

* Την Γραμματεία του Δημοτικού Συμβουλίου και του Συμβουλίου Προγραμματισμού

1 γραμματέας

ΣΥΝΟΛΟ : 1

* Το Νομικό Σύμβουλο

1 δικηγόρος

ΣΥΝΟΛΟ : 1

* Τον Γενικό Διευθυντή

1 διοικητικό στέλεχος

ΣΥΝΟΛΟ : 1

* Το γραφείο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων – Πολιτιστικών και ψυχαγωγικών εκδηλώσεων

2 διοικητικοί υπάλληλοι

ΣΥΝΟΛΟ : 2

* Το γραφείο Υλοποίησης εκπαιδευτικών επιμορφωτικών εκδηλώσεων

2 διοικητικοί υπάλληλοι

ΣΥΝΟΛΟ : 2

* Τον τομέα Διοίκησης – Οικονομικών Υπηρεσιών και λοιπών δραστηριοτήτων

Τμήμα διοίκησης : 1 προϊστάμενος, 3 διοικητικοί υπάλληλοι

Τμήμα οικονομικών υπηρεσιών : 1 προϊστάμενος, 1 λογιστής, 2 διοικητικοί υπάλληλοι

Τμήμα λοιπών δραστηριοτήτων : 1 προϊστάμενος, 3 διοικητικοί υπάλληλοι

ΣΥΝΟΛΟ : 12

* Τον τομέα Καλλιτεχνικής Παιδείας και Επιμόρφωσης

Τμήμα χορού : 1 υπεύθυνος τμήματος, 1 γραμματέας, 6 καθηγητές

Τμήμα μουσικής : 1 υπεύθυνος τμήματος, 1 γραμματέας, 11 καθηγητές

Τμήμα εικαστικών τεχνών : 1 υπεύθυνος τμήματος, 1 γραμματέας, 5 καθηγητές

ΣΥΝΟΛΟ : 28

* Τον Τεχνικό τομέα

1 πολιτικός μηχανικός, 1 αρχιτέκτονας, 1 διοικητικός υπάλληλος, 1 υδραυλικός, 1 ξυλουργός, 1 εργοδηγός, 1 ηλεκτρολόγος – ηλεκτρονικός, 2 εργάτες, 4 καθαρίστριες, 2 φύλακες

ΣΥΝΟΛΟ : 15

Από τα παραπάνω φαίνεται ενδεικτικά ότι το απαιτούμενο προσωπικό που χρειάζεται για τη λειτουργία της επιχείρησης τουλάχιστον στις πρώτες φάσεις ανάπτυξης της είναι **62** άτομα διαφόρων ειδικοτήτων με τα ελάχιστα προσόντα τα οποία παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

**ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ,
ΠΡΟΣΟΝΤΑ ΚΑΙ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΠΡΟΣΟΝΤΑ	ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ		
Γραμματέας	Πτυχίο Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι., άριστη γνώση ξένης γλώσσας	1
ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ		
Δικηγόρος	Πτυχίο Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή αλλοδαπής, άριστη γνώση ξένης γλώσσας	1
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ		
Διοικητικό στέλεχος	Πτυχίο Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή αλλοδαπής, άριστη γνώση ξένης γλώσσας, με εμπειρία στα πολιτιστικά θέματα. Μεταπτυχιακός τίτλος σπουδών με εμπειρία στην διοίκηση επιχειρήσεων τουλάχιστον 2 ετών	1
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ – ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ		
Διοικητικός υπάλληλος	Πτυχίο Τ.Ε.Ι., γνώση ξένης γλώσσας	2
ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ		
Διοικητικός υπάλληλος	Πτυχίο Τ.Ε.Ι., γνώση ξένης γλώσσας	2
ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ		
Προϊστάμενος Διοίκησης	Πτυχίο Α.Ε.Ι., με μεταπτυχιακό τίτλο, γνώση ξένης γλώσσας	1
Προϊστάμενος Οικονομικών Υπηρεσιών	Πτυχίο Α.Ε.Ι., γνώση ξένης γλώσσας	1
Προϊστάμενος Λοιπών Δραστηριοτήτων	Πτυχίο Τ.Ε.Ι., με μεταπτυχιακό τίτλο, γνώση ξένης γλώσσας	1
Λογιστής	Πτυχίο Α.Ε.Ι. με προϋπηρεσία	1
Διοικητικός υπάλληλος Διοίκησης	Πτυχίο Τ.Ε.Ι., γνώση ξένης γλώσσας	3
Διοικητικός υπάλληλος Οικονομικών Υπηρεσιών	Πτυχίο Τ.Ε.Ι., γνώση ξένης γλώσσας	2
Διοικητικός υπάλληλος Λοιπών Δραστηριοτήτων	Απόφοιτος λυκείου, γνώσεις Η/Υ	3

ΤΟΜΕΑΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

Γραμματέας	Απόφοιτος λυκείου, γνώσεις Η/Υ, δακτυλογραφίας, ξένης γλώσσας	3
Καθηγητές χορού	Δίπλωμα αναγνωρισμένης επαγγελματικής σχολής χορού	7
Καθηγητές μουσικής	Δίπλωμα κρατικού ωδείου ή αναγνωρισμένης ανώτατης μουσικής σχολής της ημεδαπής ή αλλοδαπής, με προϋπηρεσία	12
Καθηγητές εικαστικών τεχνών	Πτυχίο ανώτατης σχολής καλών τεχνών	6

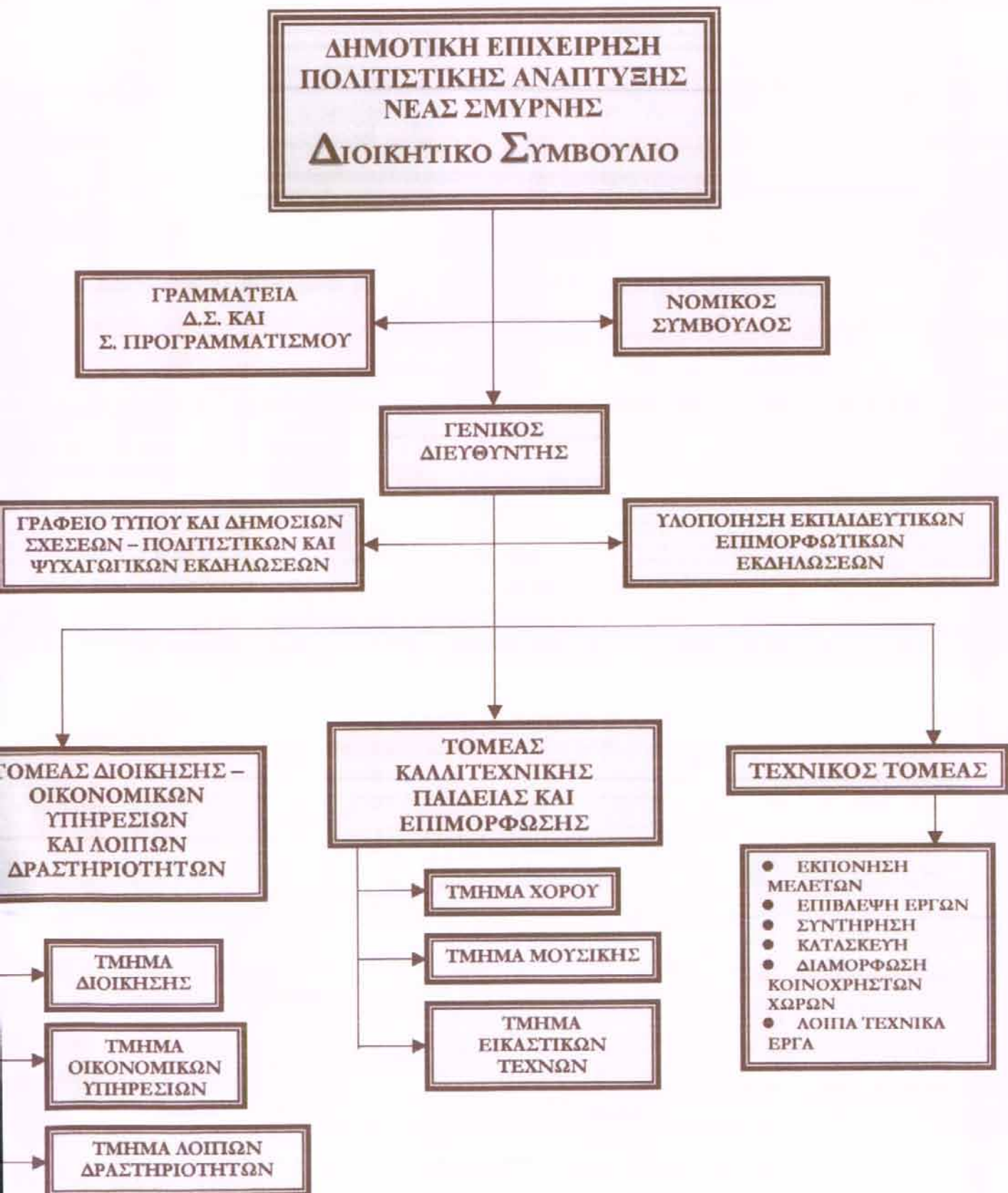
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Πολιτικός μηχανικός	Πτυχίο Α.Ε.Ι., εμπειρία σε διαμορφώσεις εσωτερικών – εξωτερικών χώρων	1
Αρχιτέκτονας	Πτυχίο Α.Ε.Ι., με προϋπηρεσία	1
Διοικητικός υπάλληλος	Απόφοιτος λυκείου	1
Υδραυλικός	Απόφοιτος ΟΑΕΔ, εμπειρία, ανάλογη προϋπηρεσία	1
Ευλουργός	Απόφοιτος ΟΑΕΔ, εμπειρία, ανάλογη προϋπηρεσία	1
Εργοδηγός	Απόφοιτος λυκείου, δίπλωμα Ε' κατηγορίας	1
Ηλεκτρολόγος – Ηλεκτρονικός	Απόφοιτος ΟΑΕΔ, εμπειρία, ανάλογη προϋπηρεσία	1
Εργάτης	Απόφοιτος Γυμνασίου, ικανότητα για εργασία	2
Καθαρίστρια	Απόφοιτος Γυμνασίου, ικανότητα για εργασία	4
Φύλακας – Επιστάτης	Απόφοιτος Λυκείου, γνώση ξένης γλώσσας, ικανότητα για εργασία	2

ΣΥΝΟΛΟ**62**

ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ

ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ»

ΤΟΜΕΑΣ
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗΣ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

ΤΜΗΜΑ
ΧΟΡΟΥ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΗ
ΣΧΟΛΗ ΧΟΡΟΥ

ΣΧΟΛΗ
ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ
ΧΟΡΩΝ

ΚΛΑΣΣΙΚΟΣ
ΧΟΡΟΣ

ΜΠΑΛΕΤΟ

ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ
ΧΟΡΟΣ

ΡΥΘΜΙΚΗ
ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ

ΕΛΕΥΘΕΡΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ
ΧΟΡΟΥ

ΤΜΗΜΑ
ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ
ΜΟΥΣΙΚΕΣ

ΜΕΣΕΣ ΜΟΥΣΙΚΕΣ
ΣΠΟΥΔΕΣ

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ
ΜΟΥΣΙΚΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟ
ΤΡΑΓΟΥΔΙ

ΤΜΗΜΑ ΚΙΘΑΡΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΜΠΟΥΖΟΥΚΙΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΣΑΝΤΟΥΡΙ

ΤΜΗΜΑ ΚΛΑΡΙΝΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΠΙΑΝΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΒΙΟΛΙΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΣΑΞΟΦΩΝΟΥ

ΤΜΗΜΑ
ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ
ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ

ΤΜΗΜΑ
ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ
ΤΕΧΝΩΝ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

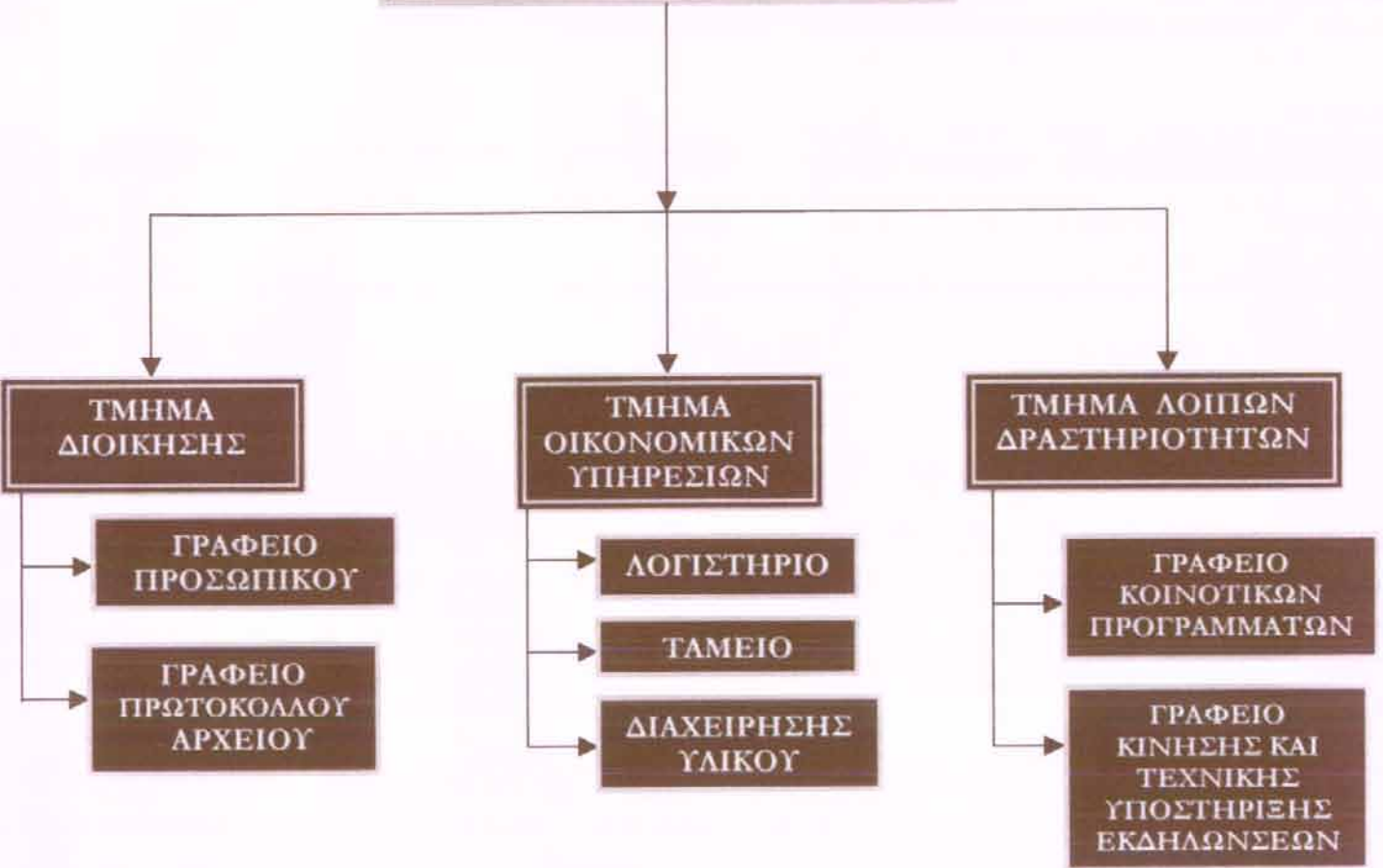
ΓΛΥΠΤΙΚΗ

ΧΑΡΑΚΤΙΚΗ

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

**ΤΟΜΕΑΣ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Βασική προϋπόθεση για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας των δημοτικών επιχειρήσεων είναι ο σωστός προγραμματισμός των δραστηριοτήτων, ο χρονικός προγραμματισμός ανάπτυξής τους, η οργάνωση, ο οικονομικός προγραμματισμός, η σωστή επιλογή του προσωπικού με ουσιαστικά προσόντα που θα επανδρώσει τα τμήματα τα οποία θα την αποτελούν και τέλος πολύ βασικό είναι η στήριξη της δημοτικής επιχείρησης από όλες τις πολιτικές παρατάξεις. Η δημοτική επιχείρηση θα αναλαμβάνει την διοργάνωση όλων των ψυχαγωγικών εκδηλώσεων της περιοχής της Νέας Σμύρνης, με την συμμετοχή των τοπικών φορέων και η κάλυψη των δαπανών θα γίνει από εισητήρια ή χορηγούς ή από συμμετοχή του δήμου που θα αναθέτει το αντίστοιχο έργο στην επιχείρηση.

5.1. ΚΟΣΤΟΣ ΠΑΓΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ (Δαπάνες υλικών εξοπλισμού)

Παρακάτω παρουσιάζεται ο απαιτούμενος εξοπλισμός για την λειτουργία της επιχείρησης και αναφέρεται ενδεικτικά το προβλεπόμενο κόστος. Η περιγραφή του εξοπλισμού είναι ενδεικτική. Η απόφαση, το είδος, την ποιότητα και τα λοιπά τεχνικά χαρακτηριστικά θα ληφθούν από το Δ.Σ. της επιχείρησης, μετά την απογραφή του υφιστάμενου εξοπλισμού και τις εισηγήσεις των υπευθύνων των τομέων. Αναλυτικά έχουμε τα εξής :

Εξοπλισμός διοίκησης – διοικητικών υπηρεσιών

Γραφείο προέδρου Δ.Σ.
Πολυθρόνα

Βοηθητικό τραπεζάκι (2 τεμ)
 Αρχαιοθήκη
 Τραπέζι συμβούλων
 Βοηθητικά καθίσματα
 Φωτιστικά γραφείων
 Τηλεφωνικές συσκευές
 Διάφορα μικροαντικείμενα
 Φάκελοι αρχείου
 Λοιπός εξοπλισμός, κουρτίνες κλπ.

Γραφεία Γενικού Διευθυντού και Γραμματείας

Γραφείο Γ. Διευθυντή
 Πολυθρόνα Γ. Διευθυντή
 Γραφείο γραμματείας
 Κάθισμα
 Βοηθητικές καρέκλες
 Αρχαιοθήκες
 Η/Υ – εκτυπωτές
 Τηλεφωνικές συσκευές
 Γραφείο Η/Υ
 Κάθισμα γραφείου
 Φάκελοι αρχείου
 Λοιπός εξοπλισμός

Γραφεία διοικητικών υπηρεσιών

Γραφείο υπεύθυνου
 Πολυθρόνα γραφείου
 Βοηθητικό τραπεζάκι
 Γραφεία λογιστηρίου
 Καθίσματα γραφείων υπαλλήλων
 Αρχαιοθήκες 0,80 X 1,60
 Φάκελοι αρχείου
 Καθίσματα βοηθητικά
 Η/Υ – εκτυπωτές
 Υπολογιστική μηχανή με ταινία
 Τηλεφωνικές συσκευές
 Χρηματοκιβώτιο
 Βάση χρηματοκιβωτίου
 Φωτιστικά
 Λοιπός εξοπλισμός

Τμήμα χορού

Γραφείο υπεύθυνου
 Πολυθρόνα γραφείου

Γραφείο γραμματείας
Κάθισμα γραμματείας
Μπάρες – καθρέφτες
Μαγνητόφωνο
Τηλεόραση – Video προβολής θεμάτων χορού
Λοιπός εξοπλισμός

Τμήμα μουσικής

Γραφείο υπεύθυνου
Πολυθρόνα υπεύθυνου
Γραφείο γραμματείας
Κάθισμα γραμματείας
Καρέκλες
Αρχειοθήκη
Βιβλιοθήκη
Λοιπός εξοπλισμός
Πιάνα μελέτης
Αρμόνιο
Βιολιά
Κιθάρες
Μπουζούκια
Σαξόφωνα
Σαντούρι
Κλαρίνα
Χρονόμετρα
Αναλόγια
Μεταλόφωνα
Μουσικά βιβλία

Τμήμα εικαστικών

Γραφείο υπεύθυνου
Πολυθρόνα γραφείου
Καρέκλες
Γραφείο γραμματείας
Κάθισμα γραμματείας
Θήκες σχεδίων
Ράφια
Διάφορα θέματα εξάσκησης
Καβαλέτα μικρά – μεγάλα
Πάγκοι εργασίας
Οθόνη
Γενική βιβλιοθήκη εργαστηρίων
Ντουλάπια υλικών
Παλέτες διάφορα μεγέθοι

Πινέλα διάφορα
 Τελάρα
 Μουσαμάδες
 Χαρτικά 70 X 100
 Μπογιές
 Περιστρεφόμενα καβαλέτα γλυπτικής
 Τραπέζια σχεδίου
 Πάγκοι πηλού
 Σιάφες πηλού
 Πάγκοι ξύλινοι
 Ράφια αρχείου φίλμ
 Μεγενθυντήρες για αρνητικά
 Μεγενθυντήρες για ασπρόμαυρη εκτύπωση για αρνητικά
 Λεκάνες εμφάνισης διάφορα έξοδα
 Στεγνωτήρες για όλα τα χαρτιά
 Φωτογραφικές μηχανές
 Λαβίδες χάρτου
 Εμφανιστήριο
 Πάγκοι εργασία
 Εύλινες βάσεις εργασίας
 Κύλινδροι εκτύπωσης
 Λοιπός εξοπλισμός

Προβλεπόμενο συνολικό κόστος 15.000,00 euro

5.2. Απρόβλεπτα

Εκτιμάται ποσοστό 5% επί του συνόλου των ανωτέρω δαπανών ως απρόβλεπτες λειτουργικές και μη δαπάνες, ήτοι 750,00 euro.

	Α' ΧΡΟΝΟΣ
ΑΠΡΟΒΛΕΠΤΑ	750,00
ΣΥΝΟΛΟ	750,00

Προβλεπόμενο συνολικό κόστος 750,00 euro

5.3. Τακτικές αποσβέσεις

Οι ετήσιες τακτικές αποσβέσεις που θα διενεργηθούν επί της αξίας των παγίων στοιχείων εκτιμώνται σε 1.500,00 ευρώ. Υπολογίζονται με βάση την σταθερή μέθοδο απόσβεσης μέσω συντελεστή απόσβεσης 10% (κόστος παγίων 15.000,00 X 10% = 1.500,00).

	Α' ΧΡΟΝΟΣ
ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	1.500,00
ΣΥΝΟΛΟ	1.500,00

Προβλεπόμενο συνολικό κόστος 1.500,00 ευρώ

5.4. ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΕΞΟΔΑ

5.4.1. Δαπάνες προσωπικού

Το ενδεικτικό κόστος μισθοδοσίας για το προσωπικό που απαιτείται για τη λειτουργία της επιχείρησης, αναμένεται να διαμορφωθεί σύμφωνα με το παρακάτω πίνακα. Σημειώνεται ότι προβλέπεται ετήσια αύξηση του κόστους από το δεύτερο χρόνο λειτουργίας της επιχείρησης της τάξης 4%. Η εργοδοτική επιβάρυνση ανέρχεται σε ποσοστό 28% επί των ακαθάριστων αποδοχών.

ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΑΤΟΜΑ	ΜΗΝΙΑΙΟΣ ΜΙΣΘΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΕΤΗΣΙΕΣ ΑΠΟΔΟΧΕΣ	ΕΡΓΟΔΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΕΙΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΤΗΣΙΟ ΚΟΣΤΟΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ					
Γραμματέας	1	450,00	6.300,00	1.764,00	8.064,00
ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ					
Δικηγόρος	1	600,00	8.400,00	2.352,00	10.752,00
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ					
Διοικητικό στέλεχος	1	650,00	9.100,00	2.548,00	11.648,00
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ – ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ					
Διοικητικός υπάλληλος	2	350,00	4.900,00	1.372,00	12.544,00
ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ					
Διοικητικός υπάλληλος	2	350,00	4.900,00	1.372,00	12.544,00
ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ					
Προϊστάμενος Διοίκησης	1	480,00	6.720,00	1.882,00	8.602,00
Προϊστάμενος Οικονομικών Υπηρεσιών	1	460,00	6.440,00	1.803,00	8.243,00
Προϊστάμενος Λοιπών Δραστηριοτήτων	1	460,00	6.440,00	1.803,00	8.243,00
Λογιστής	1	400,00	5.600,00	1.568,00	7.168,00
Διοικητικός υπάλληλος Διοίκησης	3	350,00	4.900,00	1.372,00	18.816,00
Διοικητικός υπάλληλος Οικονομικών Υπηρεσιών	2	350,00	4.900,00	1.372,00	12.544,00

Διοικητικός υπάλληλος Λοιπών Δραστηριοτήτων	3	350,00	4.900,00	1.372,00	18.816,00
ΤΟΜΕΑΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ					
Γραμματέας	3	400,00	5.600,00	1.568,00	21.504,00
Καθηγητές χορού	7	300,00	4.200,00	1.176,00	37.632,00
Καθηγητές μουσικής	12	300,00	4.200,00	1.176,00	64.512,00
Καθηγητές εικαστικών τεχνών	6	300,00	4.200,00	1.176,00	32.256,00
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ					
Πολιτικός μηχανικός	1	420,00	5.880,00	1.646,00	7.526,00
Αρχιτέκτονας	1	450,00	6.300,00	1.764,00	8.064,00
Διοικητικός υπάλληλος	1	350,00	4.900,00	1.372,00	6.272,00
Υδραυλικός	1	250,00	3.500,00	980,00	4.480,00
Ευλουργός	1	250,00	3.500,00	980,00	4.480,00
Εργοδηγός	1	280,00	3.920,00	1.098,00	5.018,00
Ηλεκτρολόγος – Ηλεκτρονικός	1	250,00	3.500,00	980,00	4.480,00
Εργάτης	2	250,00	3.500,00	980,00	8.960,00
Καθαρίστρια	4	240,00	3.360,00	941,00	17.204,00
Φύλακας – Επιστάτης	2	250,00	3.500,00	980,00	8.960,00
ΣΥΝΟΛΟ	62				369.332,00

	Α' ΧΡΟΝΟΣ	Β' ΧΡΟΝΟΣ	Γ' ΧΡΟΝΟΣ
ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	369.332,00	384.105,00	399.469,00
ΣΥΝΟΛΟ	369.332,00	384.105,00	399.469,00

Προβλεπόμενο συνολικό κόστος 369.332,00 euro

5.4.2. Δαπάνες υλικών εργαστηρίων

Τα διάφορα υλικά εικαστικών και εργαστηρίων εφαρμοσμένων τεχνών υπολογίζονται σε ετήσια δαπάνη για τον πρώτο χρόνο λειτουργία σε 300,00 euro.

	Α' ΧΡΟΝΟΣ	Β' ΧΡΟΝΟΣ	Γ' ΧΡΟΝΟΣ
ΔΑΠΑΝΕΣ ΥΛΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ	300,00	300,00	300,00
ΣΥΝΟΛΟ	300,00	300,00	300,00

Προβλεπόμενο συνολικό κόστος 300,00 euro

5.4.3. Δαπάνες ηλεκτρικής ενέργειας – ύδρευσης – θέρμανσης

Για το κτίριο της Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτιστικής Ανάπτυξης Νέας Σμύρνης υπολογίζεται ετήσια δαπάνη ηλεκτρικής ενέργειας 1.000,00 euro, ετήσια δαπάνη ύδρευσης 500,00 euro και ετήσια δαπάνη θέρμανσης 1.500,00 euro για το πρώτο χρόνο λειτουργίας και με ετήσια αύξηση 10% για τα επόμενα έτη.

	Α' ΧΡΟΝΟΣ	Β' ΧΡΟΝΟΣ	Γ' ΧΡΟΝΟΣ
ΔΕΗ	1.000,00	1.100,00	1.210,00
ΥΔΡΕΥΣΗ	500,00	550,00	605,00
ΘΕΡΜΑΝΣΗ	1.500,00	1.650,00	1.815,00
ΣΥΝΟΛΟ	3.000,00	3.300,00	3.630,00

Προβλεπόμενο συνολικό κόστος 3.000,00 euro

5.4.4. Δαπάνες ΟΤΕ - ΕΛΤΑ

Οι δαπάνες τηλεφώνου και ταχυδρομείου υπολογίζονται για το πρώτο έτος λειτουργίας της επιχείρησης σε 500,00 ευρώ και 300,00 ευρώ αντίστοιχα. Η ετήσια αύξηση για τα επόμενα χρόνια θα είναι της τάξης 10%.

	Α' ΧΡΟΝΟΣ	Β' ΧΡΟΝΟΣ	Γ' ΧΡΟΝΟΣ
ΟΤΕ	500,00	550,00	605,00
ΕΛΤΑ	300,00	330,00	363,00
ΣΥΝΟΛΟ	800,00	880,00	968,00

Προβλεπόμενο συνολικό κόστος 800,00 ευρώ

5.4.5. Δαπάνες συντηρήσεων και επισκευών

Οι δαπάνες συντηρήσεων και επισκευών των εγκαταστάσεων και εξοπλισμού της επιχείρησης υπολογίζονται σε 600,00 ευρώ για το πρώτο έτος λειτουργίας της επιχείρησης, με αύξηση 10% για τα επόμενα έτη.

	Α' ΧΡΟΝΟΣ	Β' ΧΡΟΝΟΣ	Γ' ΧΡΟΝΟΣ
ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΩΝ	600,00	660,00	726,00
ΣΥΝΟΛΟ	600,00	660,00	726,00

Προβλεπόμενο συνολικό κόστος 600,00 ευρώ

5.4.6. Δαπάνες για γραφική ύλη και λοιπά έξοδα γραφείου

Οι δαπάνες για διάφορα έξοδα γραφείου υπολογίζονται σε 300,00 (25,00 X 12) ευρώ για το πρώτο χρόνο λειτουργίας της επιχείρησης και από το δεύτερο έτος ετήσια αύξηση της τάξης 10%.

	Α' ΧΡΟΝΟΣ	Β' ΧΡΟΝΟΣ	Γ' ΧΡΟΝΟΣ
ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΡΑΦΙΚΗΣ ΥΛΗΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΕΞΟΔΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	300,00	330,00	363,00
ΣΥΝΟΛΟ	300,00	330,00	363,00

Προβλεπόμενο συνολικό κόστος 300,00 ευρώ

5.4.7. Δαπάνες για ασφάλειες

Οι δαπάνες για ασφάλιστρα οχημάτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού υπολογίζεται σε 250,00 ευρώ για το πρώτο έτος λειτουργίας και με αύξηση της τάξης 5% για τα επόμενα έτη.

	Α' ΧΡΟΝΟΣ	Β' ΧΡΟΝΟΣ	Γ' ΧΡΟΝΟΣ
ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ	250,00	262,50	276,00
ΣΥΝΟΛΟ	250,00	262,50	276,00

Προβλεπόμενο συνολικό κόστος 250,00 ευρώ

5.4.8. Δαπάνες ενημέρωσης κοινού

Οι δαπάνες ενημέρωσης κοινού αφορά δαπάνες για την έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων, αφισσών και λοιπών δαπανών προβολής των προγραμμάτων, εκδηλώσεων και γενικότερα του έργου της επιχείρησης. Υπολογίζεται ετησίως σε 300,00 euro.

	Α' ΧΡΟΝΟΣ	Β' ΧΡΟΝΟΣ	Γ' ΧΡΟΝΟΣ
ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΟΙΝΟΥ	300,00	300,00	300,00
ΣΥΝΟΛΟ	300,00	300,00	300,00

Προβλεπόμενο συνολικό κόστος 300,00 euro

5.4.9. Αποζημίωση μελών Δ.Σ.

Προβλέπεται αποζημίωση του Προέδρου και των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου για κάθε συνεδρίαση. Εκτιμάται ότι το Δ.Σ. θα συνεδριάζει μία φορά το μήνα. Η αποζημίωση υπολογίζεται σε 20,00 euro για τον Πρόεδρο του Δ.Σ. και σε 12,00 euro για κάθε μέλος του Δ.Σ. για τα τρία επόμενα χρόνια. Αναλυτικά έχουμε :

12 συνεδριάσεις X 20,00 euro = 240,00 euro

12 συνεδριάσεις X 120,00 euro (10 μέλη επί 12,00 euro) = 1.440,00 euro

	Α' ΧΡΟΝΟΣ	Β' ΧΡΟΝΟΣ	Γ' ΧΡΟΝΟΣ
ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΜΕΛΩΝ Δ.Σ.	1.680,00	1.680,00	1.680,00
ΣΥΝΟΛΟ	1.680,00	1.680,00	1.680,00

Προβλεπόμενο συνολικό κόστος 1.680,00 euro

5.4.10. Απρόβλεπτα

Εκτιμάται ποσοστό 3% επί του συνόλου των ανωτέρω δαπανών ως απρόβλεπτες λειτουργικές και μη δαπάνες κατά έτος.

	Α' ΧΡΟΝΟΣ	Β' ΧΡΟΝΟΣ	Γ' ΧΡΟΝΟΣ
ΑΠΡΟΒΛΕΠΤΑ	11.297,00	11.754,50	12.231,00
ΣΥΝΟΛΟ	11.297,00	11.754,50	12.231,00

Προβλεπόμενο συνολικό κόστος 11.297,00 euro

**ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ -
ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ**

	Α' ΧΡΟΝΟΣ	Β' ΧΡΟΝΟΣ	Γ' ΧΡΟΝΟΣ
ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	369.332,00	384.105,00	399.469,00
ΔΑΠΑΝΕΣ ΥΛΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ	300,00	300,00	300,00
ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΕΗ-ΥΔΡΕΥΣΗ- ΘΕΡΜΑΝΣΗ	3.000,00	3.300,00	3.630,00
ΔΑΠΑΝΕΣ ΟΤΕ-ΕΛΤΑ	800,00	880,00	968,00
ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΩΝ- ΕΠΙΣΚΕΥΩΝ	600,00	660,00	726,00
ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΡΑΦΙΚΗΣ ΥΛΗΣ - ΛΟΙΠΑ ΕΞΟΔΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	300,00	330,00	363,00
ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ	250,00	262,50	276,00
ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΟΙΝΟΥ	300,00	300,00	300,00
ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΜΕΛΩΝ Δ.Σ.	1.680,00	1.680,00	1.680,00
ΑΠΡΟΒΛΕΠΤΑ 3%	11.297,00	11.754,50	12.231,00
ΣΥΝΟΛΟ	387.859,00	403.572,00	419.943,00

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ

Το κεφάλαιο κίνησης υπολογίζεται για τον πρώτο χρόνο λειτουργίας της επιχείρησης και για την κάλυψη των δαπανών της. Το απαιτούμενο κεφάλαιο κίνησης υπολογίζεται σε **40.000,00** ευρώ και θα καλυφθεί με μετρητά από το δήμο. Για τα επόμενα χρόνια λειτουργίας της το κεφάλαιο κίνησης θα καλύπτεται από τα κέρδη και τα αποθεματικά της.

	Α' ΧΡΟΝΟΣ
ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	20.000,00
ΔΑΠΑΝΕΣ ΥΛΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ	300,00
ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΕΗ-ΥΔΡΕΥΣΗ-ΘΕΡΜΑΝΣΗ	3.000,00
ΔΑΠΑΝΕΣ ΟΤΕ-ΕΛΤΑ	800,00
ΚΟΣΤΟΣ ΠΑΓΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ - ΔΑΠΑΝΕΣ ΥΛΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	15.000,00
ΑΠΡΟΒΛΕΠΤΑ ΠΑΓΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	750,00
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ	39.850,00

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ
- ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΔΗΜΟΥ 40.000,00

5.5. ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΕΣΟΔΑ

Οι δημοτικές επιχειρήσεις που ξεκίνησαν με δωρεάν παροχή υπηρεσιών, αποδείχτηκε όλα αυτά τα χρόνια ότι δεν συγκέντρωσαν μαθητές ή εγκατέλειψαν την εκπαίδευση. Το μεγαλύτερο λάθος στην ανάπτυξη του πολιτισμού είναι η λογική του «δωρεάν», μια λογική υπανάπτυξης που υποτιμά την καλλιτεχνική δράση και ενθαρρύνει τα φαινόμενα της προχειρότητας και του λαϊκισμού στον πολιτισμό. Επομένως ο στόχος για την κάλυψη του λειτουργικού κόστους καθιστά απλά το επίπεδο των διδάκτρων κατά πολύ χαμηλότερο από αυτό των ιδιωτικών σχολών. Τα προβλεπόμενα έσοδα της επιχείρησης ενδεικτικά παρουσιάζονται αναλυτικά παρακάτω. Για τα επόμενα έτη, θα υπάρξει αύξηση 5% επί των συνολικών ετήσιων διδάκτρων.

5.5.1. Από σχολές

Σύμφωνα με τα δημογραφικά στοιχεία του δήμου εκτιμάται ότι είναι δυνατόν τα τμήματα Πολιτιστικών δραστηριοτήτων να συγκεντρώσουν ικανοποιητικό αριθμό μαθητών. Η συμμετοχή των παιδιών θα θεωρείται απαραίτητη όχι τόσο για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας αλλά κυρίως για λόγους κοινωνικής αποδοχής και για την δημιουργία της πεποίθησης για την σοβαρότητα του έργου τόσο στους γονείς όσο και στους μαθητές. Τα έσοδα από τα διδακτρα υπολογίζονται για χρονικό διάστημα 10 μηνών (από Σεπτέμβριο έως και Ιούνιο). Τα διδακτρα των σχολών ΧΟΡΟΥ, ΜΟΥΣΙΚΗΣ, ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ υπολογίζονται να είναι τα εξής :

● Τομέας χορού

Τα διδακτρα υπολογίζονται σε 20,00 ευρώ μηνιαίως για κάθε μαθητή.

Το δικαίωμα εγγραφής υπολογίζεται σε 30,00 ευρώ για κάθε μαθητή.

Αναλυτικά θα έχουμε 285 μαθητές που θα φοιτούν στην σχολή χορού επομένως :

$285 \times 30,00 \text{ ευρώ} = 8.550,00 \text{ ευρώ}$ από τις εγγραφές ετησίως.

285 X 20,00 euro = **5.700,00 euro** μηνιαίως από τα διδάκτρα.

10 μήνες X 5.700,00 euro = **57.000,00 euro** ετήσιο σύνολο από τα διδάκτρα της σχολής.

● Τομέας μουσικής

Τα διδάκτρα υπολογίζονται σε :

1. Προκαταρκτικές μουσικές σπουδές

25,00 euro μηνιαίως για κάθε μαθητή.

2. Μέσες μουσικές σπουδές

30,00 euro μηνιαίως για κάθε μαθητή.

3. Παραδοσιακή μουσική – Δημοτικό τραγούδι

20,00 euro μηνιαίως για κάθε μαθητή.

Το δικαίωμα εγγραφής υπολογίζεται σε 30,00 euro για κάθε μαθητή.

Αναλυτικά θα έχουμε συνολικά 476 μαθητές που θα φοιτούν στην σχολή μουσικής επομένως : 476 X 30,00 euro = **14.280,00 euro** από τις εγγραφές ετησίως.

1. Προκαταρκτικές μουσικές σπουδές 126 μαθητές

126 X 25,00 euro = **3.150,00 euro** μηνιαίως από τα διδάκτρα.

10 μήνες X 3.150,00 euro = **31.500,00 euro** ετήσιο σύνολο από τα διδάκτρα της σχολής.

2. Μέσες μουσικές σπουδές 105 μαθητές

105 X 30,00 euro = **3.150,00 euro** μηνιαίως από τα διδάκτρα.

10 μήνες X 3.150,00 euro = **31.500,00 euro** ετήσιο σύνολο από τα διδάκτρα της σχολής.

3. Παραδοσιακή μουσική – Δημοτικό τραγούδι 245 μαθητές

245 X 20,00 euro = **4.900,00 euro** μηνιαίως από τα διδάκτρα.

10 μήνες X 4.900,00 euro = **49.000,00 euro** ετήσιο σύνολο από τα διδάκτρα της σχολής.

Το σύνολο από τα ετήσια διδακτρα της σχολής μουσικής θα είναι **112.000,00 euro**.

❸ Τομέας εικαστικών τεχνών

Τα διδακτρα υπολογίζονται σε 25,00 euro μηνιαίως για κάθε μαθητή.

Το δικαίωμα εγγραφής υπολογίζεται σε 30,00 euro για κάθε μαθητή.

Αναλυτικά θα έχουμε 410 μαθητές που θα φοιτούν στις σχολές εικαστικών τεχνών επομένως :

$410 \times 30,00 \text{ euro} = 12.300,00 \text{ euro}$ από τις εγγραφές ετησίως.

$410 \times 25,00 \text{ euro} = 10.250,00 \text{ euro}$ μηνιαίως από τα διδακτρα.

$10 \text{ μήνες} \times 10.250,00 \text{ euro} = 102.500,00 \text{ euro}$ ετήσιο σύνολο από τα διδακτρα της σχολής.

ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΣΧΟΛΕΣ (ΧΟΡΟΥ-ΜΟΥΣΙΚΗΣ-ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ)

ΣΧΟΛΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ	ΕΓΓΡΑΦΕΣ	ΜΗΝΙΑΙΑ ΔΙΔΑΚΤΡΑ	ΕΤΗΣΙΑ ΔΙΔΑΚΤΡΑ
ΤΟΜΕΑΣ ΧΟΡΟΥ	285	8.550,00	5.700,00	57.000,00
ΤΟΜΕΑΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ	476	14.280,00	11.200,00	112.000,00
ΤΟΜΕΑΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ	410	12.300,00	10.250,00	102.500,00
ΣΥΝΟΛΟ	1.171	35.130,00	27.150,00	271.500,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΣΧΟΛΕΣ (ΕΓΓΡΑΦΕΣ, ΔΙΔΑΚΤΡΑ)				306.630,00

	Α' ΧΡΟΝΟΣ	Β' ΧΡΟΝΟΣ	Γ' ΧΡΟΝΟΣ
ΕΤΗΣΙΟ ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟ ΣΧΟΛΕΣ (ΔΙΔΑΚΤΡΑ ΚΑΙ ΕΓΓΡΑΦΕΣ)	306.630,00	321.961,50	338.060,00
ΣΥΝΟΛΟ	306.630,00	321.961,50	338.060,00

Προβλεπόμενα έσοδα από σχολές 306.630,00 euro

5.5.2. Από αναθέσεις του δήμου

Για τη λειτουργία διαφόρων τμημάτων και την υλοποίηση εκπαιδευτικών, επιμορφωτικών εκδηλώσεων ο δήμος αναθέτει στην επιχείρηση την διοργάνωσή τους, καθώς η οικονομική στήριξη αυτών των λειτουργιών πραγματοποιείται από το δήμο με τις διάφορες προγραμματικές συμβάσεις που συνάπτει. Υπολογίζεται για τον πρώτο χρόνο η επιχορήγηση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης σε 100.000,00 euro, για το δεύτερο έτος σε 150.000,00 euro και το τρίτο έτος σε 200.000,00 euro.

Προβλεπόμενα έσοδα από αναθέσεις του δήμου 100.000,00 euro

5.5.3. Από την διοργάνωση πολιτιστικών και ψυχαγωγικών εκδηλώσεων

Οι διοργανώσεις των εκδηλώσεων αυτών δεν αφορούν κέρδη, αλλά η συμβολή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αποκτά αποφασιστική σημασία και εξασφαλίζει την ευελιξία και την αποτελεσματικότερη οργάνωση των σημαντικών αυτών γεγονότων για την πόλη και την περιοχή γενικότερα. Η δημοτική επιχείρηση θα αναλαμβάνει την διοργάνωση των ψυχαγωγικών και πολιτιστικών αυτών εκδηλώσεων εφόσον εξασφαλίζεται τουλάχιστον η κάλυψη των δαπανών από εισιτήρια ή χορηγούς ή από επιχορηγήσεις του δήμου που θα αναθέτει το αντίστοιχο έργο στην δημοτική επιχείρηση. Ως έσοδα από την ανάληψη

εκδηλώσεων, υπολογίζονται για το πρώτο χρόνο 40.000,00 euro. Τον δεύτερο χρόνο σε 70.000,00 euro και τον τρίτο χρόνο σε 80.000,00 euro.

Προβλεπόμενα έσοδα πολιτιστικών και ψυχαγωγικών εκδηλώσεων
40.000,00 euro

ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΕΣΟΔΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

	Α' ΧΡΟΝΟΣ	Β' ΧΡΟΝΟΣ	Γ' ΧΡΟΝΟΣ
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΣΧΟΛΕΣ	306.630,00	321.961,50	338.060,00
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΝΑΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	100.000,00	150.000,00	200.000,00
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ	40.000,00	70.000,00	80.000,00
ΣΥΝΟΛΟ	446.630,00	541.961,50	618.060,00

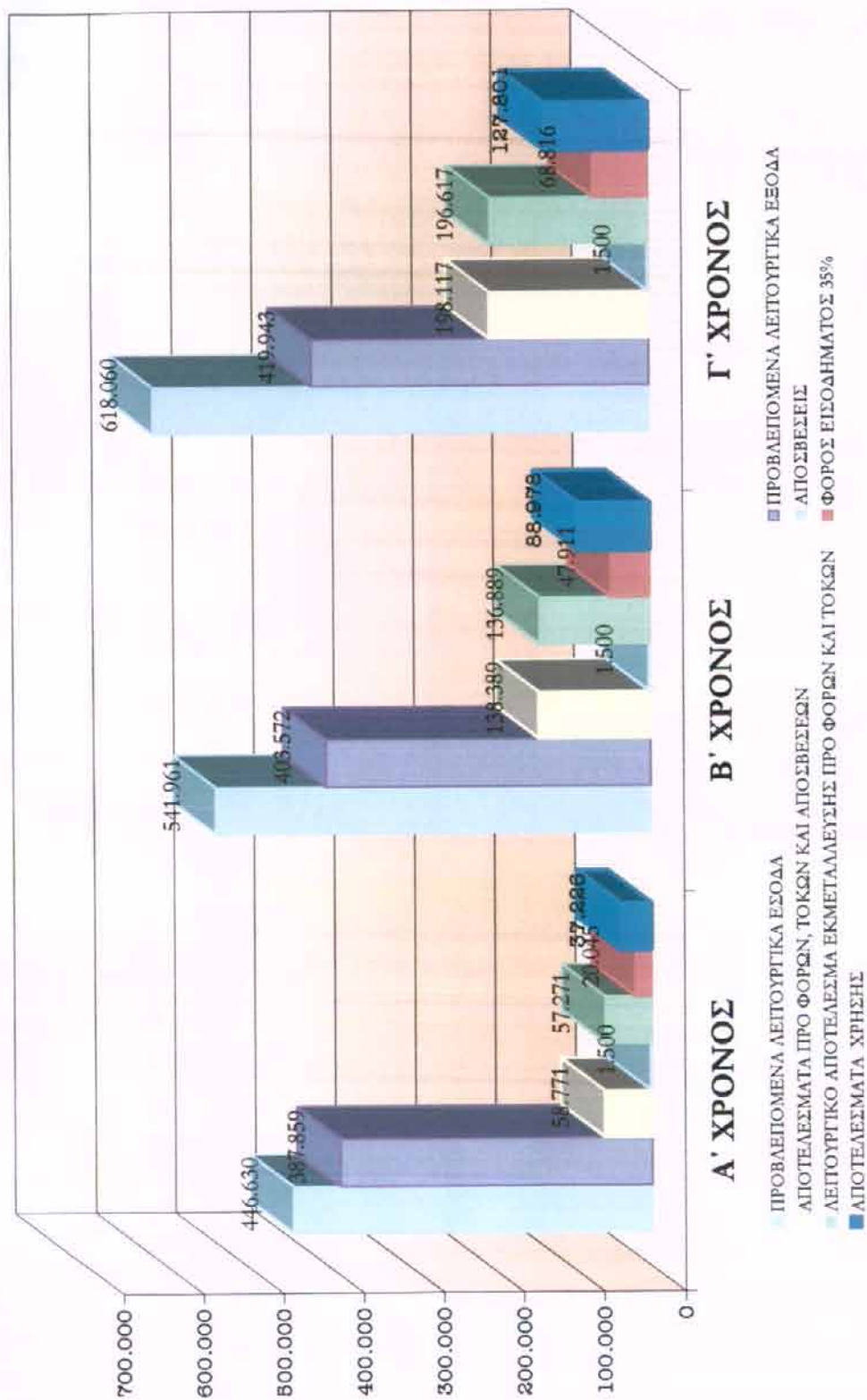
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Με βάση την αναμενόμενη διαμόρφωση των λειτουργικών εσόδων και των εξόδων από τη λειτουργία της «**ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ**» διαμορφώνεται η συνολική εικόνα των προβλεπόμενων αποτελεσμάτων εκμετάλλευσης, τα οποία και αποτυπώνονται στον παρακάτω πίνακα. Ο συντελεστής των καθαρών κερδών της επιχείρησης είναι 35%. Από την οικονομική ανάλυση προκύπτει ότι η επένδυση θεωρείται κερδοφόρα και είναι αναγκαία, διότι καλύπτει πραγματικές και ουσιαστικές ανάγκες των κατοίκων της περιοχής. Επομένως, η επιχείρηση εξασφαλίζοντας την ταμειακή της αυτοδυναμία, θα πετύχει παράλληλα να διασφαλίσει την ολοκλήρωση του πολιτιστικού και αναπτυξιακού της προγράμματος στο οποίο και αποβλέπει προς όφελος των δημοτών της. Από την ανάλυση του λογαριασμού εκμετάλλευσης και αποτελεσμάτων, προκύπτει ότι η επιχείρηση τον πρώτο χρόνο λειτουργίας της θα παρουσιάσει κέρδη της τάξεως των **37.226,00 euro** περίπου, τον δεύτερο χρόνο **88.978,50 euro** και τον τρίτο χρόνο **127.801,00 euro** περίπου, πράγμα που επιβεβαιώνει τη δυνατότητα να αναπτύξει την αυτοδυναμία της, έτσι ώστε να εξασφαλίσει την εφαρμογή και ολοκλήρωση των στόχων της.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	Α' ΧΡΟΝΟΣ	Β' ΧΡΟΝΟΣ	Γ' ΧΡΟΝΟΣ
ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	446.630,00	541.961,50	618.060,00
ΜΕΙΟΝ (-)			
ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	387.859,00	403.572,00	419.943,00
ΙΣΟΝ (=)			
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ, ΤΟΚΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	58.771,00	138.389,50	198.117,00
ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	1.500,00	1.500,00	1.500,00
ΙΣΟΝ (=)			
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΟΚΩΝ	57.271,00	136.889,50	196.617,00
ΜΕΙΟΝ (-)			
ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ 35%	20.045,00	47.911,00	68.816,00
ΙΣΟΝ (=)			
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΧΡΗΣΗΣ	37.226,00	88.978,50	127.801,00

ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

*Όσοις ελεύθερα συλλογάζονται
συλλογάζονται καλά.*

Ρίγας Βελεσουλής